

Bernardinus Veronensis clarissimo uiro Baptiste
Vrsino erarii pontifici. custodi & almę urbis Gym-
nasii uice rectori bene merito. S. plu. dicit.

Aepe meo uolui dñm signare libello :
Magnaq; pro mimo tradere tecta lare
Sępius argutas is reddidit ore q̄relas .
Deiciens animum simplicitate meum .
Sustinui dura puerum nigrescere barba :
Ut daret alma dies quod negat ingenium .
Creuit : & e patrio statui depellere nido :
Huic igitur trepido talia uerba tuli .
Nate uides quę nunc inopę me torquet egestas :
Musaque q̄ tenuem sufficit egra cibum .
Non possum studio sobolem nutrire frequenti :
Res est parua domi : turbaq; multa premit .
Tu potes externos precibus tentare penates :
Tu potes eximie quęrere sortis herum .
Elige de numero quem curia prestat honesto :
Elige de toto qui placet orbe iurum .
Quem cupies dabitur . uiues felicior illic :
Hic tristem pateris ingeniose situm .
Hęc dixisse semel satis est : nihil āplius addam :
Inunc stultitia res age quasque tua .
Vix bene finieram simulato uerba dolore :
Excipit : & lachrymis immauere genę .
Vestra q̄dem genitor semp mandata faceßam :
Imperium iussus semper obibo tuum .
Sed caue me longo miserum demergere coeno :
Mors ubi sit citius q̄ data uita mihi .
Turpia delectat . sapiens ridetur apollo :

POETAE VITA.

Vanquam a me nusquam lectum sit apud quempiam unum certissimum maiorum no-
strorum codicē de albi Tibulli claritate : suo tamen ipsiusmet testimonio adductus cō-
spicio eum diuitias olim amplissimas possedisse : & generis conditionē ex eleganti pro-
genie emanasse . Nā quisquis Panegyricon de Coruino Messalla diligēter legerit : is ibi
ita esse scriptū inueniet : Nā mihi quom magnis opibus domus alta niteret : Cui fuerant
flauī ditantes ordine sulci : Horrea foecundis non deficientia mēsis : Cuique pecus denso pascebant ag-
mine colles . Et domino satis : & nintium firique lupoque . Sed cum bellorum : ut puto ciuiliū pertur-
batio non urbem modo sed finitimos etiam infestaret : ad egestatem forte fortuna corruit : ut in eodē
panegyrico innuat : & in prima omnium elegia notat his uerbis . Vos quoque felices quōdam nūc pau-
peris agri Custodes fertis munera uestra lares . Tum uitula innumeros lustrabat cęsa iuuenecos . Nunc
agna exigui est hostia parua soli . Nec mirum cuius illud uideri debet : quom Propertius natura poe-
ta coętaneus talem itidem sibi casum eadem accidisse ratione in suo ad Cynthiam monobyblo ipse /
met testificetur . Ait enim elegiarum quarto . Nam tua quom multi uersarent rura iuueneci : Abstulit ex
cultas pertica tristis opes . est autem natus ea tempestate : qua Hirrius & Panfa romani consules in bello
ad mutinam gesto animam despondentes desiderati sunt . quod apertissime demonstrat li. iii. quom ait .
Natalem primo nostri uidere parentes . Quom cecidit fato consul uterque pari . Nam & Ouidius Na-
so se natum illis consulibus dicit in libro tristium Pentametro Tibulliano utens artificiose . Refert au-
tem Eusebius libro temporum Nasonem in pelignis ortum secundo Octauii Cęsaris iperii anno . Sed
quom Tibullus ingenii prestantia & corporis bonitate esset amabilis : quattuor ex iuuentute Romana
foeminas : sed aliam alio tempore deperisse dicitur . quarum tamen aliquas cum quibusdam quoque
aliis communes sibi fuisse ex uniuerso opere consequimur . Ceterum cum Delię ex illis primę implici-
tus esset illecebris : Coruinus Messalla creatur in Asiam Romani exercitus imperator : cui se nullo pa-
cto Tibullus tametsi misere ardebat Deliam : ob illius tamen in se merita contubernii comitem recusa-
uit . Itaque proficiscentem in prouinciam comitatus : ut primum Corcyram appulit : febris corripitur .
ubi morbo dierum quindecim continuo & maximo fractus & imbecillis : ulterius subsequi nō potuit :

Esuriuntq; nouem docta corona deę .
Nos sumus abiecti nemo ē q̄ clamitet : heus tu :
Huc ad sis : nostrę uiuere uis ne domi .
Et mala de nobis quęrit ludibria uulgus :
Et locuples uisus longius ordo fugat .
Te penes utilius uideor squallere tenebris :
Quam me turba sago iacet in astra rudi .
Est tamen ē unus : cui me committere possis :
Ut phoenix olidas unicus inter aues .
Ille sacris ueterum libris incumbit : & cui
Inclita preteriti gesta q; resque sapit .
Optima quęsito ueneratur numina culti :
Esse numam dicas religione pium .
Supplicibus pacem ueniam deferre petenti
Promptus : & ęnea uel pietate prior .
Gymnasium tanta sollers ratione gubernat :
Ut sit in ęneadum cultius urbe nihil .
Hic est ursine baptista propaginis : hic est :
Cuius in arbitrio stare perenne queo .
Huic ego q̄ supero malim seruire tonanti :
Huic ero . iam nunc conor adire . Vale .
Dixit & exiuit . reuoco : non audit : & ambos
Accederat cursu ceu solet aura pedes .
Suscipe lete manu properantē rector amica :
Viat ut auspiciis secula multa tuis .
Et quotiens natum dextra lustrabis utraque :
Tum precor o patris sis memor ipse sui .
Stāt gemini nobis : tenet umbria fertilis unum :
Insula nunc alium syrmionēsis habet
Hic uenient ad te rutili pollucis in ortu :
Si quo frater erit cultus honore scient .

ut in elegia tractatur: quæ Ibitis egeas incipit. Et Ovidius Naso in elegia lamentatoria de eius obitu dixit: Sed tamē hoc melius quam si phœacia tellus: Ignorū uili suppositusset humo: hac egritudine leuatus: & in pristina restitutus cōualescentiā: ad patrios penates hoc est Romā reuertitur: molliusculique seculi sui cōsuetudinē prosequēs: denuo uacauit amoribus. quos (heu fata crudelia) dum per elegidia suauissima exprimit ex humanis migrare cogitur. imatura enī morte præuētus occubuit. quod ita profecto esse Ouidius eodem quo iste natus anno significat: ubi li. tristiū. iiii. suorum temporū poetas attigit: quibus propter artium cōmuniū uinculū & eorūdem cognationē studiorum familiarissimē utebatur. ait enim Virgilium tantum uidi: nec auara Tibullo Tempus amicitie fata dēdere meē. Romē de muni honestissime sepultus est: ante cuius rogum matrē & sororē astitisse: præterq; eas Deliam & Nemesis amatas mulierculas: Ouidius in præfata scribit elegia. Ad Coruinū autem Massalam opus hoc misit in quattuor libellos digestum: amores suos in totidem foeminunculas manifestans: ex quibus duas tantummodo Nemesis scilicet & Deliam memorat poetę: inter quos præcipue Nasonem sequor: quod eo quem iam antea sepius memini loco ait. Sic Nemesis longū: sic delia nomē habebit: Altera cura recens: altera primus amor. Neheram enim & Sulpitiam Serui Sulpitii Romani patritii filiam nusquā: quod memoria suppeditet: decātauit antiq̃tas. Vnde cōpellor existimare has minus ab eo obseruatas fuisse. ultimus enī libellus laudes Messallę & Sulpitię ac cherinthi amores cōtinet: quin imo Deliam poetę unicā amatricē extitisse. Quāuis enim Ouidius in antedicto loco referat Nemesis post primos cū Delia cōplexus i secundis habitā delitiis. Horatius tamē Flaccus ad eū libro carminū primo: si Acronis cōmētario credimus: scribens: eius amicā uocat Glycerem: uel ficto nomine forsitan & uero. his enī uerbis de cōtemptu ab amica aduersum illū habito cōsolatur. Albi ne doleas plus nimio memor imitis glycere: neu miserabiles decantes elegos & cetera. Quippe pro amorū successionē permutato nomine Nemesis uocitasse quasi odiosam. atque stomachosam. nāque & Ouidius de arte amandi. iiii. quom Romanas cōmonefaceret ex poetarū familiaritate fructum colligi immortalē: quod scilicet suis uersibus quas adamassent eternitati tēporum dedicaret: arguit a Cynthia Propertiana & Nemesis Tibulliana: nullā de Delia mētionem faciens. Præterea Martialis bilibiliēsis in Distichon li. ubi de poetis meminuit ita scribit. Lufit amatorē nemesis lasciuiā Tibullum: In tota iuit quem nihil esse domo. Tibullus. n. nō ad Nemesis sed ad Deliam hoc usus est pētametro & iuuat scilicet i tota me nihil esse domo. Nempe Nemesis græcum est uocabulum deę cuiusdam: quā Plinius noster in naturali scribit historia ne in capitolio qdē nomen latinū ad sua tēpora inuenisse: quę ut ipse ait locū habet post aurē quę dexteram quō p tactum ori proximū a minimo digito ueniā sermonis a diis reposcimus. Et accipitur pro dea quę p stomachationē & uindicationē quispian insolenter facta cōtumaces & nimium sibi arrogantes plestit & ecōuerso. Catullus meus ad Licinum puerū misere dilectum: Hūc audax caue sis: pcesque nostras oramus caue desppuas ocello: Neo enas Nemesis reposcat a te. Est uehemens dea: lēdere hāc caueto. Ausonius quoque burdegallensis i tetrasticho quod in primo epigramatum libro posuit ex græco de statua Nemeseos traduxit: Me lapidem quondā per se aduexere trophoeū: Ut fierem bello nūc ego sum Nemesis. At sicut græcis uictoribus asto trophoeū: Punio sic pfas uaniloquos Nemesis. Hi duo pcelebris auctoritatis uiri uidētur intellexisse Nemesis deam esse facinorosos & delinquentes: punientē. Quę autem benefacti eadem sit remuneratoria Antimachi epigramma testimonio est in quo qdē: si gregorio tiphernati fidem adhibemus: ita scriptū ē i Strabonis geographiē li. xiii. Est dea quam nemesis dicūt: dea magna potensq;: Quę bona celestū cōcessu cuncta deorum Possidet & cetera quę sequūtur. Verū quoquomodo res se habeat ex amoribus foeminarum hoc opusculum raposuit: cuius character est lepidus: dulcis: suauis: tersus: copiosus: in quo facilitas inest mirifica. & uarietas flore tñitor eminet: & lasciuiā inuat. Quę omnia usque adeo perfecta sunt: ut quom tenerę ingenii adoloscētis dulcedini arrideamus: pulchritudinē in musica præter etatē admiremur. Quo circa sūt qui quom de elegiacis poetis disceptēt: Proptium huic anteponāt. sunt q Tibullū elegiographorum principem uelint. Posteriorum Quintilianus ductor ē in oratoriis institutionibus. Ouidiū enim lasciui / usculū & eneruē magis putat. Qui si tamen suo nequaquā ingenio paruisset: optimū profecto apud latinos locū promeruisset. Reperiuntur aut nonnulli: qui quom de uirtute locuti elunem agitent: hunc nostrū auctorē mirum imodum suauem abiiciunt: ea sane ratione p̃moti: quod tum quēdā propter uis / cule cecinerit: tum quod Priapū consulat sup detestabili puerorū amore. quibus omnibus calūniatoribus quom Lelius Apuleius elegāter & doctē libro primo Magię respōderit: cum multorū exemplo tū maxime de Platonis uita philosophi acutissimi atq; modestissimi testimonio. Sciant tamē illiusmodi homines atq; intellexisse uelint in masculos olim libidinis licētiā transferri sine poena ne dicam uituperio pmissum: quom apud exterarum nationes puellulis dedecori datum esse qui nō habuissent amatorculos Aemilius Probus in prooemio sui operis exarauerit. Quid autem turpius quod ad hanc maxime rem spectet inueniri legiq; potest q Alexis Virgiliana. In pretio tamen est: & eam puellulos uix primarum litterarū cognitionē ibutos præceptores in scholis edocent. Quippe Catamitis licēter abusam antiquitatē Seruius i bucolicis rettulit. Et Catullus ad mallium i epithalamio dixit: Nec nuce pueris ne /

get Desertum dominiū audiens concubinus amorem. Et Propertius elegiarum secundo maius quid ē
ausus suis carminibus inferere. Hostis si quis erit nobis amet ille puellas: Gaudeat i puero siq; amicus
erit. Iuuenalis quoq; uatum antiquoz omnium sanctissimus in increpādis uitis hominū castigator sa
tyrarum secūdo redarguit Posthumum Vrsidiū q; uelit ille uxorem ducere: quom tormenta incōmo
da q; quē uiri ex mulierū consortio perpetiūt & sustinent ignoret: ueluti persuaderet ex duobus pec
catis tolerabilius: Nonne putas inquit melius q; tecum pusio dormit Pusio qui noctu nō litigat: exigit
a te Nulla iacens illic munuscula: nec queritur q; Et lateri parcas: nec quantū iussit anheles. Quis uero
tam stolidē mētis est homo: qui si semel recte iudicare datum sit: uelit ideo hunc nostrū auctorem q;
semel aut iterū i toto opere de Maratho ac Titio dilectis mentionem fecerit abiicere. & ueluti postlimi
nio damnare: nō secus ac si uiolaria subruēda aut roseta succidēda esse a stirpe arbitretur: q; infra pul
chritudinē & elegantia ceteroz florum unos uel alteros produxerūt. Nemo profecto est. Itaq; Tibul
lum legēdum esse oibus censeo: qui dulcedinē quandam in elegis & iuncturam cū uenustate & copiā
assequi cupiant: quē talis ac tāta est: ut suo ipse seculo eruditissimo dignus habitus sit: quem omnis ēta
tis & omnis sexus homines perlegerent: memoriēq; mandarent. Quam rem Ouidianum illud decla
rat: ubi se poeta facetissimus excusans q; molles ac libidinosos de amoribus libellos edidisset: conatus
q; efficere ut sibi esset uenia cōcedenda: nititur Tibulli exemplo: q; tametsi reticenda quēdam Roma
nis foeminis ante oculos posuerit: nihilominus laudetur ab oibus: & laudatus placeat: & qui placuerit
legatur. ait enim ad Augustū libro tristiū secūdo Nec fuit hoc illi fraudi: legiturq; Tibullus: Et placet:
& iam te pricipe notus erat. Si quis tamen i schola magister explanare discipulis tencioris ētatis uo
luerit: eum ipsum p deum obtestor: ut quom legendo peruenerit ad illa loca ubi quoddam obscœnita
tis pceptū traditur: quod animos adolescentuloz in deterio rem partem flectere: & a uirtutum recta
uia auocare possit: cum silētio transeat: se q; citius uelut rigidum & infacetum accusari patiatur: q; ut
obsequētem nimis indulgentia sua iuuentutem corrupisse deus ipse merito talione corripiat. Memor
enim semp illius esto egregii facinoris lacedæmonioz: qui cum Archilochum poetā etiam maximum
pudēdis detrectationibus quosdam infecuti cernerent: edicto statim facto de ciuitate libros eius exter
minarunt: quoniā eorum lectio ut bene ac sapienter arbitrati sunt quod esset turpitudinis & inuerecū
dis scaturiens maledictis: mētes liberorum suoz potius nocēdo pēneret: q; ingenia doctrina exco
leret atq; illustraret. Quisquis enim opus hoc exponendum acceperis: multo silentio ueluti exilio in
decentiora multato.

d IVITIAS alius fuluo sibi cogerat auro: Et teneat culti iugera magna soli. Genus carminis
 dicitur elegiacum: quod hexametro pentametroque uersu alternatim locato constat. est au-
 tem dictus elegus $\alpha\lambda\epsilon\gamma\sigma$ του $\epsilon\lambda\epsilon\sigma$ u. i. misericordia. factus est enim ad compassionem de mor-
 tuo concitandam. Ouidius in elegia de Tibulli interitu: Flebilis indignos elegia solue ca-
 pillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. hoc enim uersiculo maiores primo de hominibus iam
 defunctis uita querimonias mox & in amoribus estus ediderunt. Horatius Flaccus in poetica: Versi-
 bus impariter iunctis querimonia primum: Post etiam est inclusa uoti sententia compos. siue dictus est
 elegus ab $\epsilon\epsilon$ a uoce lamentationum super funere: quod instituisse Midam gorgii li-
 dis imperantem ferunt dum celebrat matri parentalia. Siue hoc est desipisce
 re prisca grecorum lingua. Naque auctorem huius theodem naxium siue erethrium tradiderunt du-
 per infania uociferatur. Siue $\alpha\lambda\epsilon\gamma\sigma$ του $\epsilon\lambda\epsilon\sigma$ $\lambda\epsilon\gamma\sigma$ του $\sigma\alpha\sigma\epsilon\upsilon\eta$ $\omicron\delta\epsilon\sigma$ hoc est a laudandis mortuis: fiebant
 enim illorum laudationes uersu alterna uice posito. fuit & carminis genus lugubre Nenia nomine:
 quod mortuis etiam tibia accinebatur: quod quidam latinum: quidam grecum esse uoluerunt: id nunc
 epitaphium uocari dixit Acron secundo carminum commentario Inuentum autem fuisse a Symoni
 de scribitur poeta lyrico ex cea in sula oriundo. Quamobrem Catullus ad Egnatium Celtiberum ait
 Paululum quid libet allocutionis moestius lachrymis Symonideis. Sed epitaphion est elogium illud:
 quod in sepulchris marmoreis seu lapideis incisum uidemus. fit enim ut dixit Seruius in bucolicis co-
 pleta sepultura: ut Daphnis ego in siluis. Sed nenia & epicoedium esse idem ferme existimo. Vtru-
 que enim dicebatur cadaveri priusque tumulo mandaretur: quorum alterum nuncupatur $\alpha\lambda\epsilon\gamma\sigma$ του $\omicron\delta\upsilon$ $\eta\epsilon\epsilon$
 ou quod significat ultimum & extremum cum lamentatione alterum uero $\epsilon\pi\iota$ $\kappa\eta\delta\epsilon$ $\epsilon\iota\delta\epsilon$ $\omicron$
 id est funus. Statius Siluarum. ii. Vulnus ut seis epicoedio profecutus adeo festinanter. ab elego deducit
 citur elegidium per diminutionem quod elegiacas compositiones signat. ut Persius: Non siqua elegi-
 dia crudi Dictarunt proceres: ab eodem quoque descendit elegia que miseria dicitur: qua ueluti iam la-
 tina. L. Apuleius in primo de magia usus est: cuius nulla carmina extant nisi amoris elegia. hec uario
 accentu apud nostros profertur. Nam Ouidius rationem latinis secutus primam & secundam pro-
 duxit: accentum locans in antepenultima: unde in primo de remedio. Blanda pharetratos elegia can-
 tet amores. & in. iii. de sine titulo. Venit odoratos elegia nexa capillos. Statius autem papinius li. syl-
 uarum. i. grecos imitatus primam & alteram pariter corripiens in penultima obseruauit accentum.
 Quas inter uultu petulans elegia propinquat. Nec aliter Persius dixit. Ebria ueratro non siqua elegi-
 dia crudi. Quis uero fuerit certus elegorum inuentor ignorari adhuc & in questione esse horatius in
 poetica uoluit. In hoc genere plurimi grecorum conscribere: oium tamen celebratissimi fuerunt Cal-
 limachus & Philetas: dicente Propertio elegiarum. iii. Callimachi manes & choi sacra philete. In uestrum
 queso me finite ire nemus. Sane Tibullus hic uitam agreste desiderat. dummodo delictum hoc est Planie mu-
 tus sibi amoribus potiri liceat. Est enim animaduertendum more fuisse poetarum ut in canticis amatoris
 recta nomina fugitarer: & quedam pro propriis efficta usurpates ueris personis parceret. Sic Catullus les-
 biam pro clodia: Et tida perilla pro metella: Propertius pro hostia Cynthia dissimularunt. Virgili-
 us quoque in bucolicis Alexandrum Pollionis amici seu Mecoenatis ut octauo scribit Martialis puerum
 uocitat Alexin: quasi sine responsione ac supbia modeste alludens ad adolescentis ingenuitatem & nature
 illius suauitatem. Delia autem pro plania appellari iccirco est interpretatio quod prima fuerit quam deperie-
 rit Tibullus: utpote dignam uatis amoribus ob eius propter reliquas romanas adolescentulas pulchritudi-
 nem: & corporis excellentiam: Nam $\alpha\eta\lambda\omicron\iota\eta$ est apparere: unde delia quasi inter pulchras eminenas. Ali-
 us cogerat diuitias: quod uis a me alter rem pro arbitrio parer: & dictum cum nauis stomachantis: diuiti-
 as autem preciosam facultatem: quas adite qui grecum $\lambda\omicron\upsilon$ $\tau\omicron\sigma$ dicitur deductas arbitror. Is enim terra est: ut
 in deorum natura Cicero commemorat: in qua omnia ab ea ipsa orta recidunt: est diues qui ut deus nihil igit
 get. a diuo ut uarro ait Dis ditior ditissimus facit. Diues autem diuitior tantum Calphurnius in egloga lole
 & licide. Si quoque diuitior certauerit ille tot herdos pascere: Martialis ad Carinum. Croeso diuitior li-
 cet fuisset. Fuluo auro: aut diuitias auri silius id est preciosorum cogerem. Figura est quam epitheton greci
 nos latini adiectum possumus dicere: Fit enim quoties nomini suum adiectiuum damus. Greci duo etiam epi-
 theta in oratione coniectunt: quod propemodu apud latinos uitiosum est. Congerat: coaceruet accumu-
 let. est cogerere coadunare. unde Virgilius Matruanus: Quo cogerere palubes ait pro nidificauere: ad
 palubum intruendo nidum naturam respiciens. Et teneat culti iugera magna soli Vis est uerbo culti. Qua
 uis enim quod multa prodiu esset domus: ea tamen nisi magnifice culta possederit: rem plane habet ab
 unoquoque magni animi uiro negligendam. Iugerum est terre spatium quod in uno die duobus bobus arari
 potest: de cuius mensura alia alii scripserunt ut Cato Priscus & L. Columella libro sexto: & Plinius noster
 in naturalis historie. xvi. Vicino hoste: aut hostibus patrie bellum inferentibus. qui agros depo-
 pulantes creberrimis incursionibus rura diruunt. Aut uicino hoste scilicet existente. Vicini qui
 dem alter alterius rebus inuident. Cui uero multa sunt multum quoque inuigilat ne furto rem

perdat. Classica martia: sonitus tubarum pugnam indicantium: quos cum omnes fere ciues expauescant: auarus tamen diues imprimis exhorret. Classica tube sunt: & earum signum in bello uoco fit etiam Classicum adiectiuum a classe pro nauali collectioe. Proptius libro elegiarum. ii. nam quoties mutinam & ciuilia busta philippos: Et canere sicule classica bella fuges. Fugiet sonos: plurale nomen protulit ut eius interruptiones inueret. Diuiti. n. tatus ielt cōseruade rei stimulus

ALBII TIBULLI EQUITIS ROMANI POETAE CLARISSIMI LIBER PRIMVS.

IVITIAS alius fuluo sibi cōgeras auro:
Et teneat culti iugera magna soli:
Quē labor assiduus uicio terreat hoste.
Martia cui somnos classica pulsa fugēt.

Me mea paupertas uitae traducat inerti:
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus: & facili grandia poma manu:
Nec spes destituat sed frugum semper aceruos

bāt terā q̄ mater & ceres dicūt: piā & utilē uitā agere crediti sūt: & hi soli reliquas esse ex stirpe Saturni regis. Quapropter poeta lepidus p̄ totū hoc suū opus mizē imodū q̄ sepiissime laudat Saturni seculū. Dū meus assiduo luceat igne focus p̄ figurā totius rei familiaris substantiā itelligit: hoc ē ad uictū mediocrē facultatē. Neq̄ idoste. Sceleratis nāq̄ & i reū. parricidis aq̄ & igni oli iter dictū ē quē duo elementa in hoium usu maxie sunt necessaria. Sic Horatius libro carminū secūdo ostendēs uitā beatā cōsistere in mediocritate paupertatis ait: Viuit paruo bene cui paternū splēdet imēsa tenui salinū. p̄ sinecdochen nepe dictū ē. Sic & Statius ad hūc locū Siluaḡ prio: Diuesq̄ foco lucēte Tibullus. Ipse serā teneras maturo tēpe uites: quē facturū ē narrat postea q̄ ea sibi quē optat cōtigerint: agricolationē se exercitaturū affirmat: cuius tenor maiores nostros mira suauitate detinuit. Cui Maro quoq̄ se operā iptinī dixit: si musc̄ q̄doq̄ defecisse it. Tenaras uites: nouellas uiticulas. i. malleolos: Malleoli. n. te te Columella l. ii. d. e rusticā. iiii. sūt nouelli palmites inati prioris anni flagellis. Cognominatiq̄ a similitudine rei: q̄ iea pte quē decidit: qd̄ ueteres sacramēto prominētes utriq̄ malleoloꝝ speciē p̄bent. Tribus aut̄ modis fit uitū istū ut Cato priscus docet: & item una ē puer: altera quō uia floret ideo dictū ē maturo tēpore. Grādia poma: fructū posuit pro arbore aut proptius libro elegiarū ultio: Hic dulces cerasos: hic autumnalia poma. Hac licentia & i prosa oratioe scribētes plerūq̄ uisū sūt. grādia aut̄ epitheton refert ad arboris pomiferē magnitudinē: ad fructus ē q̄tita tē. Quāto. n. poma grādiōra sūt: tāto p̄ciosiora habent. Et pomū qd̄ potū idige at dictū placuit Varroni i prioꝝ regū rusticaḡ. Nā illis p̄ siccitatē aquā addi opus ē ut stabilia maturescāt. Facili manu: aut ad serēdū apta ut uītē aut arbore n̄ delibret & bene cōiungat surculos: aut nō callosa quales esse rusticoḡ manus cognouimus. Nec spes d̄stituat. i. nec me fallat spes: quēcūq̄ ē ut agricolis i cōtinuo

& augēde appeti tus: ut sepiissime noctu expectus qetē ne queat cōtiuare. Sic Hora tius libro carmi nū secūdo. Nec leues sōnos tior aut cupido sordi dus aufert. Tra ducat uītē ierti: Antiptolis ē: & uītā uocat igna uā: q̄ priuata ē & publicē admissa tois imūis. Nā ut Marcus Varr li. regū rusticaḡ. iiii. scribit q̄ oli cole

uerfantibus labore spondeat futuri prouentus libertatē: Qua de re inferius lectum est. Spes alit agricolae: spes sulcis credit aratri semina: quae magno foenore reddat ager. Aceruos frugū: copiam rerum utensilium frugis appellatione nostri auctores iurisconsultorum uanam prope reiicientes opinionem uoluerunt intelligi non solum quod ex frumentis & leguminibus est: uerum etiam quod ex uitis & arboribus omnifariam capitur. Pingua musta: mellita & persuaui. Musta pinguedinem in se habent propriam si ex uitis exprimantur: quae ad maturitatem peruenerint. Pleno lacu: abundantiam ostendit dicendo pleno. Lacus est uas ad excipienda uina de torculo defluentia: Lucius columella & Palladius Rutilius: & ante hos ambos Cato priscus scripsit. Illud sciendum a ueteribus dici torculum torcular & torcularium pro edificio uinario quo uia torquetur. Nam ueneror: quod bene sperare debeat.

Arguit a sua in deos religione. Stipes desertus: truncus sine frondibus ad religionem relictus in agello: qui in limite possessionum pro deo habitus est: hoc est termino. Ouidius fastorum secundo: Termine siue lapis siue es defossus in agris. Stipes ab antiquis tu quoque nomen habes. Lapis uetus uetustate sacer. In triuio: Triuia & Quadriuia erant rusticorum sacris attributa.

illic enim & oues cedebantur: & ferta appendebantur: Et pro loco frequenti quo antiqui conuenire soliti sunt posita inueniuntur ab auctoribus. Catullus: omnibus ut triuiis uulgetur fabula passim. Iuuenalis: Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriui. Quodcumque pomum fructum cuiuscumque generis mollem: Macrobius in saturnaliis dicit pomum esse quodcumque exterius est esui: interius uero non esui. de nucis secus esse: Nam & Propertius elegiarum. iiii. pyrum sub mali nomine posuit his uerbis: Institor hic soluit pomosa uota corona: Quomodo pyrus inuictis stipite mala tulit. Libatum: deis oblatum in sacro pro primitiis ut ipsi a frugibus mala auertant. Ponitur ante deum: illum scilicet deum cuius in tutela sit arbor: ex qua primitias offert. Flaua ceres: Apostropha est ad cererem frumentorum deam: quae teste Tullio libro de natura deorum secundo dicta est quasi geres a gerendis frugibus. hanc graeci

uocant. Flaua autem epitheton est ad frumenti qualitatem maturescentis. Corona spicea: Sertum ex speciebus: quod illi datur ut arua frugiferent. Virgilius in priapeis: Magnaque foecundis quomodo messibus area desit: In cereris crines una corona datur. Nam poetae secuti ueterum opinionem theologorum: qui cererem tellurem interpretati sunt: finxerunt deam ipsam corolla frumentitia comas deuincire. Ouidius fastorum. iiii. Imposuitque suae spicae ferta comae. Custos ruber: protector hortuli: quem rubrum a parte totum dicit propter metulam. Sic Ouidius fastorum ultimo: Et ruber hortorum custos. Custos autem est idem quod minister: ut in secundo saturnalium Macrobius scribit: est & prohibitor ut hic & alibi. Et custos furum atque auium. Terreat ut seu fauce priapus aues. in dextra priapus falcem habuisse fingitur cuius motu aues & furunculos perterrefaceret: Moderatus Columella libro undecimo. Inguinibus puero praedoni falce minetur. & Horatius: Nam fures dextra coercet. Sed Martialis ait: Tu qui pene uiros terres: & falce cinxeris. Ouidius uero Metamorphoseos. xiiii. Quique deus fures: uel falce uel inguine terret. Vos quoque felices quondam: Sermonem uertit ad familiares deos: per quem fuisse olim se locupletem uult intelligi. Et secundum antiqua pontificum instituta loquitur: ubi scriptum est: quibus hostiis imolandum esset: & cui deo: quem horum dignum maioribus: quem lactentibus: quem maribus: quem foeminis putaremus. Lares dii sunt: qui ad urbis commoda uigilare dicuntur inter compita: eosdemque coronarum honore celebrari. Ouidius libro fastorum ultimo: Lucifero subeunte lares delubra tulerunt: Hic ubi sit clara multa corona manu.

Sunt & lares agrorum dii apud rusticos: de quibus hic legitur. eorum originem poeta ingeniosissimus libro fastorum secundo pertractauit. Iuppiter enim quomodo Impotenti Iuturnae amore deperiret: rem nymphis tyberis accolentibus exponit: quibus ad opem sibi ferendam expeditis: interminatus est iram suam: si de dolo capto Iuturnam ex eis quaequam commonesciceret. Larla:

Prabeat: & pleno pingua musta lacu.
Nam ueneror: seu stipes habet desertus in agris:
Seu uetus in triuio florida ferta lapis.
Et quodcumque mihi pomum nouus educat annus:
Libatum agricolae ponitur ante deum.
Flara ceres tibi sit nostro de rure corona:
Spicea quae templi pendeat ante fores
Pomosisque ruber custos ponatur in hortis:
Terreat ut saeva falce priapus aues.
Vos quoque felices quondam: nunc pauperis agri:
Custodes fertis munera uesta lares.

Almonis fluminis
ansa est: cui Larla
Mercurioque ad in
molitate nympharum
& agri custodes
feri laribus com

Tunc uicula
Nunc agri
Agra cadet u
Clamet I
Iam (modo
Nec semp
Sed canis a
Arboris a
Nec tamen
Aut stir
Non agna
Desert
At uos ex
Parcite
Hic ego p
Et plac

& tanta pau
pestate dii
uox ouatis
ducit. Qua
longa perra
gilius in pri
ba ut quasi
manet uita
saltatiois m
eris paup
sed magis p
scilicet pot
nis: in quo
peis explic
giditas in
nicula mel
est. Ad r
tio: si precip
frigus cap

uerbis & st
quem bob
teste Laber
mentario S
gulis quibus
fastorum. iiii.
menque acci
ptexissent

Almonis fluminis nympa & iunoni furtum Iouis aperire: & Iuturnam insidias iam paratas docere
ausa est: cui Larle Iupiter in procacitatis & immodesti sermonis supplicium linguam indignatus eripuit
Mercurioq; ad infernas sedes & silentii loca deducenda tradidit. Sed inter eundem dux placidus for/
mositate nymphe correptus eam ui compressit: que geminos: qui lares uocantur filios sustulit urbis:
& agri custodes. Munera uestra: aut coronas ex floribus. Calphurnius egloga. ii. Nos quoq; pomi/
feri laribus consueuimus horti Mittere primitias: aut uictima. Nam statim subditur: Agna cadet uo/
bis. Legimus preterea in Horatii carmi-

Tunc uitula innumeros lustrabat caesa iuuenkos

Nunc agna exigui est hostia parua soli.

Agna cadet uobis: quam circum rustica pubes

Clamet Io messes: & bona uina date.

Iam (modo non) possum contetus uiuere paruo:

Nec semper longæ deditus esse uia.

Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra

Arboris ad riuos prætereuntis aqua.

Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentē

Aut stimulo tardos increpuisse boues:

Non agnam ue sinu pudeat foetū ue capellæ

Desertum oblita matre referre domū.

At uos exiguo pecori furesq; lupiq;

Parcite de magno ē prada petēda grege.

Hic ego pastoreq; meum lustrare quotannis:

Et placidam soleo spargere lacte palem.

nibus lares thure & horna fruge &
porca & agna & hedo placari: & co/
ronas ex rore marino & myrto & eu/
iuseūq; generis flosculus offerri: hec
aut sacra copitalia sunt. Tunc uitula
a cōsequenti probat q; pauper effectus
sit. Innumeros lustrabat caesa iuuen/
cos ex grege solitū fuit: ut eximior in
deorū honorē imolaretur: ob hoc cre/
debāt pestē a reliqs depelli. lustrare p/
ter tria significata usitatissima: signat
etiā quod uulgo dicūt facere mōstrā:
cuius finē duo sunt quoq; uerba reco/
gnosco scilicet & recēseo. Agna ca/
det: Horatius itidē libro carminū pri/
mo: Seu poscat agna seu malit hedo.
hoc sacrificii genus teste Festo & Ser/
uio cōmentatore in Damoeta dicit
ābaruale: q; s. arua ambiret uictima.
Virgilius i georgicis: Terq; nouas cir/
cū felix eat hostia fruges. sic āburbale
uel āburbiū dicitur illa supplicatio q;
urbē circūimus. Lucanus: Mox iubet

& tantā pauidus a ciuibz urbē Ambiri. Rustica pubes clamat. i. sacrum faciendo hymnos dicit: ut tē
pestatē dii auertant. hūc ritum Maro in georgicis egregie cōplectitur. Io messes & bona uina date: Io
uox ouātis: est: cuius prima syllaba semp corripit. Sed Io pro Inachi regis argiuorū filia eandē pro/
ducit. Quare miror: Ouidiū i epistola Hypmestree ita scriptū reliqisse: Quē tibi cā fugē: quod io freta
lōga perras? Sed latinā in uocabulis similibz rōnem secutus uidetur. Clamat: pro clamabit. ut Vir/
gilius in priapeis: Dū tenet obsessas inuida barbā genas. notandū est quēdam ita poni in oratiōe uer/
ba ut quasi p̄sentes rē uideamus trāsire: & est tunc energia i dicēdo. Catullus: Scelastane te: quē tibi
manet uita: alii tamē textus habēt clamet. Vina bona: quoq; dulcedine rustici exhilarati incōpositē
saltatiōis modū inuenerūt: ideo bona. Iam mō nō possum: Epicurus dixit si ad naturā uiues nūq;
eris paup: si ad opinionē nūq; diues. Exiguū natura desiderat opinio imēsū. i. hac snia loqitur poeta
sed magis placet ut: mō nō sit dictū p̄ parēthesim: & sit sensus iā possum uiuere cōtētus paruo: mō nō
scilicet poterā cū Deliam non arderē. Sed canis æstiuos æstus: Canis signū est nō exigue magnitudi/
nis: in quo teste Ptolemēo sunt. xviii. stellæ: atq; extra corpus. xi. Hic fuit Icarī fidelis custos: ut in pria/
peis explicuimus. Quā qdem meditationē iam dudū edidissē: nisi me quorūdā seueriorū amicorū ri/
giditas inhibuisset. æstiuos canis æstus. i. caniculares dies caloris intensissimi. Persius: Siccas insana ca/
nicula messes iam dudum coquit. hoc fit circa mediū Iulii: quando ipse canis in. xxviii. cancri gradu
est. Ad riuos prætereuntis aquę: in ripis fonticulorū æstuali tempore delectabilis captatur refrigera/
tio: si præcipue locum fronde opacant arbusculę. Virgilius: Hic inter flumina nota Et fontes sacros
frigus captabis opacum. Riuus est locus per longitudinem depressus aquę currentis quasi alueus

i. fluere dictus. Aut stimulo tardos increpuisse boues. Rusticorum morem exprimit: q;
uerbis & stimulo boues increpant lente curriculum pertrahentes. Stimulus est sustis acutę cuspidis:
quem bobus rustici subpungentes inurunt. Fures: surreptores taciti fures a furuo. i. nigro appellanē
teste Labeone: uel a fraudendo siue auferendo: uel a græco. n. uocāt græci quod in octauo cō/
mentario Seruius probat. Hic ego pastoremq; meū lustrare quotānis. Mos ab antiquis hitus est sin/
gulis qbuscūq; ānis purificare pecus & pastores anteq; rem ānuā pali facerēt. Quā rē Ouidius libro
fastorū. iiii. ponit. Quippe de Vestali tēplo culmen durioris salę ac modicum ex uitulia fauilla suffi/
menq; accipiebant. Est aut suffimen sanguis equinus. Deidē cū ex coronis & frūdosis uirgultis ouilia
ptexissent: lustrabāt sub crepusculū pecus saturatū: quo tēpore celeberrimi igniculi ex puro sulphure

fiebant: pecusq; inter fumantia tuguriola ut balaret necesse erat ad sacre rei perfectione. Pali tade libam miliacea: qua iuxta fuscilla milio plena subsequebatur deportabat. Itaq; posita dape numini supplicare se arbitrati sunt: Spargere lacte pale: Pale est pastore dea: cuius die sacru uocat palilia uel parilia pro paliria. L. littera trasposita. Hic dies natalis e urbis Rome a pastoribus conditus: ut Eusebius scribit libro temporum: & Propertius elegiar. iiii. testatur dicēs: Vrbi festus erat: dixere palilia patres. Hic primus coepit moenibus esse dies. Genus sacrificii erat: ut accensis stramentitiis fassibus igne saltu trasiv-

lirent: posteaq; lac biberet: q; fructus pecoris e. Spargere ergo lacte palem hoc e in Palis honore fudere. Ouidius: Et tepido lacte pcare palem. Pocula fictilia: laudat agrestu ingenia a solertia: Primi enim uasa terrea finxerunt: que fictilia dicuntur: quorū artifex uocatur figulus. Ex facili luto: Lutū intelligit argillā genus terre molliissime qua figuli utuntur: ut Moderatus Columella li. iiii. auctor e. quare Iuuenalis assentatori ait: Argillā atq; totā citius propate. Parua seges satis e: dubiū est utrū segetem pro frumētis posuerit. an intelligat modicū agri satis. Seges enī ut Varro primo rerū rustice docet: e quod aratū e: sed nec dū satū. Audire imitis uetos: aut imitis epitheton e uentorū: qui sua tepestate fata destruūt: omiaq; depdūt. aut additū est: ut uim aduersam exprimeret significat. n. uetus prosperitate apud Propertium li. elegiar. ii. & nobis aquilo cynthia uentus erit. Et dominam tenero detinuisse sinu: Hoc quippe nil suauius: & gratius nihil pot inueniri.

Aut gelidas hybernus aquas quom fuderit auster: Auster uetus e meridionalis: cuius aduetus pluuiam inducit. Aquę aut cum suapte natura frigide sint: hyemis tamē tempore maius i se rigiditatis habet. O quantum e auri: Sermo e diuitias detestatis: & e Zeugma: & quantum auri Comice dicitur pro quantum aurū reperiatur. Potiusq; smaragdi: Smaragdus lapis est uiridis coloris. Claudianus in Stilicone: Viridesq; smaragdis Loricis. Potius uero dixit: quoniam ipsorum smaragdorū interuentu amores conciliantur inter amatores: eisdemq; non datis dissoluantur. Præferat exuias: Spolia ex hostibus superatis bello exuię uocantur. & præferat dictum est ad honorem sue gentis quasi premonstret presentibus & posteris. Vincla: qui paret amori is dicitur ferre iugum. Vnde inferius Post ueneris uiclis subdere colla senem. Præterea fingunt poetę amatores illigari usque adeo: ut ab amore discedere eiam lesi nequeāt. Horatius iccirco frequētius ait: aut cōpede aut loro aut uinculis iuuenes detineri.

Ianitor idest custos puellę quam diligit. Ianitores sūt proprie quibus ex famulatio ianuę custodia commissā e: nequis domum temere subeat idest hostiarū. Sed custodē dixit pro se amate: qui tāto amoris peruratur incendio: ut noctu proiectus ante amicę ostiolū dormiat. Duras aut fores idest inexorabiles. Horatius ecōtra dicit Quę prius multū facilis mouebat cardines. Segnis inersq; uocer: Insulsus & piger dicar. Segnis ad animi desidiam: Iners ad corporis ignauiam refertur.

Flebis & arfuro positum me delia lecto: Antiquissimū sepulture genus fuit corpus terra humare: tāq; operimēto matris obducere: Quēadmodū de Cyro apud Xenophontē legitur. Sed Cicero scribit in eo libro: quē de legibus cōposuit. Q. Cornelius Romę primus e patritiis igni cremari uoluit. Lecto

Adsit diui: neu uos e paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis.
Pocula: de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum fructusq; requiro:
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est: satis est requiescere lecto
Scilicet: & solido membra leuare toro.
Quā iuuat imitis uentos audire cubantem:
Et dominam tenero continuisse sinu.
Aut gelidas hybernus aquas quō fuderit auster:
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi cōtingat: sit diues iure: furorem
Qui maris & tristes ferre potest pluuias.
O quātum est auri pereat: potiusq; smaragdi:
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra messalla mariq;
Ut domus hostiles præferat exuias.
Me retinet uictum formosæ uincla puellæ:
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea delia tecum
Dum modo sim: quāso segnis inersq; uocer.
Et spectem suprema mihi quom uenerit hora:
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis & arfuro positum me delia lecto:

Lectus & capulus & f...
nam eburno: Nec se...
olant cadauera ad sep...
osq; perurunt: & hi no...
renit uisore. sed hope...
maximo dicente li. m...

Tristibus & la...
Flebis: non tua su...
Vincla: nec in...
Illo non iuuenis...
Lumina non...
Tu manes ne l...
Crinibus: &...
Interea dum fa...
Iam ueniet...
Iam subrepet...
Dicere nec...
Nunc leuis e...
Non pude...
Hic ego dux...
Ite procul:
Ferte & opes...
Dites des...

a Dde...
Occu...
Neu quisqu...
Excitet: u...

put tepebris. i...
Sermonum. i...
pius sene libio...
uerba. Propt...
diminutione...
dū iuuenis eg...
albescens an...
militem pro m...
cetps eget...
nato. Dites...
famem: quia...
a Dde...
uni r...
to: & plurim...

Lectus & capulus & feretrum dicitur. Sic Propertius libro elegiae. ii. Nec mihi tunc fulcro lectus ster-
natur eburno: Nec sit in attalico mors mea nixa toro. Sed sciendū funerarios dici Vespilones: qui ba-
iulant cadauera ad sepulturam. Polinctores esse eos qui ungunt .i. ungere: Bustuari
os q̄ perurunt: & hi uocantur etiā tum ab historicis: tum a poetis ustores. Catallus: Ab semiraso tonde-
retur ustore. sed hoc oīum ars q̄uis eorundem oīum idem sit officium: libitina appellatur a Valerio
maximo dicente li. memorabilium. iiii. Qui tunc libitinam exercebant. Tristibus & lachrymis os

Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro praeordia ferro
Vineta: nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne lade meos: sed parce solutis
Crinibus: & teneris delia parce genis.
Interea dum fata sinunt iungamus amores:
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput:
Iam subrepet iners aetas: nec amare decebit:
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis ē tractāda uenus: dū frāgere postes
Non pudet: & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux milesq; bonus: uos signa tubaq;
Ite procul: cupidis uulnera ferte uiris:
Ferte & opes: ego composito securus aceruo
Dites despiciam: despiciamq; famem.

ELEGIA SECVNDA.

a Dde merū: uinoq; nouos cōpescē dolores.
Occupet ut fessi lumina uicta sopor:
Neu quisquā multo perfusū tempora baccho
Excitet: infelix dum requiescit amor.

put tenebris. i. a nullo conspecta: & a nemine intellecta Vel atrum eius aspectum designat. Horatius li.
Sermonum. ii. Seu mors atris circūolat alis. Nec amare decebit: Nihil est Ciceronis testimonio tur-
pius sene libidinoso. Nam quod in iuuenta decuit: iam modo crimen habet. Blanditias: lasciuiscula
uerba. Propertius usus est blanditia in singulari: Arguta referes carmina blanditia: unde blandicella per
diminutionem teste Festo dicimus. Dum frangere postes Non pudet: & rixas inseruisse iuuat: hoc ē
dū iuuenis ego sum. ē enī iuuenilis etatis rixas & contumelias inferre. Horatius li. carminum. iiii. Lenit
albescens anios capillus Litiū & rixę cupidos proteruę. Dux milesq; bonus Ducem pro rectore: &
militem pro ministro ponit. Lucanus itidem li. vii. Si placet hoc inquit superi: si milite magno Non du-
ce tps eget. Signa: uexilla militaria. signis. i. figuris: ut aquilaz picta. Composito: congesto coacer-
uato. Dites despiciam: ideo Diuitias alius fuluo sibi congerat auro dictum est supra. Despiciamq;
famem: quia composito frugum aceruo tranquille uitam aget.

a Dde merum: uinoq; nouos compescē dolores: In scribendo Tibullus sermonem uariat ita ut
uni rei coeptę non insitat: sed modo huc modo illuc plerūq; feratur Et iccirco grata eius ora-
tio: & plurimo abundat lepore. Hic iube: pincernam sibi comestanti largius uinum subministrare: ut

mihi mixta dabis. Propertius hoc idē
Osculaq; igelidis pones supma label-
lis. Non tua sunt duro pcor dia fer-
ro: Rō est ab humanitate Delię sup-
ta
atque facilitate huiusmodi uerba ab
iratis amantibus obiciuntur apud au-
ctores. Silex uero ē lapis obdurus: cu-
ius genustā masc. q̄ foe. profertur.
Lumina sicca: lachrymis carētia. Lu-
canus: Qui sicco lumine cāpos Vide-
rit emathios. Tu manes ne lade me-
os: Legum sniam sequuntur ex. xii. ta-
bulis: in quibus teste Cicerone in li. de
legibus scriptū erat: Mulieres genas
ne radunto Neue lēsum funeris ergo
habēto. Quod ueteres interpretes Sex-
tus Helius & L. Attilius non satis itel-
lexerunt: sed suspicati sunt uestimenti
aliquod genus funeris. Lēlius autē lē-
sum quasi lugubrem amicam deflere
suum cadauer: sed ita ne se ipsa laniet
in quo poetę facile & elegans ingeni-
um dephenditur. At Propertius se aspe-
riorē in amoribus Patho ostendit ali-
ter comprecatus de domina post suū
obitū inquiens: Tu uero nudum pec-
tus lacerata sequeris. Dicit at umbrā
sui funeris afflictiari posse: si se amica
deformaret. Genis teneris: molli-
bus genis: nec est synecdoche: nam &
supra dictum ē: mulieres genas ne ra-
dunto. Interea dum fata sinunt: Sic
& Ouidius ad amatrices lib. de arte
amandi. iiii. Dum licet & ueros etiam
nunc editis ānos Ludite: eunt āni no-
refluentis aque. Mors adopta ca-

iniuriam deleret: quam ob hoc cepit acerbissimam: quæ custode posito nullus aditus ad amicam pateat.
 Et nouos compescere dolores ideo dictum constat: quia Bacchus afflictis mortalibus requiæ præstat.
 Igitur ad eum Propertius elegiæ tertio inquit: Tu potes insanæ ueneris compescere fastus: Cur arûq;
 tuo sit medicina mero. Occupet ut fessi lumina uicta sopor: fessi dixit propter amoris insaniam. Ca/
 tullus ad Licinum: sed defessa labore membra postq; semimortua lectulo iacebant: huic labori reme/
 dium est optimi uini ingurgitatio. Propertius eodẽ: Tu mō seruitio uacuum me siste supbo: Atq; hoc
 sollicitum uince sopore caput. physi/
 ce namq; loquitur. Vinū. n. cū ratioe
 sumptum uenerem accendit: & amo/
 ris curas renouat: ubi uero imoderate
 receptum est: omnes euanescent egri/
 tudines animi: quod Ouidius quæ nihil
 latuit nō ignorauit in fine secundi de
 remedio inquit: Vina parant aios
 ueneri: nisi plurima sumas: Vt stupeāt
 multo corda sepulta mero: & subdit:
 Aut nulla ebrietas: aut tanta sit: ut tibi
 curas Eripiat: siqua est inter utrūq; no/
 cet. Percussum tēpora: Vinum sine
 modo infusum aciores pulsus facit:
 ideo de eodem Propertius ait: Quod
 si bacche tuis perferuida tempora do/
 nis: Accersitus erit somnus in ossa me/
 is. Quidam legūt p̄fūsum: & tunc res
 est aperta. Dura sera. i. pessulo seu
 patibulo a serando. i. claudendo. Ia/
 nua difficilis: Imprecatio est in ianuā
 p̄ phātasiam poeticam. malum. n. rei
 inanimate tanq; affectum habēti op/
 tat: quod statim in se ferri deprecatur
 si ipsa placida suffraget iter ad ami/
 cam: Hoc fit ex amoris uehementia:
 ut scilicet ostio clauso male loquatur
 & eidem aperto bene. Sic Plautinus
 phedronus in Gurgulione: Valiūstin
 ostium oculissimum. Vni mihi uicta
 querelis datiuus est pro ablatiuo: &
 uicta mihi pro exorata ponit. ita Pro/
 pertius elegiarum primo de ianua: ui/
 cta meis nūq; ianua muneribus. Nec
 furtim uerso cardine aperta sonēs: idē
 phedronus Plautinus: Bellissimū her/
 cle: uide & taciturnissimum nūq; ullum uerbum mittit quom aperitur tacet: quom illa noctu clācu/
 lum ad me exit tacet. Aperta sonēs ideo ait: quoniam uncta ianua non crepat dum panditur: Ho/
 ratiū libro carminum primo. Quæ prius multum facilis mouebat cardines. Quom postea florida
 ferta darem: hoc est pum te & precibus & munere exoratum uenirem. Sic Propertius libro antedi/
 cto: Et mihi non desunt turpes pendere corollæ. Namq; præcipitur ab Ouidio libro de arte amādi se/
 cundo. Postibus & duræ supplex blandire puellæ: Et capiti demptas in fore pone rosas. Fortes ad/
 iuuat ipsa uenus: Ita Ouidius de Tisbes animo puellari inquit: Audacem faciebat amor. Fixo den/
 te: dentem uocat clauem ipsam quæ dentata est. Nullo sono: Quia p̄ timore suspensi uadūt amā/
 tes. Nutu. arrisiōe oculorū. Notis: signis: Ouidius prio de arte: Nec mihi per nutus accipiēda nō/
 ta est. Surgere nocte timor uetat: Qui uere amat oia intrepide p̄sequitur: & audet intrepide: phedro/
 nus Plautinus: Quo uenus cupidoq; imperat suadetq; amor. Si media est siue ē priā uespa: si status cō/
 dictus cū hoste iter cedit dies tamē est eundū quo ip̄erat igratis. Aut rapta p̄mia ueste petat: Circito/
 res hoc ē urbis custodes quæ noctu iuenerit sine facibus aut i carcere detrudūt: aut arrepto palliolo p̄/
 miū exposulāt. Quisq; amore tenet eat tutusq; sacerq; Qualibet: insidias nō timuisse decet. Sic Pro/
 ptius elegiæ. iii. Nec tñ est q̄sq; sacros q̄ lēdat amātes: cyrōis media sim licet ire uia: Quisq; amator

Nam posita est nostræ custodia laua puellæ:

Clauditur & dura ianua firma sera.

Ianua difficilis dominæ te uerberet imber:

Te iouis imperio fulmina missa petant.

Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis:

Nec furtim uerso cardine aperta sonēs.

Et mala siqua tibi dixit dementia nostra

Ignoscas: capiti sint precor illa meo.

Te meminisse decet quæ plurima uoce peragi

Supplice: quom postea florida ferta darem

Tu quoque ne timide custodes delia falle:

Audendum est: fortes adiuuat ipsa uenus.

Illa fauet: seu quis iuuenis noua limina tentat

Seu referat fixo dente puella fores.

Illa docet furtim molli decedere lecto

Illa pedem nullo ponere posse sono.

Illa uiro coram nutus cōferre loquaces:

Blanda que cōpositis addere uerba notis.

Nec decet hoc omnes: sed quos nec inertia tardat

Nec uetat obscura surgere nocte timor.

En ego quom tenebris tota uagor anxius urbe

Securum in tenebris me facit ipsa uenus.

Nec finit occurrat quisquā: qui corpora ferro

Vulneret: aut rapta præmia ueste petat.

erit scythicis licet ambulet oris: Nemo deo ut noceat barbarus esse pōt. Frigora pigra: frigus nō est pigru: sed pigros hoies sua seuitia facit. Amantiū qdem est ut noctu ante ostia dominarū procūbant. Propertius de se ait: Me medię noctes me sydera plena tuentur: Frigidaq; eoo me uidet aura gelu.

Multa decidit imber aqua: Imber ē teste Apuleio i libro de mūdo: agmen aquarū largius ex cōcre- tis effusum nubibus. Nimbus uero repentinior & uehementior pluuia: & quanto est improuifior tan- to ē p̄cipitator: & breuiore astringitur casu. Pluuia. n. iugis.

Quisquis amore tenetur eat tutusq; sacerq;

Qualibet: insidias non timuisse decet.

Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis:

Non mihi: quom multa decidit imber aqua.

Non labor hic lādit: referet modo delia postes:

Et uocet ad digyti me taciturna sonum.

Parcite luminibus: seu uir seu fœmina fiat

Obuia: cælari uult sua furta uenus.

Nec strepitu terrete pedum: neu quatite nomen:

Neu prope fulgenti lumina ferte face.

Si quis & imprudens aspexerit: occulat ille:

Perque deos omnes se meminisse neget.

Nam fuerit quicūq; loquax: is sanguine natam:

Is uenerem e rapido sentiat esse mari.

Nō tamen huic credet cōiunx tuus: ut mihi uerax

Pollicita est magico saga ministerio.

Hanc ego de cælo ducentem sydera uidi:

Fluminis hæc rapidi carmine uertit iter.

Hæc cantu finditq; solum: manesq; sepulchris

Elicit: & tepido deuorat ossa rogo.

Iam ciet infernas magico stridore cateruas.

Iam iubet asperfas lacte referre pedem.

ab eo quod icātatrix pollicita est: & obiectum absoluit quod fieri posset: saga teste Acrone primo car- minum Cōmentariolo dicta est q̄ satis agat: & ea est: quę carminibus & herbis mala hominibus dice- batur uelarcere uel impellere. Horatius: Quę saga quis te soluere thessalis magus uenenis. Magico ministerio: arte demoniaca. Nam magus est apud nos sapiens: at lingua per sarum sacerdos: si. L. Apu- leio credimus hoc in primo de magia sentienti: sed magi incantatores ex officio apud nos uocari pos- sunt. Vidi: argumentum est a sui ipsius presentia: quod superius dictum sit certissimum. Ducentē sydera: Virgilius: Carmina uel cælo possunt deducere lumina. In sexto super Lucanum cōmentario no- stro multa super hac re exarabimus: quę hic breuitatis gratia relinquūtur. Fluminis hæc. ra. car. uer. iter. Ouidius i epistola hyphsiphiles de Medea uenefica: Illa refrenat aquas: obliquaq; flumina sistit: & Lucanus: Amnisq; cucurrit Non qua pronus erat. Hęc cantu finditq; solum. Lucanus: Terra quoq; immoti p̄cussit ponderis axem. Etiam manesq; sepulchris elicit. i. cadauer facit reuiuiscere: ut legit̄ in p̄allegato Lucani libro de herichtho. Et Horatius li. sermonum primo: Cruor in fossam confu- sus: ut inde manes elicerent animas responsa daturas. Tepido deuorat ossa rogo. hoc idem Ouidi- us in prefata dicit epistola: Certa q; de tepidis deuorat ossa rogis. & Lucanus fumantes iuuenum cine- res ar dentiaq; ossa E mediis rapit illa rogis. Infernas cateruas tenet: animarum multitudinem cum angore demoratur. Asperfas lacte: la. tis. n. alimento frui defunctorum animas credidere maiores nostri: cuius aspersione conciliari etiam putauere. Tristi depellit nubila cælo. Lucanus: uocibus iisdē

Humantes late nebulas nimbosq; so-
lutis Excussere comis. Hec aut omia
quom sint impossibilia: Lucanus ma-
ius quiddam addit scilicet: nubes sus-
pexit olympus: quod cōtra omnium
rationē fieri manifestū est. Herbas
medeę. i. herbas q̄s medeidas uocant
poete: hoc est illarū uim quas medea
percalluit. Cæs hecates: Male cer-
berū tricipitē: sed tres recte furia s ac-
cipimus ut Lucanus: stygiaq; canes i
luce supna Destituam. & Horatius li-
bro sermonum primo: Hecatē uocat
altera sēuā. Altera tīphonem serpē-
tes atq; uidēres Infernas errare cæs
Hecate sane p̄sephone dicitur a pote-
statum uarietate: q̄ celo atq; erebo
potens sit. Ter cane. Vult illa ter-
esse canenda: quę saga sapiens pręsta-
bit. Putarūt quidam in sacris ternari-
um & quaternarium fuisse numerum
p̄fectissimum ut Oterq; quaterq; &
Quidius: dic quater & uiuo perluere
mero. quidam septenarium numerū
ut Pythagoras religiōibus aptissimū
illud aut notandum q̄ in magicis re-
fert Plinius terna despuere deprecati-
one. i. carminibus necessariū. Quid
credam: tacitę obiectionis responsio
ē: & a simili superioris dicti probatio

Cantibus aut herbis: Horatius pri-
mo sermonum: Quantum carminibus
quę uexant atq; uenenis Humāos ani-
mos. Hostia pulla: rationem sacro-
rum diligenter seruat: Inferis enim ui-
ctimas nigri nulli ueteres imolauerūt.
Horatius li. sermonum. i. Pullam di-
uellere mordicus agnam coeperunt.

Deos magicos: Infernales deos qui
dēmones sunt exitiosi. Nam neq;
tum pluuię: tangit ea quę somnū pro-
uocant. pluuię namq; sua humiditate
capitis uentriculos opprimunt: & cau-
satur dormitio. Stragula picta: Stra-
gulum uestis est qua lecti sternuntur:
quę uario figurarū d̄linimēto aut acū-
picto aut textili isigniri solita est. hoc
in Martialis sēpius epigramatis per-
legimus. Magne ueneris: Amato-
rum respectu magne: quibus Venus
ipsa p̄sudet. Incestus: is dicitur in-
cestus qui cum sacerdote aut consan-
guinea rem habuerit: qui sacra cōta-
minarit. deorū aut sedes sunt adytus
templi quo nulli pręterquā sacerdoti
accessus conceditur. per hoc se dubiu
seculē arguit an religiōem uiolarit: sed

Quo libet hæc tristi depellit nūbila calo:

Quom libet æstiuo prouocat orbe niues:

Sola tenere malas medeę dicitur herbas:

Sola feros hecates perdomuisse canes.

Hæc mihi cōposuit cātus: quis fallere posses:

Ter cane: ter dictis expue carminibus.

Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam:

Non sibi: si in molli uiderit ipse toro.

Tu tantum abstineas aliis. nam cætera cernet

Omnia: de me uno sentiet ipse nihil.

Quid credā: nēpe hæc eadem se dixit amores

Cantibus aut herbis soluere posse meos:

Et me lustraui tædis: & nocte serena

Concidit ad magicos ostia pulla deos:

Non ego totus abesset amor. sed mutuus esset

Orabam: hec te posse carere uelim.

Ferreus ille fuit: qui te quom posset habere:

Maluerit prædas stultus & arma sequi.

Ille licet cylicum uictas agat ante cateruas:

Ponat & in capto martia castra solo:

Totus & argento contextus totus & auro

Insideat celeri conspiciendus equo.

Ipse boues mea si tecum mō delia possum

Iungere: & in solito pascere monte pecus.

Et te dum liceat teneris retinere lacertis:

Mollis & inculta sit mihi sōnus humo:

Quid tyrio recubare toro sine amore secundo

Prodest: quom fletu nox uigilanda uenit.

Nam neq; tūc pluuiæ: nec stragula picta soporē

Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ:

Num ueneris magnæ uiolau numina uerbo:

Et mea nunc poenas impiā lingua luit.

Num feror incestus sedes adiisse deorum:

Sertaq; de sanctis eripuisse focis.

Non ego si merui dubitem procūbere templis:

Et dare sacratis oscula liminibus.

Non ego tellurē genibus prorēpere supplex:

Et miserum sancto tundere poste caput.

At tu qui latus rides mala nostra. caueo:

Mox tibi: non unus sæuiet usq; deus.

Vidi ego qui iu uenum miseros lussisset amores:

de sanctis focis d
Genibus pror
dato genu per te
ercepter genibus.
& bona & mala
cinatur. Aut q

Post uener
Et sibi bland
Et manib
Stare nec a
Ancillan
Huc puer l
Despu
At mihi p
Mens r

i. B
O
Me tenet
Abstine
Abstine
Qua
Non for
Et fle
Delia n
Dicit

littore. d
tertio: N
ret: nisi C
uili supp
Mater:
rata co
cor.
proxim
parua f
uiro.
syrios o
funder
ius fort
fas ung
ē in A
it prius
sentit. f
riam al
latā.

de sanctis focis diripuisse feta: nihil aliud uult intelligi nisi sacrificium interturbasse quasi piaculum.

Genibus prorepere supplex: Supplicantis signum est: & ueniam peccatorum a diis exposcentis nū / dato genu per terram obrepere. Iuuenalis libro satyrarum secundo: Nuda ac tremebunda cruentis ereptet genibus. Fingere: ornate disponere. Semper tibi dedita seruit Mens mea: Putarunt antiq & bona & mala ex qualitate numinis amatorii prouenire. Iecirco senex Scalmo in casina Plauti ratio cinatur: Aut q ego nunq erga Venerem inique fecerim: Sic tot amāti mihi obuiā euenerūt more.

Post ueneris uinclis subdere colla senem.
Et sibi blandicias tremula componere uoce:
Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit: caræ ue puellæ
Ancillam medio detinuisse foro.
Huc puer huc iuuenis turba circūterit arcta:
Despuit in molles & sibi quisq sinus.
At mihi parce uenus: semper tibi dedita seruit
Mens mea: quid messis uris acerba tuas.

ELEGIA TERTIA.

i Bitis ægeas sine me messalla perundas:
O utinam memores ipse cohorsq mei.
Me tenet ignotis agrum phæacia terris:
Abstineas auidas mors uiolenta manus:
Abstineas mors atra precor: non hic mihi mater
Quæ legat in moestos ossa perusta sinus.
Non soror assyrios cineri quæ dedat odores:
Et fleat effusis ante sepulchra comis.
Delia non usquā: quæ me quom mitteret urbe:
Dicitur ante omnes consuluisse deos.

littore. deriuatiuū fit phæcius & phæcus ea. cū. una syllaba minus suo primitio. Propertius elegiarū tertio: Nec mea phæacas equant pomaria siluas. Quod aut egrotauerit Corcyre: q spian fictū puta / ret: nisi Ouidius Naso i elegia de eius obitu diceret: Sed tamen hoc melius: q si phæacia tellus Ignotū uili supposuisset humo: & ad ea quæ poeta hic infra ponit alludēs ait. Hic certe fugiētes pressit ocellos Mater: & i cineres ultima dona tulit. Hic soror in partē mixti cū matre doloris Venit inornatas dilace rata comas. Nigra: q de formis esse dicit q hominē nigrū facit. unde subdit: Abstineas mors atra pre cor. Quæ legat i moestos ossa perusta sinus: Tāgit antiquū morē. defūcti eni cineres q ex genere proximior aderat colligebat. Quod secutus Propertius elegiaꝝ secūdo ait de Briseide: Maximaq in parua sustulit ossa manu: Quom tibi nec peleus aderat: nec cērula mater: Scyria nec uiduo deidamia uiro. In moestos sinus: pro ipsa moesta colligat gremio. Lucanus: Trepida uestes iplere fauilla. As syrios odores: amonū & balsamū & cetera huiusmodi aroma a: qualia thus: costū: quæ rogo superin fundere uetustas cōsueuit. Lucanus libro octauo: Nō preciosa petit cumulo thure sepulchra Pōpe / ius fortūa tuus: nō pignus ad astra Vt ferate mēbris eos fumus odores. odores ergo assyrios. i. diuer / sas unguentoꝝ & adoramentoꝝ species: ut Propertius: Desit odoratis ordo mihi lācibus. Assyria regio ē in Asia maiori: quā Porphyrius & Acro i suo quisq cōmentario sup Horaci carminū. ii. dictā uolu / it prius Syriā: posteaq una addita syllaba uocitatā Assyriā. Cleodemus q Malchas quoq dicit aliter sentit. scribit eni multos Abraamo fuisse filios: & ex his tres nominat Apher Affyn Aphran: & Assy / riam ab Assy denominatā cōtendit. Ab Apher & Aphran urbē Aphran & regionē Aphricam appel latā. Delia nō usq: De hac & Nemese Ouidius in prædicta elegia scribit orta apud rogū altercatiōc

i Bitis ægeas sine me messalla per undas: Quom Messallā ducem Romani exercitus poeta seq / retur: ut ante dictum est: aduersa eum ualitudo Corcyre iuasit. Quāobré hic lamētatur cū illo ulterius progre di non posse. in qua cōquestione cap / tat occasionē ab isania belloꝝ: ut Sa turni etatē cōmendat. deinde campos clysiis: quo se pium quom fato pfun ctus fuerit: descendere non dubitat. Messalla romanus patritius fuit: qui fuerit ne ille de quo Eusebius in li. tē / porū meminit dubitat. Nā ille Cor / uinus Messalla primus pfectus urbis factus. vi. die magistratū abdicauit ci uilem potestatē esse contestatus: & de alio siue eodem etiā inquit q fuit ora tor: & ante bienniū q moreretur ita memoriā ac sensū amisit: ut uix pau / ca uerba cōiungeret. ad extremum ul cere illi circa sacrā spinā nato inedia se affecit āno. lxx. etatis. est autē Mes fallā nomē a messana urbe Sicilię de ductum: ut m. i. saturnalium Macro / bius dixit. Nam Valerius quidā maxi mus ea urbe nobilissima capta hoc cognomē accepit. Outinam: gēmi / natio est affectū animi p energiā māi festans. ut Virgilius. Outinā ex uobis unus uestriq fuissem. Phæacia: Cor cyra phæacū est patria in Ionii maris

utra earū mage fuerit dilecta. Illa sacras pueri sortes ter sustulit: genus fuit sortilegii per talorū iactū. Nā secundū eorū numerū rei euentū premonebāt. Iuuenalis libro secūdo: Et sortes ducet. Sustulit: eleuauit. de urna enī tollebātur: in qua sortes ipse dimittebant. Horatius libro sermonū primo: Quot puero cecinit diuina mota anus urna. Dabāt reditus: spondebāt reuersionē. Quom iam mandata dedissem: Cōsuetudinē amantiū notat: q̄ lōgiquius abituri mādant uicissim ea quę sūt amoris mī tui argumentū & de reditu discedētis solatiū nō minusq̄ remanētis expectatio ē. Sappho ad Phaonē.

Nō mādata dedi: neq̄ enim mādata dedissem Vlla: nisi ut nolles imemor esse mei. Anxius querebā morā: in hoc uim sui amoris explicat. Causatus aues: Iccirco causatus ut cū amica esset diutius. causari ē excusare causas annectēdo. Virgilius: Causando nostros in longū ducis amores: & est allegare quasi p̄ rationē aliqd factū esse. aut fieri nō posse. Ouidius de arte priō: Si nō esse domi quos des causare nūmos. Dicimus aut̄ causor repentinas plūuias iter nobis ipedisse: pro i excusationem afferō. ut excuso mortē patris repentinā: ne te uiderē ante q̄ discederes negauisse. Timuisse diē saturni: Sabbatū itelligit: qui dies itineratibus exitiabilis ē. nāq̄ & stella saturni secundū astrologorū rō cinationē nocua ē: & geomātici illius diē ut dānofo uetāt hoies iter carpere.

Pedē offensum i porta id ē in limine porte. Antiquitas enī tam ingrediētū q̄ egredientū pedes i limine obseruauit. Nam si qd offēdisset lanū & Vestam iratos putabāt. Quare dixit Lucanus libro primo: Nec limine quisq̄ Hēsīt: quasi & patrię & deorū neglēta cū exitio pietate. Quid tua nūc

Isis tibi delia. Isim damnat: quę cultri ei pie castęq̄ auxiliū neget. Nam amatores Isidi uoueāt. Propertius secundo: Redde etiam excubias diuę nūc ante iuuentē: Isis fuit Inachi filia: nō prius dicta: q̄ pererrans olim quom ad nili fines peruenisset: Iouis amatoris ope formam uacę immutauit: estq̄ ab egyptiis pro dea celebrata: apud quos Isis est iustitia: ut in secundo de preparatione euangelica scribit Eusebius. Iōon enim gręce latine equale dicitur unde iustitia oritur: Diodorus uero uult Isim latine dici priscam: lunę hoc nomine inditō ab illis ea enī semper ęterna priscaq̄ est unde. Ouidius metamorphoseos nono inquit: Inerant lunaria fronti Cornua. Sistra repulsa manu: Sistrū est turbe genus egyptiacę. cuius sonitus in sacris Isidis memoriā: Osyris mariti significabat. Pureq̄ lauari te memini: hoc addit quia Delia Isidi sacrū facere potuisset: sed non pure: hoc est a sordibus defēcata. Nam casta superis placent: ut inferius habetur. Quare dicit Martialis i epistola ad Domitianū. Meminerit inquit nō nisi religiosa purificatione lustratus accedere ad templa debere. Et puro secubuisse toro: Qui sacrificaturi erant prisco tēpore se a coitu tēperabāt nocte p̄cedēti. Vnde inferius legitur: Discedat ab aris Cui tulit helle rna gaudia nocte uenus. Ouidius li. fastorū primo sic epulis fūdi: sic dāt sua corpora sōnō: Et positis iusta secubū ere toris. Causa repertori uitis pia sacra parabat: Quę facerēt pure quū foret orta dies. Eadem sacra Isidi q̄uis meretrici siebant: quę Propertius grauit̄ tulit ob a se puellā seiūctā inquit: Quę dea tā cupidos toties diuisit amātes: Quęcūq̄ illa fuit semper auara fuit. & subdit: Quid ue tibi prodest uiduas dormire puellas. Sed tibi crede mihi cornua rursus erūt: & Ouidius i elegia p̄dicta ad hāc eandē sententiā ait: Quid nos sacra iuuāt: qd nos egyptia profuit Sistra: qd i uacuo secubuisse toro. Nam posse me. Pic. do. tē. mul. ta. tuis: ab idiciis frequētissimarū tabularū arguit Isidē posse auxiliū ferre egrotāti Mederi at̄ dixit pro sanari. huic deę egrotātes liberātī mala ualitudie: & euasi naufragō tabellas suspēdebāt. Iuuenalis: Et quā uotiuā testāt phana tabella Plurima pictores q̄s nescit ab Iside pasci. Tecta lino: iō lino potius cōopta q̄ aliqua alia re q̄ ab osiride marito illud iuētū cōstat: quare Lucāus facti

Ille sacras pueri sortes ter sustulit: illi

Rettulit e triuiis omnia certa puer.

Cūcta dabāt reditus: tamen est deterrita nūquā

Quom fleret: nostras respiceretq̄ uias.

Ipse ego solator quō iam mandata dedissem:

Querebam tardas anxius usq̄ moras.

Aut ego sum causatus aues: dant omnia dira:

Saturni sacram me tenuisse diem.

O quotiens ingressus iter mihi tristia dixi

Offensum in porta signa dedisse pedem.

Audeat inuito ne quis discedere amore:

Aut sciat egressum se prohibente deo.

Quid tua nūc isis tibi delia. quid mihi profunt

Ille tua totiens sinistra repulsa manu.

Quid ue pie dum sacra colis: pureq̄ lauam

Te memini: & puro secubuisse toro.

Nunc dea nūc succurre mihi: nam posse mederi

Picta docet templis multa tabella tuis.

Vt mea uotiuas persoluens delia uoces:

Ante sacras lino tecta fores sedeat.

gnarus ait. Et testū lino spargā p uulguſ ofyrim lino. n. dictū ē pro lineo uelamēto q mos ē egyptiorū lino nāq; uſi ſunt ad rē diuinā ut i' Apologie primo docet Apuleius: quoniā ſeges eius ē mūdīſſima & inter optimas fruges ex terra ortas nō modo indutui & amictui ē aptiſſima ſed optui quoq; ab egypti is ipſis i ſacris uſurpata. Sed cū teſta dicit morē ſacrificulorū antiquiſſimū tāgit: qui ſe pānis opiebāt luuenalis: Stetit ante arā nec turpe putauit Pro cithara uelare caput: Plautus in gurguliōe Quis eſt hic qui adopto capite Aefculapiū ſalutat hoc propterea cōſtitutū eſt: nē quid iterorandū ſupplicis mentē

turbāret. Quare. Qu. Curtius lib. i. ait: Ille i candida ueste uerbenas māu proferens capite uelato preibat & Helenus uirgilianus Aeneā caput uelare iuſſit. Votiuas preces: aut piphraſti cos uota intelligit aut uerba depreca/ toria. Turba pharia: iō turba quia ſe/ miniſtri ſūt Iſidis ſacerdotes: ut ſuuealis Qui grege lanigero circūdatus & gre ge caluo. Mēſtrua rura: a mēſe ſit mē ſtruus mēſurnus: & mēſtrualis. Luca nus li. quinto. Mēſtruus iſtaſtos diſtin guit ſecula cōſul. Cicero primo rieto/ rorum pars quedā eternitatis quum alicuius anni mēſurni diurni nocturni ueſptini certa ſignificatio habet. Plau tus i captiuis quibus ſolebā mēſtruatis epulas ante adipiſcere. Mēſtruū uero ſubſtantiuū ſignificat mulierū proflu uiū: de quo Solinus & Plinius admirā da dixerūt. Quā bene ſaturno uiue bant rege. Aureā laudat etatem abho minū innocētia: & telluris ubertate. Rege: dixit pro regnante. luuenalis iti dem: Credo pudicitiam ſaturno rege moratam. Sed illud hitoricū eſt: hoc autē poeticū magis. Virgilius octauo Aureaq; ut perhibēt illo ſub rege fue/ runt ſecula. Repetēs cōpendia ex iti nere & nauigatiōe lucrum utilitatēq; ſequens. Cōpendiū lucrū ſignificat & breuitatē diſpēdiū uero dānū. Quō Saturnus orbis potitus eſt maxia fuit hominū integritas nulla pecuniarū ſiti laboratiū. Quippe ſuis quiſq; finibus cōtentus erat: Ac ſiquid opus erat ex opportunitate pmutādū ſumebat quē morē duraffe ad troiana uſq; tēpora Homerus oſtendit in Iliade. Frenos ore momordit equus: Frenū dicitur a frangendō. ſrāgit enī equorū ora. & teſte Feſto oria apud antiquos dicebatur quē ora equorū coer/ cet: ut aurea quē ad aures religabatur: a quo aureax. i. auriga. Frenū in ſingulari genere efferimus neu tro: in plurali uero frenos & frena legimus. Nec aliter ait momordit q Virgilius: Stat ſonipes ac frena ferox ſpumantia mandit. Lapis fixus i agris. ſaxū pro termino inter cōſines poſitum. luuenalis Saty ra ultima: aut ſacrū effodit medio de limite ſaxū. Erat autē hic plerūq; Stipes Ouidius faſtorū ſecūdo Termine ſiue lapis ſiue es de foſſius i agris Stipes: ab antiquis tu quoq; nomē habes. Certiſq; finibus ut litigantiū uicino rū rixē tollantur de medio: q plerūq; alter alterius agrū ſtudent uſurpare. Ideo Se parat indicio hic deus arua ſuo. Ipſe mella dabant quercus: rerū oīum copiā oſtendit fuiſſe Saturni tempeſtate: ſic Ouidius. Flauaq; de uiridi ſtillabant ilico mella. Et Virgilius Et dure quercus ſudabunt roſcida mella. Ipſe ſua ſpōte nullo colente. luuenalis: Tanq; ipſe ſuas incēderit & des i deſt ſponte. Vbera lactis: ſic Maro: Ipſe lacte domū referēt diſtēta capelle Vbera. ſeuus faber. Ideo ſeuus quia

Bisq; die reſoluta comas tibi dicere laudes:

Inſignis turba debeat in pharia.

At mihi contingat primos celebrare penates:

Reddereq; antiquo menſtrua thura lari.

Quam bene ſaturno uiuebant rege: priuſquā

Tellus in longas eſt pateſacta uias.

Nondum caruleas pinus comtemplerat undas:

Effuſum uentis prābueratq; ſinum.

Nec uagus ignotis repetens compendia terris:

Preſſerat externa nauita merce ratem.

Illo non ualidus ſubiit iuga tempore taurus:

Non domito frenos ore momordit equus.

Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris:

Qui regeret certis finibus arua lapis.

Ipfæ mella dabant quercus ultroq; ferebant:

Obuia ſecuris ubera lactis oues.

Non acies non ira fuit: non bella: nec enſes

Immiti ſauus duxerat arte faber.

Nunc ioue ſub domino cædes & uulnera ſemper

Nunc mare nunc loeti mille repente uiæ.

Parce pater timidum non me periuria terrent:

Non dicta in ſanctos impia uerba deos:

Quod ſi fatales iam nunc expleuimus annos:

Fac lapis in ſcriptis ſtet ſuper oſſa notis.

Hic iacet immiti cōſumptus morte tibullus:

Meſſallam terra dum ſequiturq; mari.

Sed me q facilis tenero ſum ſemper amori:

gladios finxit eni prima etate enses fabricare nesciebāt. Iunenalis satyrā penultima: Nescirēt primū gla-
dios extendere fabri. excusat tamē eosdē fabros inferius quom dicat. Nos ad mala nostra Vertimus
in seuas quod dedit ille feras. In scriptis notis: litteris pro epitaphio posit. Hic iacet. Distichon ē eulo-
giale Ipsa uenus ueneris opus poeta executus est: Ouidius ex hoc ait i elegia de istius morte: Nec minus
ē confusa uenus moriente Tibullo Quē iuueni rupit cū ferus inguē aper. Ad elysios cāpos. Sedes pio-
rū sunt elysii: quos alii ut Strabo scribit secundū Homerū in tartessia ca regione hispaniā eē uoluerunt
quidam fortunatas eē isulas quas Ho-
merus idē Τῶν μακρόρων νησοῦσιν uo-
cat. Quidā esse apud iferos: Lucanus
uero circa lūc globū atq; circū: q̄q;
de heroibus tantū ipse itellexit. Vn-
de Statius syluarū. ii. in eius genethlia/
co dubitans ait. At tu seu rapidū poli
paxem. Famē curribus arduis leuatū
Qua surgunt animē potentiores. Ter-
ras respicis & sepulchra rides: Seu pa-
cis merito nemo reclusi foelix elysii te-
nes i oris. Quo pharsalica t̄ba cōgre-
gatur. Sed ad hunc locū inquit Ouidi-
us in prefata elegia. Si tamē est nobis
aliquid nisi nomē & umbra. Restat in
elysia ualle tibullus erit. Hic choree
cantusq; uigent: Ab amoenitate & de-
lectationē laudat elysios. Casia casia
herba est seu frutex. ut Plinius scribit:
magni odoris cuius prima semp cor-
ripitur. Virgi. Tū casia atq; aliis. Non
cultā seges: seges terram hic signat: ut
quid faciat letas segetes totos p agros
Claudianus in raptu proserpine. Nec
mollia desūt prata tibi. Zephyris illic
melioribus alāt ppetui flores quos nec
tua percutit etna. Myrthea ferta Myr-
thus arbuscula sub tutela ueneris esse
legitur cuius frōdibus heroici poete
coronabantur. Ouidius li. de arte amā-
di. ii. Sertaq; odoratē myrthea ferte
coma. Nocte profunda: Maximis &
ppetuis tenebris: quē admodū. Virgili-
us late ptractat. Flumina nigra aut q̄li-
tate aquarū aut caliginosa opacitate
obsita. Impexa feros pro crinibus angues: Ad fabulas respicit: quibus scriptū ē furias habere serpen-
tes per quā multiplices loco capillorū ad maiorem terribilitatis ostētationē. Catullus in argonautica
Eumenides quibus anguino redimita capillo: Frons expirātis preportat pectoris iras. Fugit timore
supplicii. Tū niger in porta: Canis quē poete fingūt iferorū aditū custodire triceps est: & a uoracitate
cerberū nominatū costat. Tō κρείστος enim caro βόπος uorans interpretatus. Mortuorū nanq; cadaue-
ribus pascitur. Statius thebaidos. ii. Illos ut ceco recubās i limine sensit Cerberus atq; omnes capitum
surrexit hiatus Seuus i intrātī populo iā nigra tumebat Colla minax: iam sparsa solo turbauerat ossa
Serpētū stridet: hoc ita dictū ē ut illud i statio. Iā nigra tumebat colla minax Aeratas. adamantinas.
Tentare iunonē de cōcubitu iterpellare lunonē. & ē apheresis. Tentare enī ē rē nō itellectā atq; icertā
aggredi: attentare uero de pudicitia: quō id frāgit ut ipudicus fiat aliquis. Ixion Iouis fuit secretarius:
q̄ quō iutare lunonē ausus esset: ab ipso Ioue fulminis ipetu detrusus ad iferos sup celerirota cōuoluit
Tithyus hic filius Iouis ex tyara filia Ormeni dicit q̄ Latonē uī parās sagittis ab Apollie cōfossus iacu-
it dicere Statio thebaidos primo. Tu matris honore Terrigenā tithyō stygiis extendis harenis. Assidu-
as aues: ide faciētes a pastu. Virgilius nec febris reges dat ulla renatis uult. n. i. supplicii assiduitatē nū-
q̄ lassat ab igluuie. Claudianus i raptu Proserpie: Laterisq; piger sulcator opaci Inuitus trahit lasso d̄
pectore uult. Tātalus: hic filius Iouis ex plote nympha: q̄ deis hospicio a se sūptis filiū Pelopē epulādū
apposuit: dū uult dōx mētes iqrere cuius facioris grā tale apd iferos supplicii ppetit: mel qd ut ait lata.

Ipsa uenus campos ducet ad elysios.
Hic choreæ cantusq; uigēt passimq; uagātes :
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fert casiam nō culta seges totosq; peragros:
Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immixta puellis:
Ludit & assidue prælia miscet amor.
Illic est cuicumq; rapax mors uenit amanti.
Et gerit insigni myrthea ferta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda:
Abdita: quam circum flumina nigra sonāt.
Tisiphoneq; ipexa feros pro crinibus angues.
Sæuit: & huc illuc impia turba fugit.
Nunc niger in porta serpentum cerberus ore:
Stridet & æratas excubat ante fores.
Illic iunonem tentare ixiōis ausi:
Versantur celeri noxia mēbra rota:
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ:
Assiduas atro uiscere pascit aues:
Tantalus est illic & circum stagna: sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim.
Et danai proles ueneris quæ numina læsit:
In caua lætheas dolia portat aquas.
Illic fit quicūq; meos uiolauit amores.

ius grāmaticus
libus iō Statius
Garrulus i medi
postq; & Belides

Optauit
At tu calta
Assideat
Hæc tibi fal
Deducat
At circa gra
Paulatim
Tunc uen
Sed uid
Tunc mi
Obuia
Hoc pre
Lucif

i Io
N
Quæ tu
Non
Nudus
Nuc
Sicege
Arm
Ofug
Nar
Hic p
Hic
Huic
Vi
Sed
Te
Long
Lo
Ann
An
Nec
lu cōg
si ex
Tū ba
nalis

tius grāmaticus. i. thebaidos utrāq; attigēs opinionē dū deorū cōiūra eēt: eorū secreta prodidit mortā
libus Iō Statius. Et seue petiit iniuria mēse. Ouidius de arte. ii. O bene q̄ frustra captatis arbore pomis
Garrulus i media tātalus ardet aqua. Danaī proles: Danaus q̄quagita filias habuit: q̄s danaides uocāt
poetę: & Belides a noīe aui Beli. Hę oēs pria nocte uiros suos pariter interfecerūt. p̄ter unā hypmētrā

Optauit lentas & mihi militias.

At tu casta precor maneat: sancti q̄ pudoris:

Affideat custos sedula semper anus.

Hęc tibi fabellas referat: posita q̄ lucerna:

Deducat plena stamina longa colo.

At circa grauibus pensis affixa puella

Paulatim somno fessa remittat opus:

Tunc ueniam subito. nec quisquā nunciet ante:

Sed uidear cælo missus adesse tibi.

Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos:

Obuia nudato delia curre pede.

Hoc precor. hunc illum nobis aurora nitentem:

Luciferum roseis candida portet equis.

ELEGIA QUARTA.

Ic umbrosa tibi contingant tecta priape:

Ne capiti soles: ne noceant q̄ niues.

Quæ tua formosos cepit sollertia. certe

Non tibi barba nitet: non tibi culta coma est.

Nudus & hybernæ producis tempore brumæ:

Nudus & æstiuū tempora sicca canis.

Sic ego: tum bacchi respondet rustica proles:

Armatus curua sit mihi falce deus.

Ofuge te teneræ puerorum tradere turbe:

Nam causam iusti semper amoris habent:

Hic placet angustis q̄ equū compescit habenis:

Hic placidam niueo pectore pellit aquam:

Huic quia fortis adest audacia cepit: at illi

Virgineus teneras strāt pudor ante genas:

Sed ne te capiant primo si forte negabit:

Tedia: paulatim sub iuga colla dabit.

Longa dies homini docuit parere leones

Longa dies molli saxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas:

Annus agit certa lucida signa uice.

Nec iurare time: ueneris periuria uenti

Iu cōgelascūt: & caligine obruunt. Tēpora sicca æstiuū canis: Cane i cēlo regnāto. circa sollitiū imē
si exēstuat calores: Iō sicca. nā terra fathiscit i puluere. Catul. Quō grauis exultos citus hūlcat agros.
Tū bacchi respōdet rustica proles: Priapus dicit bacchi filius: uel q̄ ut agreste numē rura tueat. Iuue/
nalis satyræ. ii. Custodē uitis & horti: uel certe liberi patris filius & nymphę: ut Strabo meminit lib

quę Linco pepcit. In caua dolia: seu
urnas pforatas: ut i medea dixit Tra
gicus: seu dolia sine fūdo ut horatius
carminū. iii. Virginū poenas & inane
lymphę doliū fūdo pereūtis imo: seu
utru q̄. Nāq; aquā ut dolia subipleāt
haurire urnis fingūt q̄ argute propti
us plectēs ait li. elegiæ. ii. Dolia uir
gineis idē ille repleuerit urnis Puell/
la: ancilla quę cū domia lanas trahat
& mulierū pudicarū officiū induit: q̄
lanificio se exerceat: ut libidis appeti
tū ab se procul abigāt: ut Ouidius q̄
li. fastorū. ii. castissimā lucretiē uitā cō
natus ostēdere iqt: Nebat ate torū ca
lathi lanaq; mollis erat. Lumē ad exi
guū fabulę data pēsa trahebāt. Auro
ra cādida roseis eqs fictio ē poetica a
uario cēli colore: quē sol cū ab orien
te leuat diffūdit. grecoz q̄dā fabula
tores dixerunt solē & lunā & aurorā
ex Hypiōe gēitas: Is. n. deus ē sup oia
scēcula: ut nomē idicat Elegia q̄rta.

Ic umbrosa tibi cōtigāt tecta pria
pe. Sup obscœna re & inerecū/
da cōsulit Priapū lasciuie deū. Sic. hec
ptacula ē optātis illi bonū: a quo ne/
gociū petius. Martialis. Perpetuo sic
flore mices: sic deniq; nō sit Tā lōge
Bromio q̄ tibi phoebe come. Qui. fa
storū. iii. Sic tibi quā raptā queris sit fi
lia sospes Surge nec exigue despice te
cta casę & i octauo metamor. Sic ma
re cōpositū sic sit tibi piscis i ūda. So
les: soles dicimus estuosos dies: & so
lariū radiorū feruores. nā & soles &
solibus pro sole nō uno sepe legimus.
Priapus at stare sub diuo cōsueuit co
leis aptis: ut i priapeis ad plenū tracta
tur. Quę tua formosos cepit sollertia
ex his significat formosos pueros nō
Priapi elegancia i uestitu aut hitu cor
poris sed mēbri nimietate delectari:
ad cuius teli istū apte cōuolat: ē enī tra
le ut id patici tenere cupiant cinēdi.
Certe nō tibi: Ratio ē cur eū pueri ob/
seruēt. & ē sūpta a turpitudinis obscœ
nitate: & i uenusto corporis hitu. Bru
mę hybernę: Dies breues nō nisi hęc/
mis tpr eē possūt. q̄ tēpēlate oia ge/

iii. geographiæ. Curua falce: epitheton ē falcis. Virgilius i priapeis: Sēua nec i curua uulnera falce da
bo: armatus aut falce dicit ut aues terreat: fures procul repellat: pellit aquā q nat brachiis pellit undas
Statius achilleidos prio. Ter conata manu liquidū ter gressibus equor repulit Lōga dies homini: argu
it a fortiori: unde Calphurnius i egloga ultima. Quisq̃s amat pueros ferro p̃cordia dūret. Nil prop̃

ret: distatq; diu patienter amare: Pru
dētesq; aīos teneris nō spnat i ānis p/
ferat & fastus: sic oli grādia sumet: Si
mō sollicitos aliq̃s deus audit amātes
Saxa pedit aqua: Nō aliter Oui. inq̃t
de arte. i. docēs i amāda muliere p̃se/
ueratiā: Quid magis ē durū saxo: qd
mollus unda dura tamen molli saxa
cauāt aqua. In apricis collibus. colles
ad solē expositi aprici uocāt. iccirco
dictum ē ab excellenti uate. Bacchus
amat colles. Annus agit certa lucida
signa uice: sol ut astrologi referūt: p.
xii. Zodiaci signa excurrēs annū cōfi
cit: a cuius cōuersione ānus denoiat. Ir
rita p terras & fre. sum. se. Proptius
p cōtrariā huic sententiā deterret ami
cā a puero. Nā li. elegiaz. ii. nō semp
iq̃t placidis puero sridet amātes luppi
ter: & furda negligit aure preces. Sed
Ouidi. cū Tibullo ait: Iuppiter ex alto
piuria ridet amātū: Et iubet eol os ir
rita ferre notos. Sed hē snie coēs uo/
cant. ad libitū uni ponunt. nā & Ho
ratiū ait carminū. ii. Ridet hoc inq̃s
uenus ipsa: ridēt simplices nymphē fe
rus & cupido semp ardētes acūes sa/
gittas cote crūeta. Gratia: benignitas
gratia p̃ter hoc significat amorem &
cām seu respectū. Valere. firmū & ra
tū ēē. Ineptus amor. icautū amātē itel
ligit ponēs amor pro amatore ut Vir
gilius uenus pro amica. Parta mēē uē
neri sūt mūera. Dictyna. diana di

cta ē dictyna a fulgore lumis: quō noctu oīa ostēdat: uel a retibus q̃ Δικτυα uocāt. Est enī uenandi
dea q̃re dixit Catullus. Mōtiū dīa ut fores siluarūq; uirētū saltūq; recōditor oīumq; sonātū. Suos
crines: quoz pulchritudine cēteras fere oēs deas excellit. Nō signis. liptote ē. nā Oui inq̃t. Fugit irre/
parabile tēpus. Et celer admissis subdit ānus eqs. Quā cito: admitatiua locutio ē uel dicit etatē nō mi
nus ocyter trāsire q̃ dies & cētera q̃ subsequūt. Colores purpureos: flosculoz diuersitas in coloribus
terrā exornat: a quoz uestitu terra uesta ē appellata. Formosas comas: frōdes bicolores. Eleo car
tere: Elis ciuitas ē arcadię ubi ānuā equoz currētū spectacula fiebāt i honorē louis olympii. Missus
prior. ergo uictoriā adeptus. p id. n. qd p̃cessit qd postea subsecutū ē itelligimus. Senior. a iuuetā icli
natio ad seniū. Stultos dies: quos ip̃e dū nō itelligit quoad licuit stultus fuit. Serpēs nouus: factus
s. nouus abiectiōe pellis: Ouidius de arte amādi. iii. Anguibus exuit tenui cū pelle uetustas. Nouus er
go. i. rediēs ad priorē etatē. Vir. Quō positus nouus exuuis uitidusq; iuuetā uoluit. Solis eterna ē bac
cho phoc. q; iuuet. Nā de. iton. cri. utrumq; deū: Bacchus & Apollo in inuenum facie depinguntur. sed
Bacchus spēm magis uirginis p̃ se fert. ambo tamen comati. Virgilius i priapeis. Forma conspicie/
tus est apollo. Formosus quoq; pingitur lyēus. Ouidius. iii. metamor. Tibi. n. inconsumpta iuuenta
Tu puer eternus tu formosissimus alto. Aspiceris cēlo: tibi quom sine cornibus astas Virgineum ca/
put est. Martialis uotum faciēs i epigrāmate: Sic deniq; nō sit Tā longē bromio q̃ tibi phoebe comē.

Quāuis p̃texēs picta ferugie celū: Arcus celestis denūciat tps futurū secūdū eā ptē celi q̃ se extulerit
hoc Seneca i qōnibus dicit naturalibus. Ferugo ē color nigrioris rubedis q̃ i uiolacei. Virgilius. Obscu
ra uultū ferugie textit: & dū picta dicit respicit ad colorū uarietate. Veturā a quā: Nō semp decidit a
qua ex arquis apparitiōe: sed serenū etiā idicat. Igit̃ notādū ē quod seneca i libro de qōnibus naturali

Irrita per terras & freta summa ferunt.
Gratia magna ioui: uetuit pater ipse ualere:
Iurasset cupide quicquid inaptus amor.
Perq; suas impune finit dictyna sagittas
Affirmes: crines perque minerua suos.
At si tardus eris errabis: transiet atas:
Quam cito non segnis stat remeatq; dies.
Quā cito purpureos deperdit terra colores:
Quā cito formosas populus alba comas:
Quam iacet infirmæ uenere ubi facta senectæ:
Qui prior eleo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem: premeret cum senior atas:
Marentem stultos praterisse dies.
Crudeles diui serpens nouus exuit annos:
Formæ non illam fata dedere moram.
Solis æterna est phœbo bacchoq; iuuenta:
Nam decet intonsus crinis utrūq; deum.
Tu puero quodcūq; tuo temptare licebit:
Cedas: obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges quāuis uia longa paretur:
Et canis arenti torreat arua siti.
Quāuis prætens picta ferrugine cælum:
Venturā admittat imbrifer arcus aquam.

bus dixit. Puppi uolet ire: Puppi ablatiuus casus ē. Nāque ī nomiatiuo termiant ī gemia consonāte
mittūt ablatiuū secūdū grāmaticos ī e uel ī i. Virgilius ī octauo. Aduētū enēā classi uictosq; pēates.

Vel si caruleas puppi uolet ire per undas:
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duos subiisse labores:
Aut operi insuetas attenuasse manus.
Nec uelit insidiis altis si claudere ualles:
Dum placeas humeris retia ferre neges.
Si uolet arma leui tentabis ludere dextra:
Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus.
Tunc tibi mitis erit capias tunc cara licebit
Oscula: pugnabit: sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo post offeret ipse uolenti.
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu male nūc artes miseras hæc sæcula tractāt:
Iam tener aslueuit munera uelle puer.
Iam tu qui uenerem docuisti uendere primis:
Quisquis es infœlix urgeat ossa lapis.
Pierides pueri doctos: & amate poetas:
Aurea nec superent munera pieridas.
Carmine purpurea est nisi coma: carmina ni sint:
Ex humero pelopis nō nituisset ebur.
Quē referent Musæ uiuet: dū roborat tellus:
Dū cælum stellas: dum uehet amnis aquas.
At qui non audit musas. qui uendit amorem:

formę. Nomen habet nemesis: cynthia nomen: habet. Aurea nec superent munera pieridas.
Quę munera musicā prestent in amore Ouidius graulter idoluit īquies. A doctis pœtū scelus ē spe
rare poetis: Me musę scelus hoc nulla puella mouet. Pierides. musę denotate sūt uel a loco. uel a
pierii filiabus ī musica supatis. Musę uero ἀπὸ τοῦ μῦθεν dictę sūt: qđ latine honesta bonaq; doctria ī
stitueret signat: ut Eusebius dixit. ex Diodori snia: fuere louis celi ac terrę filię: qđ Hesiodus ī theogōia
quō nouē nūerasset: Varro tres tū cōmemorat: sed Cicero li. de uatura deorū. iii. scribit quatuor musas
prias loue altero natas. f. Gathæ. Thexionē edearchē. melet hē: secūdas at nouē procreatas ex loue. iii.
& Mnemosine: tertias loue tertio Pierio & ātiopa: quas pieridas & pieras solēt poetę appellare iis no
mibus eodē nūero quo maxie supiores. Coma nisi: Nisus rex megarēsū fuit filius pādiois pater Seyl
lē: qđ scelestissima ut Minoi patris hosti iūgeret: turpi amore crinē aureū patri mutilauit. hoc ē ceruicē
abscidit. qđ ad hostē delata repudiat & figmēto poetico ī auē sui nois dicīt. cōuersa: qđ gręce ciris uoca
tur adepta nomē a dēpro pris capillo ut ait Ouidi: nāq; κείρω τόδεο: & uulgo dicīt alaudula. Quō ipi
qđ ē historici scribāt a Minoe delectā ēē ī maris profūdū post sibi Nisēā urbē proditā: & scyllēo nomē
ex se ididisse accepto honore sepulture. De Nisi capillo ubiq; a poetis īsertū ē: īpe. n. alietus ē: & smeri
liū uocāus: nāq; ἀπὸ τῆς λείας a pda alietus dictus ē. hic poetarū utilitas ex eorū familiaritate noscīt
qđ mortales imortales faciūt suis scriptis. Ex hūero pelopis nō tinuisset ebur: Pelops Tātali filius a prē
diis hospitibus pro brutali carne appositus fuit: quod dii oēs quom agnouisset auersati sūt solacres
fame affecta humerū ex eo deuorauit: sed re tandē cognita partē quā comederat ex ebore repēdit. Fu
it & alter Pelops siue hic idē qđ teste Seruio ī nono cōmentario habitus ē Atrei pater genitus ex imo At
lantis filioz. Quē referēt musę uiuet: eternitati donabit quē musę cecinerūt. Ideo Lucanus libro no
no. O sacer & magnus uatum labor: omnia fato eripis. & populis donas mortalibus cūm.

Dum roborat tellus: Per ambitū orōnis significat mūdi perpetuitatē. Sic Virgili. In freta dū flumini

Ceruleas ūdas. epitheton mari ipo
nit a specie aquarū & accidētia ut Ho
merus uocat ὀνόττα πόντον. i. ui
nosū mare. Atteruisse. pro attriuis
se p epēthesim & ātistichio. Insidiis
idagine. Nāq; idago seras latētes cla
udit & paulatim admotis cassibus ar
tat. Rapias tū cara licebit oscula: Ba
sia qppe amatorū repugnatiū gratio
siora sūt. Catullus: Surripui tibi dū lu
dis mellitē inuēti Suanoliū dulci dolci
us ābrosia. Sappho ad Phionē: Oscu
la cātati tu mihi rapta dabas. hoc. n.
pudor suadet adolefcētulis: qđq; ma
gis eripere basia qđ a se eripi uelint: iō
Horatius li. carminū. ii. d. licima ama
trice dixit: Quō flagratia torquet ad
oscula ceruicē aut facili sēuitia negat
Quę poscēte magis gaudeat eripi: in
terdū rapere occupiat. Tractāt exer
cēt. & ē dolētis locutio. Venerē coi
tū: & rē pro re posuit more poetarū
usitatissimo. Urgeat ossa lapis: ipre
catio grauiissima ē ut defūcti ossa īa /
xū urgeat tāq; dolore afflēt: E cō /
tra optia erat. Iuuenalis satyrę. iii.
Dii malorū ūbris tenuē & sine podere
terrā. Pierides pueri doctos & ama
te poetas: exhoratō ē ut pueri amore
uirtutis capti musas & earū cultores
obseruēt. Sic Oui. ad matronas: Car
mia qđ facimus mittamus carmia tātū
Hic chorus āte alios aptos amare su
mus. Nā facimus placidę late pconia

current dū montibus umbrę Lustrabunt cōuexa polus dum sydera pascet. Dū cēlum stellas: dum
 uehet amnis aquas: uectet stellas. i. sustineuit: sed ad uulgi opinionem respicit: qui uolunt stellas noctu
 ascendere ex oceano cēlum: & inter diu sub aquis delitescere. unde Ennium secutus Miaro dixit Et ru
 it oceano nox. Ideę currus ille sequat opes: Ops deum mater Ideę dicitur a monte phrygię ubi primū
 cōli cepit. Huius ministri furore spirari diuino crediti sunt: & uagantes sacrā rem berecynthię facere
 Qui mos ab Aty deperditissime ab illa dilecto assūptus ē. Ouidi. fastorū. iiii. Venit in exemplū furor
 hic mollesq; ministri Cēdunt iactatis
 uilia membra comis Ops opis geniti
 uum facit. Opis opis nomē ē nympe
 comitis Dianę. Claudianus in stilico
 ne: Et soror optatū nomē ueniētibus
 Opis huius primā Virgilius in ēneida
 corripuit: quē tamen errorem teste
 Macrobio saturnaliū. iiii. uidetur se
 cisse ex nimia doctrinę profunditate
 quēadmodū Alexander ētholus poe
 ta egregius asseruit. Ceterū per hęc
 uerba auctor uult intelligere lympa
 tum atq; sine ratione hoīem. Tercē
 tenas urbes: Finitus numerus pro infi
 nito. Sane sciendum tercentos dici &
 trecentos: quod ex poeticę ignorātia
 Laurētius Valla elegantiag. iiii. negat
 Catullus ad Furiū & Aureliū comites
 Quos simul cōplexa tenet trecentos
 Horati. Mille patens in fronte trecen
 tos cippus in agros. Erroribus exple
 at excursionibus transeat: & uim ha
 bet expleat. Nāq; corybantes furēdo
 tympana quatiebant: & cymbala cre
 berrimo pulsu. Hoc Ouidius fastorū.
 iiii. & Catullus in Aty explicant Vilia
 mēbra. mentulam capimus quę adeo
 illis habetur uilis: ut absceidatur tanq;
 inutile mēbrum. Sic luue. satyrarum
 primo. Phrygio quos tempus erit iā
 More supuacua cultris absceidere carnē. Ad phrygios mōs. ad ritū sacerdotū Cybelis ideę: q; suū si
 bi uirile testaceo frusto amputabant. Iuuenalis. Mollia q; rapta secuit genitalia testa. Canerē tityo.
 Tityus nomē ē adolecētuli dilecti a Tibullo. quidā tamē male legūt tityo oreā tityus auibus: quas i au
 guriis certis obseruauit atigtas. Male habet. i. male tractat. Arte astutia: quā Τεχνη gręci uocant
 & eo quasi iam romano Terētius latinissimus utitur. Magisteria. exercitia opa a magistro noīata.
 a Sper erā & bene diffidiū me ferre loquebar.
 pro illius egrotātis salute fecerit: quęq; sibi illa si i pristinā fuisset restituta ualescētia proposue
 rat: cū sumo dolore obiicit. Hoc iō facit: ut eā ab alterius amore ad se reuocet. Diffidiū at segregatio
 nē p discordiā signat: uel a diffidēdo. Vnde Terētius. Valeāt q; iter nos diffidiū quērūt. uel a deorsū
 cedēdo. unde Ouidius. xiiii. metamorphoseos pro discessu posuit iquies. Nō bene diffidiū phrygiū la
 tura mariti. Ferre ergo diffidiū id est pati iniuriā p se iunctionē ab amica. Nāq; agor. suā denotat in
 stabilitatē: cū a turbie similitudinē sumat. amātes. n. uario estu afflictionū fluctuāt. Plautus i Cistella
 ria. lactor: crucior: agitor: stimolor: extorqueor i amoris rota miser: exaior: feror: differor. distrahor:
 diripior: ira nullā metā animi habeo. Turbo. gēus ē istrumēti lusorii pueros maxie delectās a cuius fa
 stigiata & pacuta cuspide turbio. uerbū apud Pliniū frequēs descēdit. Celer: dū currēs puer corrigia
 isēq;. Versat: fūiculo. Torque. Persius. Neuq; callidior buxū torq;re flagello Li. Nec dicere q; q;
 magnificū: q;le illud Terētii i eunu. Ego ne illā: q; illū: q; me: q; nō: sine mō: mori me mali sētiēt q; uir sē.
 Foedera. pactōes clādestias iter utrūq; factas itelligit: & iō furtiui lecti. Ipseq; ter circū lus. sul. puro. sic
 Proper. elegiarum. iiii. Terq; meum tetigit sulphuris igne caput. Et Ouidius de arte amandi. ii. hoc ita
 aperte declarat. Et ueniet quę lustret anus lectumq; locumq; Perferat & tremula sulphur & ouā ma
 nu. Est autem Ouidii pceptum in pēdicto libro ut pro amica uoueamus: & in pēsentia
 sua id palam faciamus. Vnde Propertius. elegiarum secundo indignatus de riuāli inquit ad

Ideę currus ille sequatur opis.

Et tercentenas erroribus impleat urbes:

Et secet ad phrygios uilia membra modos.

Blariditū uult esse locum uenus ipsa: querelis

Supplicibus miseris flentibus illa fauet.

Hac mihi quā canerem titydo deus edidit ore:

Sed tityū coniunx hac meminisse uetat.

Pareat ille suæ: uos me celebrare magistrum:

Quos male habet multa callidus arte puer.

Gloria cuiq; sua est: me qui spernentur amantes

Consultent cunctis: ianua nostra patet.

Tempus erit cum me ueneris precepta ferentē:

Deducat iuuenum sedula turba senem.

Heu heu quā maratus lentō me torquet amore:

Deficiunt artes: deficiuntq; doli.

Parce puer quāso: ne turpis fabula fiam:

Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA QUINTA.

a Sper erā & bene diffidiū me ferre loquebar

At mihi nunc longe gloria fortis abest.

Cynthiam. Hęc
 Et le sum flentes
 tingit. quidam ta
 pianda tribus u
 enei. Virg. de D
 perfolui. huc

Nāq; agor

Que cele

Vre terum

Magnific

Parce tam

Per uene

Ille ego: q

Te dico

Ipleq; te

Carm

Iple pro

Semi

Iple ego

Vota

Omnia

Et pre

At mul

Fing

Rura c

Area

Aut m

Press

Conlu

Gar

Ille de

Pro

Ille n

Et

Huc

Del

Et ta

debet

ris de

hinc ill

nihil el

illi app

docie

nascit

Cynthiam. Hec mihi uota tuam propter suscepta salutem Quam caput hoc stygiæ iam præmeretur aque
Et letum flentes circumstaremus amici. Semina rem nulli præter sibi amantibus intelligibilem per
tingit. quidam tamen non semina sed somnia textus habent: & est sensus facilis. nam ueneranda ter pro
pianda tribus uicibus: ut sepe scripsimus: intelligit Tunicisq; solutis. de more sacrificantium. ut in. iiii.
enei. Virgi. de Didone scripsit Dedi nouem uota. nouies uotum faciens Veneri sacrum exhibui. Oia
persolui. huc redigitur omnis oratio. namq; multa poterat uouisse: sed non persoluisse. Fruitur nunc

alter amore. fruitor. i. uoluptatem ca
pit ex te olim a me misere pamtata.

Namq; agor ut per plana citus sola uerbere turbo:

Quæ celer assueta uersat ab arte puer.

Vre terum & torque liceat ne dicere quicquam

Magnificum: post hæc horrida uerba doma:

Parce tamen parce furtiui fœdera lecti:

Per uenerem quæso: compositumq; caput:

Ille ego: quum tristi morbo defessa iaceres:

Te dicor uotis eripuisse meis.

Ipsaq; te circum lustraui sulphure puro:

Carmine quum magico præcinuisset anus:

Ipse procuraui ne possent læua nocere

Semina: ter sancta de ueneranda mola:

Ipse ego uelatus filo: tunicisq; solutis

Vota nouem ueneri nocte silente dedi:

Omnia persolui. fruitor nunc alter amore:

Et precibus felix utitur ille meis.

At mihi felicem uitam: si salua fuisses:

Fingebam demens: sed renuente deo:

Rura colam: frugumq; aderit mea delia custos:

Area dum menses sole calente teret.

Aut mihi seruabit plenis in lintribus uvas:

Pressaq; ueloci candida musta pede.

Consuelet numerare pecus: consuelet amatis

Garrulus in domina ludere uerna sinu:

Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam:

Pro segete spicas: pro grege ferre dapem:

Illa regat cunctos: illi sint omnia curæ.

Et iuuat in tota me nihil esse domo.

Huc ueniet messalla meus: cui dulcia poma

Delia selectis detrahat arboribus:

Et tantum uenerata uirum: hunc sedula curet:

debet ad re diuinam neq; uidere quo pacto ea fiat. Sed hic auctor sacrificiū itelligit cōpitale quod ru
ris deis exhibeat. Me nihil eē domo hoc ē nullius pēii atq; auctoritatis. In præfatione opis diximus
hinc illud Martiale assumpsisse in distichis. Lusit amatorem nemesis lasciuia tibullum. In tota iuuat quē
nihil esse domo. Ipsa ministra: Signum est non modice in Messallam beniuolentiē: quom cibum
illi apparari ab amata muliere concedat. Per armentos adoratos: Armenia regio est Asiē Cappa
docie contermina: dicta ab Armeno Iasonis socio: & duplex est ubi preciosum inter reliqua aromata
nascit amomū. Curas depellere uino: sic supra: Adde merū: nioq; nouos cōpescere dolores. Gaudia

Utitur pēibus meis. pēibus. s. qbus
te precari cōsueuerunt Fingebam de/
mens. se dicit insanum q; spem i incō
stantia mulieris habuerit. Oratius li.
carmi. i. Qui nūc te fruitor credulus
aurea qui semper uaciam semp ama
bile sperat nescius aure fallacis. Ideo
Catullus de Lesbia sua dixit. Nulli se
dic mulier mea nubere malle quā mī
hi: non si se iuppiter ipse petat. Dicit
sed cupido mulier quod dicit amanti
In uento & rapida scribere oportet
aqua. Rura colam. hæc sunt quæ Ti/
bullus in animo proposuerat. Custos
frugum. gubernatrix administratrix
prouentium. Plenis in lib. u. Liter est
genus dolii rustici: ut ostendit Ca/
to priscus sed hic pro naui ponitur ea
est teste Festo lignum cauatum ut na/
uis: quo in uindemiis rustici uti solent
& per metaphoram pro nauicula po
nitur. Conl. scet nu. pe. pastores cō/
sueuerant uel peri pecus numerare ne
qua iter pascua aberrauisset: aut aba
ctores lupine sustulissent: quem morē
Virgilius nātuanus executus ait. Bis
q; die numerant ambo pecus alter &
hedos. Verna. famulus domi natus
uerno tpe ex acilla græce ἐκ πίνοιο di
citur: Martialis uxorem habendam
non putat. Quirinalis cum uult habe
re filios & iuenit: quo possit illud mo
re. futuit ancillas domumq; agrosq; i
plet equitibus uernis. hinc sit uernacu
lus pro proprio patriæ Cicero de ora
tore. iiii. Ut ego edilitate laboraui q;
quotidianis & uernaculis rebus satil/
facere me posse huic populo nō puta
bā. Ferre dapē. uictimam & reliq; quæ
pro grege ut ualeat recte & foetura
crescat imolant. sane aiaduertendū
ē quod Cato Priscus scribit quando
uotū sit pro bobus mulier iteresse nō

adirem: rem turpem dictu: honeste satis & eleganter dat intelligere. Admonuit domine: me com-
monefecit: ne dnām defererem. Notandum est locutiōis genus antiquissimū: quod ab historicis usur-
patum legi: admoneo te patris uel cuiuspiam imprudenter facti: sine actō pro eo quod est admonitio
nem tibi pręsto. quod sane a gręcis traductum uidetur: qui utuntur gtō quom ablatiūo careant: secun-
dum quorum structuram Horatius carminum. ii. ait: Desine tandem mollium querelarum: pro a que-
relis mollibus. Deseruitq; uenus. quippe uoto frui non licuit. quod apertius in sequenti declarat. de

uotum: fascinatū & execratū car-
minibus. Non facit hoc uerbis: ut
amicę amorē erga se reñciliet: eius
formam occulte laudat. Nāq; uenefi-
cę fascinat iuenculos herbarum po-
tentia frete. Talis ad hemonium:
compat pulchritudinem amatrix cū
formositate Thetidis: quando olim
ducta est domum Pelei mariti. Ne-
reis. Thetis nerine hoc est ex Nereo
nympha: namq; fuit Chironis filia.
Pisce frenato: delphino iugato: q; ma-
rinas deas uehere dicitur. Statius ea
propter in achilleide ait: Elicit idē fre-
tis: & murice frenat acuto Delphines
biuges. & Claudius in stilicone Ve-
nerem a Tritonē Mediolanum uehi:
ut Honorii & Marię nuptiis iteresset:
cum diuarum marinarum: alię tigris /
bus: alię ariete: alię leōna monstris
equoreis portarentur. Sanguineas
edat illa dapes: Asprima execrantis
lenam imprecatio. Felle: amaricie
fellis. n. folliculus bilis atrę indignatō
nem continet: & membrorum intrin-
secorum fel est amarissimū. Que-
rentes sua fata: dum. s. centum annos
transēgerint: ut putauit antiquitas.

Strix uiolenta canat: Strix uolu-
cris est importuna a stridendo dicta:
quemadmodum Ouidius fastorū. vi.
sensit: ubi hanc ipsam his uerbis effin-
xit: Grande caput: stātes oculi: rostra
apta rapine: Canices pennis: ungui-
bus hamus inest. iō autem uiolenta di-
ctum est q; pueros nutricis egentes ag-
greditur: & ex illorum corpusculis ui-
talem sanguinē absorbet: a cuius auis
nocumento factum est: ut iam striges
appellemus mulieres noctu uel diu
puellulos fascinantes suo contactu. &
lactis munerumq; oblatione. Qu.
Serennius: Pręterea si forte premit
strix atra pueros Virofa immulgens
exertis ubera labris. Sage rapacis
Sagam uocat lenam rapacissimā & i

cātatoriā. Nā donis uincitur oīs amor: Sētentia pegregia: nulla certe tā casta ē quę p̄cio corrumpi
nō possit. Paup erit pręsto: Pręsto signat pręsens sū: & faueo: & aduenio. docet hic cōmoditates q̄s
amicę ex paupculis capiunt amatorculis. Angusto angustū ponit prospisso & inculcato. Vincla
detrahit: a parte totum intelligimus calceolum: & est sensus te pauper si opus est excalciat. De niueo

Huic paret: atque epulas ipsa ministra gerat.
Hęc mihi finge bā: que nūc chauros q; notus q;
Iactat odoratos uota per armenios.
Sapē ego tentauī curas depellere uino:
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sapē aliam tenui: sed iam quom gaudia adirem
Admonuit dominā: deseruitq; uēnus.
Tunc me discedens. deuotum fœmina dixit:
Et pudet: & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis: facie teneris q; lacertis
Deuouet: & flauis nostra puella comis.
Talis ad hemonium nereis peleā quondam
Vecta est frenato cærula pisce thetis.
Hęc nocuere mihi: q; adest huic diues amator.
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes: atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animā circum sua fata querentes
Semper: & e tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furēs: herbas q; sepulchris
Quærat: & a sœuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis: ululetq; per urbes:
Post agat hanc triuiis aspera turba canum.
Euenient: dat signa deus: sunt numina amanti:
Sæuit & iniusta lege relicta uenus.
At tu quāprimū sagæ præcepta rapacis
Desere. nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit pręsto tibi: pręsto pauper adibit
Primus & in tenero fixus erit latere:
Pauper in angusto fidus comes: agmine turbæ
Subiicietq; manus: efficietque uiam.

pede laus ē pedū ab
la p̄ctas. Hęc canim
nāq; muneribus am
re: Cynthia nō seq
uicis illū moner
p̄ceptis in stabili

Pauper & occu
Vindiq; de
Heu canimus
Ianua: sed
At tu qui po
Verfatur c
Nō frustra
Sedulus
Et simulat
Solut &
Nescio qu
Dum lice

Emp
Post t
Quid tib
Insidia
Iam mihi
Nescio
Illa quid
Sic eti
Ipse mis
Custo
Fingere
Cardi
Tunc f
Que
At tu fa
Me q

re. Mil
ris. Verte
quę foris
tem card
pro iudi
tū p prur
circum t
fit memo
nis quim

pede laus ē pedū ab elegātia candoris. Sic Statius de Thetide achileidos. i. Et niueas seruit uada thessa
la plātas. Heu canimus frustra: uox ē poete ualde cōquerētis. Plena manu: plena. s. nūmis & aureolis.
nāq; muneribus amor cōciliatur qui nō affert excluditur ac negligit. Quā ob rē Propertius de amica di
xit: Cynthia nō sequitur faces nō curat honores: Semp amatorū pōderat illa sinus. At tu qui potior
uincis: illū monet qui suis i amore uicibus utitur: ut dū licet quod cupit capiat. Fortune enī uaria est &
pceptis instabilitas: sed i amoribus pferim alternatur: unde Propertius elegiarū. ii. ait. Oia uertuntur cer

Pauper & occultos furtim deducit amicos.

Vindaq; de niueo detrahit ipse pede.

Heu canimus frustra: nec uerbis uicta patescit

Ianua: sed plena est percutienda manu.

At tu qui potior nūc es. mea furta caueto.

Verfatur celeri fors leuis orbe rota

Nōn frustra quidā iam nunc in limine prastat.

Sedulius ac crebro prospicit atq; fugit;

Et simulat transire domū: mox deinde recurrit.

Solus & ante ipsas excreat atq; fores.

Nescio quid furtiuus amor parat utere quāso:

Dum licet in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA SEXTA.

Emper ut iducar blandos offers mihi uultus

Post tamen es misero tristis & asper amor.

Quid tibi sauitiæ mecū est an gloria magna:

Insidias homini composuisse deum:

Iam mihi tenduntur casses iam delia furtim

Nescio quem tacita calida nocte fouet.

Illā quidem tam multa negat sed credere durū ē.

Sic etiam de me pernegat usq; uiro:

Ipse miser docui: quo posset ludere pacto

Custodes heu heu nunc premor arte mea;

Fingere tunc didicit causas ut sola cubaret.

Cardine tunc tacito uertere posse fores.

Tunc succos herbasq; dedi quis liuor abiret:

Quem facit impresso mutua dente uenus.

At tu fallacis coniunx incaute puellæ.

Me quoq; seruato: peccet ut ipsa nihil

re. Miser miserū se dicit more amātū q; ab amica deferatur heu heu: duplicatio ē ad ēphasim dolo
ris. Vertere fores apire ianuā. & dicēdo uertere respicit ad cardines quibus fores sustētat. fores dicūf
que foris aperitū: ualue: que itro uoluant. i. uertant. Cardine tacito: q;ppe quū aperitur ostiū strido
rem cardo facit que quasi ipsius ianue cap d. i. ē. Terē Cōcrepuit ostiū Liur: liur ē plūbeus color q;
pro iuidia usurpat. Nēpe q; iuidet pallet. Mutua uenus ipresso dēte unanime coeuntiū exprimit appeti
tū p pruritū. n. āorifq; suauitatē colūctādo alter alterū morsitat. proptius elegiarū. iiii. Sēp hē morsus
circum tua colla recentes: Litibus alternis quos putet esse datos. Hora carminū. i. Siue puer fures ipref
lit memorē dēte labris notā nō si me satis audias speres perpetuū dulcia barbare lēdentē osculaq; ue/
nis quinta pte sui nectaris ibuit. mutua ergo uenerē uocat quū pari coitu sēmina uir q; soluūtur. Serua

te uertuntur amātes. Viceris aut uicis
hec in amore rota est: Frōs leuis orbe
rota secū dū antiq;ssimorū phātsiā lo
quitur: qui fortunam sup rota uolubi
li assidentē depinxerūt: quo figmēto
nobilitas illius ut pāteret oibus cura/
rūt: & ē q;li dictū simile cū Parmenōe
Terentiano Oīm rerū uicissitudo est
Excreat: excreare ē conatu quodā de
pectore spūtū elicere: Virgilius i pria/
peis. Dentē de tribus excreauit unum
& excreauit pro expuit accipimus hic
elegāter. Plautus facetiārū suarū me/
mōr i asinaria significauit ubi. n. Liba
nū seruū introduxit dicētem domino
Teq; obsecro hercle: ut q; locutus sim
despuas subdit ipse Age quēso hercle
usq; ex pētis faucibus & post ait. Age
age usq; excrea. In liquida nat tibi lin
ter aqua: Methaphoricos dicit. Dū te
cū fortuna agit: utere amoribus Delie
que me neglecto tibi uni seruit Hāc fe
re eandē sententiā Ouidius in fine ter
tii de fastis mutuatus est: nauiget hic
alia iam mihi linter aqua:

f Emper ut iducar blandos offers
mihi uultus. Quod amica sibi
sepissime arriserit q; postmodū se i
exorabilē pbuerit. usq; adeo dolet: ut
istuc ipsū amoris deo iputet. Sed quō
intelligat aliū a Delia hominē foueri:
cōsultat marito. ne eam libere uagari p
mittat quoniā sallet a muliere sua libi
dinis ipatiēte. quid tibi seuitiē mecū ē
aut cur i se seuiat querit aut iquit qdē
cur iniuriarū iter utrūq; oriatur occa
sio. Est aut antiquissima i latinitate lo
cutio. Virgi. i. priapeis: Quid mecū ti/
bi circitor moleste. Tendūtur casses
methaphoricos ait decipior a Delia:
Fouet amplexu tenet. Durū ē: difficile
atq; itolerabile. Usq; pseuerāter in oī

liato custodito. Neu iuuenes celebret multo sermone caueto. Hanc sententiā iuuenalis & eorū q̄ sequi-
tur q̄ plurima cōplectitur satyrarū. ii. Sed cantet potius q̄ totā peruolet urbē Audax: & coetus q̄ pos-
sit ferre uirorū: Cumq; paludatis ducibus presente marito Ipsa loq̄ recta facie strictisq; memillis. Ne-
ue cubet laxo pectus apta sinu. Hāc cū uerbis sētentiā Ouidius fastorū primo mutuatus est dicens: Alte-
ra diffuso pectus aperta sinu. Significat autē ne cū brachio iaceat expapillato: hoc ē exerto ut ait Fe-
stus. nā dū istud sit papilla nudatur. Neu te decipiat nutu ue te presente aliis inuat ut id te posse latere
p̄ceptū ē. n. ab Ouidio de arte amādī. i. Atq; oculos oculis spectare fatētibus ignē: Sepe tacēs uocē

uerbaq; uultus habet. Et mēse ducat
i orbe rotas Figura ē hermineus per
quā declaratur id. Digytoq; liquorē
nē trahat hoc. itē a poeta oium igeni-
osissimo. Blanditiasq; leues tenui per
scribere uino: Ut domina i mēsa se le-
gat illē tuā. Quā sepe pro q̄ frequen-
ter. i. quotienscūq; tūc. n. ad moechū
rēdit. Iuuenalis satyrarū. ii. Iamq; expe-
ctatur i hortis Aut apud isiacē potius
sacraria lenē. Sacra bonē maribus
nō adeunda dea. Bona dea apud nos
Varrone teste fuit Dryas Fauni filia:
ut Plutarchus refert uxor quā uirilē
adeo fugitasse aspectū ferunt ut in pu-
blico nūq; prospecta sit quē res effe-
cit ut postmodū mares in ire illius sa-
cra uetarētur Iuuenalis: Nota bonē se-
creta deē: Nec mares tantūmodo ho-
mines: uerū etiā masculi sexus aialis fi-
gurā inesse nefas erat ut late Iuuenalis
satyrarū. ii. tetigit: & Seneca epistola.
lxxxvii. dixit: Credat aliquis pecuni-
am eē uersatam i eo iudicio quo reus
erat Clodius ob id adulteriū quod cū
Cēsaris uxore i aperto cōmiserat ui-
olatis religionibus eius sacrificii. quod
pro populo fieri dicitur: sic si imotis
extra conspectū oībus uiris: ut picture
quoq; masculorū aialiū cōtegantur q̄
re Festus dixit. Damiū sacrificiū quod
fiebat i operto i honorē deē Bonē no-
minatū a cōtrarietate: q̄ minime *ἀντιό*

τιον esset id est publicū: dea quoq; ipsa *Ἀντιό* & sacerdos eius *Ἀντιό* appellabatur. Ceterū gr̄-
ci geniciā nomināt: quā phryges teste Plutarcho matrē midē afferūt: nō nulli uero gr̄corū illā eē etiā
liberis matricibus: quā nō fari liceat: quē quom̄ p̄cesset pturiētibus dicta ē.
Adeūda passīue positū est: ut subeantur prospera castra. Sit detur liceat. Gemmas annulos p̄ synedo-
chem. Signū ipressurā. Probarē: laudare ut egregie factū. Per cām memini me tetigisse manū: p̄ cām. i.
hac cū licentia spectādī ānulli. Iccirco Plautus in asinaria iter amātes legē cōscribēs hoc iterposuit. f.
spectādum ne cui annulū 'det atq; roget. Peperi suscitauī mercata tibi uina porrigendo. Non ergo
te lēsi prudēs excusatio ē criminis per traslationem culpe i cupidinē. Nempe uidetur accusādus q̄ sub
familiaritatis p̄textu isidias uxori amici sui tetēdisset: & ē suauis atq; amatoria excusatio. Cōtra quis
ferat arma deos: hoc ē quis deo resistat. q. d. impossibile ē aduersus nūis uolūtātē insurgere: excusatio
ē q̄ ad ipossibile nemo tenetur. & dū arma ferat dicit a cōsequēti antecedēs ac cipit id est repugnet: de
inde sit ad arma ueniendū. Simulat cōdoluisse caput ut ide fiat occasio cōueniēdi cū adulterio. Detre-
cto nō ego uicla pedū: cōpedes nō recusāt ferre si se delia fefellerit custodē. detrectare ē negare & de-
pellere: uincla aut pro cōpedibus q̄ & boiē dicūtur: siue ferreē siue sit lignē. Quisquis colit arte capi-
los. i. cōcinnat puellariter quod ab homine procul abest & graui & modesto. ideo inquit Ouidius: Sed
ibi nunc ferro placeat torquere capillos. & ē figura prolepsis ip̄secta. Hic lasciuos notat ab criniū cō-
pōlī tura: ut i cōsequēti ab hitu togē dimissē. dum dicit Effluit effuso cui toga laxa sinu togē formam

Neu iuuenes celebret multo sermone caueto:

Neue cubet laxo pectus aperta sinu.

Neu te decipiat nutu: digytoq; liquorem

Ne trahat & mensa ducat i orbe notas:

Exibit qua saepe time: seu uisere dicet

Sacra bonae maribus non adeunda deae

At mihi si credas: illam sequar unus ad aras.

Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.

Sape uelut gemmas eius signumq; probarem.

Per causam memini me tetigisse manum.

Sape mero somnum peperit tibi: at ipse bibebam

Sobria supposita pocula uictor aqua.

Non ego te laesi prudens ignosce fatenti

Iussit amor: contra quis ferat arma deos

Ille ego sum: nec me iam dicere uera pudebit

Instabat tota cui tua nocte canis.

Quid tenera tibi coniuge opus: tua sit bona nescia

Seruare ac frustra clauis inest foribus;

Te tenet absentes alios suspirat amores.

Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi seruandum credas non saeva recuso

Verbera detrecto non ego uincla pedum

exprimi laxa qui
dam religiosorum
lota aut de homi
us heret sed libe
dus de remedio
cerdos Bellone

Tunc procul
Effluit effu
Quisquis &
Stet procul
Sic fieri iub
Est mihi
Hic ubi be
Flammam
Ipsa bipen
Sanguine
Statq; la
Et can
Parcite q
Nepige
Attigerit
Sangu
Et tibi n
Si tam
Non ego
Mem

ne musica
torta uer
ris: & sti
Hostibus
his prode
uocat su
quos se
isset si d
strumen
cite quā
quisq; e
scet ut n
q̄ sōem
qui nūc
stinā am
nō cont
sa. Mult
pro exp
diei Affi
dit: quē
tudinis.
particip

exprimit laxa quippe erat: & i sinu multis crispulis sub tractu subcingebatur: qualia sunt hodie quorum/
dam religiosorum uestimenta unde. Horatius sermonum primo ostendens amicorum uitia ferenda esse si sint
leuia ait de homine iam maturioris etatis eo quod Rusticius tonsa toga defluit & male laxus in pede calce
us heret sed libidinosos & molles tangit qui politius icedentes ad pedes omnem uestem dimittebant. Qui
dius de remedio in. ii. Nec compone comas: cum sis uenturus ad illas. Nec toga sit laxo conspicienda sinu. Sa/
cerdos Bellone quidem sacerdos ex curetibus seu corybantibus efflata diuino spiritu. Hec ubi bellone mo

Tunc procul absitis: quisquis colit arte capillos.

Effluit effuso cui toga laxa sinu.

Quisquis & occurret ne crimen possit habere.

Stet procul: aut alia stet procul ante uia:

Sic fieri iubet ipse deus sic magna sacerdos

Est mihi diuino uaticinata sono.

Hec ubi bellonæ motu est agitata nec acrem.

Flammam non & amans uerbera torta timet.

Ipsa bipenne suos cadit uiolata lacertos:

Sanguine & effuso spargit inulta deam.

Statque latus præfixa ueru: stat saucia pectus.

Et canit euentus quos dea magna monet.

Parcite quæ custodit amor uiolare puellam.

Nepigeat magno post didicisse malo.

Attigerit labentur opes ut uulnere nostro

Sanguis: ut hic uentis diripiturque cinis.

Et tibi nescio quas dixit mea delia poenas.

Si tamen admittas sit precor illa leuis.

Non ego te propter parco tibi: sed tua mater

Me mouet: atque iras aurea uincit anus.

ne musica. non nulla mystica. i. sine apta significatio. nonnulla manifesta secundum deorum qualitatem. Et
torta uerbera uel i se ipsa sponte conuersa uulnera: uel que illi dea igerit. Luc. eodem nec uerbere solo Vte
ris: & stimulos flammamque i uiscera mergis. Violata autem est participium pro participio hoc est uiolans. ut Ouidius:
Hostibus a domitis hostia nomen habet pro domadis aut uiolata furore areptitia. Lucanus. i. uocibus
his prodens. urgentem pectora phœbū: Bipenne genus instrumenti utriusque ferrum anceps habetis quas puas
uocat suos lacertos: Nihil sane præter brachia ex toto corpore corybantes i sacris uulnerabāt. Luc. Tū
quos sectis bellona lacertis Sequa mouet: cecinere deos. Inulta non rea piculi: quippe i alium sacrificium fu
isset si diuinam effigiem sanguine poluisset: sed is ita sacrificii ritus exposulabat. Veru stillo gladio. est autem in
strumentum ad eliciendum sanguinem sed est abusive & est synecdoche i structura monet subministrat. Par
cite quæ custodit amor uerba sunt sacerdotule isanientis parcite abstinete. Attigerit: suppletur si: ut si
quisque eam attigerit: quæ custodit amor. Sic Iuuenalis: Grexulus esuriens i celum iusseris ibit. Labetur euane
scit ut male parta male dilabuntur. Cinis puluis quem manibus exceptum aera uersus ciecerat. est cinis tam mas
que solum generis ut puluis. Proptius. Sit tibi precipue puluis hetrusca dolor: & alibi: Et duo sunt uersus
qui nunc iacet horrida puluis. Dixit tibi. quas significauit te pressuram quod me a te amoues. Admittas i pri
stinam amicitiam recipias. Illa leuis mitis. sit i te execratio. Anus aurea auream uocat anam: que sua sedulitate
non contra auro emi posset: & est amatum in laudanda uetule diligentia prouerbum. Tenebris tenebro
sa. Multo timore: ne coniunx tuus hoc presentifcat. Manet me: expectat me & notandum maneo te
pro expecto scpe dictum ab antiquis. Plautus i amphitruone: Huc te nox quem mansisti mitto ut cedas
diei Affixa foribus Innixa ostiolo cognoscit strepitus me ueniente pedum. Observatione uetule i se ostē
dit: que uenientem procul agnoscat ex pedum strepitu: quod non nisi ex maxima oritur assiduitate consue
tudinis. Contribuisse tecum: pro eo quod meos annos aut tuos meis adiungi: ut adeo senex non esses: tecum
participare: ut una ambo de uita migraremus. est autem uehemens beniuolentie signum. Quauis non uita

ligatos. Impediat crines: nec stola longa pedes: Sacerdotū integritatē tāgit: & matronarū pudicitiam
q̄ppe sacerdotes capillos suos uitta purissima obligabāt. Iuena. i. crispino Cū quo nup uittata iacebat
Matronē uero stola intebantur. id autē erat idumētum ad talos. Vtrūq; hoc Ouidius de arte amandi
primo cōplexus est: Este procul uittē tenues isigne pudoris. Quēq; tegis medios istita lōga pedes nāq;
instita ut Acron pio sermonum testis est: fuit tōnuis, fasciola quē etiam prētexta dicitur quē stolē unā
partem ambit. Horatius: Quarum iūbsuta talos tegit instita ueste: Nec sēuo sis casta metu: Commen/

re peccare nolunt. quē uero delinque
re mētūit poenē formidine sunt om/
nino relinquēdē. nō. n. mēs earū casta
est: sed ludibrii turpitudine ipudicitiam
coercet. Victa senecta: metaphori
cos dictū ē quasi uictrici senectuti suc
cubuerit: & diutissime senē factā itelli
git: Inops egena manu trēula propter
paralysim: quē iuuetilis nascitur dfectu
sanguinis. nihil autē ifortunatius mulie
ri pōt accidere: q̄ si senio cōfectā co/
gat necessitas aut filare: aut texere aut
telas liciis cōnodare. Licia. Licia sūt q/
bus appendūtur tele. unde testuiliiciū
est fila de telis decidētia: ut Fulgentius
plāciades scribit. Plautus i. casina. Nō
ego hoc uerbū expressi testuiliicio. i.
re admodū uilissima. prima i. licio sē/
per lōga ē: si a lycia regione descēdat
primā corripit: quē littera grēca poni
tur. ē & lyctius possessi uū a loco Cre
tē: ut Lyctius Idomeneus. i. cretēsis qd
quom eadē littera scribatur. tamē. K.
ante taph. recipit: ut i emēdatis grēco
rū exēplis legi. Cana coma: Senectutē
capit dicendo cana coma. naturaliter
enī i senectute hoibus capita canescūt
& exēplum dicit amoris secundi nā ra
ro fit ut amātes ad seniū perueniāt cō
cordes i amore: iccirco Fioratius car
minū primo iquit: Felices ter & ampli
us quos irrupta tenet copula nec ma
lis diuulsus querimoniis suprema citi/
us soluet amor die.

h Vnc cecinere diē parē fatalia
nentes Stamina: Natālē: messal
lē celebratē: ea cōmemorās quē. ille au
gustissimē trāsēgerit: sed more suo dū
hoc agit euagatur Stamina fatalia ui/
tē dispositionē accipimus per stamina
secundum antiquorū opinionē. Parē
autē dictē sūt a cōtrario sensu: ut Dio
genianus ait. q̄ nemini parcant. Sor/
tes etiā uocatē q̄ ita unicuiq; sortitū
sit ut ipse uoluerūt. Nonnulli dissoluēda deo si deis hoc negatur minus hoc mortalibus cōcessum est.
Dissoluēda per diēresim ponitur ut illā catulli. condita quū uere pectoris euoluē. Qui Virgilius ma
gis inusitate in priapeis dixit. Pallorē maciēq; larualet. Gētes aquitanas. Aquitāia regio ē hispaniē
seu galliē transalpine: ut Strabo ait quē i artanos belgas celtasq; diuiditur tripartito seu quadripartito
secūdum Cēsare i cōmentariis narbonēses adiungentē. Aquitani uero sūt hi qui ad septētrionē pyre/
nei partē & Cemeniā habitāt usq; ad oceanū & itra garūnā fluuiū. Hos populos Messalla bello supra

Hac me deducit tenebris: multoq; timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
Hac foribusq; manet nocturne affixa proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus proprios ego tecum
Sit modo fas annos cōtribui uel uelim.
Te semper natamq; tuam te propter amabo.
Quicquid agit sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta doce: quāuis nec uitta ligatos
Impediat crines: nec stola longa pedes.
Et mihi sūt duræ leges: laudare nec ullam
Possum ego quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat: ducorq; capillis
Immerito: proprias proripiarq; uias.
Non ego te pulsare uelim: sed uenerit iste
Si furor optarim nō habuisse manus.
Nec sauo sis casta metu. sed mente fidei
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Ast quæ fida fuit nulli post uicta senecta:
Ducit inops tremula stamina torta manu.
Firmaq; conductis annectit licia telis:
Tractaq; de niueo uellere ducta parat.
Hanc animo gaudēte uidēt iuuenumq; cateruæ
Cōmemorant merito tot mala ferre senem.
Hanc uenus ex alto flentem sublimis olympo.
Spectat & infelixq; sit acerba monet.
Hac aliis maledicta cadant: nos Delia amoris
Exemplum cana stemus uterq; coma.

Elegia Septima.

h Vnc cecinere diem paræ fatalia nentes
Stamina non ulli dissoluenda deo.

uit. Ideo legitur i. ii. li. Gētis aquitanę celeber messalla triūphis Et magna i tonſis gloria uictor ades.
Forti milite. pro militibus robustis & strēnuis. ut Lucanus iplētur ualido tyrone choortes Et romāum
intelligit exercitū. Atax atax fluuius est qui ortū habet ex pyreneo mōte. & ifūdatur i mare tyrhenum
ut Pomponius mella li. iii. scribit. ut Strabo gnosius ex cēmeo mōte: nomina uero fluuiorū pro gētibus
accolis poetico de more ponūtur. Lucanus. Sub iuga iam seresiā barbarus iſſet araxes Tremeret expa
uesceret. & tremo te proueniēter timeo te dicitur. Virgilius li. octauo. Te stygii tremuere lacus: Pubes

Hunc forte aquitanas posset qui fundere gentes:

**Quem tremeret forti milite uictus atax
Euenere novos pubes romana triumphos**

Vidit: & euictos brachia capta duces.

At te uictrices lauros messalla gerentem

Portabat nitidis currus eburnus equis.

Nō sine me ē tibi partus honos tua bella pyrenes

Testis & oceani littora sanctonici

Testis arar rhodanusq; celer magnusq; garūna:

Carmoti. & flauī cārula lymp̄ha liger

romāa utriusq; sexus iuuentutē intelli
gimus. nā iuuenes mixteq; puellę spe
statū ibant: Et euictos brachia capta
duces. Sinecdochicos Sic ouidius d' ar
te amādi. primo. ibunt ante duces one
rati colla cathenis. Victrices laurus. i.
ex lauro corona triumphalis. namq;
ut ait Plinius in naturalis historię. xx.
laurus triumphis dicata ē. Portabit ni
tidis currus eburnus equis: apparatū
triūphantium tangit. nā currū ex ebo
re iauratū quatuor equi candidissimi
trahēbant. Ouidius in preallegato li.
Quatuor in niueis aureus ibis equis.
Non sine me quippe qui Messallę fue
rit comes ut antedictū ē. Cōmilitones

enim currum ductoris triūphalē sequebātur Lucanus quito p prohibitionē lauriferos nullo comitef
uulnere currus. Tua bella pyrene. Testis pyrene mōs est hispanię: cuius primā Lucanus i primo produ
xit. nubifere colles atq; acriā pyrenē: q̄q; aliter i deriuatiuo fecerit. lāq; pyrenęē quas nūq; soluere titā
Sed & deriuatiū i primitiui ratione seruauit Claudianus i stilicone. Pyrenęa tegit lapidosis frondibus
ilex. Est autē appositio pyrene tua bella & cetera. Oceani littora sanctonici. i. mare sanctonicū. San
ctones sunt populi nō lōge a toloſſatiū finibus quę ciuitas ē in prouicia ut Cēsar primo cōmētariorū
scribit eorū urbs ē Mediolanū ad oceanū urgens ut i geographia strabo cōmeminit. De his Lucanus
primo. Gaudetq; amoto sanctonus hoste. Omnes eni hi ad oceanū spectāt. sed quom dicat littora te
stis est usurpatū: ut Seruius i daphnide ānotauit. Vos coryli teltes & flumina nymphis. nusquā. n. teste
aut testia lectū ē i neutro genere per diffinitionē ergo dicimus testes mihi sunt quę res pyrene & littora
oceani sanctonici Sic propertius elegiarū. ii. Sydera sūt testes & matutia pruina. Et Horatiū carminū
iiii. Testis metaurū flumē & hasdrubal deuictus: Atax flumē ē: quod teste Cēsare i eodē cōmētario per
fines hediorū & sequanorū i rhodanū fluit: eūq; suo flumine precipitē reddit: ut i stilicōe scribit. Clau
dianus rhodanusq; celer. rhodanus ē narbonēsis prouicię ātea celticę dictę flumē adeo magni cursus
ut uix aduersa possit nauigari aq; quē Strabonē i geographiē. iii. referēte: qdā septē ostiis cōſtare dixē
rūt sed artēidorus tribus dixit. Timeus uero quicq; quē Timeū polybius arguit duo tātū rhodano tri
buēs hostia de hoc Sylius li. iii. Aggeribus caput alpinis & rupe nivali prosilit i celtas ingentemq; extra
hit amnē Spumātī rhodanus proſcindēs gurgite cāpos. Magnusq; garūna garūna fluuius est eiūsdē re
gionis cuius magnitudinē ex geographiis nosci potest. tribus enī amplificatur amnibus & p bituriges:
quos foscōs noiant. & sanctones gallicā utranq; gētem influit: quē i oceanū labi ostēdit Claudianus i
stilicone. Quosq; rigat retro pernicioſa unda garūne Oceani pleno quotiēs ipellitur estu. Carmoti aut
sunt i aquitāia populi p quos & aluernos: ut strabo scribit liger delatus i oceanū influit. uterq; autem
maximi est cursus nāq; liger & garūna paribus a pyrene distantes interuallis quasi deductis & pariter
distantibus iuicē lineis duo cōficiūt loca aliis finita lateribus. oceano scilicet mōtibusq; cemennis. duo
bus autē stadiorū milibus utriusq; fluminis est nauigatio. Cērula lymp̄ha liger. ligerim uiridis coloris
esse dicit eū lymp̄hā eius cērulā dicat. hic iter pictones & uamuitas excurrit. At te cydne canā. Cydnus
fluuius est cilicię qui iustino & curtio testibus Tarsum urbē preterfluit dicente Prisciano in interpreta
tione Dionysii. Flexilis & Cydnus dirimit q flumine Tarson huius origo ut solinus dicit i memorabi
libus ignoratur Sed strabo li. xiiii. a tauro ortum habere scripsit non procul a tharso. Verum ut soli
nus ait ab undarum colore denominatus est. nanq; quicquid candidum est gentili lingua Syri cydnum
uocant: Cēruleus: atqui Solinus ab albedinē Cydnum uocari dixit: & Valerius maximus. c. de constan
tia ait: Qui aquę liquore conspicuus tharson interfluit. sed epitheta ponuntur fluminibus apud poe
tas ad placitum. & plerunque generalia. Tacitis undis. aut ad dubitationem cydni refert ad flu
minis naturam. nam i quarto sibi contradicere uidetur inquiens. Aut rapidus cyri dementia cydnus
ubi gyndes legendus est. Quin Strabo scribit alueum eius per profundam uallem illatum recta i ur

hem ingredi: cuius aqua est rapidissima & frigida quapropter hominibus & bestiis auxiliat q̄ neruos
crassiores habent: ideo placidis aquis ut arbitror positum est. Frigidus taurus. Taurus est in asia longif
simus de quo plinius in .iiii. naturalis historie multa commemorat. & Priscianus in interpretamento di
onysii & longitudinem eius & nominis rationem ita ponit. Ast asiam qui non excelsus diuidit omnem
Incipit a medijs terre pamphyllidis oris. Et longis sese spatijs producit ad indos: Nunc obliqua meās
nunc recto limite currens. Vertice quem toruo perhibent cognomine taurum: Cornua nam summis

scopulis imitatur acutis. Multifidosq;
suos huc colles spgit & illuc frigidus
altitudie sua: & arborū dēfite. Intō
fos hyssidos & scillidos q̄ latrocinū
exercebāt & mancipiorū uenūdādoz
mercatores ac uēditores erāt. Taurus
arat hypalage est de hoc ita scribit.
Strabo i geographiē duodecimo. Mi
ra est profecto locorum natura cum
i summis tauri partibus locis sit adeo
ferax ut multa hominum milia possit
ēnutrire. pleraq; loca ibi oleis & uiti
bus consita sunt. & omnium pecorum
pascuis abundat circum imminet sil
uē uaria materie plene. deinde libro

eiusdem operis .xiii. ostendit duplicem syriam esse. scilicet ciliciam & tracheam: quę montana est & peran
gusta: & campestris. Sed montanę taurus imminet male habitatus usq; ad latera borealia: quę circa
isauriam sunt. Quid referam ut uolitet crebras intacta per urbes. Alba palestino sancta columba sy
ro. Sciendum lege olim fuisse apud syros usum columbarum prohibitum ideo illis in locis earum co
pia tanta fuit ut accedentium mercatorum ora peruolarent mansuetius etiam quam ferarum natura
pati uideretur. Quod Eusebius libro. de preparatione euāgelica. ix. scribit ubi philo iudeus hebream
disciplinam protegens itroductur. Intacta ergo. i. illesa lege prohibēte. Volitet huc illuc uagetur sine i
sidiarum periculo quanquam & illud procedere uideatur ut uolitet per crebras urbes dictum sit q̄ da
maseni syriq; omnes ab amicis litteras accipere & dare soliti sunt. quas columbis uelut nunciis & cur
soribus sub alis obligabant: quem morem nostros etiam secutus uisus est Iuuenalis in Crispino osten
disse dicens tanq̄ nēisset epistola pēna p̄cipiti Columba uero dicitur non q̄ colat lumbos. ut Acro
acute allucinatur: Sed q̄ culmina uille summa petat propter naturalem pauorem ut uarroni placuit li
bro rerum rusticarum. iii. Palestino Syro Palestina regio est in syria contermina arabie. dicta a palesti
urbe metropoli. ut in quinto Plinius scribit. Nam & Herodotus. iii. syriam alteram uocat palestinam.
Est & altera palestina propter fecunditatem de qua lucanus in quinto. Laxa palestinas nudis confinxit are
nas & Ouidius fastorum. iiii. Sēpe palestinas iurat adesse deas. i. furias quę de palestino hiatu ad supe
ros progrediuntur Syro. Syriam colenti. Syria duplex est teste Plinio: una dicta palestina altera anthi
ochia. Nam syros.

Scopa uocatur & syri
deffossiones sunt terre puerorum in modum ubi transmarinę quędam prouincię loco horreorum fru
menta defossa seruant. ut in primo Collumella scribit. M. Varro in libris rerum rusticarum. Prima ra
tem uentis credere docta tyros: Tyros urbs est syrie ut in primo pomponius mella sentit: quę continē
ti quattuor stadiōū longitudie diuisa est. ut Quin. Curtius attestat hęc poeta uult primū fabricasse na
uigium. Et Priscianus in interpretamento Dionysii confirmat dicens. Quod pelagus primi tentantes
nauib; altis Disiunctas gentes docuerunt iungere merces: Sed poetę argonautas primos testantur fu
isse auctore Typhi. Quos tamen Clemens Sydonius scribit triremen inuenisse. Carchidonios autem
quatriremen: cuius architectus Vosporus fuit: Syrius findit agros: Sole ad cancerum accedente nilus
exit: & totam indiam inundat: quo tempore regnat Syrius Canis. Lucanus decimo: Hunc ubi pars coe
li tenuit qua mixta leonis. Sydera sunt cancro rapidus qua syrtius ingens Exerit: & uarii mutator sy
rius anni Aegoceron cancerunq; tenet: cui subdita nili Ora latent. Abundat aqua estiuā: rationes cur
hoc fiat uarię sunt: quas legendas relinquimus: cum apud Lucanum libro p̄dicto: tum Solinum in
collectaneis: & Anneum Senecam in quęstionibus naturalibus: & in geographia sua Strabonem. Qui
bus in terris: quoniam eius ortus ab omnibus ignoratur: ut in primo commentario pharsalię dicemus
Te propter nullos tellus tua pos. im. Lucanus de foecunditate egyptum commendans inquit: Terra
suis contenta bonis: non indiga mercis Aut louis in solo tanta est fiducia nilo. Pluuio loui: uel cęlo
pluuio so: uel loui. quem forsitan uocantes pluuiū adorant: ut de indis lectū ē i Strabonis geohrapgia

At te cydne canam tacitis qui leuiter undis

Caruleus placidis per uada serpis aquis.

Quantus & athereo contingens uertice nubes

Frigidus intonfos taurus arat cilices.

Quid referā ut uolucres crebras intacta per urbes

Alba palestino sancta columba syro

Vtq; maris fastum prospectet turribus æquor:

Prima ratem uentis credere docta tyrus:

libro quintodecimo. Te canit. laudat. ut Regemq; canebant Atq; suū pubes mirat' osyrim: Osyris rex
egypti cōiūx Iſidis a Thyphōe seu Stiphoē fratre clādestina morte oppressus dedit uxori ppetui luctus
materiam. Sed tandem inuentus iuxta philas syenes laceratus honorem sepulture: incertē tamen ut
Strabo scribit promeruit. Quom uero bos coepisset apparere rati homines osyrim pro deo coluerūt
& commutato nomine apim uocitarunt: hoc est gentili lingua bouem. de hoc Plinius libro octauo &
in memorabilibus Solinus late pertractarunt. Docta plaudere bouem memphitem: Quippe inuentum

Qualis & arentes cum findit Syrius agros:

Fertilis æstiuā nilus abundet aqua.

Nile pater qua nam possim te dicere causa:

Aut quibus in terris oculuisse caput.

Te propter nullos tellus tua postulat imbres:

Arida nec pluuio supplicat herba ioui.

Te canit atq; suum pubes miratur osyrim:

Barbara memphiten plaudere docta bouem.

Primus aratra manu sollerti fecit osyris:

Et teneram ferro sollicitauit humum.

Primus in experta commisit semina terra:

Pomaq; non notis legit ab arbotibus.

Hic docuit teneram palis adiungere uitem:

Hic uiridem dura cedere falce comam.

Illi iucundos primum natura sapores

Expressa incultis uua dedit pedibus.

Ille liquor docuit uoces inflectere cantu:

re. generaliter dixit pro cultura uitium. Nam Varro libro rerum rusticarum primo docet q; species ui
tis plurimę sunt. sunt. n. quedam sublimēs ut iugate quę pedamentis & iugis coluntur & iugorū
quattuor sunt genera pertica: harundo: restes: uites sunt preterea quedam humiles ac sine ridicis: id. n.
est palus quo uitis erigitur: itaq; pro omni cultu uince hoc dictum constat. Cedere falce comas: pphra
sis est putandi. Falx est qua purgantur arbores. Catullus in argonautica. Non falx attenuat frondato
rum arboris umbram & Virgilius: Incidere falce nouellas: pastoralis carmine inseruit. Incultis: pedore
& stercore oblimatis. Voces inflectere cantu: musicę peritiam notat. nanq; Apollini & musis & libero
patri antiquitas attribuit choricon. i. chorearum solēnia communia & musicę ornamentum ad certos
modos ad diffinitam commensurationem: & tripudium quę saltatio etiam dicitur: bacchum osten
dit docuisse. Quare dixit Maro. Saltantes satyros inuitabitur alpheisibeus. de origine pastorii carmi
nis uaria est tam apud gręcos q; latinos opinio Quam sexcupliciter Seruius Honoratus in principio
buc. complexus est. huic ille intellexisse satis sit: liberum inuenisse rusticane modulō cantilenę. Dura
cuspidē: calcari aut spina. Nec luctus osyri. Osyris idem ē apud egyptios qui bacchus apud gręcos: &
& sacer liber apud nos. de cuius nominis uarietate ita ex gręco Aufonius in mixto barbaro libri trāstu
lit Ogygię me bacchum uocant: Osyrim egyptos putat: Miste phanetē nominant. Dionyson Indi
existimant. Romana sacrum liberum: Arabica gens adonium: Luconiacus pantheum. Frons redimi
ta corymbis. Hedera bacchi arbuscula est: propterea q; Ouidio scribente fastorum. iiii. Nyseias nym
phas pueri quęrente nouerca: Hanc frondem cunis opposuisse ferunt. Corpusculi hedere corymbi uo
cantur Sed ad teneros lutea palla pedes: uestis Liberi patris longo syrmate per humum trahebatur dū
ipse cederet. ideo ad teneros pedes dictum est. Statius achilleidos primo: Si decet aurata bacchum ue
stigia palla Vertere. ab hoc uestimenti genere bassareus bacchus dictus est: ut Acron & Por
phyrio in primo carminum horationorum scripserunt. Veltis. n. ipsa ad immos pedes demittebatur.
& a bassara loco lydię bassaris nominata est: unde bacchę bassarides. Persius. Et raptum uitulo

Apim statuto die demergūt: mox ad
exemplum Iſidis alter quęritur: quem
reperitum centum antistites cum pue
rorum gregibus populoq; frequenti
Memphin usq; prosequūtur patrios
cantantes hymnulos: & plausum faci
entes: ideo plaudere positum ē. Mem
phitem accusatiū est denominatiū
quasi patronymici a memphis. ut hic
& hęc memphites & hoc memphite:
huius memphitis. at luuenalis aliam
fecit declinationem satyrarum quito
An ne aliam terra memphitide sicca
Inuidiam facerent nolenti surgere ni
lo. Primus aratra manu. hoc etiā Dio
dorus ait. Sed ut Seruius primo geor
gicorum testatur primus qdem Osy
ris aratri fuit inuētor. sed apud egypt
tios tantum: nam id diuersi diuersis i
locis demonstrarunt. Ferro sollicitauit
humū. i. arauit. Nāq; qui sursum uertit
terrā exercet & subigēdo sollicitat sol
licitare. n. ē solo citare. i. mouere. Cō
misit semina terre: sed hoc apud egypt
tios tantummodo: nam in gręcia &
asia Triptolemus fuit. Palis adiunge

caput ablatura supbo Bassaris. Luthus aut color ē rubeus a qđ est sanguinolētū. uel a lute ut Aulus Gellius scribit i noctibus actis. & pro splēdido accipimus. ut Plātiades Fulgētius scribit. & leuius occultis cōscia cista sacris bacchi antistites ut Strabo in geographia memorię prodidit: fuerūt file / ni bacche lenę thye Mimallones naides nymphę tityri Satyri: qui & curetes nominant hi pferre con / fueuerūt fabulā de Iouis origine. nā tympanis & alioꝝ armoz strepitu agilitatē edentes & tumultuan / tes rheam uidebant circūstiterē: ne Saturnus filios in lucē editos deuorās parturientes dolores sentiret

sed attonitus Iouem ifantē ad seipfos oblegatū & occultis cunis enutriēdū datū nō agnosceret quo ex facto pos / sumus orgiasim istā p cistas occultas itelligere. aut iō mysta ista in capsulis recōdita fuisse sumptū ex fabula qui bacchū. s. nymphę liberaissent a mani / bus Iunonis superimpositis cunabulo frōdibus hederaceis qđ sensisse Hora / tius uidet carminū primo. Nec uariis obsita frondibus sub diuū rapiā: aut ideo qđ serapis qđ & bacchus dicit ter / tius ab Inacho cū mortuus eēt i foro positus ē in

ca. unde .i. ar / prio uocitatū: mox nymphodorus in tertio de asiaticis legibus cōtendit. ad huius itaq; imitationē cistellas solis sa / cerdotibus cognitās bacchantes fere / bāt. Catullus i argonautica: Pars ob / scura canis celebrabāt orgia cistis Or / gia quę frustra cupiūt audire prophe / ni: Stillent unguēta capillo: Romano rum more antiquoz qui sup cōiuiis unguēto demolliebant: Horatius car / minū. ii. Cū quo morantē sēpe diem mero fregi coronatus nitentes malo /

batro Syrio capillos. Stillare ē guttatim fluere. nāq; stilla ē gutta: sed stilla fluit gutta stat. ut Palemō uicētinus Grāmaticus interrogatus referēte Eusebio li. tempoz respondit. Thuris honores: thureum fumū in honore nec absq; ratione. Nā ut Ouidius scribit fastoz. iii. bacchus cinama primus & thura ex captis gētibus dedit Liba & mopsopio dulcia melle feram. liba genus ē dulciarii cibi a libero patre di / cta. uel a libando: ut i eodē. Naso posuit. Sed aliud esse libum aliud placentam docet Cato priscus de agricolatiōe: melle mopsopio ideo cū melle quia hoc & ipse inuenit Ouidius Naso in ibi: liba deo fiūt succis qđ dulcibus ille Gaudet. & a baccho mella reperta ferunt. & post enarratam fabulam subdit in fine: Melle pater fruitur: liboq; infusa calenti iure repertori candida mella damus. Mopsopio autē uel dicemus spumaceo a μῆος medius ὀπός succus uel cilicio Mopsopio legimus a mopso: qui teste Eusebio li. temporum regnauit in cilicia. a quo mopsicrenē. & mopsistre. Vel athenieusi a rege athenarum. unde Ouidius in fine quinti meramorpho. Mopsopium iuuenem sacros agitare iugales di / xit de Triptolemo atheniensi: Idem in Hermione. Reddita mopsopia tyndaris urbe soror Hymetium autem mel significat. Quippe hymetus mons est atticus ut in naturali historia scribit Plinius: cuius mel preciosum ē. Martialis in distichis. Hoc tibi thesei populatrix misit hymeti pallados a syluis Messallā alloquitur. Monumenta uię: litostrationem illius uię dicit ab Alba Tusculum usq; impēsa Messallę fabricatam. Tuscula tellus. i. tusculum oppidulum uon procul ab urbe: quod ignobile Cato superior ut Valerius inquit Maximus nobilissimum reddidit ortu suo. Alba candida. alba ciuitas fuit Romam iuxta: quam candidam uocat respiciens ad historię ueritatem: qua Aeneas dicitur albam porcā cū trigenerii numeri foetu eiusdē coloris cōperisse: a cuius cognomie trigita post ānos Ascanius urbē edi / ficās noiauit. Nāq; ut Varro scribit rerū rusticarū secūdo. Si plures porca pariat porcellos qđ mamas hēat portētū ē. i. quo hoc fuisse commemorat: cuius tēpestāte illius suis ac porcoꝝ ē tūc uestigia appuisse

Mouit & ad certos nescia membra modos
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert:
Crura licet dura cuspide pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ: nec luctus olyri:
Sed chorus & cantus: leuis & aptus amor.
Sed uarii flores. & frons redimita corymbis:
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyriæ uestes & dulcis tybia cantu:
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades & centum ludos geniumq; choreis
Concelebra: & multo tempora funde mero.
Illius e nitido stillent unguenta capillo:
Et capite & collo mollia ferta gerat.
Sic ueniat hodiernæ tibi: dum thuris honores
Liba: & mopsopio dulcia melle feram.

in anne testatur: significat autem Messalę iussu & sumptu uiam illam silicatam fuisse: quę a tusculo
albam usq; protenditur: quod aptius carmen sequens manifestat. Glarea. uia glareosa. est glarea terra
fabulosa lapillis dęssimis cōfertissima: Lucāus: Aut ipsa leui turbatur glarea uena. Silex. lapis du
rus a quo stratę uę dicunt silicatę. Te canit. i. laudibus uehit. Natalis: Sęruus i dameta anotaui uete
res dixisse natalis sine die: quod quāq; per se plenū esset: posteritanti illud addiderunt. Iuuenalis: Na
tali coruinę die mihi dulcior hęc lux. Cādidior: foelicio beatior: & ē ab ipsis thracibus tractū q diem
fortunatū albo aduersum uero nigro lapillo designarūt: idē factū est ut poetę pro fausto & secundo

At tibi succrescat proles: quę facta parentis
Augeat. & circa stet ueneranda senem.
Nec taceat monumenta uię quę tuscula tellus
Candida q; antiquo detinet alba lare.
Nam q; opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola e magna cum uenerit urbe
Serus inoffensum rettuleritq; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos.
Candidior semper candidiorq; ueni

ELEGIA OCTAVA

n On ego celari possum: quid nutus amātis:
Quidue ferant mihi leuia uerba sonos:

cium tangit. Exprimit euentus nec mihi cantus auis. Augurium notat dictum ab auium garritu. unde
augures qui suas aures auium uocibus accōmodantes futura prenūciant. Nodo magico. i. catena quę
non minoris est efficacię q; nodus magicus est. n. is inexplicabilis: quem nostri: ut qbusdam placet: So
lomonis uocant: uel itelligemus nodum omnem itricationem magicam: quę uim prepotentę cōtinet
in carnie: ut Lucanus Traxerunt torti magica uertigine fili. uel accipimus cingulū Veneris atq; Cupi
dinis catenulā de quo Martialis ad Iuliam. Ludit acidalio sed nō uenus aspera nodo Quem rapuit col
lo parue cupido tuos: uel simpliciter itelligimus nodo religatum brachia quod est metaphoricos irreti
tum amoris uęcordia: ut ab amando se extricare non possit. Quid tibi nunc prodest. q. d. nihil hęc cu
ra te iuuat nisi ames. Sepe mutatas. innuit sedulitatem mulieris in seipsam diligenter ornando: & ait
comas sepe mutatas: utpote iepte positas: & sine arte cōptas. phuco splendente comas ornare: phucū
ponit pro ungueto quale malobatrū myrobalanū myrrham poetę memorant. his. n. odoramen
tis atq; unguentis foemine capillos suos perungebant: ut gratiosiores essent. Propertius elegiarum pri
mo. Aut quid orontea crines perfundere myrrha. Nāq; phucū pro porpurissa seu cęrusato colore le
gimus. Quin Horatius Carminū. iii. Nō amissos colores lana refer medicata phuco pro tinctura lo
cauit: iuxta quam sniam uult Acro Maronem in bucolico scripsisse. Alba nec assirio phucatur lana
ueneno. Artificis: tōsoris. artifex ad omne exercitiū generaliter pertinet. Docta manu: laus est ab peri
tia artificis. Iuuenalis aliter: Quo tondente grauis Iuueni mihi barba sonabat pro imperito dixit. Ma
tronę sane quondam in refecandis unguium presegminibus utebantur tonsoris officio: quod nequis
dubitet illud Valerii Maximi comprobatur: ubi Portię Catonis uticensis filię & Bruti uxoris fortitudi
nem fere uirilem tractans dicit illam abrepto cultello tonsorio quasi refecandorum unguium causa
seipsam ex industria uulnerasse: & a uiro per ancillarum clamorem accersito obiurgatam q; tonsoris
precepisset officiū. Frustra tā uestes frustra mutat amictus. Veltis appellatiōe tā uirilis q; muliebris cō
tinet ex atiquor; i iure ciuili snia: sed uestis puto iteriorē: supra quā amictus ponit ē. n. ipse exterior q; si
palliū seu palliū ab amiciēdo. i. iduēdo. Ansaq; cōpressos obligat arcta pedes. Ansa capimus pro fibu
la seu fixula: quę calceis insuitur ab arcēdo ductam. ut hic patet dum arcta adiungitur: aut certe arcta.

dicāt candidū Catullus: Fulserē uere
cādidi tibi soles. & cōtra nigrę pro tri
sti & exitioso Horatius sermonū pri
mo: Huccine solē tam nigrū eē mihi.

n On ego celari possum quid nu
tus amātis: Pholoem cōmonet
ne dura eē uelit i. Maratū optimę for
mositatis adolescentē: neq; illū stude
at sua pfidia detorquere: quoniam se
nex ipsa postmodum facta oibus erit
cōtemptui: celari aut positiū ē ut edo
ceri & est sensus se oēs amatorios mo
tus optie scire ex assiduo amoris usu.
Leuia. pollita facundula. ornatula
Miti sono. uocis mollitudine gratui
ta. Nec mihi sunt sortes: quibus nullam
in arte magica peritiā teneat: tamē af
firmat se notas amatoris itelligere. &
per sortes accipit fortilegiū genus in
uaticinando antiquissimum. Nō con
scia fibra deorum: haruspiciū dicit
appellatum qdem ab auū pastu uel i
spēctione: & dum fibra ponit extisp/

posuit respiciēs ad calcei aptitudinē ē. n. ansa cantari auris utrinq; prominēs. Cātarus aut uasculū uir-
nariū & bacchi p̄cipue: ut in .iii. Saturnaliū legimus: tā & si philephoz qdam dixerit esse uas ad euacu-
andū uentrē: quod uulgus Zanolā uocat: & luuenalis utiq; testimonio. Nec nō & paruulus ifra canta-
rus: quom Satyrus aquinas de oenophoro itellexerit: nō de uase quod illius suis crassa minueria litte-
ter as eructātis ad receptaculū sordiū blaterat. cuius uasculi nomē ē lasanū ut Acron primo sermonū
testis ē. Horatius: Te pueri lasanū portātes oenephorūq; Illa placet q̄uis inculto uenerit ore. Quin ho-

ratiū dixit maius hoc. uxor seu tibi
cādidos turparūt humeros imodice
mero rixē. Nec. ni. tar. comp. ar. ca.

Acute satis uerba locauit. tardiusculē
nempe sūt mulieres i se pollēdo: iecir-
co Terētius dum Molliunē dū comū
tur annus ē. Num te carminibus. de sa-
garū icantatiōibus satis supra ut arbi-
tror diximus. Cātus uicinis fruges tra-
ducat ab agris. Hoc fuisse uerum lex
duodecim tabularū idicat: ubi scriptū
est. Neue alienā segetem pellexeris.

Quā opinionē secutus Maro inquit:
Atq; satas alio uidi traducere messes
Detinet anguis iter: Quin hoc maius
ait Virgilius. Frigidus i pratis cantan-
do rūp̄t anguis. Iratē: exaspate. & iō
magis noxiē. Deducere lunā tentat:
Hoc supra affirmauit. Hāc ego de cē-
lo ducentē sydera uidi. Et faceret si n̄
ēra repulsa sonent. In thessalia homi-
nes pulsāt quēcūq; possūt istrumēta
arripere. quom magas ad carmen ac-
cinctas persentiscunt hac ratione ne
uis ueneficiorum ad lunam perueniat
luuenalis satyrarum secundo. Verbo
rum tanta cadit uis: Tot pariter peli-
es ac tintinabula dicas Pulsari iam

nemo tubas atq; ēra fatiget. Vna laboranti poterit succurrere lunē. Aera recurua. quēcūq; uasa con-
nexa quales gutturniones labra carceres. Silius lib. decimo septimo. Circū arguta cauis tinnitibus aera
simulq;. Certabant rauco resonantia tympana pulsu. Forma. pulchritudo. Sed semori conseruisse se-
mur. rem turpem fati boneste dicit. Catullus itidem ad Ruffum. Ruffe uelit tenerū supposuisse semur
Frigida membra: imbecilla. Nā Frigida catullus uetuli ex haustu sanguinis frigidiores sunt. At iuuenes
contra sunt abundantia calidiores: ideo a magno est poeta dictum. At uos quibus integer eui. Sanguis
inest. Terit amplexus. amplexam offendit mulierem. Suppone: supra extende & porrige. Et regum ma-
gnē despiciantur opes: respectu uoluptatis despiciantur. Ita Propertius elegiarum. iii. Non si cambyse
redeant & flumina croesi. Dicat de nostro surge puella toro. Concumbere puero: antique dictum: ut
Montibus in nostris solus tibi certat amyntas. ueteres. n. datiuo iungebant: nunc ablatiuo cum prepo-
sitione cum. Conserit sinus teneros: ictum libidinis uerecunde exprimit. Anhelanti: agitatione cluniū
dum ueneris opus per ficitur. Pugnantibus linguis. lasciua est oratio. Nam linguarum intelligit mobi-
litem: dum in coitu colluctantur. quod quom sit pugnare inter se uidentur. & inde humida dantur
oscula seu basia. Notas. Signa maculas Non lapis hanc gemmēq; iuuant. lapis & lapillus margaritum
& margaritam significat. quod aliter conchilium uel conchile dicimus: uulgus perlā uocat. Gēma
autem est ueluti Chrisolithus & smaragdus ceteraq; huiusmodi. Quē frigore sola dormiat. sine uiro
iaceat. sic Lucanus quinto de Cornelia. Viduo tum primum frigida lecto. Heu sero reuocatur amor.
uox est admonentis cum moestitia atq; dolore. Qu. D. tunc amare cupies quom a nullo sis amanda.
Horatius carminum. iii. Nec coae referunt iam tibi purpure. nec clari lapides tempora Quē semel no-
tis condita fastis indulsit uolucris dies. Sero autem ultimam habet indifferentem: ut omnia huiusmodi
aduerbia. Statius in thebaide. Sero memor thalami. luuenta etas pulchritudoq; iuuenilis. Tum studiū
formē est. Nihil uerius dicitur. Mulieres enim cum ad grandescētem etatem inclinauerint student
formē ut amatores ad se alliciant. Quare Horatius lib. carminum. iii. hanc sententiam complexus ad

Nec mihi sunt sortes: nec conscia fibra deorum

Præcinit euentus nec mihi cantus auis:

Ipsa uenus magico religatum brachia nodo

Perdocuit multis non sine uerberibus:

Desine dissimulare: deus crudelius urit

Quos uidet inuitos succubuisse sibi.

Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos:

Sapeq; mutatas disposuisse comas.

Quid fuco splendente comas ornare: qd ungues

Artificis docta subsecuisse manu.

Frustra iam uestes: frustra mutatur amictus

Ansaq; compressos alligat arcta pedes:

Illa placet quāuis inculto uenerit ore:

Nec nitidū tarda comperit arte caput.

Num te carminibus: num te pellentibus herbis

Deuouitat cito tempore noctis anus.

Cantus uicinis fruges traducit ab agris:

Cantus & irata detinet anguis iter.

Cantus & e cœlo lunā deducere tentat

lycen iquit. Audire lyce dii mea uota dii audiuerunt lyce. Fis anus: & tamē uis formosa uideri. ludisq; & bibis ipudens: & tātum tremulo pota cupidinē lentū sollicitas: & cetera. Coma cū mutat ut ānos diffimulet uiridi cortice tincta nucis. Dicūt unguētarii caniciē aboleri & nigredinē cōuerti: quē succo uiri dulcē nucis sepe pmaduerit. & Plinius qntodecimo refert nucū iuglandiū cortice lanas tigi & capillos ruffari. hoc comptum manibus tractatu illarū infectis. nā ideo nux dicta ē qd ut nox aerē: ita ea succo suo corpus atrū faciat. seu qd noceat linguē. huius diminitiuū est nucula. i. minuta nux: & eius ut puto

Et faceret: si non era repulsa sonent.
Quid q̄ror heu misero carmē nocuisse. qd herbas
Forma nihil magicis utitur auxiliis.
Sed corpus tetigisse nocet: sed longa dedisse
Oscula: sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento:
Persequitur p̄enis tristitia facta uenus.
Munera ne poscas: det munera canus amator:
Ut foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis: cui mollia fulgent
Ora: nec amplexus hispida barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos:
Et regum magnæ despiciantur opes.
At uenus inuenit puero concumbere furtim
Dum timet: & teneros conserit ipse sinus:
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula: & in collo figere dente notas:
Non lapis hanc gēma q̄ iuuant: quæ frigore sola
Dormiat: & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor: sero q̄ iuuenta:
Cum uetus infecit curua senecta caput.
Tū studiū formæ est. coma cū mutatur: ut ānos
Diffimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos:
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas:

ra tingit amor. Hec est uerissima morbi causa in adolefcēte. amor. n. cōcoquit amantium itestina: & pallidos eos facit paulatim defruescendo Qui color: ut Ouidius ait: est amanti aptissimus. ideo dictū cōstat a Claudiano. Et gratus amanti pallor. & Horatius carminū. iiii. dixit. Nec tinctus uiola pallor amātium. Luteo nō lucido subsanguinolento sed pallido serugineo. nā a luto uenit. i. coeno: quasi coloris luti: ideo primā corripit. Nā si lucidum uel rubeum pulchrūq; significaret eandē produceret ut supra. Et ad teneros lutea pala pedes: tunc. n. alteram hēt deriuationē. ut iam dictū est. Et lachrymis oīa plena madent. Amatorum ea ē leuitas ut uel repulsi plorent: uel riuales odio habeant. Horatius carminum primo. Quom tu lydia telephi ceruicem roseam cērea telephi laudas brachia ue meum seruēs difficilē tunc timet iecur tunc nec mens mihi nec color certa sede manet. Humor & in genas furtim labitur arguens quam lentis penitus concremer ignibus. Fallere: custodes decipere. Ut leuis agatur spiritus: ut sensim amantes spirent quom ad amicam accessum habent: agere est sursum ducere a pectore profunditate: unde pro mori usurpatum addendo animam. Seneca epistola uigesima sexta.

nucella. Sed p periphrasim Culliolā i telligit hęc est teste Festo cortex nucis uiridis. dicta a simili tudie culleorū qd bus uinum siue oleū cōtinet. Gulioca uero p gest nucū iuglandiū summa & uiridia putamina. ostēdit ē. Qu. Serenius crinē canū imitari ex cupressu cū aceto acri cōpressa: aut frōde lenti sei cū sabuci fructu. Preterea ex nonnullis herbis factū medicamen canos a uertice aut eleuat aut permutat. Quod Oui. de arte amādī. iiii. tetigit. Foemina caniciem germāis ificit herbis. Et melior uero querit arte color A stirpe. ab radice. Et albos capillos canos uult. his pene uerbis Propertius elegiæ. iiii. usus ē. Vellere tū cupies albos a stirpe capillos. Et speculo rugas icrepitante tibi. Dempta pelle: anili. s. quē arefacta artificiosis liquoribus tollit: Sed ut ait Satyrus facies omnino cōputat ānos. At tu dū primi floret tibi tēporis ætas Vtere. Ouidius dē arte amādī tertio. Dū licet & ueros ēt nunc editis ānos: Ludite: eunt āni more fluentis aquę: Nec quē preterit iterū reuocabit unda. Nec quē preterit hora redire pōt. Vtēdū ēt ætate: cito pede labitur ætas. Nec bona tam seq̄ q̄ bona prima fuit. Veteres senes. bis ibi senē repetit ad nausē. Non illa sōtica cā est. Sontes uocant noxii & sōticus typus egritudinis ex specie morbi cuiuspiā: ut puta color ille quasi pallidus croceatus: qd ex intestinis uitiatas prouenit: pulmonis & iecinoris infirmitatem p̄dicit. Namq; Festus ait morbum fonticum existimari qd ppe tuo noceat. Sed nimius luteo corpo

Quid geris tūc apparebit quom aiam ages. Referare aperire. re plerūq; i cōposito signat cōtrarium primitiui ut tēgo retego: claudio recludo. Vel quō prōmit. sub sed per. fal. Est mihi nox multis euig. malis. hoc qd poeta hic dicit p̄p̄ durissimū ē. Proptius elegiaz. ii. Hic unus dolor ex oibus acer amanti. Sperati subito si qua puella negat. Quata illū toto uersat suspiria lecto. Illius credo tūc sonuisse pedē nīmū ex hoc amātis affectū idicat. Frāgīt: flectit. ut Nec lachrymas uictus dedit aut miseratus amātē ē. Tument: eam physicā scimus cur ocelli tumescāt. Catullus. Flēdo turgiduli tumēt ocelli. Fastidia: q

bus fastidiis amātem nausēas. & ē no mē quasi passiue positi. Thura dedisse. supplicasse. Nescius. ultorē post ea put eē deū: secūdū hanc libidinosorū iniam generalē illa quoq; tragici procedit. Seqtur supbos uictor a tergo dū. Arte poena manet: hec ē mulieris poena ut senex effecta negligat. Proptius elegiaz. iii. Exclusa inq; uices fastus patiare supbos. Et quē fecisti facta queraris anus. Sedāte oculos Ouidius de arte amādī. iii. posuit dicens. tps erit quo tu quē nūc excludis amātes. Frigida d̄serta nocte iacebis anus Nec tua franget nocturna iāua rixa. Sparsa nec iuenies limia mane ros. Et Horatius li. car. ii. ad lydiā. Inuicē moechos anus arrogātes flebis i solo leuis āgiportu thracio bacchāte magis sub iterlunia uēto. Quom tibi flāgrās amor & libido. quē solet matres furiare equarū sciet circa iecur ulcerosū non sine questu.

q Vid mihi si fueras miseros lesurus amātes. De puero cōquerit q seneglexerit. Per diuos. i. deoꝝ testimonio ppetrata. Et si quis: hoc dicit quasi iſeras illū solū esse pfidum: quibus uerbis eū ab amore alieno reitocet. Tacitis pedibus. lento eni gradu ad uindictā sui diuina procedit ira: tar/ditatēq; supplicii grauitate cōpen sat Et tacitis pedibus dixit ad opinionē autigtatis. nam ut refert Propyrio: dii pedes hēre laniatos crediti sūt: q nonnūq; tarde punirēt peccatores. Horatius car. iii. Raro antecedētem scelestū deseruit pede poena claudio. Numina formosis ledere uestra semel mutat sētentiā quā supra dixit. Ne iurare time: ueneris periuria uenti Irrita p terras: & freta sūma ferēt. Ita etiam Propertius elegiarū. ii. Nō semp placidus periuros ridet amātes Iuppiter.

Lucra petēs habili. pecunię cupiditate puerū captū dicit a simili. secutus est eni lucrū ac arator & nauclerus: q labores omnes imodicos: & asperrima perpetiunt incōmoda: dūmō lucrū faciant. Durum opus terre. laboriosam significat agricolationē: nam semp in ea qd est agēdū Preterea: ut primo rerū rusticarū scribit Varro: Quom primū terrā rustici arant: dicunt proscindere: quom iterū: effringere appellāt: quoniā prima aratiōe glebē grādes solent excitari: quom iterāt offrigere uocāt. deinde lirāt seu occāt: quod genus in agricultura multa sūt. Sydera certa. sydera multa multis sūt fidissima: & alia aliis. ut Cynosura tyriis: helice grais. Flaccus in argonautica. i. Ne ue in tyriis cynosura carinis Certior aut grais helice seruanda magistris. Omnibus autem nostris generaliter inspicitur septētrio. Manilius.

Vtere: non tardo labitur illa pede:
Seu maratū torques: quaro quæ gloria uicto est.
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero: non illi fontica causa ē:
Sed nimius luthéo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mæstas quā sæpe querelas
Coniicit: & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait: poterat custodia uinci.
Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota uenus furtiua mihi ē: ut lenis agatur
Spiritus: ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quāuis obrepere nocte:
Et strepitu nullo clam referare fores.
Quid profunt artes: miserū si spernit amantem:
Etfugit ex ipso sæua puella toro:
Vel cum promittit subito: sed perfida fallit.
Est mihi nox multis euigilanda malis.
Dum mihi uenturam fingo quodcūq; mouetur:
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer. non frangitur illa:
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt pholoe moneo fastidia diui:
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
Hic maratus quondam miseros ludebat amātes
Nescius ultorem post caput esse deum.
Sæpe etiam lachrymis fertur risisse dolentis:
Et cupidum ficta detinuisse mora.
Nunc omnis odit fastus: nunc displicet illi.
Quacūq; opposita est ianua dura sera.
At te poena manet: nisi desinis esse superba:

astronomicon.
Certa ergo. i. cur
mabit pulchritud
ciles apud Prop
dedo iminuet
guis aliquid. Sy

Quam cupi

Vid
Fod
Ah miser &
Sera tan
Parcite ca
Numin
Lucra pe
Et dur
Lucra pe
Ducunt
Munerib
In ciner
Iam mihi
Detrah
Vretur f
Detera
Admonu
Sæpe
Diuitiis
Asper
Vreme
Corp
Nectib
Sit de
Ipse de
Eder
Ipse de
Iussit
Hæc eg
Nunc
Tumih
Poder

li. astronomicon. sūma tenēt eius miseris notissima nautis. Signa per imēsum cupidos deducere pontū
Certa ergo. i. cursū suū dirigētia ut Hora. car. ii. Neq; certa fulgēt sidera nautis. detrahet decorē. defor
mabit pulchritudinē. Vrētur sole capilli quippe sol nimius asperos & nigros capillos efficit. unde Hier
cules apud Propertiu elegiarū. iiii. iquit ad nymphas. Terreat & libyco sole perusta coma. Deteret: le
dēdo iminuet est. n. deterere. detrahēre & diminūere. Iuuenalis in umbricio. Atq; eadē cras Deteret exi
guis aliquid. Sēpe solēt auro multa subesse mala. uerius uero est & certius certo. nam propter aurū: ut

Quam cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA NONA.

Vid mihi si fueras teneros lasurus amātes
Foedera per diuos clam uiolanda dabas.
Ah miser & si quis primo periuria celat:
Sera tamen tacitis poena. uenit pedibus.
Parcite caelestes æquum est impune licere
Numina formosis lādere uestra semel.
Lucra petens habili tauros adiungit aratro:
Et durum terræ rusticus urget opus.
Lucra perituros per freta patentia uentis.
Ducunt instabiles sydera certa rates.
Muneribus meis est captus puer at deus illa
In cinerem & liquidas mūnera uertet aquas:
Iam mihi persoluet poenas. puluisq; decorē.
Detrahet. & uentis horrida facta coma:
Vretur facies urentur sole capilli:
Deteret inualidos & uia longa pdes.
Admonui quotiens auro ne pollue formam:
Sape solent auro multa subesse mala.
Diuitiis captus si quis uiolauit amorem
Aspera q; est illi difficilisq; uenus.
Vre meum potius flamma caput: & pete ferro
Corpus & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare paranti.
Sit deus occultos qui uetat esse dolos.
Ipse deus tacito permisit lene ministro
Ederet ut multo libera uerba mero
Ipse deus somno domitos emittere uocem
Iussit & inuitos facta regenda loqui
Hæc ego dicedam nunc me fleuisse loquentem
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes:
Tu mihi iurabas nullo tibi diuitis auri
Pōdere nō gēmis uendere uelle fidē.

Phocyllides scribit bellum ē raptusq;
necesq;: quod eius ē doli apud morta/
les ut quom oīum malorū causam in/
iungat: & uitā tristitia afflicet irreptū
fuisse prestiterit: Diuitiis captus ira
tam Venerē dicit his qui diuitias amo/
ri preponderāt. Quare propertius in/
dignatus elegiarū. ii. exardet dicēs. Er
go mūeribus quibus mercator amorē
Iuppiter idigna merce puella perit. As
pera q; ē illi difficilisq; uenus Sic supra
Et insidiis q; sit acerba mōet. Intorto
uer. flagrū seu scuticā ex materia itor/
ta significat. Ede ut mul. li. uer. me. te
mulētorū utiū ē ut oīa publicēt secre
ta an: cū nullā rōnem in se habeāt &
ignorēt inguinis & capitis quē sint dif
ferētia: quia ex causa ab eis occulta fa/
cile detorqueatur. Horatius i arte poe
tica. Et torquere mero quē prospexis/
se laborāt an sit amicitia dignus. Et in
carmibus ait. Arcanaq; fides prodiga
plucidior uitro libera aut uerba line re
spectu itelligit: & a libero patre. lib. ra
rū. deducit quū ut Valeri. maxi. ait: li
beralitas quoq; ex ipso numine nomē
quēsitū est. Perdere destruere atq; uio
lata abiicere. Campāia terra. cāpania
fertilissima est regio a quo denomina
tiū sit minusculū suo primitiuo una
syllaba ut hispania hispanus. sed me/
trigraia cāpania pro cāpana ponitur
usurpauit. Ager phalerus phalerū
mōs est cāpaniē iuxta puteolos. ubi ui
nū optimū nascitur. quapropter cura
bacchi eē dicit qui uitisator fuit. Eripe
res: quasi inuitū cogeres: ut ita tibi cre
derē. Puras flumēs eē uias. flumina na
turaliter lutulēta sūt si lapide fluant.
tū quia fabulū deuoluūt tū q; in ea do
morū purgamentā & cloacarū sordes
imittūtur: Alii legūt fulminis. fulmen
enim dū exprimitur luctatione uētoz
scindit aera: & uias non puras agit. In
amore puellē a qua illuderis. & Mara
thū uidetur significare de quo i elegia
ad pholonē menunt. O quotiens peri
cula sua obiicit: quē ipse propte adiit:
dū eū ad puellā euntē comitatur. Mu
nere officio. Latuit. iō latuit ne a me
agnosceretur: Attonita. nimia cupidi/
d

tate canendi. At tu qui puerū. dira est iprecatio in pueri corruptore. Dolis furtiuis cōcubitibus. Lassa/
uerit usu assiduo coitus usu per clunium excussione defatigauerit. usum. n. assiduū i libidine clinopa/
lim uocant: quod luenalis ait. Et lassata uiris nec dū satiata recessit. Interposita ueste: seu stratū capit
seu culcitram: sensus ē q̄ mulier inter se & uirū quasi irata. uestē iterponat: ne se tangat: Externa aliea
adulteritia cupidis cupide intrare cum uxore cupietibus. Nec lasciua soror: nō uxorē tantūmodo uult
istius corruptoris eē ipudicā: sed eius etiam sororē ut quēstū meretriciū faciat imprecatur esse uulgati

corporis. Plura bibisse pocula: aut to
to uite spacio plures cyathos bibisse
aut nocte illa: atq; die: quasi q̄ uino si
or sit inferat Quā plures emeruisse ui
ros sensus est. nō plures ad quēstū sui
corporis accepisse uiros q̄ cyathos iu
ni biberit: & emeruisse dixit: quoniā
prostitute dicuntur meretrices a merē/
do: unde & scorta meritoria uocātur
& notanda est locutio nō plura bibis/
se pocula quā emeruisse plures uiros.
Dū rota luciferi prouocet orta diem.
significat per hoc lasciua puellā ab oc
cidēte sole ad alterū solem orientē cō
uiniū protrahere: Varias uices operū.
exercitationū uariā actionē. aut futuri
onū uariatos usus. de quibus Ouidius
in calce uoluminis. quod de arte amā/
di cōposuit elegāter meditatus ē. Tua
p̄didicit. adulterari. s. didicit. Nāq; ut
facinus adulterii celet quū debita Ve/
neris munera cōiunx exigit ipa clunes
quidē mouet: sed nō mutuo coitus ap
petitu quēadmodū iter charos coniu/
ges cōuenit. Ab arte nō solita: oli qdē
non solita: i. apta mobilitate corporis
ad cōcubitū. ita qdē ut suū cū amato/
re celet adulteriū. Denso dente. a par
te totū p̄periphrasim pectine dicit. q̄
p̄ dēticulos minutissimos ē isectus. bel
la. formosa pulchra bōus & eius dimi
nutio bellus elegātem significat. Prop
tius elegiarū. ii. At si cēruleo quēdam
sua tēpora phuco Tinxerit iccirco cē
rula forma bona est. i. pulchra. Deuo
ueat. i. deuouēdo cōsumet: uel cū d̄pre
catione exercet. Nō facit hoc uitio: ut
acerbius inimicū corruptorē pueri ui
tuperet: dicit cōiugē eius nō suopte in
genii uitio adulterā esse: sed ipsius cul
pa foetet. n. & senio & podagris qui
odor uxori maxime ē odio quare Ca
tullus amicū de Riuali podagroso cō
sulēs dixit: Nā quotiēs futuit totiēs ul
ciscitur abōs Illā affligit odore ipse pe
rit podagra. Corpa foeda podagra.
foedata icelligit corpa propter unguē
ta. q̄ bus podagrico dolori medētur.
Culta puella ergo senē idigna homie.
huic uetulo quā cōiunx tenera fugit &
ē admiratiue prolatū. Iūgere uenerem

Non tibi si precium campania terra daretur:

Non tibi si bacchi cura phalernus ager.

Illis eriperes uerbis mihi lydera cali

Lucere: & puras fluminis esse uias

Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus

Tergebam humentes credulus usq; genas.

Quid facerem nisi & ipse fores in amore puellæ:

Sed precor exemplo sit leuis illa tuo.

O quotiens uerbis ne quisquam conscius esset

Ipse comes multa lumina nocte tuli.

Sape insperanti uenit tibi munere nostro:

Sed latuit clausas Post adoperta fores;

Tum miser interii stulte confisus amari.

Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.

Quin etiam attonita laudes tibi mente canebā:

Et me nunc nostri pierdumq; pudet.

Illā uelim rapida uulcanus carmina flamma:

Torreat & liquida deleat amnis aqua.

Tu procul hinc absis: cui formā uendere cura est

Et precium plena grande referre manu.

At tu qui puerum donis corrumpere es ausus

Rideat assiduis uxor inulta dolis.

Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu:

Tecum interposita languida ueste cubet.

Sint externa tuo semper uestigia lecto:

Et pateat cupidis semper aperta domus.

Nec lasciua soror dicatur plura bibisse

Pocula: quā plures emeruisse uiros.

Illam saepe ferrūt conuiuia ducere baccho.

Dum rota luciferi prouocet orta diem.

Illā queat nullam melius consumere noctem.

Aut operum uarias disposuisse uices.

At tua petdidicit: ne tu stultissime sentis.

Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.

Tu ne putes illam pro te disponere crines:

Aut tenues denso pectere dente comas.

libidinis opus perficere. Cū trucibus feris: fane ut rē pene impossibilē diceret: addidit trucibus. nā ferarū quēdā cicures sūt hoc aut asperius ē illo uirgiliano. Iungentur iā griphes equis. & est uēhementius illo horatiano. Sed prius appulis iungētur caprē lupis. Et gerat i regno regna supba. i. domino. nāq; amice uocātur domine: & earū obsequiū regnū seu iperū quasi amatores amatis subditi sūt. nure seruitutis. Hora. car. iiii. Nō sum qualis erā bonē sub regno cinare: desine dulciū mater seua cupidinū circa lustra decē flectere mollibus iā durū imperiū. Hāc ti: sal. profectus ē ad Venerē ut amatori suo grate

Ita hęc persuadet facies: auroq; lacertos
Vinciat & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri
Deuoueāt pro quo remq; domumq; tuam.
Non facit hoc uitio. sed corpora fœda podagra
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamē accubuit noster puer hīc ego credam
Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
Blandiciasne meas aliis tu uendere es ausus.
Tu ne aliis demens oscula ferre mea
Tum flebis cun me uictum puer alter habebit
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua dum me pœna iuuēt ueneriq; merenti.
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore tibullus
Dedicat & grata sis dea mente rogat.

ELEGIA DECIMA.

Vis fuit horrēdos primus qui protulit enses
Quam ferus & uere ferreus ille fuit.
Tunc cades hominum generi tunc prœlia nata
Tunc breuior diræ mortis aperta uita est
At mihi ille miser metuit nos ad mala nostra
Vertimus in sœuas quod dedit ille feras
Diuitis hoc uitium est auri nec bella fuerūt:
Faginus astatat quom sciphus ante dapes.
Non arces non uallus erat: somnumq; petebat.
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tūc mihi uita foret: uulgi nec tristia nossem
Arma nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor & iam quis forsitā hostis.

mune solum iuuenalis aptius ostendit satyrarum. secūdo & pecus & dominos communi clauderet umbra. Fore: de pręterito usus est foret ut uirgilium. Seruius li. octauo annotauit. Quiq; a stirpe fores geminis cōiunctus atridis. Ceterum ē est optantis oratio tristia. detestabilia. Corde micante ex tubarum clāgoribus cor trepidat adeo ut plerūq; timidis fluxū uētris afferat. Iuuenalis Satyrarū. iiii. A tre

mētis idiciū exhibeat. hoc uero fiet si puero ipsi cuius amore ipotēte Tibullus lāguit se durā & inexorabilē in alias prohibuerit.

Vis fuit horrēdos primus q protulit enses. Iouis etatē iperantis uitupat sub cuius iperio tū enses fabre facti sūt tū lēti diuersitas orta est. quæ cōcepta occasiōe aureum saturni sēculū miro pręconio extollit: tibullū quidē Messalla expedito exercitu in aruipios & hiapigas sequi castra cogebat Lucretius autē. li. v. ait eris usus prius fuit cognitus q; ferri: quod ferrū idēi dactyli reppererunt. Quā ferus & uer. fer. il. su. ferus ē qui durioris est uitę & ani crudelioris: ferreus uero durus & imitis quasi itraetabilis a ferro quid nihil i se pręter duritiē hēt. Breuior pręcipitator. s. ante diē: In sēuas se. ab incursu truculētorū aialū tutelę hōiū gratia & sēuas addidit ut causā angesceret: ut supra cum trucibus feris. Diuitis auri diuitis. i. pręciosi hoies diuites efficiētis. Sic supra. Tūc mihi iurabas nullo tibi diuitis auri. Faginus sciphus. sciphus uel ciphus uas herculis fuit potoriū sicut i. iiii. saturnaliū legimus hoc i sacris ueteres usi sūt & i cōuiuitis: Hora. car. i. natis i usū lētię ciphis. de quo uase quidā inter nostri tēporis hoies litteratos sane doctus uult Virgiliū itellexisse septio ene. Hoc pater anchises ciphos libabat ad aras: cū auro libabat a Marōe scriptū ē nā prima ciphū ubiq; breuis ē nō uallus erat uallus usurpatie dēu a mas. genere cū uallū dicatur sed ab eo quod efficit id qd efficitur itelligit. nēpe ex uallis hoc ē palis uallū sit quo castra muniuntur uulgius palificatā uocat. Varias dux gregis iter oues. aut uarias quoniā earū quēdā cādide sūt alię nigre aut diuersi generis aialia sub omis uocabulo cōprehēdit. fuisse aut casam & pecori & pastori cōmunem cum Statius thebaidos primo dixerit. Et pecori com

pido soluūt tibi cornua uētrē. Cū lituis audita. Et prisco stipite e lignorū trūcis ut antiquoz i religione fuit cōsuetudo aui auū pro tota maiorū suorū serie posuit. Veteres sedes: anti quas e des sue stirpis. Tū melius tenuere fidē quom paupere cultu Stabat i exigua ligneus e deus. sensus ē cū fictiles fuerūt ima gines deorū tū ipsi magis fideles habiti sunt: ut i hūanis rebus. Iuue. satyra. xi. his n. onuit nos. hāc re bus latius curā prestare solebat Fictilis & nullo uiolatus iūpiter auro. Proptius elegiarū. iiii. Fictilibus creuere deus hic maxia regna. Nec fuit opprobrio facta sine arte casa. Seneca epistola trigesima libri

quarti. Exurge & te quoq; dignū fige deo finges aut nō auro aut argēto. nō pōt ex hac materia imago deo expri mi similis cogita illos cū propitii essēt fictiles fuisse. Voti cōpos. uictor dicit n. uoti cōpos qui ex sentētia animi de sideratā rē obtinuit purū fauū. i. sine fece fauus uocatur cēreē tabellē i qua rū cellulis apes mel recōdunt. & tūc in altaria allatū fuisse diis acceptissimū refert Varro rex rusticarū. iiii. Et plēa mystica porcus. Hara hara porcorū est stabulū q̄ eandē corripit primam quā aspirat. uirgilius in priapeis. Cēdi ture tepida uictia porcus hara: ē autē porcus grēcū uocabulū: sed ut Varro refert rusticarū rerū. ii. antiquitate ob scuratū qd̄ uocat̄ χοῖρον Hic etiam sus uocatur: quia eodē teste ὄσ grēcē dicitur: sed olim uocabatur οὐθῆσ & ὄσ τοῦ ὀύειν qd̄ est imolare. sacri enī instituti initiū a suillo genere coeptū & grecorū & latiorū obseruationes docēt. unde Ouidi. metamor. ultio ex pytagorē snia scribit. Et prima put. f Hostia sus meruisse mori quia scia pā do Eruerit rostro spēq; itercepit anni Notādum sane obseruatū fuisse ut di ebus natalitiis nō imolaret̄ hostia. nā ut Varro ait. indignū uisū est aliis lucē adimere die quo ipsi acceperunt pura ueste. sacerdotalē tunicā itelligit & cā didā & sine sordibus. Canistra cāistrū uas uimineū est. grēci κῶνεον uo cant' nos canistrum. & per diminutio nem canistellū. Marte fauēte. sēcūdo p̄elio uictoribus sēper mars fauet. Et i mensa se pigere castra mero morem militantiū exprimit: qui domū reuer si narrant sua circūstātibus facinora. fa

ciendo signū aut gladiolo aut cyatho. ut ante oculos audiētū res ipsa de qua sermo ē uideatur existere Ouidius i heroidibls pingit & exiguo pergama celsa mero. Quis furor ē sermo increpatorius ex dolo re proficiscens. Luca. Quis furor o ciues clam uenit subrept. n. non itellecta senectus. Infra. in i ferno Nā sedes inferorū est infra terrā ut poetē sentiūt. Nauita charō quē fulgentius i editione physica sup. xii. uirgilianos codices interpretatur quasi κῶπῶσ idest tēpus. Errat. Centum errant annos anime quarū corpora iacēt. inhumata & hoc sentit antiq̄tas. Ad apud iuxta. Calidā aquarū: ut p allutionem squalorē deponat. Pigra at qui cito uenit: sed pigra a cōsequenti: q̄ pigros & delūbes hoiēs reddat ca sa: gurgustiū antiqui a cauādo casā uocarūt nēpē cauatas rupes ihabitabāt. Facta tēporis prisci. Hora tius i poetica. Laudator tēporis acti de sene iquit. nā sēp senes laudāt p̄teritos: p̄sentes despiciūt ānos testa paterna. testa uegetē significat a tegēdo & ē uinariū doliū. Paterna uero ait i quā patēr unū infuderat nouū ut a filio uetus exhauriretur. Bidēs. ē ferramētū genus rusticani duobus dētibus utriq;

Hæsurā in nostro tela gerit latere.
Sed patrii seruate lares: aluistis & idem
Cursum uestros cum tener ante pedes.
Heu pudeat prisco uos esse e stipite factos.
Sic ueteres sedes incoluistis aui.
Tūc melius tenuere fidem cū paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde deus.
Hic placatus erat seu quis libauerat uuam
Seu dederat factæ spicea ferta comæ.
Atq; aliquis uoti compos liba ipse ferebat
Postq; comes purum filia parua fauū.
At nobis arrata lares depellite tela
Hostiaq; e plena mystica porcus hara.
Hanc pura cum ueste sequar myrtoq; canistra:
Vincta geram myrto uinctus & ipse caput.
Sic placeam uobis. alius sit fortis in armis
Sternat & aduersos marte fauēte duces:
Vt mihi potanti possit sua dicere facta
Miles: & in mēsa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis accersere mortem:
Imminet & tacito clā uenit illa pede.
Non seges est infra nō uinea culta sed audax
Cerberus: & stygiæ nauita puppis aquæ.
Illic percussis que genis ustoque capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quā potius laudādus hic est quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.

prominentibus.
net arma sinis.
chus & ceteris
domū iter uo
derit. Lape
rū. Quater

Ipse suas
Et calid
Sic ego su
Tempo
Interea p
Duxit
Pax alui
Fund
Pace bi
Mili
Rustic
Vx
Sed u
Fem
Flet ter
Flet
At las
Int
Ah lap
Ver
Sit fa
Sit
Sit la
Qu
Sed u
Is
At n
Pe

Pliniu
uit rust
tuit. T
tuti. Fl
ha Nu
ē scabi

prominētibus. Ouidius fastorū. iiii. Sarcula nūc durusq; bidēs & uomer adūcus Ruris opes uigeāt iqui
net arma situs. Bella ueneris calēt. ut o nō i uenerē sēgnes nocturna; bella. & calēt dixit quoniam bac
chus & cēres libidinis icitāmēta sunt nā & male sobrius supra posuit. cū e luco ipso ubi sacra rē fecerat
domū iter uorteret. Demētes manus. q; icolluctatione cū amica capillos illius fregerit & genas contu
derit. Lapis immobilis ut lapis. Ferrū. i. exorabilis inflexibilis hoc est affectibus hūanis carēs: ut lapis & fer
rū. Quater pro pfecte respectu numeri dicit. Quo tenera irato

Ipse suas sectatur oues: at filius agnos:

Et calidam fesso comparat uxor aquam:

Sic ego sim liceatq; caput candescere canis

Temporis & prisci facta referre senem.

Interea pax arua colat: pax candida primum:

Duxit araturos sub iuga curua boues.

Pax aluit uites: & succos condidit uua

Funderet ut nato testa paterna merum

Pace bidens uomerq; uigent: at tristia duri

Militis intenebris occupat arma situs.

Rusticus e lucoq; uehit male sobrius ipso

Vxorem plaustro progenieque domum

Sed ueneris tunc bella canent scissosque capillos

Fœmina per fractas conqueriturque fores.

Flet teneras subtila genas sed uictor & ipse

Flet sibi dementes tam ualuisse manus.

At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat

Inter & iratum lentus utrunque sedet

Ah lapis est ferrumque: suam quicunque puellā

Verberat e calo diripit ille deos.

Sit satis e membris tenuem perfcindere uestem

Sit satis ornatas dissoluisse comas.

Sit lachrymas mouisse satis: quater ille beatus

Quo tenera irato flere puella potest

Sed manibus qui læuus erit scutūque sudēque

Is gerat & miti sit procul a uenere.

At nobis pax alma ueni spicamque teneto

Perfluat: & pomis candidus ante sinus

De agri lustratione. Liber secundus.

Visqs adest ualeat fruges lustramus & agros

Ritus ut a prisco traditus extat auo.

Plinius refert Romulū aruorū sacerdotes instituisse. & se. xii. fratrē appellasse. Hos deos præcipue no
uit rusticitas. scia dicta a serēdo: ac segestā a segetibus fortunā caluā cui farris torrēdi seriās Numa isti
tuit. Terminos agrorū & lares tria tpa obseruarūt frugibus piculosa propter quod seriē festiq; sūt isti
tuti. Floralia. iiii. Kalēdas maii āno urbis. ccccx. i. ex oraculo sibyllē ut oia bene floroscerēt. Rubiga
lia Nūma instituit. xi. regni sui anno quē Plinius refert sua tēpestāte acta. vii. Kalen. maii. Rubigo. n. q
ē scabies: seu uitium in culmo nascens tunc tpris occupat segetes. Vinalia ix. Kalen. martii pro degustat

flere puella pōt. Signū ē imensi amo
ris cū puella ipsa lachrymas effūdat:
q; iratū sibi amatorculū sentiat: hoc
hoc autē ab ea fit ut beniuolū reddat
Is gerat scutūq; sudēq; i. stipēdiū faci
at: nā nulla fides pietasq; uiris q; castra
sequūtur sudis genus ē teli militaris se
cundum ueteres. Propertius elegiarū.
iii. nec rudis ifestis miles radiabat i ar
mis Miscebāt uita prælia nuda sude &
est paxillus igni retorridus. Virgilius
Sudibusue præstis. Pax alma. epithē
tō pacis. Sylius. xi. Pax optima rerum
Quas homini nouisse datum est pax
una triūphis Innumeris potior pax cu
stodire salutē. Et cines seruare potens
Huius simulacrū effingebatur māu spi
cā gerens ideo alma. nā pacis tpe agri
culturē florēt unde illi spicē & poma
& huiusmodi reliqua offerebātur. Cā
didus sinus. singūt poetē pacē esse alis
albissimis & uultu: ideo sinus cādidus
Calphurnius i prima egloga. Cādida
pax aderit. nec solū cādida uultu.

Bernardini ueronēsis Poetē i elegias
Albi Tibulli secūdū cōmentariū icipit
Visqs adest ualeat fruges lustrāus
& agros. Hic secūdus liber icipit
Diuiditur. n. totū hoc opusculū i qua
tuor: ut diximus libellos. quorum pri
mus maximus ē. hoc i loco lustrū cele
brat: & rurestē uitā summopere cōmē
dat. Sed Cato in libro de agricultura
ostēdit solitaurilia cōsuecēs diuis cir
cumagi & ponit quibus uerbis utebāt
antiquitas i precatōe. id uolumē quoni
am Venetiis dum hāc meditationē se
quor imprimitur: quē ibi illi cōmemo
rat legēda curiosis relinquo: breuita
te qdē maxie delectōr insup quoq; de
lustrādi ritu multa supius exposita sūt
uidef aut sacrificia pro asseruatōe fru
gū facere: quasi dimissa expeditione
militiē possit sine fastidio agros cole
re: nā ut Cato ait ille fuerat maxie lau
datus: qui bonus dictus colonus esset.

dis uinis instituta. E tuis cornibus. ratio physica ē cur bacchus in uirgūculē spēm pingatur cū cornicu-
lis. nā nimio uino homines truces fiūt. unde a βακχεύειν .i. furere & insanire bacchus dicitur q̄ aut
ait uua pendeat prelargā denūciat futurę uindemię ubertatē. Luce sacra requiescat humus festis die/
bus colēdi sunt ex pōtificū libris. Ideo n̄pō τὰ θεῶν γλυκύν. .i. ait Vir. In primis uenerare deos. Graue
opus sic supra. Et durū terrę Rusticus urget opus suspēso uomere. applicato parieti aut trabi ne scabiē
cōtrahat. iugis. uinculis est. n. iugū quo boues adinuicē arctātur: & lignū quo textores telā cōuoluūt

Ouidius metamor. sexto. Tela iugo ē
iuncta. Nūc ad pre. de. Iulius auctor ē
sacerdotes ambaruates coronare so/
litos spicis & frugiferis. ramusculis bo
ues ad pręsepia pabulātes: quibus i uil
licatione usi essent. Operata deo. sen/
sus ē omnes sacrificēt nāq; operor est
rē diuinā facio. Proptius elegiarū. ii.
Cynthia iā noctes ē operata decē. La
nificā pensis imposuisse manū ab ante
cedētī cōsequētia intelligit primo enī
filatrices manū stamini applicāt deide
deducēdo filāt sed lanificam dixit ma
nū. ut breui duo cōplecteretur nām &
carminare & filare mulierū fuit quod
ostēdit Ouidius metamor. quarto de
Minei filiabus lanificiū exercentibus.
Aut ducunt lanias aut stamina pollice
uersāt. Cui tulit hēf. gau. noc. ue. supra
diximus fuisse procul ab religione po
lutū hominē accedere ad rē diuitiam.
casta placēt superis. ex lege religionis

sumptum ē: quam cicero i li. de legibus recitat: ubi ita scriptū cōstat. Addiuos adēuto castę. Castę autē
accipitur animo uidelicet i quo sūt oīa: nec tamē tollit castimoniā corporis. sed quom animus multo
prestat corpori etiā obseruetur ut casta corpora sacris adhibeātur. pura cū ueste uenite. ut supra. Hac
pura cū ueste sequar. Festus enī scribit sacerdotes ad sacrificiū pura habuisse uestimēta. .i. nō obsita nō
fulgurata nō funesta non maculā habētia. Et manibus puris sumite fontis aquā religio sacrificiū apud
antiquitatē exigebat ut ante sacrū sacrificiū manus ablueret a quo factō delubrū putāt derivatū ha
riebat. n. sacrificaturus aquā de flumīe currenti. Virgilius octauo. undam de flumīe palmis Sustulit: hoc
ideo obseruatum dixit. Seruius quādo superius sacrificabatur uel propterea q̄ nox etiam solo somno
poluere credita est. Propertius elegiarum. iii. Ac primum pura somnum tibi. discute lymphā. Vt. n. Ci/
cero in prędicto loco dixit corporis peccatā tolluntur uel aspersione aquę: uel dierum numero. Puris
ergo pro expurgatis a scelerum macula dictum ē ut Horatius car. iii. Immunis haram si tetigit manus
non sumptuosa blandior hostia. Agnus sacer. dicendo sacer illud intelligit q̄ sit purus ad sacrificiū
ut immoletur namq; ut refert Varro rerum rusticarum. ii. agni ad quatuor menses a mam mis ubi nati
sunt non disiunguntur: hēdi tres porci duos: e quibus quouiam puri sunt ad immolationem sacres ap/
pellantur. Plautus. Quanti sunt porci sacres. Vineta comas olea: sinecdochicos: olea est arbor palla/
dia pacem significans: & illius imbellicitatem a quo pręfertur gręci

dicunt & oleum
est enim misericordia unde olea. Agrestes pastores agricolas. Pellite mala. .i.
auertite mala. .i. antiq̄tatibus scriptū ē auerūcā sint pro auerūcēt & auertāt. Fallacibus herbis aut her
bas obruentes segetem in agris: quales sunt lolium: lappa tribulus cardinis herba alba panico similis
& omnium fatorum uitium orobāche erratriticum festuca egilops securidaca quę palagmon. Aut ip
sam segetem intelligit: quę sine fruge calmos educat & fallat agricolarum spēm: & eludat messēm di/
cit ad orationem alludendo quam habuerunt olim in purgationē lustrali. Nam Cato priscus ea com
memorans ita ait. Vtiq; tu fruges frumenta uineta uirgultaquę grandire beneq; euenire sinas pastores
pascuaq; salua seruassis. Nec timeat celeres tradior agna lupos: hoc est quod ait Horatius carminum
iii. Inter audaces lupo erret agnos. Grandia ligna. aut magnos trūcos & arbores. aut ad copiā respicit
ut Hora. i. ligna sup foco large reponēs. Turbaq; uernarū sa. bo. si. co. Lu. & ex uir. extru. an. ca. Satyrī

Bacche ueni: dulcisq; tuis e cornibus uua
Pēdeat: & spicis tēpora cige senē:
Luce sacra reqescat humus: reqescat arator:
Et graue suspēso uomere cesset opus.
Soluite uicla iugis: nūc ad pręsepia debēt
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sit operata deo: nō audeat ulla
Lanificā pēsis iposuisse manum.
Vos quoq; abesse procul iubeo: discedite ab aris
Cui tulit hesternā gaudia nocte uenus.
Casta placēt superis: pura cū ueste uenite:
Et manibus puris sumite fōtis aquam.
Cernite fulgētes ut eat sacer agnus ad aras:
Vinetaq; post olea cādida turba comas.

coloni. aut per
dicit aut Bacch
lus cum thya
ut in priap
ram esse per
Virgi. geor.

Dii patru
Vos ma
Neu seges
Neu tin
Tunc nit
Ingera
Turbaq;
Ludet
Euentu
Signi
Nunc
Con
Vina d
Est ru
Sed ber
Non
Gentis
Et n

genere p
Persius.
cens. Cu
genera.
.n. fuit u
uin. cad
car. iii. l
sule tull
quasi tu
dis on
tionē
suū fa
Celeb
sis: hic
non po
iam ra
lam de
muli po
rat. Hū
rum q
senes to
q̄ pler
ecclini
triūphus

coloni. aut per hoc uult itelligi oium siluestrium deorum formas: quas ex uirgultis uernas confecturos dicit aut Bacchi tarum effigiem seu simulacrum: qui ruris deus est & satyrorum ductor. Vnde Catullus cum thyaso satyrorum. Aut certe priapi imaginem itelligit: qui satyrus est: signum eius satyri cum ut in priapeis diximus. Sed quoquo modo uersum interpretemur hoc ait uernalem turbam extructuram esse per intercolumnia casarum formas ex uirgis ad ueros deorum uultus circū aquas ipsa ludet. Virgi. geor. ii. Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu. Bona ergo signa si ad priapum referas: accipe

Dii patrii purgamus agros: purgamus agrestes:

Vos mala de nostris pellite liminibus.

Neu seges eludat messem fallacibus hærbris

Neu timeat celeres tardior agna lupos.

Tunc nitidus plenis confusus rusticus agris

Ingerat ardenti grandia ligna foco.

Turbæq; uernarum satyri bona signa coloni

Ludet: & ex uirgis extruet ante casus.

Euentura precor: uiden ut foelicibus extis.

Significet placidos nuncia fibra deos.

Nunc mihi fumosos ueteris perferte phalernos

Consulis: & chio soluute uincta cado.

Vina diem celebrent: non festa luce maderem.

Est rubor: errantes & male ferte pedes.

Sed bene messallam sua quisq; ad pocula dicat:

Nomen & absentis singula uerba sonent.

Gentis aquitanae celebrer messala triumphis:

Et magna intonsis gloria uictor ades.

genere protulit in plurali. nam q; singulare neutrum est: & locum notat. Fumosos. austeros uult accipi Persius. Indomitum q; despumare phalernum Sufficiat. iō satyrus aquinas ad naturam eius rettulit dicens. Cum pulmo phalerno arderet. Seruius. n. scribit phalernum aqua domari uix posse. tria eius sunt genera. austerum: dulce: & tenue. Veteris consulis. ex hoc uini uetustas noscitur in celario reconditi. mos. n. fuit ut annosa consilibus denominarent. hoc in Horatio & Lucano sepius perlegitur. Et chio sol. uin. cado. Ideo soluute q; lagoenas suas antiqui operimento operiebant cū pice ac gypso illito. Fiora. car. iii. Hic dies anno redeunte festus corticē astricū pice dimouebit amphorē fumū bibere institute cōsule tullo. Chio aut cado. i. amphorē plenē uino chio: quod cōstat esse optimū. Plautus in gurgulione quasi tu lagoenā dicas ubi uinū chiū solet esse. cadus. n. ē oenophorū. Virgi. Vinū bonus quē deinde cadis onerarat acelles. Madere. ebriū esse. unde madidi ebrii. Male fer. pe. er. errantes. s. quantū ad saltationē. Virgi. Tū motus incompósitos. i. implicitos aut male errantes nimietate uini: cū nec pes nec caput suū facit officiū. Dicit. iuocet. Gentis aquitanae. uerba sunt Tibulli sacrificantis in honorē Messallæ. Celeber triūphis. sic supra. Hunc fors aquitanae. posset qui frangere gentes. Adēs gloria magna intonsis: hic intonsis nō placet itelligere romanā iuuetutē: quē nisi ad. xl. annum peruenisset tondi nouacula non poterat. ut A. Gellius li. iii. noctiū acticarū testis est: quē morenī luuenalis secutus ait. Nā fergiolus iam radere guttur Coeperat. sed intonsis senibus grauioribus in repu. qui ea fuerunt seuitate: ut nūllam de corpore curam haberent intenti tantisper publico bono. Horatius carminū. ii. ait. Non ita ro. muli per scriptum & intonsi catonis auspiciis ueterūq; norma. Nam & in primo eiusdem operis dixerat. Hūc & incōptis curiū capillis utilem bello tulit: & camillum seua paupertas. Et luuenalis satyrum qnto. Et credā dignū barba dignūq; capillis maiorū. Sed q; q; Terentius in heautontimorumenō senes tōderi faciat. tamē ut Varro refert rerū rusticarū. ii. oli tōsores nō fuisse significāt atiquorū statuē q; plerūq; habēt capillū & barbā magnā Nā dicūt tōsores i italiā primū uenisse ex sicilia. P. R. cōs. an. ccccliii. ut scriptū ē i publico ardeē litteris extat: eosq; adduxisse Publiū ticiniū Alenā. Alii putāt itōsis triūphis quos de uictoria pānonū itelligit: q; sūt comati. Cēlitibus agricolis. traditio ē. nā si cēlicolē

ubertate significantia. nā preter multas quas rettulit Seruius d'osetilis opinionones: illud quoq; ab eo dictum me/ minimus oscilla esse membra uirilia de flumineis iuncis facta: que suspen/ debantur per intercolumnia: ita ut in ea hoies acceptis clausis personis im/ pingerent: & ea ore cillerent. i. moue/ rent ad risum populo commouendū Et queritur cur ludet poeta dixit. & ē hypalage pro extruet bona signa ante casus: & ludet. Vidē. appocope est pro uides ne: & ultima semper corripitur. repentinum aut quid signat. ut Catullus. Vident ut perniciter exilue/ re. ergo quasi repentinum spectaculū fuerit uiden ait. Fibra. fibram pro ite/ raneis ponit: quorum inspectōne deorum mens proditur. Lucanus primo. Atq; iram superum raptis quēsiuit in extis. Sunt enim fibre extrema iocinorum a fibro: ut ait Festus. Est enim fiber genus uestis incitatissimū quadripes: quo nomine extremitatē fluminum orē appellantur: & fimbrias uestimētorum dicimus. Fumosos phalernos. quoniam de uino itelligit masculino

Sed celicolis dixit pro eis quibus datum est epulis diuor accubere: & superor iteresse consiliis: quales sunt satyri: fauni: pomona: uertunus. Sed hii ut fabulant poetę: sunt turba minor: & seniones uocant. Querna glade. qua cum primi hoies uescerent ceres ea mutauit arista: a quercu sit quernus & querceus & quercetum. Tigillis compositis. i. apte ordiatis trabibus. Tignum est trabs: qua uarie disposita domus extruitur. a tegedo dicitur: ut Vulpianus & Paulus meminerunt: quod ex lege. xii. tabularum referunt omne genus materiarum: ex qua edificia constat: tigni appellatio contineri. Inde sit tigillum prima correpta: ut a signo sigillum Gellius ait Doxium Celei filium lutei edificii inuictorem sumpto exemplo ab hirundinum nidis. Plinius refert Eurialum & Hipbium fratres Athenis domos latericias constituisse: & antea specus fuisse pro domibus. Frode uiridi. Sic de Saturno Eutropius primo inquit ipse ad huc rudes populos domos edificare: terras colere: plantare uineas docuit: atque humanis moribus uiuere: cum antea semiferi gladium tantummodo alimentis uitam sustinerent: & aut in speluncis aut frondibus uirgultisque contextis casulis habitarent. Irriguas aquas: aque irrigue dicuntur que irrigant. i. humectant hortum & irriguus hortus qui humectatur passiuue dicitur: ut Festus comprobatur auctoritas Aestus syderis calidi. aut feruores estiuales: aut canis ardores. Sol enim sydis calidum est. Verno flores apes ingerit alueo. duplex est apes in notatione terminatio. scilicet in es. & in is. sed in is non nisi raro Ouidius metamorphoseon. xiii. Non apes indutit collectos sedula flores. & Calphurnius egloga. ii. Dedala nectareis apes intermittere flore. Hac melissa grece uiocatur a melissa pulcheria muliere: quam teste moderato Columella de rustica. x. Iuppiter in apem conuertit: quanquam Homerus poetarum princeps ex scabronibus & sole apes genitas rationem: quas apes nympha phrysonides educauerunt: mox eas apes in specu louis fuisse nutriculas: ipsaque pabula dei munere sortitas: quibus educauerunt alumen. Alueo pro alueario suo. nam alueus seu aluius: ut Varro utitur: sunt cauate cortices: aut uiminea uasecula manu facta: in quibus quod propter concanitatē reponitur: ubi apes etiam mellificat. dicitur alui a mellis alimonia. ut idem. iii. rerum rusticarum uoluit Tria sunt mellis genera Plinio auctore: uernum uocatum & antymum ex florum suauitate. estiuum quod cretum ab herba & rutilum est post solstitium conficitur. Siluestre quod ericetum ab herba que in siluis floret post priores autumni imbres. Certo pede. definita rhythmorum lege: ut supra in primo annotationum. Nam Censorinus ait catus fuisse antiquiores ex numeris sed iornatis: postea modulata sunt legitime. Lucretius enim cantum inuentum a pastoribus ait imitatione auium concetus. Rustica uerba. Bucolicum carmen. Modulatus auena. modulari est per modos carmen elicere. Auena est genus segetis sic maro. Gracili modulatus auena. Minio suffusus bacche rubenti: hoc est habens faciem rubrica illinitam per synecdochē. qui mos obseruatus est in exemplum panos pastorii qui ita depingebatur propter etheris concoloritatem & ether ipse est Iuppiter. Virgilius. Sanguineis ebulli baccis minioque rubenti. Minium fuit olim magne religionis auctore uerrio. Nam Iouiani simulacri faciem illinebant diebus festis: & triumphantium corpora: ut Camilli minio inungebantur. Inexperta: non illis cognita: & stat passiuue. Dux pecoris hircus auxerat hircus oues. Hircus est caprarum admissarius. i. uir dictus quasi hircus sabinorum lingua si Terentiano uarro ni credimus. alii ab hircis putant qui sunt oculorum anguli. ut Suetonius tranquillius de uitis corporis affirmat. propterea quod libidinis appetitu sepe faciem ad hircos capri retorqueant. Pecoris autem appellatione refert Marcellus libro. digestorum. i. putasse Cassium eas quadrupedes contineri: que gregatim pascuntur & contineantur: unde Ouidius meta. inquit. Quasque creauit init pecudes cap. ouis enim grece est. Nam illi dicunt sed uerba interposita ouis sit: & plerumque capellarum gregem significat. ut supra legere est: sed dux earum ouium aries et missus appellatur: ut Varronem

Huc ades: aspira que mihi dum carmine nostro
 Redditur agricolis gratia calitibus.
 Rura cano: rurisque deos: his uita magistris
 Desuevit querna pellere glade fame.
 Illi compositis primum docuere tigillis
 Exigua uiridi frode operire domum.
 Illi et tauros primum docuisse feruntur
 Seruitium: & plauastro supposuisse rotam.
 Tunc uictus abiit ferri: tunc sita pomus:
 Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:
 Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores:
 Mixtaque securo est sobria lympa mero.
 Rura ferunt messes: calidi cum syderis aestu
 Deponit flauas aurea terra comas.
 Rure leuis uerno flores apes ingerit alueo
 Compleat ut dulci sedula melle fauos.
 Agricola assiduo primum satius aratro
 Cantauit certo rustica uerba prede.

Serius in. m.
 mentario lan
 his satyrarum
 Lucida. alba
 est puellus
 ficum & c.

Et satura

Carme

Agricola

Primu

Huc d

Dux

Rure p

Fect

Rure e

M

Hinc

Ful

At p

Can

Iple q

Nat

Illic u

H

Nec

Ge

Hic

Lin

Hoc

Ad

Et p

E

Ah

Expl

ri qu

Leu

gesta

no u

Tybi

tra p

cybel

segu

ate m

gbus

Seruius in.iii.georgicorum commentario allegat:Et antiquis imposuit laribus:diximus in primo com-
mentario lares ab antiquis celebratos esse cum multis oblationibus:cum coronarum honore.Iuvena-
lis satyrarum.iii.O parui nostriq; lares quos thure minuto:aut farre & tenui soleo exornare corona.
Lucida.alba.Exhibitura curant puellis:ad filandum sollicitudinem datura.Lana.n.postq; carminata
est puellis trahitur:hinc & foemineus labor est:quia solis mulierculis propter sexus imbecillitatem lan-
ficium & cetera huiusmodi mollia concessa sunt.Lucertius ait hoies ante genus mulierum lanā fecisse:

Et satur arenti primum est modulatus auena
Carmen: ut ornatos duceret ante deos.
Agricola & minio suffusus bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab arte choros.
Huic datus a pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hyrcus:auxerat hyrcus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
Fecit:& antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & foemineus labor est:hinc pēsa: colusq;
Fusus & appposito pollice uersat opus.
Atq; aliqua assidue textrix operata mineruam
Cantat:& appulso tella sonat latere.
Ipse quoq; inter agros:interq; armenta cupido
Natus:& indomitas dicitur inter equas
Illic indocto primum se execut arcu:
Hei mihi quā doctas nunc habet ille manus:
Nec pecudes uelut ante petit:fixisse puellas
Gestit:& audaces perdomuisse uiros.
Hic iuueni detraxit opes:hic dicere iussit
Limen ad iratae uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus praetentat iter suspensa timore
Explorat cæcas cui manus ante uias.
Ah miseri quos hic grauius deus urget:at ille

Explorat cæcas cui māusate uias:sic Vir.i.simulo.Sollicitaq; māu tenebras explorat inertes.Ah mise-
ri quos hic gra.deus.ur.miserātis oratio.grauius aut dicit pro profūde & imēse hoc ē totis uiribus.
Leniter:mediocriter sine stimulatōe uecordiē. Abde:abscōde amoue.Faces:poetę fingūt cupidinem
gestare manu faculas.Ouidius.Alter a tela arcus altera tela faces.Palā:clare apte.Clā:occulte intra se
ne uicinus exaudiat.locosa:ioco plena & tripudiis dedita.Et phrygio tybia:curua sono.sic Catullus
Tybicē ubi canit phryx curuo graue calamo Plinius refert Midā obliquā tybiā i phrygia iuenisse dex-
tra pte unū:i sinistra duo foramina habētē i sacris cybeles ad didima adhibitā.Vir. auctore li.viii. sed
cybele qdē ut diodorus.iii.historiaę scribit phistulā iuēit.quā grēci σὺπρυα uocāt:quā ſciam nāso
segtur fastoę.iiii.Protinus i flexo berecynthia tybia cornu flauit:& iterū.Tybia dat phrigios ut dedit
āte modos.Nā & Acrō i prio horatianog; carminū cōmētario scribit Euterpē tybiaę iuetricē fuisse:i
qbus ē sōus.hiora.Sieq; tybias euterpe prohibet.Et ut testis ē Porphyrio eorūde carminū.iii. phrygia

sed postea impeditos duriori opere
foeminis concessisse.Apposito polli/
ce uersat opus.Ad conuersionem fu/
si pollex adhibetur.Catullus.Tū pro-
no in pollice torquens libratum tere/
ti uersabat stamine fufū Textrix ope-
rata mineruam.inuentricem pro re i-
uenta.i.tellam posuit.Sic propertius
elegiaę primo.Coniugium falsa po-
terat differre minerua.Nocturno sol-
uens texta diuina dolo.Pallas.n.tex-
toriam artem perdocuit.Ouidius fa-
storum.iii.Illa etiam stātes radio per-
curreret tellas Erudit.& rarum pe-
ctine denset opus.Tella sonat appulso
latere.Gestum textricis inuit.Nā ap-
pulso pectine ui brachiorum latus tel-
larii constrepit cum tella & iugo.In-
ter equas indomitas.Discretionem
facit inter equas & armenta cum ta-
men constet sub armenti uocabulo q
drupedes oēs grandiores complecti.
Iccirco ut furore libidinis equas tra-
hi feruentius ceteris animalibus ostē-
deret:inter quas luxurię deus genitus
feratur indomitas itaq; furore ferue-
scētis libidinis.Virg.s.ante omnes fu-
ror ē insignis equarum.Qua ex re
teste Acrone Horatius carminum pri-
mō nouo uerbo usus ē cum ait.Quō
tibi flagrās amor & libido quę solet
matres furire equorum.Ar cu indo-
cto:pro ipse indoctus sagittam loco
destinato figeret.Iuueni detraxit opes
.i.effundere prodigaliter fecit.Iratę
puellę.Et pedibus praetentat iter sus-
ti.elegāter icedentis puellę nocturnū
egressū ad amatore describit.Suspē-
sa timore:ne exeuntē custodes audiāt

dicebat ad cuius catus et conuiates saltabat. iō Horatius ait Cur berecynthe cessat flamina tybie: & ut idē ipse Porphyrio i ultimo eiusdē operis reponit tres mōi tybiarū fuerunt. s. iōnicus: lydius barbarus. Sequuntur ab oceano digredientia.

d Icamus bona uerba: uenit natalis ad aras. Cornuti seu cherinthe natalē celebrat: q sibi & officio & beniuolētia iūctus fuisse legi. pōt tamē de suo et ad Cornutū natali scribere. utrūq; licet augurari. Dicāus bona uerba. iubet eē sacrificio p̄paratos omīssis rebus & uerbis lasciuisculis. Venit

natalis ad aras: honor. s. pro natali di is exhibēdus. Quisq; ades lingua uir mulierq; faue: nox ē in sacris sacerdotū frequentior. Fauete linguis. Horatius li. carminū. iiii. Odi profanū uulgus & arceo fauete linguis hoc ē mecū sup/plicate. Nā seneca i li. de uita beata. Et quoties iquit mētio sacra litterarū iteruenerit. Fauete linguis: hoc uerbū nō ut pleriq; existimāt a fauore trahitur. sed iperat silētiū: ut rite pagi possit sacrū nulla uoce mala obstrepēte. Thura pia: religiōibus apta ideo sane a dēu sacrificare dicta. Tener arabes. arabē uocat tener. i. gracilē: nā q i calidis locis nascunt ut i architectu/ rē li. memorat a Vitruuio nostro: sūt gracilioris corporis. Vel tener i. mollis quoniā odoramētōrū copia abutunt & effoeminati habent. Catullus. Arabasq; mollis urant odores. Amomū & cinamomū. & cetera aromata. Nā cinamomū p̄fectissimū nascit i ethiopia secūdū pliniū i. xi. naturalis hystorie. Proptius elegiarū. iiii. Cinamon & multi pastor odoris arabes. Sed amomū cū nascat in pōto armēia arabia arabicū laudat magis. Ipse suos genius Genius ē uerē deus: q teste Festo uim obtinet oīum rerū gerēdarū: & Antistius iquit. Genius ē deorū filius & parēs oīum quo hoies gignunt: cuius ut ait. Qu. cēforinus ductu prospera eueniūt & pro igne cōcipit. Nec mirū cū antiq; appellauerūt deos geniales aquā aerē terrā ignē. Persius: Fūde merū genio hinc genialis pro uoluptuosus. Iuuenalis in crispino. Genialis agat iste dies. Suos honores: quia ipse genius secūdū socratis & platonis ueterē sniam cū hoie simul nascit. & cū hoie piter cōcidit. Illius puro distillēt tēpora nardo. Sic supra: Illius & nitido stillēt unguēta capillo. Nardū genus ē unguēti p̄ciosi ex nardo suauissima herba seu fructice. & nardinū foliatūq; dicimus apud antiquos: caput i epulis unguētari supra dixi. Horatius carminū. ii. Sic tenere rosa cauos adorati capillos dū licet assiriaq; nardo potamus uncti ē aut nardus tā neutro q; foeminino genere ab antiq;ssimis prolata. Puro aut. i. nō adulterato est. n. ut ait plinius magna materia adulteradi: & herbarum species sunt nouem: quas qā imitantur nardum meminisse debentur unguentarij. Annuat concedat: nam nutus deorum uoluntatē significat. ideo Virgilius in priapeis iocis scaturiens ait. Mentula inq; mouit pro nutu deus: & rogata fecit. Putarunt antiqui quicquid fecissent in natali genium concessurum: ideo Ouidius in tristibus ait. Si tamen est aliquid nobis hac luce petendū. In loca ne redeas amplius ista precor. En age exhortātis oratio. Quid cessas. i. tardas moram trahendo quin aliquid roges tuum genij. Amores uxoris fidos. Quippe res est p̄cipua casti corporis & sincerē fidei uxorem habere. Nam satyrico teste ocyus illud extorquebis ut hēc oculo contenta sit uno. Edidicisse. p̄cognouisse: quasi inferat non hoc impetrari posse: quod factu s̄t difficillimum. Fortis arat ualido rusticus arua boue. Plēus ē uersiculus. duobus. n. epithetis constat alternatim positis & proprie locatis: & structura p̄facilis & tenor egregius est: per hoc uult intelligere fertilem terram. Eoi qua maris unda rubet: In mari rubro gemmarum lapidūq; p̄ciosorū inuenit copia. Qua scilicet pte rubet quē australis est. Nā ut priscianus in interpretamēto Dionysii scribit: mare in oriēta regione dicit eoum & indum In meridionali ora etiopicum & rubrum

Felix: cui placidus. leuiter afflat amor:
Sācte ueni dapibus festis. sed pone sagittas
Et Procul ardētes hic precor abde faces.
Vos celebrē cātate deū: Pecoriq; uocate
Voce palam: pecori clam sibi quisq; uocet:
Aut etiam sibi quisq; palam. nam turba iocosa
Obstrepit: & phrygio tybia curua sono.
Ludite: iam nox iungit equos currūq; sequūtur
Martis lasciuio sydera fulua choro.
Postq; uenit tacitus fuluis circundatus allis
Somnus & incerto somnia uana pede:

d Icamus bona uerba. uenit natalis ad aras
Quisquis ades lingua uir mulierq; faue.
Vrantur pia thura focus: urantur odores:
Quos tener e terra diuite mittit arabs.
Ipse suos genius adsit uisurus honores:
Cui decorent sanctas florea ferta comas.
Illius puro distillent tēpora nardo:

uocatur sed quo
ut Varronis in
lore undarum se
ait Mare certe q
pter quod ignu
ma Ogyris oce

Atq; satur
Annuat & d
En age: q
Auguror u
Iam reo
Nec tibi m
Fortis an
Nec tibi g
Nasci
Vota ca
Flaua
Vincula
Induc
Huc uer
Ludat

tātibus ut
afferre cr
ta uiuerē
balteus i
q; Claud
in pulso
gramatic
ueneris c
iura nup
albicent

r V
pu
scia dele
ager. su
ca a ual
sitate c
superius
brachio
gricolē
aratrū.
Steriles
Vrētur
accipitu
egloga
tellexit
stus het
la libro
am infa

uocatur: sed quod rubeat diuersę sunt opiniones: nam ἔρυσσος gręce dicitur a colore harenularum
ut Varronis insiam Solinus refert: in memorabilibus. sed. Qu. Curtius in principio sexti libri non a co
lore undarum seu harenarum uult appellatū: sed ab Erythro rege: quapropter libro. iiii. de india loquēs
ait Mare certe qdem alluitur nec colore qdē abhorret a ceteris. ab Erythro rege inditū est nomē: Pro
pter quod ignari rubere aquas credūt. hoc priscianus i eodē sensit. Vltius pgas si post carmanica sū
ma Ogyris occurrat qua dicit esse sepulchrū Regis erythrei dederit q noia poto. Et Strabo ita scribit

Atq; satur libo sit: madeatq; mero.
Annuat & cherinte tibi quodcumq; rogabis
En age: quid cessas: annuit ille roga.
Auguror uxoris fidos optabis amores
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris totum quęcunq; per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue.
Nec tibi gemmarum quicquid foelicibus indis
Nascitur: eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt. utinam strepitantibus aduolet alis
Flaua p; coniugio uincula portet amor.
Vincula quę maneant semper dū tarda senectus
Inducat rugas inficiat p; comas.
Huc ueniat natalis auis: florem p; ministret:
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

tātibus ut augurium fortius procedat. Flaua uincula. Zonam accipit: quā Venus ad honestas nuptias
afferre credita ē. a gręcis ceston noiat. qua qdem cictura cōiuges deuinciri putarūt uti cōcordes in ui
ta uiuerēt. Ideo Martialis in distichis ait: Sume cytheriaco medicatū nectare cestō: Vssit amatorem
balteus iste louē: & ante dixerat. Collo necte puer meros amores Ceston de ueneris sinu trahētes. Nā
q; Claudianus eius potētiā uolens inuere dixit i epithalamo. Et blādo spirantē numine ceston cingit
in pulsos pluuiis quo mitigat annes. Quo mare quo uentos irataq; flumina soluit. nā scribit Lactāti
gramaticus secundo thebaidos Venerē ad turpes nuptias nō uenire iō incestum dicitur q; sacratio illo
ueneris cingulo non fuerit uinctū: pręterea hoc ita ait Tibullus. quia ut idem eodē libro testatur antiq;
iura nuptiæ celebrabant ante aras numinum. Maneant. pdurant. Inficiātq; comas: hoc est dum canis
albicent capilli ē inficere maculis deturpare.

r Vra meā cornute tenēt uilleq; puellā. Ad cornutū cruciatus sui uim scribēs apit quē dolorem ex
puella cōceperit ruri uitā traducēte. Quęq; isup foemellę romanę nō pulchritudine amatorū uel
scia delectent sed p̄cio capte diuitibus ultro auscultet. Rus gręcū ē uocabulū ἄρουρα enī dicit latie
ager. siue hoc ē gręcū ἄρσος q; q; in eo aliqd semp agatur putet latinissimū. Villa ē casa uillati /
ca a uallis: qbus extruit seu a uehēdo q; illuc ex agris anni fructus aduehunt. O ego: ex amoris immen
sitate cupit i cōspectu domine agrū aratro uertere: Versare: foderē fossorio. Calido bidēte: Bidēs ut
superius dixi ferreū ē instrumētū: qd tum calefit quom i pingui & spissa tellure imprimi. maior. n. uis
brachioq; i illa pquiri. & uersare dicēdo solū sarrirē accipit a quo sarculū pro fossorio deducit. A /
gricolę p; mōdō cur. sec. ara. Curui sūt aratores in arādo: propterea q; burim manu tenētes sequunt
aratrū. Quare ait Plinius i naturali hist. Arator nisi curui arauerit pręuaricat. Subigūt: surrū euertūt
Steriles boues. nō boues sūt steriles. sed terra infructuosa. Exureret: urēdo nigros efficeret. ut supra:
Vrētur sole capilli. Pusula rupta lēderet manus. Pusula est spēs occultę uomice. hic pro callo manus
accipitur quę duricies cū tumefacta mollescit aqua intercepta uulgu uesicam uocat. Calphurnius in
egloga miconis & canti. Tacitum ne pusula uirus. Texerit occulto sub uulnere. de occulto morbo in.
tellexit. Sed pusula est tumefactio illa leuis: quę in coquendo pane solet assurgere: quam: Fe
stus hetam quoque uocari dicit: quod pro re nullius precii ponitur. Moderatus uero Columel /
la libro octauo pro genere sacri ignis pusulam accepit ita de morbis pecudum inquit. Est eti
am insanabilis facer ignis: quam pusulam uocant pastores. Paut & admeti taurōs formosus

gręographię. xvi. nā ex sententia Ar.
themidori dixit putare quosdā mare
rubrū esse a colore per refotionē ex /
p̄sso uel a sole cū supra uerticē ē: uel
a mōtibus ex adustione rubētibus Nā
utroq; modo uerisimile ē. Cthesiā ue
ro Gnidiū hystorię mādasse refert sō
tē quēdā esse: qui aquā rubicundā ac
minio plenā i mare emittit. Agatar /
chidē aut illius ciuē a boxo quodā ac
cepta tradidisse q; p̄sa quidam cum
equorū armentū a leena a sillo tactū
usq; ad mare agitare: atq; inde i isu /
lām quādam trāsmitteret: primus cō
struata rate i insulā trāsierit: uidensq;
eam habitabilē armentū rursum in p
siam abegerit ac nussis in eā & i alias
isulas colonis & i maritimā orā: pela
gus de suo noie appellari. Aliqui ue /
ro per sei filiū Erythrā asserunt: qui i
his locis imparit. Vota cadūt: uota di
cunt caderē cum p̄ces nullum effectū
fortunt. Aliis strepitātibus. iō strepi /

apollo. Qui sibi turpe non sit rus colere. probat a maiori. Admetus fuit thessalię rex phereci filius: dicitur Ouidio de arte amandi. iii. Fata phereciade coniunx pagasea redemit. huius armēta Apollo pauit annos nouem priuatus celo: propterea q̄ cyclopa flagellasset: qui Ioui fulmina subministrauerat ad internicionem ęsculapii. Nāq̄ ut refert Eusebius preparationis euangelicę. ii. ex diodori sentētia hystoriarū. iiii. Iuppiter indignatus iō dicitur Aesculapiū cōfecisse: q̄ adeo medicinaliū artiū peritia pręstaret ut ab icurabili morboꝝ omni genere sanaret egrotātes: ut poetę fabulant q̄ Hypolytū ab infēris

sedibus in pristinam uitā suā sciētia reuocasset. Apollines aut̄ plures fuisse i antiquitatibus indies legitur. Nec potuit curas sanare salubribus herbis: curas uocat molestos ac sollicitos a mores amor. n. nullis ē: ut Oui. ait medicabilis herbis: quā sentētiā Propertius elegiaz. ii. prior cōplexus ē. Non hic herba ualet. nō hic nocturna cytheis. Nec p̄ medec gramia cocta manus. & in eodē: Omnes humanos sanat medicina dolores. Solus amor morbi nō amat artificē. Curas. i. amo rem: Ipses macharei filię ita ut nō puerit hitu pastoralis seruire Machareo dū nata potiret: cuius rei memit Ouidius. vi. meta. Et pastor machareida luserit ipse. Vicerat amor: nō. n. proderant domino quę profuit omnibus artes. nāq̄ Falaris Agrigentinus scribit in epistolis. Morbū corporis medicus sanat Morbum animi medicus sanat mors. Stabulis depellere: a stabulis in pascua agere. Et miscere nouo do. co. lac. signat Apollinē docuisse rusticos caseum facere. est coagulū ut Nonius Marcellus inquit dictum a coagendo quod est colligendo. eo. n. lac cōglobat i massam: Et fiscella le. de. ē ui. iunci. sic Virgilius. Gracili fiscellā textit hibisco: est sane fiscella uasculum uirgultum. quo lac colatur dum caseus imprimitur: unde antiquitas appetitorem casei mollis fiscellū uocitauit. Raraq̄ p̄ ne. est ui. fas. sero ideo hoc factum est ut lac purificatum defluat. Serum est lactis aqua dum id premittitur in caseum. Virgilius. Pasce sero pingui: hoc quidam male colustrum uocant. quia ut ait Palladius de nouēbri mēse: colustrū uocat pastores illud exigūū lactis in quo est spissior. nam & mulgetur ex uberi bus foetę anteq̄ natus uberibus matris admoveatur unde Martialis in distichis inuit. Surripuit pastor quę nondū stātibus hędis. De primo matrum lacte colustra damus: Per nexus. per tenuissima foramina Soror: Diana. nempe ex latona Apollo & diana geniti sunt. Alta. profunda spaciōsa. Petiere oracula oraculum est respōsum ab ore dictū. ut Priscianus scribit in libello: quē de duodecim uirgilianis carminibus cōposuit Trepidis rebus: dubiis. f. & laboriosis. Liuius li. iiii. de bello macedonico. Ne se in rebus tā trepidis deserat: & Horatius carminū. iii. Vitāq̄ sub diuo & trepidis agat i rebus. Nā ut Seruius in Virgilio: ego i Horatio aiaduertimus uterq̄ eoz̄ trepidare pro festinare seu niaturare sepissime uisū sūt. Irrita. delusa uana. Horrere: sordescere turpari: Ipsa nouerca. Iuno scilicet. capilloꝝ mirā ostendit pulchritudinē quos mulier dea ē inimica est admirata. Delos tua. tua. i. genialis. quoniam latona geminos enixa est in delo insula ex cycladibus. Delphica phiton. phyton serpens fuit: quem missum Iuno nis iussu ut distant fabulamenta poetica Apollo puer in cunis interemit: ex quo Iudi qui phytea uocantur eius in honorem fuerunt instituti: quemadmodum in primo metamor tractat Ouidius. Sed Ephorus Strabone teste geographię nono talem affert cum fabula historiam. Quo tēpore parnasii autochthonē: id ē indigenē & aborigines parnasum colebant: Apollo in terram aduentauit. Et mansuefaciens homines i uiuendi ritu asperrimos adiit delphos ab athenis eam per uiam qua nunc atheniensis populus phytidem supplicationem cum pompa pręmittit ad panopeam: deinde consistētē urbem. Tityum clade affecit eius loci tyrannum uirum uiolentum ac flagitiosū. Postea coniuncti illi parnasii

Vra tenent cornute meam uillāq̄ puellā
Ferreus est heu heu q̄squis in urbe māet
Ipsa uenus latos iam nunc migravit in agros:
Verbaq̄ aratoris rustica discit amor.
O ego cum aspicerē dominā quā fortiter illic
Versarem calido pingue bidente solum.
Agricolāq̄ modo curuū sectaretur aratrum
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quereret q̄ sol graciles exureret artus:
Laderet & teneras pustula rupta manus.
Pauit & admeti tauros formosus apollo:
Nec cythara intonsa profueruntue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis:
Quicquid erat medicę uicerat artis amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas
Et potum pastas ducere fluminibus.
Et miscere nouo docuisse coagula lacte
Lacteus & mixtus obriguisse liquor:
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci

alio nunciatur
adhortandū
aciem sic p̄an
sculino Cęrul
fabula cum m
audir. ambo

Raraq̄
Ah quotiē
Dicitur
O quotiē
Rūpere
Sape du
Venit ē
Sape ho
Quos
Quisqu
Aspic
Delos u
Nēp
Felices
Seru
Fabula
Fabu
At tu c
Imp
Ferrea
Pra
Prada
Hinc
Prada
Bella

doluit
temi: O
colūna
tas ma
ficioꝝ
propha
minas.
demitt
stilia s
libus co
sacra co
bibunt
ra argil
libro. s
in amat

alio nunciatur hominem esse nomine phytone: ac cognomine draconem. quo sane sagittis debellato inter
adhortandum clamitasse unde consuetudine tradita ferunt: ut qui consequuntur
aciem sic pennis celebrationem clamitent. Phytone autem foemine genere protulit. at Claudianus ma/
sculino Ceruleus tali prostratus apolline phytone seruire eternos non puduisse deos. Hoc trahit ex
fabula cum Marte olim uenus coniungi consueuerat. rem Vulcano sol explicat. ille retia tenui fabrica
cudit. ambosque coeuntes adulteros in amplexibus captos diuis celestibus aduocatis ostendit ex quibus

Raraque per nexus est uia facta sero.
Ah quoties illo uitulū gestate per agros
Dicitur occurrens erubuisse caput.
O quoties ausae: caneret dum ualle sub alta:
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sape duces trepidis petiere oracula rebus:
Venit & templis irrita turba domū.
Sape horrere sacros doluit latona capillos:
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis iornatumque caput: crinesque solutos
Aspiceret: phoebe quaret ipse comam.
Delos ubi nunc phoebe tua est: ubi delphica phytō.
Nepe amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim ueneri cum fertur aperte
Seruire aeternos non puduisse deos.
Fabula nunc ille est: sed cui nunc cura puellae est
Fabula sit mauult quam sine amore deus.
At tu quisquis is es. cui tristi fronte cupido
Imperitat: nostra sint tua castra domo.
Ferre non uenerem: sed praedam sacula laudant
Praeda tamen multis est operata malis.
Praeda feras acies cinxit discordibus armis:
Hinc cruor: hinc caedes: mors propriorque uenit
Praeda uago iussit geminare pericula ponto
Bellica tum dubius rostra dedit ratibus.

doluit in umbricio. Nam si procubuit qui saxa ligustica portat Axis & euersum fudit super agmina mon/
tem: Quid superest de corporibus mille ualidis iugis. i. mille paribus bouum. & ex hoc iudicatur lapidis
colunaris granditas. Cornelius nepos tradit triginta duorum pedum longitudine colunas uidisse habi/
tas magno miraculo. Claudius mole mare idomitum sensus maris inundationes excipiuntur magnificis edi/
ficiorum molibus. ut piscium fiat quasi receptaculum seu piscina. ideo Hora. car. iii. inuectus in luxuriam omnia
prophanantem. Cemetis dixit licet occupes tyrrhenum omne tuis & mare poticum. Negligat hibernas pi. ad/
minas. Idem Hora. car. iii. Contrafacta pisces equora sentiunt iactis in altum molibus: huc frequenter cemeti/
demittit redeptor cum famulis dominusque terrae fastidiosus. Teste samie: Samos insula egei ubi olim si/
etilia sunt egregie fabricata. unde samia uocantur. Aufonius burdigalensis de agathocle tyranno ficti/
libus coenasse ferunt agathocleam regem atque abachum saepe onerasse luto. Est & altera samos lunoni
sacra eo quod prima illius nuptias uidisse feratur. Leta conuiuia ideo leta quia ut ait satyrus nulla aconita/
bibuntur fictilibus Rota cumana Cumae ciuitas campaniae uasis olim terreis gloriabatur. Lubrica ter/
ra argillam intelligit per periphrasim Nemesis nomen est amice Tibulli de qua hic auctor in secundo
libro. scribit. quare Ouidius ait. Nomen habet nemesis cynthia nomen habet. Martialis in distichis. V/
sit amatorem nemesis lasciuia Tibullum in tota inuit quem nihil esse domo. Quas foemina choa texuit

multi cum nude ueneris formositatem
conspicerent in martis substitui locum
cupiebant. Quare ait Ouidius de arte
amandi. ii. Hic aliquis ridens in me fortis
sine maioris Si tibi sunt oneri uincula
transierat. & in metamor. iiii. Atque ali/
quis de diis non tristibus optat. Sic fieri
turpis. Fabula sermo a fando. Iuena/
lis. A diuerticulo repetatur fabula de/
us. Cupido amoris. praeses sed plures
fuerunt cupidines ut refert Cicero de
natura deorum. iiii. primus ex mercurio
& diana prima natus. secundus ex mer/
curio & uenere secunda. tertius quidem
antheros ex Marte & uenere tertia. Ge/
minare pi. pon. qui nauigant uitam in du/
bio habent. qui eodem preliantur duplicat
discrimine. Bellica bellicera: Rostra du/
bus ratibus rostrum est prore pars alti/
or ferrea a rostri alitis similitudine no/
minata. ratis autem ipsius nauis utrum/
que latus. Innuat autem bellum naua/
le commissum ubi naues rostratae fabrefi/
eri coepta sunt aut peritiam notat in naua/
li certamine. sic Lucanus de instructioe
nauali in massiliensium pugna phocaicis
medias rostris oppone carias. Cui lapis
externus curae est. Sensus est. Quem iu/
uat edificare: ille profecto piscinas &
uiuaria ad uoluptatem struit: Externus
uero lapis. i. aduictus exoticus: nam ad/
uehebantur marmora ex phrygia nu/
midia caristo. paro lacedaemonia nilo
egypto ethiopia Germania: Coluna
lapis magnus oblongus qui ob longitu/
dinem & grauitatem uehitur per urbem ma/
ximo cum tumultu. Quare Iuuenalis in/

Chous insula est i egeo: ut Solinus ait: quę arte lanificii ita claruit: ut chous amictus cathexochen dica-
tur quasi subtili. & artificioſo opere textus. Propertius elegiarum primo. Aut tenues choa ueste moue-
re sinus. & infra habituri ſumus. & choa puellis uestis auratas diſpoſuit: uias. i. ſila auri cum tella ſub-
tili intertextuit: unde auro chlamis intertexta dicitur. & uulguſ broccatā ex auro uocat. picturata autē
ueſtis uel acu picta: uel phrygiata dicitur irachamata. Fuſci fuſcus color eſt ſubniger: hoc ē non plene
niger Ouidius de arte amandi. ii. Fuſca uocetur nigrior illyrica cui piſce ſanguis erit talis enim eſt ido-
rum meridionaliū color & ethiopum
Sappho ad phaonem: Andromade
patrię fuſca colore ſue. Solis & admo-
tis iſcit ignis equis: hermineuſis eſt de
clarat. n. id quod india torret. nā ſola
ribus radiis propinquior eſt idia & eti-
opia. ideo nigra ſunt habitātium cor-
pora & opinionem poetarū ſequitur
de ſole iſtis propinquiore. ut Theodo-
tis qui ait: Quibus propinquam phoe-
bus admouēs rotam. Atra ſauilla cor-
pora iſcit uirum caloribuſq; adurēs
potentibus Retorridas criſpauit eorū
comas. unde Ouidius metamor. ii. per
poeticā phantaſiā attribuit phaetōtis
fabulę inquiens. Sanguine tūc credūt
i corpora ſumma uocato Aethiopū
populos nigrum taxiſſe colorem. ſed
Theodoſtem oneſicritus ut Stabo re-
fert criminatur qui cauſam talem refe-
rat ad ſolem. quom ipſe aquam eſſe i
animalibus proprietatū cauſam putet
nam & pecora colorem ſuum imutāt
ſi peregrina illuc aduehātur & hiſ qui
in uentre matris ſunt ſol non eſt nigrioris cauſa: quom nondum eos attigerit. ſoli tamen teſte Strabōe
tribuenda eſt cauſa. & eius aduſtioni: per uehementem quandam ſummi humoris attractionem. Quā
uis enim indi humido & tēperato ſatis aere participant: nihilominus per ſeminalem ex ſole diſpoſitio-
nem tales ſunt quales qui eos progenuerūt. hae enim paſſiones a generatione contrahuntur. admotis
equis: indiſ quidem ſol eſt magis perpendicularis & propinquior. Nam quom terra ſit quaſi punctus
ad ſolis ſpēram nōnullę regiones ut de proximo ualde calidę ſunt nōnullę ut de longinquo minus.
Aphrica puniceum purpureumq; tyros. Duplicem purpurę colorem tēgit purpura utiq; pro ſolis pro-
pinquitate colorem habet ut i ſeptio de architectura noſter uitruuius mēorat. Pūiceū. n. procreat aphri-
ca. i. quaſi uiolaceo colore. Tyros autē rubeū. i. purpureū gręce
hec purpura oīum optima eſt ut ſcribit Strabo: unde Ouidius in ſecundo de remedio. Confer amicle/
is medicatū uellus ahenis Murice cū tyrio turpius illud erit. Aphrica regio calida eſt meridiem uerſus
unde ab. a. ſine & frigus denominatam latini pene omnes ſentiūt. at Joſephus de antiq̃uita-
tate iudaica primo uult ab aphro filio abraę qui eam regionem occupauit. Nota loquor regnū ipſe te-
net quā ſe. co. bar. gyp. fer. ca. pedes. Quidā intelligūt de ſoemia quę uenalis fuerit ac ueluti regia nūc
incedit ut probetur mulieres gaudere diuitiis. Quidā de lucilio accipiunt dictū a poeta ſacili ſine repre-
henſione. Hic ſeruius romam uectus libertatem promeruit & per breuē tam opulentus euasi t: & aucto-
ritate potēs ut ad arbitriū cuneā miniſtraret. de quo Iuuenalis. Nūper i hanc urbē pedibus qui uenerat
albis nec iſ ſolum ex grege ſeruorum magnus fuit ſed alii quidē per multi. Quare Plinius i naturalis hi-
ſtorię. xxxv. fame numerare inquit non eſt libertos ex ſanguine quiritem & proſcriptionū licentia di-
tatos. Cataſta genus compedis ſeruiliſ Perſius. Cappadocas rigida pingues pauſſe cataſta accipitur
pro loco ubi pueri & puellę uenales ſeruabantur. hoc in ſiliis papinii. hoc in Martiali i epigramatibus
legitur pedes gypſatos argentaria creta illinitos. quod uenalis ſerui ſiguum fuit. Nam Plinius i natu-
rali hiſtoria uarias cretę ſpecies enumerat. inter quas eſt quędam dicta argentaria: quę arti nitorem
reddidit. quę omnium uiliſſima: cuius tactu: ut diximus: uenaliū ſeruorum pedes trāſmare auecto-
rum maiores noſtri illinire inſtituerunt. Gypſum eſt genus lapidis quaſi calcis albę quę lente dureſcit
& facile ſoluitur. Nulla fide ut fallax ſit. & nullo ſoenore deſcriptum reddat. Cōſitor. uitis ſator. Relin-
que lacus. ut nulla. ſ. ſit uiuarum uindemia Oualeant. i. pereāt quaſi ad nos ampliuſ nō reuerſurę. Glan-

Prædator cupit immenſos obſidere campos:
Vt multo innumeram iugere paſcat ouem
Cui lapis externus curæ eſt urbiſq; tumultus:
Portatur ualidis mille columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare: lētus & itra
Negligat hybernas piſcis adeſſe minas.
At tibi læta trahant ſamiae conuiuia teſtæ
Fictaq; cumana lubrica terra rota.
Heu heu diuitibus uideo gaudere puellas:
Iam ueniant prædæ ſi uenus optat opes
Vt mea luxuria nemēſis fluat utq; per urbem
Incedat donis conſpicienda meis.
Illa gerat ueſtes tenues quas ſoemina choa
Texuit auratas: diſpoſuitq; uias.
Illi ſint comites fuſci quos india torret.
Solis & admotis iſcit ignis equis.

aluit ueteres. l.
cus. & Lucrē
pectora demu
nis Arbura p
nis locis. Pre
tus. Si ſas eſt

Illi ſele
Aphrica
Nota loq
Barbar
At tibi d
Perſol
Et tibi b
Tu qu
Haud
Add
Oual
Gla
Glās a
Qu
Tum
Mit
Null
Iar
Mos
Ho
Nun
Ho
Duc
No

nauf
umb
qui
mell
dum
tur u
quer
lis in
fuerit
ad co

aluit ueteres. Iuuenalis. satyrarum. iiii. Gratę post munus aristę Cōtingunt homines ueteris fatidia quer/
cus. & Lucretius ait. Quod solatq; imbres dederant quod terra crearat. Sponte sua satis id placabat
pectora demum Glandiferas inter curabant corpora quercus plerūq; quę nunc hyberno tempore cer
nis Arbuta pūiceo fieri matura colore. aspirabat. afflabat fauebat. umbrosa ualle. frondosis & amoe
nis locis. Prębebat aperte gaudia. coitus sine occultatione. i. passim. & licenter proriebant in concubi
tus. Si fas est: pro si licet: & possibile est. Mos precor ille redi iteratio est eiusdem dicti ut auuiditatē mē/
tis exprimat. uullosa animalium ex pel
libus quasi aspera. Laxam togam ut
supra Effluit effuso cui toga laxa sinu
Ducite ex amoris desperatiōe loquit

Illi selectos certent prębere colores
Aphrica puniceum purpureumq; tyros:
Nota loquor regnū ipse tenet quę sape coegit
Barbara gypatos ferre catasta pedes
At tibi dura seges nemesis quia dulcis ab urbe
Perfoluat nulla semina terra fide.
Et tibi bacche tener iucundę consitor uua
Tu quoq; deuotos bacche relinque lacus.
Haud ipune licet formosas tristibus agris
Addere non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges ne sint modo rure puellę:
Glansalat: & prisco more bibatur aqua
Glans aluit ueteres ut passim semper amarent
Quid nocuit sulcos non habuisse satos.
Tum quibus aspirabat amor prębebat aperte
Mitis i umbrosa gaudia ualle uenus.
Nullus erat custos: nulla exclusura dolentes
Ianua si fas est mos precor ille redi.
Mos precor ille redi patientur rursum ut olim
Horrida uullosa corpora ueste tegat.
Nunc si clausa mea est. si copia rara uidendi
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam
Ducite ad imperiū dominę sulcabitur agros:
Non ego me uinclis uerberibusq; nego

Ecce mihi seruitiū uideo dominamq; paratā.
Iam mihi libertas illa paterna ueni.

naufraga. i. procellosa. quę naues frāgat. Tonderet assiduus fluctibus illideret. Umbra noctis pro nox
umbrosa: ut Iuuenalis. Crispini iucunda senectus: Periphrasticos. Tristi felle. tristi amaritudine utpote
qui & oculis & amico doleat cum corporis egritudine. Plautus in cistellaria. Nanq; e castor amor &
melle & felle secundissimus dulce gustum dat. amarum ad facietatem ogerit. Est autem animaduertan
dum intestinorum nomina plerūq; ad morēs transferri ut membrorum. Cor enim pro animo poni/
tur ut minimi cordis. i. animi: ita fellis pro amaritudinis animi accipi potest. Elegi quid profunt. elegi q
querelosi sint
denominantur unde Ouidius elegia de morte Tibulli Flebi/
lis indignos elegeria solue capillos. Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. q; autem tibullus in amore
fuerit deperditus Horatius indicat carminum primo. ut supra diximus. elegi ergo nil profunt qui
ad compassionem mouendam inuenti sunt. Apollo auctor carminis: Quippe poetis pręest apollo. ut
e ii.

Ecce mihi seruitiū uideo que do/
minamq; paratam. conqueritur
de nemesi. quę alieno amore correpta
cū ipsum negligit. quod amatori gra/
ue est. Sed illud ut grauissimum dolet
q; illa pecuniarū precio succumbat:
ad cuius amorem erga se reconcilian
dum nihil musas operari suas indigna
tur. Libertas paterna: aut antiqua: aut
quani a patre accepit: ut nulli unq; ser
uiret. quasi non possit ab amātis se fa
stidientis imperio dissolui & liberari.
Teneorq; cathenis: quę causatiua est.
ut apud lucanum Bellumq; sine hoste
est. Cupit enī solui ab amore nemesis
Sed ita se irretitum sentit. ut hoc non
posse doleat. uicla remittit amor ē nē
pe in nemesis amore deperditus. quā
quom misere amet illius impotente ar
dore rumpitur. Quare plautus in ali/
naria fixus est hic apud nos animus tu
us clauo cupidinis. Faces: amorem ne/
mesis dicit q; se non minus quam ignis
torreat. O ego ne possem. optat se in/
sensibile saxum fieri: ne quos per peti/
tur dolores sentiat. In gelidis mōtibus
gelidis ratione frigidis. nam alti mon
tes aut auris semper afflantur: aut ge
lu rigescūt & niuib; cautes obnoxia
exposita. Lucanus quinto. Dalmati
co boreę calabroq; obnoxius austro
Insanis uentis: magnis ut insani feriāt
sine littora fluctus uenti nempe pro ca
citer effuriunt: unde isani quoq; dicū
tur Catullus deprehensa nauis in mari
uesaniente uento. Naufraga. dubium
ē cautes ne naufraga dixerit. an unda

in primo commentario diximus. Fuere uero Apollines quatuor secundum Ciceronem in deorum *ura. iiii.* Quorum antiquissimus fuit ille quem Vulcanus genuit: alter corybantis filius natus in creta Tertius ioue tertio natus & latona: quartus i archadia: quem archades nomionem appellant: q̄ ab eo se ferunt νόμους leges accepisse. Manu caua mulieris poscentis pecunias gestum exprimit. Nec refero solisq̄ uias. hoc est non astrologicam disciplinam scribo ubi narratur an sol erret a Zodia

eo nec ne: an altius modo: modo de p̄s
suis meet Versis equis: tanq̄ completo
menstruo spacio. Orbem cursum suū
quo orbē minuit & auget. Facinus sce
lus maximum ueluti sacrilegium qđ
statim subdit sunt dona paranda. i. ac
quirenda res est: unde nemesi donum
mittat. Et iaceam clau. fle. an. do. rem
dicit qua nil est in amore durius. Pro/
pertius elegiarum primo. Tum graue
seruitium nostrę cogere puellę. Dice/
re & exclusum quid sit abire domum
Insignia oblata diis munera. Malum
facinus bene malum. nam facinus me/
sum est uocabulum. Ouē niueam. uel/
lus ouis album est autem cōtinens pro
contēto synecdochicos. Tyrio muri/
ce. purpura tyria. i. sarrana Lucida cō
cha conchyle dicit: quam margaritā
uocamus: quę luciditatem prę se fert
secundum rorem quem absorpserit:
ut in memorabilibus scribit. Solinus.
Custodia. custodes ipsi locus est pro
custodientibus. Custodia enim est ex/
cubia & carcer gręcis

custodire unde ὁ φύλαξ custos
Plautus in captiuis. Illic est abductus
recta in philacam uti dignus ē. Sed cu
stoditio est opera ad custodiendū qđ
sumpta. Victos pretio. qui nequeunt
amicę lucrum exhibere quod petitur
aucti precio dicuntur. Addit aquam flā
mę in. ingerat aquam ut flamma extin
guatur Manus quales solent i exequi/
as amicarum cōferre amatorculi. Bo
na: pulchra elegans Fuit nec auara. i.
mulier quę uenusta fuit nec rapax. An
te ardentem rogi ubi corpora defū
ctorum ex ritu comburebantur. Bene

placide foeliciter trāquille. Terraq̄ secure sit super ossa leuis: uisatum amatorum uerbum Martialis
Sit licet inde sibi tellus placata leuisq̄. & alibi sit precor & tellus mitis & unda tibi. Lege conditione ut
mūera scilicet ferat si recipi uult. Sub imperium sub alterius hominis potestatem. Sub titulum: qui ē uē
diti iuris ut scilicet alterius esse dicamini. Ouidius in primo de remedio. Sub titulos nostros misit auare
lares: hoc solet fieri postquam omnis res minor facta est. pręterea quasi domina precium ēdium sua/
rum in ornamentis & uestibus expendere debeat. nam tunc etiam temporis mulieres sumptuose erant.
Plautus in epidico. Quid istuc mirabile est quasi non fundis exornatę multe incedant per uias. Circe:
solis filia ex perfa. nymp̄ha ueneficiorum summa artifex habitaest: quę Vlyxis socios i porcos: ut ferūt
poetę conuertit. Thessala terra. thessalia profert tum gramina tum saxa ueneficiis aptissima dicēte Lu
cano libro sexto. Tessala quin etiam tellus herbasq̄ nocentes Rupibus ingenuit sensuraq̄ saxa canē/
tes Arcanum ferale magos: ibi plurima surgūt Vim factura deis: & terris hospita colchis Legit i hemo
niis quas nō aduexerat herbas: Hippomanes cupide stillat ab inguine eque. uirus quod ab inguinibus
furiatarum amore equarum fluit hippomanes dicitur ut Plinius ait libro octauo. Propertius elegiar i

Seruitium sed triste datur teneorq̄ cathenis
Et nunquā misero uinda remittit amor:
Et seu quid merui. seu quid peccauimus uror,
Vr̄or. io remoue saua puella faces.
O ego ne possem tales sentire dolores
Quā malem in gelidis montibus esse la pis
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis
Naufraga quā uasti tonderet unda maris
Nunc & amara dies: & noctis amarior umbra est
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec profunt elegi nec carminis auctor apollo:
Illa caua precium flagitat usq̄ manu.
Ite procul musa si non prodestis amanti
Non ego uos ut sint bella canendo colo:
Nec refero solisq̄ uias aequalis ubi orbem
Compleuit uersis luna recurrit equis
Ad dominam faciles aditus per carmina quaro
Ite procul musa si nihil ista ualent
At mihi per cadem & facinus sunt dona parāda
Nē taceam clausam flebilis ante domum
Aut rapiā suspenſa sacris insignia fanis.
Sed uenus ante alias est uiolāda mihi
Illa malum facinus suadet dominamq̄ rapacem
Dat mihi sacrilegas sentiat illa manus.
Opereat quicumq̄ legit uiridesq̄ smaragdos
Et niueam tyrio murice tingit ouem

quarto. Conſu
uenus afflat a
lumella his ue
dum est ut pr
quia id prec
ditum est: q̄

Hic dat a
Vestis d
Hac fecer
Et corpi
Sed prec
Nec pr
Heu qu
Qual
Hinc ri
Fecit
At tibi
Erip
Quin
Neu
Seu ue
Nec
At bor
Vix
Atqu
An
Et ber
Ter
Vera
Illu
Quin
Ite
Qui
Q
Et q
H
Si m
re. Tu
de qu
foro c
lini p
supra
an: sed

quarto. Consuluitq; striges nostro de sanguine: & i me Hippomæes foetæ semina legit equæ. ergo quom
uenus afflat amorem gregibus tum colligitur hippomanes quod in furorem uertit cuius rationem Co
lumella his uerbis libro septimo ponit. Nam mense duodecimo partum edunt maxime. Itaque curan
dum est ut prædicto tempore anni tam foeminis quã admissariis deliderantibus fiat coeundi potestas
quia id precipue armentum si prohibeas libidine extimulatur furiis. Vnde & equinũ nomen ueneno in
ditum est: quod equinæ cupidinis similem amorem mortalibus accendit. cupide itaq; dixit quoniam in

Hic dat avaritiæ causas & choa puellis

Vestis & a rubro lucida concha mari.

Hæc fecere malas: hinc clauem ianua sensit:

Et cœpit custos liminis esse canis:

Sed precium si grande feras custodia uicta est

Nec prohibent clauēs: & canis ipse tacet.

Heu quicunque dedit formam caelestis auare

Quale bonum multis attulit ille malis.

Hinc rixæ fletusque sonant hæc denique causa

Fecit ut infamis hinc deus esset amor.

At tibi: quæ precio uictos abducis amantes

Eripiant positas uentus & ignis opes.

Quin tua tunc iuuenes spectent incēdia læti

Neu quisquā flāmis sedulus addat aquam

Seu ueniet tibi mors nec erit qui lugeat ullus:

Nec qui det mœstas manus in exequias.

At bona quæ nec auara fuit centum licet annos

Vixerit ardentem flebitur ante rogam.

Atque aliquis senior ueteris ueneratus amores

Annua constructo farta dabit tumulo:

Et bene discedens dicet placideque quiescas

Terraque securæ sit super ossa leuis.

Vera quidē moneo: sed profunt quid mihi uera

Illius est nobis lege colendus amor.

Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas

Ite sub imperium sub titulumque lares.

Quicquid habet circe: quicquid medea ueneni

Quicquid & herbarum thessala terra dedit:

Et q' ubi i domitis gregibus uēus afflat amores:

Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ:

Si modo me placido uideat nemesis mea uultu:

re. Tua templa aut palatium templum uult: quod ab augusto edificatum est post acciacam uictoriam
de quo propertius elegiarum quarto meminit. Musa palatini referamus apollinis edem aut fanum in
foro constitutum. Huc age cum cythara carminibusq; ueni. Macrobius in saturnaliũ libro varias. apol
lini potestates refert. est enim ipse carminis auctor. nec carminis auctor apollo. Est uaticini præses: ut
supra. Sepe duces trepidis petiere oracula rebus. Sagittandi peritiam habuit luuenalis. parce precor pe
an: sed pœan contrahit arcum. Diuinam medicinæ artem percallunt ut ifernus. Huc ades & tenerae mor
e iii

earum cœceptu ut scribit Solinus: hoc
uirus enascitur. Bibam: ex amoris im
potētia dictum est. quasi dicat: q'cūq;
uult ipsa amica itrepide sumā toxica.

Hoebefauē: nouus ingredit' tua
templa sacerdos. Inuocat Apol
linis numen: ut sibi sacrificanti fauorē
pset: a cuius laudibus: ad sibyllę uati
cinium descendit: quod ab effectu cō
mendat: tum ingreditur romam loci
primordia. Sed sciendū id quod acro
sermonum secundo reposuit q' secun
dum numinum qualitatem laus ipsa
deorum diuerso nomie uocatur nam
si iouis celebratur præconia hymni uo
cantur si apoll ni aut dianę aut latonę
canitur pœanes. si libero aut semele di
thyrambi. si ad ceteros omnes deos
oratio habetur prosodia. si homines
laudāus ea ē laus. si improbamus ea di
citur uituperatio Messallio autem cō
gratulat' q' augur fuerat creatus augu
res. enim sunt apollinis sacerdotes. un
de ait. Nouus sacerdos. idest augur:
uel nouus sacerdos poetę musarum
& apollinis sacerdotes sunt ideo sacri
habetur. nam eorum capiunt afflatū

Quare dixit Ouidius Numen inest il
lis pieridesque fauent: Horatius carmi
num tertio. Carmina non prius audi
ta musarum sacerdos uirginibus pue
risq; cāto. & propertius elegiarum ter
tio. Primus ego ingredior puro de fō
te sacerdos. Itala per graios orgia fe
rte choros Quin immo ipsi poetę ple
runq; dū nominantur. Virgilius in bu
cholicis. Mirabar quid mœsta deos
amarylli uocares: Et propertius elegi
arū primo. Te quoq; si certo puer hic
cōcussit arcu. Quod nolim nostros
euolasse deos. Nec mirum ē. nam grę
ce & deum & ua
tem significat quasi factor. sūt autem
uates dicti a uiendis uersibus ut Varro
ni placuit. nam uiere significat uinei

bos expelle puellę. Chordae uocales. Horatius carminum primo. tuque testudo resonare septem cal-
lida neruis. Est maxima appollinis laus ipsa musica. Namq; ab ea Pythagorici omnes & plato philoso-
phiam uocarunt musicam quia mundi fabricam uniuersam ex armenia & concentibus constare ratio
cinati sunt. Ideo omne musicum genus deorum esse opus arbitrabantur. Vnde apollo musaeq; omnes
hymnorum celebratores dicuntur: ipsarum uero musarum ministri sunt eruditissimi uiri: & hi proprie
musici: apparatus enim moralis attribuitur musicę: & quom eiusdem dei p̄sides sint: reliquum est ut

rectę mētis sint q; musicę op̄a idulgēt

Sed apollinis ministri quō exculi lit-
teris homines sint: adduntur etiam ua-
tes Sed poetę quom litteratissimi sint
& diuina quadam mentis agitatione
moueantur ad futurorum etiam scien-
tiam merito sacri: & inde sacerdotes
musarum & apollinis habentur uestē
sepositā: eam uestem dicit: qua Apol-
linem indui nou nisi diebus seriatis pu-
tant antiquitas qualem te memorant
ex antiqua fabula dictum est. poetę fa-
bulantur Apollinem loui patri lau-
des celebrasse de triumpho quem ille
assecutus est fuga Saturni. Tunc enim
Phoebus tantę fuit elegantię: ut deos
oēs i se cōuerterit. Cātet auis. hinc au-
gurem dictum ab auis garritu depre-
hendimus. Prouida. intelligens. Prae-
sentit aurus. lu. signauit quom deus ex-
tra notis: hic aruspice nominari q̄
exta auium inspiciat. manifestum est.

Te duce. Quippe fatidicum spiritum
in uiscera uaticinantis mergit Apollo
Sibylla. cumanam dicit: quę fata po-

puli romani heroico carmine conscrip-
sit. unde ait senis pedibus: ex sex enim pedibus constat uersus he-
roicus. Hanc ferunt illam fuisse: quę libros nouem attulit ad Tarquinum priscum: proque illis postula-
uit trecentum philippeos rege uero eius insaniam illudente sex ex illis semel atque iterum combussit
motus tandem rex perseverantia mulieris in precio exigendo tres reliquos quo uolebat foemina p̄cio
emit in quibus romanorū fata continebātur: ut Aulus gellius noctium acticarum primo commemorat
Messallinum. i. filium Messallę. Sine permittē. Tangere sacras chartas uatis aut uatis. i. apollinis: ut po-
eta fiat aut Tibulli carmina. aut Sibyllę libros: ut auguralem disciplinam recte percipiat: quia augur
erat creatus quod placet. Hęc dedit enęe sortes hoc totum in diuino Maronis opere pertractatur. Pa-
rentem anchisen. Lares captos deos patrios quos ut tolleret hector in somnis aduocauit. captos autem
a graecis utiq; euerſa urbe intelligendum. Virgilius. ad uestum enęam classi uictosq; penates iſerre. Ili-
on. graecus est accusatiuus: & neutri generis. at Ouidius de arte amadi primo foeminino genere protu-
lit. tunc cum tristis erat defenſa est ilion armis & Eusebius libro temporum ait. Ilion condita ab ilio. &
quarto carminum Horatius Non semel illos uexata est. nondum firmauerat. nondum sancierat urbē
suo de uomine nisi deinceps captis in auentino, auguriis uel nondum urbem muro seſerat: aut septam
muro ne quis transgrederetur per supplicium nondum firmauerat. Propertius elegiarum tertio. & ce-
ſo moenia firma remo. Conſorti non habitanda remo. Nempe Romulus ubi muro urbem seſcit. le-
gem tulit ne quis moenia trāſiliret: qui ſecus faceret reus eſſet capitis. Remus ſeu fratris p̄cepta negli-
gens ſeu iuuenili raptus impetu ea ſupergreſſus eſt: & a celere ductore: ut hitorici ſcribunt. ſeu a Fabio
ut Eusebius libro temporum meminit. Nam Fabius celer forte uocabatur: paſtorali raſtro per-
cuſſus occubuit. Lucanus primo. Fraterno primi maduerunt ſanguine muri. Conſors dicitur eiſdē
ſortis id eſt qualitatis in omni ſere negocio Sappho ad Phaonem. Non tantum alceus conſors patriae
quę liraeque. Laudis habet. Hic enim de fratre dixit: ut Ouidius metamorphoſeos. undecimo de Ceice

Mille alias herbas miſceat illa bibam.

Hoebe faue: nouus igredit tua tēpla ſacerdos

Huc age cum cythara carminibusq; ueni.

Nunc te uocales impellere pollice chordas:

Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.

Ipsē triumphali deuictus tempora lauro.

Dum cumulant aras ad tua ſacra ueni.

Sed nitidus pulcherq; ueni: nūc indue uestem

Sepositam: longas nunc bene Pectē comas.

Qualem te memorant ſaturno rege fugato

Victori laudes concinuisse ioui

Tu procul euentura uides tibi deditus augur

Scit bene quid fati prouida cantet auis.

Tuq; regis ſortes: per te p̄ſentit aruspex

Lubrica ſignauit cum deus exta notis.

Que dum lucifero genitis miracula narrat de cōsorte suo. Herbosa palatia. loca herbis. obsita: ubi romana palatia superba structura ponenda erant. In iouis arce: ubi nunc est capitolium quod dicitur arx iouis: q̄ ut ait Varro i summitate tarpei locata esset ea ēdes. Propertius elegiarum quarto. Tarpei usq̄ pater nuda de rupe tonabat. Stabāt casē. idest cōstruētē erant. Idem eodem elegiā. Hoc quodcūq̄ uidēs hospēs quam maxima roma Ante phrygem ēneam collis & herba fuit. Atq̄ ubi nauali sunt sacra palatia phoebo Euandri profugē procubere boues.

Te duce. romanos nunq̄ frustrata sibylla:

Abdita quæ senis fata canit pedibus.

Phoebe sacras messallinū sine tāgere chartas

Vatis: & ipse precor quod canat illa doce.

Hæc dedit æneæ sortes: postquā ille parentē

Dicit & captos sustinuisse lares.

Nec fore credebat romā: cū mœstus ab alto

Ilion ardētes respiceretq̄ deos.

Romulus æternæ nondum formauerat urbis

Mœnia p̄sorti nō hitāda remo.

Sed tunc pascebāt herbosa palatia uaccæ:

Et stabāt humiles in iouis arce casæ.

Lacte madens illuc suberat pan ilicis umbram:

Et facta agresti lignea falce pales.

Pendebatq̄ uagi pastoris in arbore uotum

Garrula siluestri fystula sacra deo:

Fistula cui semper decrescit arundinis ordo:

uelabant. i. nauigabant: seu a uehendo: ut Varro scribit: de uelabro Propertius ita elegiarum. iiii. Quæ uelabro suo stagnabant flumine: quoq̄ Nauta per urbanas uelificabat aquas. Illuc enim ad sacrum commune homines latini uehebantur nauigiis. Nūc candidus agnus ouis. laus est muneris: q̄ agnus cum sit albi coloris ex matre tamen candida natus dicatur. Scimus enim oues quanto candidiores tanto preciosiores haberi. ob eam rem q̄ lana earum uarios & sine difficultate capiat colores.

Impiger ēnea uolitantis frater amoris Sibyllæ uaticinium scribit de Aenea & urbe condenda habitum: signaq̄ futuro populo prodigiosa enarrat: & suæ se demum Nemesis etiam atque etiam commēdat. Omnes autem quos uidi codices hanc a superiori diuisam habent: quom tamen uideatur membrum esse præcedentis. dixit enim. Hæc dedit ēneæ sortes. reuertitur. n. ad propositum post multā euagationem. Sciendum sane nihil hic ab eo tangi: quod a Liuiō diffuse & ordinatim non sit in historia ab urbe condita commemoratum. quem tamen una cum reliquis historiographis: ut noster est mos: omitemus: contenti poetarum testimoniis: quæ omnia tametsi ad historiæ utiq̄ comprobationem nō erunt: ad uerba tamen referentur inter exponendum. Volitantis frater amoris. Aeneas ex Anchisæ & Venere genitus est: at Cupido ex Venere & Marte natus: qui Antheros dicitur. Quāq̄ secunda uenus: ut supra diximus: ex secundo Mercurio Cupidinē alterum sustulerit. Frater ergo Aeneas cupidinis. Vir. Frater ut ēneas pelago tuus oia circum Littora iactetur. Ibi Seruius Honoratus scribit Simonidē uoluisse Cupidinē ex Venere tantū esse progenitū: ideo ab eodē poeta. Nate meq̄ uires dictū. Alii uero ex Venere & Chao: primæ rerū naturæ eū eē filiū uolūt: & amoris Tibullus dixit pro cupidis. ut Maro Ergo his aligerū dictis affatur amorē: græcos ambo imitati: q̄ uno nomie utrūq̄ significāt. Volitantis uagabundi: Nā philosophi uentosas ei pēnas addiderunt: sententiæ instabilitatem suæ demonstrantes in amatore. Terentius in amore. Hæc sunt uitia iniuriæ: suspiciones. inimicitie: induciē bellum. Impiger. strenuus diligens. Cicero. Quis est tam in scribendō impiger quā ego. Sacra deos penates. Iam

Fistula garrula. idest arguta uocalis. Sic Maro in copare. En & menalio quæ garrit dulce sub antro Rustica pasto- ris phystula in ore sonat. Agresti. ru- di. Siluestri phystula facta deo. Fabu- lam mouet. Pan quom Syringæ amo- re detentus fugientē puellam insequē- retur: dē miseratiōe moti supplicem in calamum cōuerterunt: quem cala- mum incisum ad sui doloris solatiū ille in phystulam paulatim coniunxit quæ postea septem cicutis: hoc est iter- nodis calamoꝝ cōpingebat. Quod ideo figuratum est: quoniam pan na- turæ similitudinem habet: & septem sonos in cēlesti harmonia declarat p̄ phystulæ septimā opagē. dicta uero ē phystula a φυσάω iflo. Pan ipse natus est ex tertio Mercurio & Penolopa: si Ciceroni credimus de natu. de. iiii. & Hierodoto histori. ii. Iungitur cēra. ex arte s. inuentoris. Virgilius. Pan pri- mus calamos cēra coniungere plures Instituit. At qua uelabri regio patet. Auentini accipit circuitum: cuius pars ima prope tiberim dicitur uelabrum a uelis: q̄ Romam uersus per flumen

tibi laurētes designat iuppiter agros. Laurens oppidū a Pico cōditum. Vir. Laurentis regia piciniel a Latino: ut meminit Seruius utrāq; in septimo cōmētario colligens opinionē a lauro maxima denomi natū. Aeneas aut: ut scribit Eusebius libro tēporum in latiū uenit post captā troiā āno tertio seu octa uo: ut qdam alii putāt: latiniq; iperauit: q postea romani dicti sunt: ānorū trium spatio. Errātes deos. multis quippe i locis cōfederūt: ubi sedem figere nō licuit. Numicii unda. Numicius fluius est i agro laurenti: iuxta quem Aeneas sacrificans prolapsus nec inuentus: postea iuppiter indiges uocatus est: Ouidio scribēte. xiiii. metamor.

Fecitque deū: quē turba quirini Nun cupat indigetē: tēploq; arisq; recepit. Cato tamē scribit apud Laurolauini um orta pugna Aeneam nō cōparuiſ se: qua Latinus morit: & turnus aufu git. Diua supba: uictoria nobilis: quā precat Aeneē faueat: secutus Maro / nem q Turnum dicit ignesi aculatum fuisse i naues troianorū: cum Aeneas ipse ad socialia arma cōparandū tetē diffet: sed eē matris deum precibus in nymphas mutate fuerunt. Rutulis castris. Rutula gens fuit: cui Turnus i / perauit. Iam tibi pēdico barbare turne necem. Turnus ab Aenea singu lari certamine uictus est: ut diuinum Maronis poema testatur. Atqui male dicit Turnū barbarū uocādo: quom ille Rutulus fuerit. Sed uel eū barbare uocat: q tamē si rutulus erat: tamen sui maiores ex grēcia oriundi fuerāt Venilia. n. Amate Latini regis uxoris soror eū genuit: quā cōstat duxisse ge nus a Danae Acrisii filia. hēc etenim

initata a Ioue quom arcula esset inclusa proiicit in mare parentis iussu. sed in italiā delata inuenit a pi scatoribus cum Perseo puero: quem in illa ediderat: & oblatam regi rex sibi iunxit in matrimonium: ardeamq; ipsā condidit. Quare cum Turnus quasi semilatinus esset: forsitan ob id q prauitate in lo quendo uteretur: & latinam imperfecte quasi barbare pronūciaret barbarum appellauit: uel q diffi cultus cum asperitate & duritia tanquā inuita natura loqueretur: quos hoies balbos bleſosq; dicere so liti sumus. Quapropter igeniosus poeta alludēs ad crassitudinē Turni regis barbare dicit: effingens: tarditati cognatū in loquēdo nomē p cōiutium quidē quasi duriloquū & crassilinguem dicere eū uo luisse. Laurēs castrum. laurentum dicit. Castrum ē locus muro circumdatus: quod per diminutiōem. teste Prisciano castellum facit Ouidius metamor. ultimo. Donec castrūq; sacrasq; Lauini sedes tibe rinaq; ad hostia uenit. Sed castra tentoria sunt i quibus expeditionum tpe milites diuerſatur. Murusq; lauini est. periphrasticos lauiniū significat ab Lauina Latini regis filia denominatum. Iuuenalis saty / rarum quarto. Atq; nouereali sedes prelata latino. Albaq; ab ascanio condita longa duce Alba uocata est longa: ut Liuius scribit: a situ i longum dorsum porrecto: quam ascanius condidit: sed uter fuerit dubitat Titus liuius: ille ne ex Creusa patrem Aeneam fugientem secutus in italiā: An qui ex la uina genitus sit. Dixit enim Virgilius octauo. Ex quo terdenis urbem redeuntibus annis. Ascan us cla re condet cognominis albam. Per plures tamen affirmant Ascanium ex Creusa. Statius syluarum quinto in epicēdio patris. lugera nostra tenēs ubi post ēneia fata Stellatus latius ingressit montibus al bam Ascanius: phrygios dum pingues sanguine campos Odit: & in felle regnum dotale nouerē. Hoc item Eutropius libro primo: & Eusebius de temporibus: & Iuuenalis pēallegata satyra attestan tur. Illa. quē mater romuli & Remi fuit dicta Illia Rea Siluia. trinomia enim fuit. Vittasq; iacentes namque dum aquari uult somno urgente iacens humi a Marte comprimitur: unde comarum turba uitta concidit. Forsitan etiam ad id refert quod illa ante corporis stuprum uidit. Ouidio scriben / te hoc fastorum tertio. Ignibus iliacis aderam cum lapsa capillis Decidit ante sacros uitta soluta fo cos. De septem montibus. a quibus Roma septem collis appellata est. eorum montium nomina sunt hēc. Capitolinus: qui & Tarpeus. Auentinus. Palatinus. Celius maior & minor. Exquilinus. Viminalis. Quirinalis. Magne iam locus urbis erit. magna fuit Roma & amplitudine loci & im

Nā calamus cara iūgit usq; minor
At qua uelabri regio patet: ire solebat
Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa sape gregis ditis paritura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cū qua facundi redierunt munera ruris:
Caseus: & niuea cādidus agnus ouis.

Mpiger anea uolitātis frater amoris:
Troica qui profugis sacra uehis ratibus:
Iam tibi laurentes assignat iuppiter agros:
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris: cum te ueneranda numici
Vnda: deum calo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes:
Tandem ad troianos diua superba uenit.

perio. Prop
celo prospic
Sicilia cōcip
res sua arua
romani suū
uerso Vir
litate mort

Ecce mil
Lā tibi
Ante oc
Alba
Te quo
Ilia u
Concul
Et cu
Carpi
Dū
Rom
Q
Qu
Sol

bile li
troian
arma
Octa
isse: co
& an
uum
marp
num
it de
Q
ex eo
amal
ptor
garg
Eu
dale
esse
tran
omn
Ti
Am
que
cum
natu
gros
na u

perio. Propertius elegiarum tertio. Septem urbs alta iugis totoque presidet orbi. Qua sua de
cælo prospicit aruacæres. Error est de Sicilia itelligere. Nempe Romani imperii fines latiores fuisse q̃
Sicilia cōcipiat quisq; uel infantissimus nouit. Sed totius fere terre ambitus accipiendus est. Dixit eni: Ce
res sua arua prospicit pro quacūq; homines cereris alimēto: id est rationabiliter uitam ducūt. Nam &
romani suū imperium p orbem terrarū sed neutiq; totū prolatarūt. Seu Cererem pro luna ponit. e di
uerso Virgi. Georgicorum primo. Nā Democritus & stoici unum deū & alteram deā sed diuersis i uti
litate mortaliū nominibus asseuerarūt. Quaq; patent ortus. de utroq; mundi cardine ponēs mūdum i

Ecce mihi lucet rutulis incēdia castris:

Iā tibi prædico barbare turne necē.

Ante oculos laurēs castrū: murusq; lauini est:

Albaq; ab ascanio cōdita lōga duce.

Te quoq; iā uideo marti placitura sacerdos

Ilia uestales deseruisse focos:

Concubitusq; tuos furtim: uittasq; iacētes:

Et cupidi ad ripas arma relicta dei.

Carpite nūc tauri de septē mōtibus herbas

Dū licet: hic magnæ iā locus urbis erit.

Roma tuum nomē terris fatale regēdis:

Qua sua de cælo pr̃spicit arua ceres.

Quiq; patent ortus: & qua fluitantibus undis

Solis anhelantes abluunt amnis equos.

telligit uniuersū in laudē Romani im
perii: & ē quasi expositio superioris uer
suli. Vt. n. diximus p ortū & occasū
totius mūdi naturā colligit. sic Hora.
car. iii. p arcticō & ātarcticō de Roā
nis iquies Quicūq; mūdo terminus ob
stitit hūc tāget armis uisere gestiens.
Qua pte debacchent ignes. Qua ne
bulæ pluuiq; rores: undis fluitantibus
propter naturalē oceani fluxum. Am
nis. liptote: ut Apparēt rari nantes in
gurgite. aut respicit ad maris naturā
annis dicendo nare

uertere. Nā oceanus terrā
circuit: & uelox est. unde teste Priscia
no de duodecim Virgilio carminibus
dicitur: hoc ē ce
leri motu: quare fluitatibus undis. di
ctū est. Equos. solis equi quattuor sūt
Pyrous: eous: ethon: & flegon. Anhe
lantes: diurno labore anxios. Statius
achill eidos primo. Et oceani penetra

bile littus anhelis Promittebat eqs Troia q̃dem tūc se mirā alludit ad uocabulū animalis & insigne
troianorum: nam troianorum insigne troia fuit. uulgus latinitatem seruat. i: scrofa seu suem: unde
armaq; fixit Troia: & ingentem fatis fer ad æthera troiam: Virgilius ait. i. insigne romanorum: ut ad
Octauium Messalla interpretatur. Mirabitur ergo se ex sui nominis homines adeo creuisse. Consulū
isse: consulto determinasse: ut consultaq; bella. Vescar laurus sacras. i. fungar scientia uaticinandi:
& antique posuit uesteor cum accusatio ut potior & fungor apud Terentium eiusmodi uerba ablati
uum recipiunt. Te sibi phoebe uocauit: ut. s. a furoris pondere leuaretur. Quicquid amalthea quicq; d
marpesia dixit: Eryphile phoebo grataque quod monuit. Lactantius Firmianus diuinarum institutio
num primo decem sibyllas enumerat: & qua de re: quibusque auctoribus quæque scripserit. Prima fu
it de Persis: ut Nicanor gestorum ab Alexandro scriptor ait. Secunda libyca. Tertia Delphica.

Quarta cumana in italia. Quinta erithrea: quam Strabo dicit fuisse tempore Alexandri. & aliam
ex eodem loco nominat: quæ athenais nomine dicebatur. Sexta Samia. Septima cumea nomine:
amalthea: quæ ab aliis: ut ait demophile nominatur: quæ nouem libros ad Tarquinum detulit: ut scri
ptores omnes attestantur. Octaua hellespontica in agro troiano nata uico marpisso circa oppidum
gargitium. Nona phrygia quæ uaticinata fuit ancyræ. Decima Tiburs nomine Albumea. Sed ut
Eusebius refert libro temporum. quæ in samo fuit insignis habita Eryphile dicta est. fuit autem Can
dale lydis regnante anno fere imperii illius decimo. Ceterum Lactantius ipse firmianus dicit tantam
esse de sibyllis confusionem: ut ignoretur quid uere dici possit. Ex græcia enim sibyllini libri Romam
transuecti sunt: quorum ammonitu Respublica Romana gerebatur. Quasque albana sacras. Ex
omnibus quatuor uaticinatas refert. Et Tiburtinam sortes Romam detulisse per Anienem: qui
Tiberim auget. Alii interpretantur uaticinium de Remo & Romulo abiectis in Tyberim iussu
Amulii albani. fluius autem satorum prouidus se contraxit. Alii Chloeliæ facinus intelligunt:
quæ a Lauso genus duxit albano. Legimus etiam in quinto ab urbe condita apud Lium la
cum in albano nemore sine ullis aquis celestibus in altitudinem miraculosam creuisse: & uatici
natum fuisse a ueniente aruspice: & ita ab Apolline delphico responsum: dissipandum esse per a
gros albanam aquam: tunc Veios futuros sub potestate populi romani: quibus captis luno uerenta
na in Auentinum per iuuenes electos portata est. Sed poeta ait per flumina tybris. Hæc fore dixerunt

De comete i primo Lucani cōmentario abūde dicemus. Latini crinitam uocat: grēci cometē
& est malū plerunq; futuri periculi signum: quom populi nō impune uident. Declarat autem
prodigia: quę ab urbe cōdita apparuerūt. Multus ut in terra deplueritq; lapis. Hoc explicat Titus
Liuius in Decade ab urbe cōdita. Deplueret autem pro decidēret. Sed notādum cōtra oīum grāma/
ticorū regulas dictum esse: de quibus litteratores moderni multa sūnt allucinati dicentes pluo carere
supposito habens appositū ablatiuum: ut Titus Liuius libro sexto de bello macedonico. Terracine &
Amiterni nūciatum est aliquoties
lapidibus pluuisse. Nam: ut aiunt: nūc
dicimus. Deus pluit carnē & escam.

Sed prēter usitatū Titi Liuii in dicen
do modum: Valerius Maximus libro
suo in capitulo de prodigiis in piceno
lapides pluuisse ait: & hic lapis deplue/
rit. Et Liuius ipse in decimo de bello
macedonico in area Vulcani & Con
cordie sanguis pluit. Martialis ad Fa
ustinū lōge aliter scribens utitur uer/
bo capena grādi porta qua pluit gut/
ta: sed alii legūt fluit. textus antiquus
habet pluit. Tubas atq; arma audita:
sylepsis est causa maioris significati.
Tubas. Lucanus primo. Insonare tu
be: & quantū clamore cohortes Mi/
scētur: tātum nox atra silētibz ūbris
Edidit. Arma strepitātia. Sic Lucāus
eodē. Tum fragor armorū. Lucos p /

cinnisse fugā. Idē inibi. Magnēq; per auiā uoces Audite nemoz. Defectū lumine: splendorē sub ecclip
si amittente: defectus uocē prēteriti participii hēt: & in significantiā p̄sentis. Vir. in priapeis. Defectus
pueroz; foeiaq; pallētis. p defectū. Simulacra deū sudasse lachrymas. Lucāus ibi. Indigetes fleuisse de
os: urbisq; labores Testatos sudore lares Virgi. Et moestū illachrymat tēplis ebur. Bōues uocales.
Lucanus. Tū pecudū faciles humana ad murmura lingue. Virgi. Pecudesq; locutę Insandū. Mergē. de
le. metaphoricos. Prodigia. signa malū prodigētia. i. indicātia. Bene crepet. signū est fertilitatis si lau
rus clare crepitū fecerit. exprimit. n. naturā lauri dū perustulat. Ouidius fastoz; quarto. Et crepet i me
diis laurus adusta focis. Istius facti rationē refert Eusebius preparationis euāgelicę. ii. Nāq; antiqui lau
rū Apollini dedicarūt: quia ignea ē: unde odio ē demonibus: & si cōburit plurimū sonat: quod prēdi
cēdi uirtutē significat. Foelix & sacer. ideo religiosus & abundās: q; laurus bene crepitās optia. signa
dedit. Horrea. granaria quasi forrea a farre. Distentēt: onerabūt. Oblitus: illinitus turpatus ab obliuio
.i. iniquo. Ille leuis stipulę. Ouidi. fastoz; .iiii. Moxque p ardentē stipulę crepitātis aceros Treicias ce
leri strēua mēbra pede. Foetus: liberos. Cōpressis auribus: morē puellulorū exprimit in libando pa
tris osculo. Tedeat. futuz; est indicatiui a tedeat ipersonali. i. pigeat. Paruō aduigilare nepoti. ut. s. puel
lus. sonū capiat. Balba uerba. impfecta & inexpedita. a senibus enī ex industria: nō ex ligū defectu uer
ba implexa effutunt: ut puellis alludāt. Aliter enī esset naturę utiū balbutire. Arboris antique quā
leuis umbra cadit. Cōuiuiis riui & umbra cōueniunt Horatius car. i. Nūc uiridi mēbra sub arbuto itra
tus: nūc ad aque lene caput sacre Aut e ueste sacris tendēt umbracula fertis: sensus ē umbracula cōfici
ent ex uestibus inuicē cōplicatis. hoc est quod dicit Ouidius. Pauci tentoria ponūt. Desuper extētas i
posuere togas. Calix coronatus: aut calicem plenum itelligit ad summū marginē: aut corōis. i. fertis
circū amictū. unde legit magnū cratera corona induit iplēuitq; mero. Quin ut Seruius in primo ēnei
dos attestat: tractū ē ab Homero: q; istiusmodi sermonis genere i iliade utit. Cespitibus: idcirco cespit
tibus: ut religiosus res procedat. Ars bona. Amor scilicet: si sit iermis iuuat: q; amem. Sine q; uerlus
mihi nullus. Sic Propertius elegiaz. ii. Queritis unde mihi totiēs scribant amores Vnde meus ueniat.
mollis in ora liber. Nō hęc calliope: nō hęc mihi cātat apollo. Ingeniū nobis ipsa puella facit. lūstos pe
des. pedes uersū iustū hoc ē mensurā habēt: quom syllabaz seruata ratioē equaliter cōponun
tur. Tutela diuū Sūt nempe uatibus cū coelo cōmercia: & numinis diuinitate p̄cipiāt: sicut supra edo/
cuimus Feret. in triūpho portabit. Oppida uicta. simulacra depicta ad uerā oppidorū similitudinem.
Ouidius de arte amādī. i. Quę loca: qui fructus: quęue serant. Lauro agresti: lauri uarię sunt species:
tres precipue priscus Cato de agricultura nomiat Delphicā. s. cypriā & siluaticā. Quare miror Pliniū
allegasse Catonē: cū duo tantū genera esse dixisset. sed ipressorū ē error: eorūq; idiotarū qui libros i/
pressoribus ipsis non castigatos: sed sua imperitia corruptos tradūt. de qbus in lucubratiōibus nostris

Troia quidē tunc se mirabitur: & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam:
Vera cano: sic usque sacras innoxia laurus
Vescat: & æternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates: & te sibi phœbe uocauit:
Iactauit fufas & caput ante comas.
Quicquid amalthea: quicquid marpesia dixit:
Heriphile phœbo grataq; quod monuit.
Quasq; albana sacras tiberis per fluua sortes
Portarit: sicco perlueritque sinu:
Hæc fore dixerunt belli mala signa cometē:
Multus ut in terras deplueretque lapis.

late pertracta
ipsum triumph
musq; diis th
Libri patris
la. ideo signi
de Fabio

Atq; tuba
Audita
Ipsū et
Iunger
Et simul
Facta
Hæc fue
Prodi
Vt succ
Om
Vt lau
Dist
Oblit
Doli
At ma
Con
Ille le
Ac
Et fo
Of
Nec
Ba
Tun
Arb
Aut
Vi
At si
C
Inge
P
Nar
Et
Pace
Ph
Ars
H

late pertractauimus. Io triumphæ militum est uociferatio in triumpis: ut M. Varro scribit. Horatius ad ipsum triumphum sermonem conuertens car. iiii. Teq; dum procedis io triumphæ ciuitas omnis dabit / nusq; diis thura benignis. Triumphus autem a grecis qui dicunt acceptus est: seu a triamuo / Liberi patris cognomento unde triumphare. & ideo io triumphæ uox lætantis usurpata. Pia spectacu / la. ideo significantia pietatē patris in filium: q; ipse equo insidens sequi uelit filium triumphantem: ut de Fabio Rutiliano legimus in historiis. Prætereunte curru. currum intellige non Messalē: sed Messalli triumphantis. Perpetuo casta. ut casta fruatur uirginitatis perpetua.

Atq; tubas atq; arma ferunt strepitantia coelo
Audita: & lucos præcinuisse fugam.
Ipsū etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.
Et simulacra deum lachrymas fudisse tepētes:
Factaq; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim: sed tu iam mitis apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus:
Ut succensa sacris crepiter bene laurea flammis:
Omne quo felix & sacer annus eat.
Ut laurus bona signa dedit: gaudete coloni:
Distendet spicis horrea plena ceres.
Oblitus & multo feriat pede rusticus uuas:
Dolia dum magni deficiuntq; lacus
At madidus baccho sua festa palilia pastor
Concinet: a stabulis tunc procul este lupi:
Ille leuis stipulæ solēnes potus acruos
Accendet: flammæ transilietq; sacras.
Et foetus matrona dabit: natusq; parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
Nec tedeat auum paruo aduigilare nepoti.
Balbaque cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata deo pubes discumbet in hærba:
Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
Aut cum ueste sua tendent umbracula fertis
Vineta: coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisque dapes: & festas extruat alte
Cespitibus mensas: cespitibusque torum.
Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellæ
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem:
Et seiurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus: pereantque sagittæ
Phœbe: modo in terris erret inermis amor.
Ars bona: sed postquā sumpsit sibi tela cupido
Heu heu quā multis ars dedit il a malum.

Astra macer sequitur tenero qd
fiet amor. Hoc elegidio tria cō/
plectitur: de Macro proficiscente in
militiam relicta puella loquitur: tum
Nemesin rogat ne ea se sibi inexorabi
lem præstet: demum Phyrnes leūcu/
le calliditatem detestatur. Macer aut
fuit Tibulli familiaris: ad quem Oui/
dius scribit de Ponto sed fuerit ne hic
Macer romanus an ueronensis igno/
ratur: possumus tamen augurari eum
ipsum fuisse Aemilium Macrum con
ciuem nostrum: qui teste Eusebio lib.
temporum in asia diem ultimū obiit:
fuit. n. eadem tēpestare qua Tibullus.
Vaga: fluctuantia. Puer. cupido: & ē
sermonis apostropha. Sub tua signa.
diximus alibi ocium amatorum uo/
cari a poetis expeditionis cuiusdam ge
nus & militiæ. Ouidius de arte amadi
primo. Qui noua nūc primum miles
in arma uenis & in eiusdem operis ter
tio. Militiæ spēs amor est: discedite se/
gnes. Non sunt hæc timidis signa. petē
da uiris. Ob hoc. n. Horatius car. iiii.
renunciāns amoribus inquit. Vixi pu
ellis nuper idoneus: & militauī non si
ne gloria unde Porphyrio commen/
tator uult Horatium per allegoriam
bella & militiam ueneris pro amor/
bus dicere. Sic enim quartus car. liber
incipit. Intermissa uēus diu rursus bel
la moues. Erronem: uagabundum ho
minem dicimus erronem ab errando
Sic Sappho ad Phaonem. At uos er
ronem tellure remittite nostrum. Sed
Vlpianus libro digestorum. xxi. refert
erronem ita a Labeōe diffinitum nō
quidem qui fugit: sed frequenter sine
causa uagatur: & temporibus in res
nauigatorias consumptis ferus ad do
minum redit. Idcirco Horatius allu/
dens ad seruilem cōditionem sermo/
num. ii. ait. Te quoq; ipsum uitas fu/
gitius & erro. Iterum uoca: aut
iterum quoniam semel aliās aberrā
re uoluerit: aut iterum uoca pro reuo

ea dictum. Potet galea: galea ē militis poculum. Statius thebaidos tertio. Hostile ismentū galea uirce
q̄ bibemus. Et Propertius elegia: tertio ad hāc sentētiā. Tu tamen in tecta tectus ue sane lacerna.
Potabis galea fessus araxis aquā. Valeatq; uenus: nō ualeat. i. pereat uenus: sed discedat tanq̄ a se nūq̄
amplius cōspiciēda & diligēda. Nam ualere deductum. quod est saluus sum uideri pōt.

Vnde Apollinem

milesii deliūq; uocitarunt. i. saluatore. Fores clausē. exclusio amantē

usq; adeo affligit: ut nihil putet in amore grauius hic uero instabilitas amantiū ponitur: qui nunc unum

qd sibi proponunt nunc aliud eligūt
nam ab omni deficiunt proposito: ut

Terentius faciēde cōplectit. Spes cre/
dula: ideo credula q̄ homines credu
los facit de euētū fortūe meliori. qua
sola ridiculi sunt oēs amatores. Foe /
nore: redditu foenus ē terrē prouētus
a fundo fundis: postea ad pecuniā trā
statū est. Varro a foetu deductū uult.
unde foeneror & foenero & foenera
tor. A. Gellius Cloatiū risit noc. acti.
xvi. qui foeneratorem appellatū dixit
quasi.

qd scilicet id gēus hoi
nū speciē ostentēt hūanitatē & cōmo
di eē uideat i opibus nūmos desiderā
tis q̄si apparētes ad hūanitatē p̄stādā
Laqueo nodo. casse. Harūdie: hamo
fixo calamis. Est autē hamus genus
curui iunci & pusilli a quo amatus cur
uatus. prima huius est naturaliter pro
ducta. Sed si instrumentū ferreum si
gnificet quo diuitū arcē nūmariē ob
sepiunt: ne res facili apertu surripiat
eadē corripit. Iuuenalis satyrarū qn
to. Dispositis p̄cliuēs hamis uigila
re cohortem posset ēt. s. liquefcere ut
iter se coisse uiros & decernere ferro
Cibus esca piscatoria. Valida cōpede
Compes uinculū cuius arctura rei cu
stodiebāt serui ad ergastula missi. ea
erāt officinē ubi opus illi facere coge
bant opor uel opus

mitto. Iuue. saty. iiii. Squalidus in ma
magna fastidit cōpede fossor. Ferro:
ferrea boia. Inter opus: dū operat &

est pulchra latinitas inter opus pro interopandū ut sup opus. Statius thebaidos. ii. E super externas li
cuit cognoscere mēsas. Deam: spem ipsam: quā non secus atq; fortunā deam facimus. Ossa imatura:
mortē intēpestinā & ante diē uenientē. Soror. ipsius q̄dem nemesis soror germana cum e fenestra deci
disset e uita repēte excessit: statim nāq; subiicitur qualis ab excelsa & cetera. quare notandū quod plā
tiades Fulgentius scribit coragiū esse uirginale funus. Apuleius i metamor. Coragio itaq; p̄fecto oēs
dormitionē parant. Suggrudarium uero esse infantū sepulchrū: sed eorum q̄ nedum. xl. dies impleuit
quia nec busta dici poterāt: quoniā ossa quē comburebātur nō erant nec tāta immanitas cadaueris q̄
locus tumesceret. unde Rutilius geminius in astyanactis tragoedia: Melius suggrudariū miser quēsie
ris: quā sepulchrū. Humo tenera: leui & facili. Nihil. n. mortuis ut semel atq; itez supra memorauimus
deprecati uiui poterant quā ut bene placideq; quiescerent. Ouidius in elegia lamentatoria de Tibulli
obitu. Ossa quieta precor tuta requiescite in urna: Et sit humus cineri nō onerosa tuo. Muto. extincto.
Feret: patietur. Suum clientē: se dicit cliētem q̄ illius amoribus olim fuerit deditus. ut Ouidius primo
de arte amandi. Qui mō patronus nūc cupit esse cliens est quasi coliens dictus a colendo. qui & assecla
alio noīe uocat ab assequēdo. Iuuenalis satyrarū. iii. Vos humili asseclē uos idulgebitis unquā cultori.
sed sicut cliens dicitur amator respectu amatricis: ita & domia puella ipsa dicitur patrona respectu cli
entis per correlationem. Catullus: Qualecūq; quod hēc patrona uirgo. Somnia mala nocturnē appa
ritiones maleq; homines p̄terrefaciant in somniis. Venit: iuit uenire ē ire & contra. Statius. achilleidos

Et mihi prācipue taceo cum saucius auum

Et faueo mōrbo cum iuuat ipse dolor.

Vsq; cano nemesis sine qua uersus mihi nullus

Verba potest iustos aut reperire pedes.

At tu: nam diuum seruat tutela poetas:

Pramoneo uati parce puella sacro.

Et messallinum celebres: cum prāmia belli

Ante suos currus oppida uicta ferant.

Ipse gerens laurus lauro deuinctus agresti

Miles: io magna uoce triumphē canet.

Tum messalla meus pia det spectacula turbā:

Et plaudat curru prātereunte pater.

Annue: sic tibi sint intonsi phoebe capilli.

Sic tua perpetuo sit sibi casta soror.

Astra macer seqtur: tenero qd fiet amori

Sit comes: & collo fortiter arma ferat

Et seu longa uirum terrā uia: seu uaga ducent

Aequora cum telis ad latus ire uolet.

Vere puer quāso tua qui ferus ocia liquit:

Atq; iterum erronem sub tua signa uoca.

Quod si militibus parces: eris hic quoq; miles:

Ipse leuem galea qui sibi potet aquam.

primo. Tum pater ire iubet natus: Renouentur: recrudescant. Domine sorori ipsius nemesis que Tibulli domina. i. amica fuit. Oculos loquaces: amanti ocelli dicuntur loquaces quod in notis assignandis uocis uim habent. Foedare maculare turpare fletus quidem continuus aciem perdit & genarum nitorem tollit. Bona tractabilis. Lena nocet phirne. nomen est lenae idoneum. namque ut in historiis legimus phirne fuit scortum athenis nobile que cum adolescentibus pacta est se Xenocratis constantiam labefactare posse. Tabullas litterulas: Nam antiqui in pugillaribus scribebant: a quo ritu mansit ut litteras uocemus tabullas uittelliani autem sunt pugillares amatorii. Martialis in distichis. Non dum legerit hos licet puella. nouit quid cupiant Vitelliani. Quotacumque. i. minima a quotus quotacumque deducitur & pro paruo usurpatur habita in re diligenti ratione.

Castra peto: ualeatque uenus. ualeantque puellae:

Et mihi sunt uires: & mihi facta tuba est.

Magna loquor: sed magnifice mihi magna locuto

Excitantur clausae fortia uerba fores.

Iuravi quotiens rediturum ad limina nunquam:

Cum bene iuravi pes tamen ipse redit
Acer amor fractas utinam tua tella sagittas

Scilicet extinctas aspiciamque faces.

Tu miserum torques: tu me mihi dira precari

Cogis & infana mente nephanda loqui.

Iam mala finissem leto sed credula uitam

Spes fouet & melius cras fore semper ait:

Spes alit agricolae spes fulcis credit aratis

Semina quae magno foenore reddat ager.

Hae laqueo uolucres: haec captat arundine pisces

Cum tenues hamos abdidit ante cibus.

Spes etiam ualida solatur compede uictum:

Crura sonant ferro: sed canit inter opus.

Spes facilem nemesis spodet mihi sed negat illa

Hei mihi ne uincas dura puella dea.

Parce per immatura tuae precor ossa sororis:

Sic bene sub tenera parua quiescat humo:

Illam mihi sancta est illius dona sepulchro

Et madefacta meis fersa fera lachrimis.

Illius ad tumulum fugiam: supplexque sedebo:

Et mea cum muto fata querar cinere.

Non feret usque suum te propter flere clientem:

minu tertio. ad mecenatem scribens se purgat quod calendas martias quomodo non sit sibi uxor celebret. Martiis celebs quid agam calendis quid uelint flores & acerra thuris plena miraris positaque carbo cespitem utino & cetera. huius constituti ratione Ouidius fastorum. iii. enarrat quoniam quidem sabine pacem iter romanos & sabinos coposuerunt uel quoniam illa Rhea Silvia mater de Marte bene merita est. cuius in honorem matres romane recte colunt sacra. diemque martis mensis primum uel pompeio teste quod eo die iunonis edescoli coepta sit. Feste ergo calendae erant. i. primus mensis dies. Ouidius in praallegato loco. inde diem quem prima meas celebrare calendas: Oebalique matres non leue munus habent. Exorians nostris hic fuit annus auis: secundum romuli dispositionem martius totius anni primus mensis est habitus dicente Ouidio libro eodem. A te principium romano ducimus anno. Primus de patrio nomine mensis eat. Et uaga nunc certa discurrunt undique popa uaga munera ideo dictum est quod huc illuc discurrunt: & certa popa pro apparatus annuatim statuto. uel ad amicas destinato sine dubietate. pompa enim ab.

Bernardini ueronensis poetae in elegias albi Tibulli commentarium tertium incipit.

m Artis romani festae uenere calendae. Tertius opusculi totius liber hic initium habet. Qui breuora elegia continet ad neera tertiam post deliam & nemesis dominas per scripta. in hac omnium prima quod munus ad amicum Tibullus miserit declaratur. Sed quoniam foeminarum alie munera preciosa querunt alie magis uersibus oblectantur. ipse seu dubitatus multis interrogat. & uelut ab eis accepto consilio quod & ipsemet antea uidet nouisse libellum quendam canticis heroicis a se compositum & eleganter a copaginato exornatum destinat. Sane apud antiquos fuit consuetudo ut martis Kalendis qui dies ut porphyrio carminum. iii. testatur matronarum festus dicitur ad amicas amatoria munera mitterentur. Quod iuuenalis. satyram iii. tetigit dicens. aut madidum uer. incipit & strata iposuit logaque cathedra. Munera foemineis tractas secreta calendis. Nec iuuenalis tantum meminit uerum etiam alii permulti quos iter Valerius Martialis epitagramato graphi archos est qui ait ad gallam. scis certe puto uestra iam uenire saturnalia martias calendas. Tum reddam tibi galla quod edisti idcirco Horatius flaccus carmi

id est permittere. latine dicitur. Honore honorabili munere & est capta cōsultatio ad collegiū musarū. ut dignat quippe formositate prestat & ab auaritia procul est. Membrana lutea: membranā dicit cori um aut pellē rubei quasi coloris. Membrana. n. dicta ē q̄ ab animalium mēbris educatur: & olim pro charta habita est. postea uero uocata pergamina ubi pergami rex attalus Romā misit multitudinem mēbranarum ob chartarū inopiā. Graphice aut scribit librū compaginatū a bibliopola. quē dono mitti ad neēram non exornatum modo quātum ad punicationem & umbilicorum cōglutinationem

polite factam sed etiam ad malleatio nem malleati enim libri dicuntur uul go stampati: Vnde Vulpianus. xxxii. digestorum inquit. sed per scripti libri nondum malleati uel ornati. Pumicet pumice poliatur. Nā plinius in natura li historia dicit pumicē ad poliēdos li bros aptissimū. Catullus. Arido mo do pumice expolitū: Tōdeat canes co mas: abradat eminētias libri extrinse cus. Littera facta: scilicet in ea parte li bri quē tondetur quā ipse uocat sum ma fastigia indicet nomen: Antiquorū more & grēcorū indicet qui iter utrā que tabellam compositae parti scribe bant libri nomen & auctoris. recte. n. indicet. i. manifestet. nā index. i. titulus ab indico uenit. Pingantur cornua. i. uersicoloris fiant puta auri pigmento & nimio & huiusmodi coloribus frō tes geminas: libri capita utrinq; existe tia metaphorice frōtes uocat: libri ma xima cura exornabātur ut poeta signi ficat. & Ouidius infortunū suū notās ait ad librum. Vade sed incultus: qua lem decet exulis esse. Infelix habitū tē poris huius habe. Nec te purpureo ue lent uaccinia succo. Non ē conueniēs luctibus ille color. Nec titulus minio nec cedro charta notetur Cādida nec nigra cornua fronte geres. Auctores foeminino genere protulit. est auctor is qui potestātē habet alicuius rei faciē de uel cuius dictū quippiā sit. & est ob secratio apte posita Castaliā umbram i. amoenū castaliū. nam fontes & flu/

mina arboribus obsita sunt delectabilia: Castalius fons est boetiē mulis cōsecratus circa quē magnas arbores nasci dixit Lactātiū grammaticus. Vnde poeta libro primo the. Squammisq; annosam terē tem hora castaliis dū fontibus ore trisulco fusus hiat Pyrios lacus: aganippen itelligit hippocrenem. Domū neaere scilicet edem: Sicut erit sicut pro qualiscūq; erit. Defluat dū ad neaerā deportatur. Re feret recōpensabit. Pectore deciderim. hoc est sit ne mei penitus oblita. Amantium quidē curē in pecto re. i. corde uersantur. Larga donate salute: multis uerbis iubetote saluere. & larga dicit. i. ut optima Sciendum tamen q̄ salutare & salutē dicere non accedentibus tantū sed abeuntibus etiam attribuitur pro uale. quod ante loquacitatem Vallēsē Lactātiū grammaticus annotauit dicente Statio libro quarto the. Stant tamē & nota pupim de rupe saluant. Submisso humili. nam qui se submittit se humiliat. Futura scilicet sis futura soror seu potius ut cupit coniunx. Huius spem nominis: nominis dicit. i. cō iugis. Sperat enim se illius futurum maritum. Pallida aqua ditis. i. lethe. & per antecedēs mors ipsa: Et ē sensus sola mors cōiugi nomē ex aīo meo delere poterit. q. d. omnino te mihi uxorem futurā uelim.

q̄ Vi primus charam iuueni charūq; puellē. quidam opinati sunt Tibullum nominasse se ligdām nomine ut tibullus proprius in amore occultaretur. Sed male. Nā & in aliis se ipsum amoribus deditum propalauit. Sed seu pro migdamo puero loquitur cuius dissidiū cum neaera dolet. dicitq; illā

Illius ut uerbis sis mihi lenta ueto.
Nam tibi neglecti mittant mala sōnia manes
Mœstaq; sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps de lapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino: ne dominæ luctus renouent ut acerbi
Nō ego sum tanti ploret ut illa semel.
Nec lachrymis oculos digna ē fœdare loquaces.
Lena nocet nobis: ipsa puella bona ē:
Lena uetat miserum phyrne furtimq; tabellas
Occulto portans itq;: reditq; sinu.
Sape ego cum dominæ dulces a limine duro
Agnosco uoces: hæc negat esse domi.
Sape ubi nox promissa mihi est: languere puellā
Nunciat: aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis: tunc mēs mea perdita fingit
Quis ue meam teneat. quot teneat ue modis.
Tunc tibi lena precor diras satis anxia uiuas
Mouerit e uotis pars quotacūq; deos.

Artis romani festæ uenere Kalendæ:
Exoriens nostris hic fuit annus auis.
Vt uaga nunc certa discurrent undiq; pompa
Perq; uias urbis munera: perq; domos.

emori uelle du
sumpti seu uul
ris est a quo iu
in Horatio po
deret occasio
sensatus.

Dicite pier
Seu me
Carmine
Gaude
Lutea sec
Pumic
Summa
Indice
Atq; int
Sic et
Per uo
Cali
Ite dor
Sicu
Illa mi
An n
Sed p
Atq
Hac
Mit
Teq
Siu
Sed p
Aut
q

re rog
lant. i
ligent
nibus
suo d
humo
suo p
uos c
chara
nascit
bia res
propto

emori uelle dum nequa cū matre suo funeri inter sit. & epitaphiū illius facit amore neque domine com sumpti seu uult ut sub ligdami nomine iurna epitaphiū imprimatur. Eripuit iuuenem Iuuenis cois generis est a quo iuuenus & iuuenca: & per diminutionem iuuenulus & iuuenula ueniunt quemadmodū in Horatio porphirio commentatur. Eripuit sua procurauit diligetia: ut iniuriarum inter illos intercederet occasio. Et pro etiam. ut Virgilius attulit & nobis aliquando optantibus etas auxiliū. Durus in sensatus. Potuit uiuere potius quam emori sicut res exigebat Plinius refert: M. lepidum facto diuortio

Dicite pierides quonā donetur honore

Seu mea se u fallor cara neara tamen

Carmine formosa precio capiuntur auaræ

Gaudeat ut digna est uersibus illa meis

Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum

Pumicet & canas tondeat āte comas.

Summaq; prætexit tenuis fastigia chartæ

Indicet ut nomen littera facta tuum

Atq; inter geminas pingatur cornua frontes:

Sic etiam comptum mittere oportet opus.

Per uos auctores huius mihi carminis oro

Castaliamq; umbram: pieriosq; lacus.

Ite domum cultumq; illi donate libellum:

Sicut erit nullus defluat inde color.

Illa mihi referat si nostri mutua cura est:

An minor an toto pectore deciderim.

Sed primum meritam larga donate salute

Atq; hæc submisso dicite uerba sono.

Hæc tibi uir quondā nunc frater casta neara

Mittit ut accipias munera parua rogat.

Teq; suis iurat carā magis esse medullis

Siue sibi coniunx: siue futura soror.

Sed potius coniunx: huius spem nominis illi

Aufert extincto pallida ditis aqua.

q Vi primus charā iuueni charumq; puellæ

Eripuit iuuenem: ferreus ille fuit.

re rogate animam: & rogate imperatiui modi sit. Liquore aqua pura & feruenti ut sacri ritus expolulant. ut tāquam expergefacti se uiuere ostenderent. Nigra puella ut dolori extet indicium. Legent colligent & in urnam congerent. Spargent perfusa lyeo. i. spargent & perfundent ex ritu antiquitatis manibus enim antiqui uino sacrificabant immixto lacte recenti. Quam consuetudinem Virgilius ubiq; in suo diuino poemate mēinit. Lyeo ānofo: metonymicos pro uino ueteri. Tollere humorem: desiccare humorem ex ossibus: & arida facere. Ventis carbasseis: uenti non sunt carbassei. Sed carbassa hoc ē uela suo pellunt flamine: sed carbasseis pro agitatione carbasi uentis excitatis: ut propertius. iiii. Exhibuit uiuos carbassus alba focos. Nam carbassus species est uelamenti in hispania citeriore inuenti. Diues panchara merces. Panchaia teste Seruio in. ii. georgicorum & fabæorum gense eadem est apud quam thus nascitur: unde plautus arabico thure dixit & deducitur. Aeioque arabes. Arabia regio orientalis est sacra olim dicta prouentu aromatum preciofo. Diues & assyria. diues uocatur propter uaria unguentorum genera. sed in primo cōmentario satis super assyria multa diximus. Com

cū uxore apuleia extinctū nimia pietate: non ego firmus in hoc negat se uelle aut posse dolorem pati. nā nō molles modo dolor emacerat: sed robustus quoq; eneruat & emollit: Verba loqui: quasi pleonasmō fecit: ut supra Hæc dicere iussit Limē ad iratę uerba pudenda senem in umbrā tenuem: tāgit opinionem antiquorum supra memoratā: homines scilicet post corporis combustionem uel in umbram inuisibilem & impertractabilem. nigra fauilla: quę dēnum in nigredinē uertit. Ossa candida: cinerem ex ossibus collectū qui candidus est. Comitatus: uis ē passiuū participii ut Virgilius. Fido comitatus achate. nec mirū cū propertius elegiarū. ii. dixerit comitato: ut pulpulo Qui si uera mee cōitarent castra puellę. Hęc genero de matre loquitur quę fletat ob generi interitum. Illa nequa: Pręfatę pro quę pręfatę fueritis antea gręco more dictum. Consuetudo fuit ut propinquiore admissis in cubiculum quos uellent ter mortuum proprio nomie uocaret seu ait ter uale dicto affari cadauer: ut seruat Virgilius animāq; rogate textus ē antiquitatis uitio obscurus. nam quidā habēt rogate quidā codices seruāt precatę Si rogate legimus inusitatę dictum constat: sin aliter recte quidē & latine. nā: quę est hypalage per Zeugma ut fit se suis mater generū filia uirū suū ploret ambę tamē antea mutis manibus pręfatę & animam precatę. At nonnulli dicant illud quę esse superuacuum animamque rogate. ut sit: pręfatę meos mās & ante perfuse manus pio liquo

poni: collocari. Littera: breue epitaphiū. Fronte cerebri: in parte superioris frontispicii: quod ab oībus uideri legique potest. Dolor huic & causa neera. Ordo est neera dolor & causa eraptae cōiugis fuit huic causa perire. Sensus uero est: q̄ ereptā sibi neeram quam sibi in matrimoniū copulare sperauerat morte obcubuit. Causa perire: structura ad imitationē grēcorum: infinitum enim pro gerundio ponūt ut propertius elegiarum primo: ibat & hirsutas ille uidere deas: sed hic perire prout periret exponitur. Coniugis: non quē cōiunx esset. sed quam sperabat futuram uxorem. Virgilius itidem quos ego sum totiens iam dedignata maritos.

q̄ uid prodest coelū uotis impleſſe neera: De sacro uotiuo a se deis exolutū neeram alloquitur impleſſe coelum hyperbolicos aerem capit. aut est continēs pro cōtento: hoc ē deos celestes. & limite marmorei testi: hoc refert ad porticum ex marmore structū. Horatiū carminum. ii. Non trabes hymetiē premunt colūnas ultima recisas aphrica. Insignis: notus & egregius: insignis ut aīnotat. Felsi auctoritas: & ueterum uſus comprobāt: tam bene quā male accipitur: boues. n. qui in foemine atq; pede album habent quasi insigniti uocantur insignes. Conspicius: nenerabilis. Sensus est: uota feci noui ut nobilis generositate fierē aut opulētus: sed te ut frui potiriq; possē. Bēigna terra: telus dicitur benigna q̄ depositum fide liter reddat. Nostra senecta: pro ego senex effectus. Permēſe defunctus tēpore lucis. Defuncti uocātur magistratus excedētes ex officio: unde per trāslationem defuncti uita mortui dicuntur. Graue onerosum: Findāt boues. i. arent. Terra. n. dum colitur ſcindi uideatur. innixa suffulta. Phrygiis colūnis: hoc dicit quantū ad columnas testudineatē porticus in synada ciuitate phygiae olim marmor effodiebat laudatissimum. Horatiū carminū. iij. Quod si dolentem me phrygius lapis & cetera. d. hoc marmore. Strabo scribit geographiē duodecimo: Synada enim urbs est non magna ante quam planities iacet oleis confita. lx. fere stadiorum. Vltērius est docimia uicus & Synadicis lapidis lapicifodina. sic. n. romani eum appellāt idigne uero docimitem & docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat. sed postea propter maxios Romanorum sumptus columnae integrē & ingentes extrahebantur uarietate alabaſtricae lapidi proxime. ideo Claudianus inſilicone dixit. Precioſaq; picto Marmore purpureis cedit quod ſymada uenis. Et Statius ſiluarum primo. Sola cauo phrygiē quam ſymados antros ipſe creuentauit maculis lucētibz atys. Nam multa huiusmodi onera ad mare deuehebātur & columnē & lapideae tabulae magnitudine ac pulchritudine admirabiles Romam deferbantur. Tenare siue tuis siue catyste tuis: Tenarus. teste lactantio grammatico in primo thebaidos est locus umbroſus in radice maleae promontorii laconia ē: iuxta hunc specum marmora quē laconica dicuntur effoſa ſunt. Propertius elegiarum tertio. Quod non tenareis domus est mihi ſulta columnis. Caryſtus uero inſula est in laconica in arcadiā uergens locus aegis extat. a quo unum caryſtium ab alemene celebratur & est ciuitas in euboea ubi erant Strabone teste latoniae caryſtiarum columnarum idēſt lapidum exciſio marmoreorum: quē a loco etiam caryſtea appellabantur. Quare Lincanus y. ait. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa caryſtos. Et nemora in domibus ſacros imitantia lucos: Luci ſunt in cēdūi deorum dicati numibus Ne mēra

Durus & ille fuit qui tantū ferre dolorē
Viuerē & erepta iuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc: nō hāc patiētia noſtro
Ingenio: frangit fortia corda dolor.
Nec mihi uera loqui pudor ē: uitāq; fateri
Tot mala perpeſſa tedia nata mea
Ergo ego cū tenuē fuero mutatus i umbrā.
Cādidaque oſſa ſuper nigra fauilla teget.
Ante meum ueniat lōgos incōpta capillos
Et ſleat ante meum mœſta nexa rogam.
Sed ueniat cara matris comitata dolore.
Mœreat hāc genero mœreat illa uiro.
Præſata ante meos manes animāque rogata
Perfuſaque pias ante liquore manus.
Pars quoq; ſola mei ſuperabit corporis oſſa
Incincta nigra candida ueste legent.
Et primum annoſo ſpargent collecta lyæo
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Poſt hāc carbazeis humorem tollere uentis
Atque in marmorea ponere ſicca domo
Illic quas mittit diues panchaia merces.
Aeoīq; arabes diues & aſſyria.
Et noſtri memores lachrymæ fundātur eodem
Sic ego componi uerſus in oſſa uelim.
Sed tristem mortis demonſtret littera caſum:

utridaria uol
me fuerunt
ad Lycen car
Quo nemus
res uiderent
ſtentat hic

Atq; ha
Lygdamu
Cōiugis

Vi
Blā

Nō ut r

Inſig

Aut ut

Et m

Sed te

Inq

Tunc

Nū

Nā gr

Arū

Quid

Te

quend
nuptis
cipris
Tua c
neufis
ab urg
de nat
poſſu
ius ſi
ſeuli
collo

fane
pertin
Peſſi
ſuper
Vera
luden
rens
reper
teſtan
ratio

viridaria uoluptatis gratia & amoenitatis. siluae cōditae manu: quae olim in nobilium edibus amplissi-
me fuerunt. iuuenalis in crispino. Quanta nemora iactetur in umbra. Horatius itidem ostēdere cupiēs
ad Lycē carminum tertio q̄ in illius nemoribus tempestas saeuiebat. inquit audis quo strepitu ianua
Quo nemus inter pulchra sitū tecta remugiat uentis. Auratę trabes: ideo auro cooptę ut sumptuosio-
res uiderentur. Lucanus. x. Crassumq; trabes absconderat aurum. Solum. solum dicitur quodcūq; su-
stentat hic accipitur pro pauimento quod uulgus solarium uocat. Concha piscis ex quo margarita su-

Atq; hæc in celebri carmina frōte notet:
Lygdamus hic situs ē: dolor huic & causa nexa
Cōiugis ereptæ causa perire fuit.

Vid prodest cœlū uotis īpleſse nexa:
Blādaq; cū multa thura dedisse prece:
Nō ut marmorei prodire e limie tecti
Insignis clara aspiciusque domo.
Aut ut multa mei renouaret iugera tauri:
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecū ut lōgæ satiare tempora uitæ:
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu:
Tunc cum permenſæ defunctus tempore lucis
Nudus lethæa cogeret ire rate.
Nā graue qd pdest pōdus m' hi diuitis auri:
Aruaque si findant pingua mille boues.
Quidue domus prodest phrygiis inixa colūnis
Tenare siue tuis siue caryſte tuis?

quendi ut minime gētium. ubiq; locorum. Timidis faueas saturnia uotis: bene saturniam prēcatur quę
nuptis: preest. Ouidius in epistola Medę. Conſcia ſit iuno ſacris pręfacta maritis: Cipria uenus quę
cipris & Cipria dicitur. q̄ nata in Ciprum ſtati applicuit: uel q̄ parturiētibus pręſideat.
Tua concha: qua mari deuēta eſt in ciprū: cū primum ex ſpumis genita eſt. Tristeſq; ſorores. hermi-
neus eſt nigram paludem: ſtygen intelligit Luridus orchus. Orchus ē inferni flumen abſtyge deſluens
ab urgendo dictus. aut ab ^{inramentum: q̄ per id dei iurare ſolebant.} Cicero uero
de natura deorum. iii. ſcribit Orchum neptini & louis fratrem fuiſſe. per quē Ditem nos ſeu plutonē
poſſimus accipere orca etiam reperitur. ſed eſt genus marinae beluae maximum. ut feſtus ait: ad cui-
us ſimilitudinem uafa ficaria orcae dicuntur: ſunt. n. teretes atq; informi ſpecie: Eſt quoque orca uā
ſculi genus oris anguſtoris: in quā pueri nuceſ dato pignore certant miſcere. Perſi. Raderet anguſtae
collo non fallier orcae.

Si meliora ſerant ne ſint inſōmnia uerā. Explicat inſonium quod de neaera nocte pręcedenti ſō-
nauerat: ſed antequam hoc enarret prius uanum eſſe optat quodcūq; apparuerit. Notandum
ſane contra litteratores noſtri temporis ſomnium dici & iſomnium: & inſōnia: quod Virgilius & Pro-
pertius ſactitauerunt. Lucretius tradit ſtudio mortales obnoxios rerum mente perturbatos ſomniare
Peſſima quies. quippe non quies fuit ſed perterrefactio ſomniculoſa. Vani hoſ dicit qui rem minimam
ſuperſtitione quaerunt. Falſum uiſum. ſictā apparitiouē. In uotis deſideriis deſideratiſ. Fidē credulitatē
Vera nuncia. nota nuncium pro re nuncianda in genere neutro contra laurentium Vallam Seruio il-
ludentem in elegantiarū ambagibus: Sic Catullus in ati. Geminas deorum ad aures noua nuncia refe-
rens ſortis futurae ſcilicet fortunae. Tu ſciſ exta probata uiris: Conſtat tuſcoſ aruſpicię artis fuiſſe
repertores: Vt liuius ab urbe condita. & Valerius Maximus in capitulo de cultu & religione deorum
teſtantur. Quare dixit luuenalis Et tuſciſ digna libelliſ. Noctē fallaci ideo fallaci q̄ per corporis alte-
rationē pluriā noctu uiſuntur falſo. Luc. pharſalię ſecundo Ecquid ait uani terreſmur imagine ſomni

pauidas meticolosas inconstantes: Et natum metuens hominum genus hominum nempe formido in
 genita deos esse fecit. Ideo Statius Thebaidos tertio. Primus in orbe deos fecit timor scripsit. Fuit
 enim epicureorum sententia deos esse: sed de mortalibus curam non habere: sed eo quod ut ait Lucretius
 immortalis quo cum summa pace fruuntur: Semota a nostris rebus longeq; reiecta. Farre pio pla-
 cant: far pro mola posuit a parte totum assumendo Immolare enim est farre molito & sale hostiam p-
 fusam sacrificare Iouem autem placandum mola scimus. Plautus in amphitrione. Somnium narrat ti-
 bi: sed mulier postquam experrecta es
 prodigiali ioui aut mola falsa hodie
 aut thure comprecatu oportuit & sa-
 liete sale. sal suapte natura dum super
 iniicitur igni exilit cum crepitu. Hora.
 carminum tertio. Farre pio & saliente
 mola de sale intellexit: lucina: luna: quae
 eadem est diana a luce denominata.
 Catullus. Tu lucina dolentibus iuno di-
 cta puerpis. turpi facto scelesito facin-
 ori. Lesit probro offendit ac falso p-
 iurio. Iam nox ethereum. describit te-
 pus & noctem processisse dicit. Ceru-
 leo amne: liptote est seu tapinosus: hoc
 est mari oceano: aut ad id respexit quod
 supra memorauimus. quod scilicet ambi-
 at totam terram. fingunt namque poete
 noctem mergi in oceano superueniente
 die. meti deus utilis egregie: deum uocat
 somnum ipsum: qui homines curis as-
 flictos leuat Virgilius. Tempus erat
 quo prima quies mortalibus egris De-
 fluit: & dono diuum gratissima serpit
 Ante domos quoniam ad torum non
 peruenit. Prospexit: coepit apparere in
 diluculo & est animaduertendum duo
 dici scilicet diem iam aduenisse: & se-
 neutique unquam dormuisse: ut fides ha-
 beatur rei quam dicturus est. Nanque
 aut obiectum esset crapulam aut som-
 num fuisse uisionis causam. Sed utrum
 que amouet. Casta lauro. Quantum
 ad Daphnem. casta: quae castitate
 frueretur deorum benignitate ab Apol-
 linis manibus euadens in arborem lau-
 rum uersa euiruit. Describit autem gra-
 phice Apollinis elegantiam tam for-
 ma quam habitu. Myrthea coma. id est
 unguentata myrrha suauissima specie
 Ouidius de arte amandi primo. Illius
 lachrymis quas arbor fundit odora.
 Vngimur: & domine nomina gutta
 tenet. legitur & myrthea coma: quod
 a nobis non probatur scimus enim ab
 omnibus quot legi auctoribus scriptum
 esse Apollinem cingi laurea non myr-
 tho. hoc & ipsa phisica dat intelligere. quod autem apollinis crines myrtho in colorem pre se tulerint: er-
 ror esset interserere quod auri nitor effingere crediti sint a poetis rone caeli sequentibus Tyrio rore puta
 balsamo uel nardo. rore autem dixit sicut sappho ad phaonem. nec meus arabio rore capillus olet. lina latonia

Et nehora in domibus sacros imitantia lucos
 Aurataque trabes marmoreumque solum:
 Quidue in erithreo legitur quae littore ocha:
 Tincta que sidonio murice lana iuuat:
 Et quae preterea populus miratur in illis
 Inuida quae falso plurima uulgius amat.
 Non opibus mentes hominum curaeque leuatur:
 Nam fortuna sua tempora lege gerit.
 Sic mihi paupertas tecum iucunda neaera:
 Et sine te regum munera nulla uolo:
 Oniueam quae te poterit mihi reddere lucem
 O mihi felicem terque quaterque diem.
 At si pro dulci reditu quaecumque uouetur
 Audiat auersa non meus aure deus.
 Nec me regna iuuant: nec lidius aurifer amnis:
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Haec alii cupiant: liceat mihi paupere cultu
 Securo cara coniuge posse rui.
 Adsis & timidis faueas saturnia uotis
 Et faueas concha cipria uecta tua.
 Aut si fata negant reditus tristisque sorores:
 Stamina quae ducunt: quaeque futura neunt.
 Me uocet in vastos amnes nigramque paludem
 Diues in ignaua luridus orchus aqua.
 In meliora ferant. nec sint mea somnia uera:
 Quae tulit hesternae pessima nocte quies.
 Ite procul uani: falsumque auertite uisum
 Desinite in uotis quaerere uelle fidem.
 Diui uera monent uenturae nuncia sortis

ione filia: & intelligit puniceū sublacteū colorē: quo illa p̄stat. Inficit te. ge. synecdoche ē: & notādū cōtra iperitos nostri t̄pis litteratores quosdā negātes synecdoche recte posse fieri p̄ter q̄ in participio. Sic Horatius in poetica O ego leuis Qui purgor bilem sub uerni temporis horam. Et cum contextunt amarantis alba puellē Lilia. alia est similitudo comparatiua. Amaranthus flos est suauissimus & purpureus quasi imarcescibilis uocatus: de quo ita Plinius in naturali historia. Amaranthus est spina purpurea uerius q̄ flos aliquis & ipse sine odore prouenit augusto mense. durat in autumnum summa natura in nomine appellato: quia non marcescit: nam puto ab

Vera monēt tuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte:
Et pauidas mētes falsa timere iubēt.
Et uanū metuēs hoīum genus omina noctis
Farre pio placāt: & saliete sale.
Et tamē utcunq; siue illi uera monēti
Mēdaci somno credere siue uolēt:
Efficiat uanos noctis lucina timores:
Et frustra imeritum pertinuisse uelit.
Si mea nec turpi mēs ē obnoxia facto:
Nec lasit magnos impia lingua deos.
Iam nox æthereum nigris emerſa quadrigis
Mundum cæruleo lauerat amne rotas.
Nec me sopierat menti deus utilis agræ
Somnus: sollicitas deficit ante domos:
Tandem cum somno phœbus prospexit ab ortu
Pressit languentis lumina sera quies.
Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem.
Non illo quicq; formosius ulla priorum
Aetas humanum nec uidet illud opus:
Intonsi crines longa ceruice fluebant:
Stillabat tyrio myrrhea rore comā.
Candor erat: qualem præfert latonia luna:
Et color in niueo corpore purpureus.
Vt iuueni primum uirgo deducta marito
Inficitur teneras ore rubente genas:

latus dulcia. quantum ad uerborum contextum. Tristi: quantum ad sententiam: quæ Tibullo minime fuit grata. Cura deum. Supra diximus q̄ diuorum tutela seruat poetas: ad hanc sententiā Ouidius ait in elegia de Tibulli obitu. At sacri uates: & diuum cura uocamur. Sunt etiam qui nos numen habere putant. Casto poete. poeta castus esse debet: unde camoenē: q̄ qui eas exercet castę mentis exultat: quam uis uersiculi sui sint tenuilluli. Catullus ad Aurelium & Furium comites. Nam castum esse decet primum poetam ipsum: uersiculos minus necesse est: Ideo Martialis ad Cæsarem inquit. Lasciua est nobis pagina uita proba. Quāq; etenim lasciuiant poetarum moduli & petulci uideantur: eorum tamen sententia animi grauis est & optima. Quapropter diuus Adrianus quom teste Lucio Apuleio prima promagia ornare uellet. Voconii poetę familiarissimi sepulturam: his eum uersibus celebrauit. Lasciuus uersu: mente pudicus erat. Bacchus: ubertatis deus: ob cuius gratiam super meditationibus inuocatur a poetis. Sorores: musę sorores n̄ gēitura sūt sed unanimitate & cōcordia q̄si college. Hora. sequēs n̄.

uerbo. i. marceo: & a priuationem significante deductum: quasi eternus. Ideo. L. Columella dixit immortales amaranthi de hortorum cura protrahens. Et autumnno candida mala rubent mala quidem ex parte lactent ex parte rubent. Palla uelut manicis apertis

concutere. Ina: oblonga ad imos pedes. Alludere talis. id est talos percute re spiris crispulosis: unde talaris dicitur. Nam illudere & eludere metaphori ce dictum accipitur pro eo quod uulgus undezare uocat. Catullus. Ipſius ante pedes fluctus salis aliudebant. Ouidius metamor. iiii. Et in alludentibus undis Summa pedum talosq; ternus uestigia tingit. Talus est quę clauicula pedis appellamus. alii dicunt plā tam pedis. i.

cauū pedis. Ouidius metamor. x. Occidit in talum serpētis dente recepto. q̄q; de clauicula & ipse intellexit. respexit. n. ad anguis pressi cōuersionē: nam & i octauo dixit de fame: Et immodico prodibāt tubere tali. sed hic exprimitur habitus deis congruus.

Virgi. Talos uestis defluxit ad imos. Et uera incessu patuit dea. Lyra garula. sonora phystula seu tibia & cythara: ut supra. Garrula siluestri sytula facta deo. Ore sonante. sonum quod dem Apollo ex cythara elicit: & uocis pariter modulationem commiscuit. Digyti cum uoce locuti: chorde p̄ digytorū tactum uariatam symphoniam reddūt: ita ut digyti sint illi quorum opera cantus effunditur. Modu

bacchus musq; nouerunt unq; qui sit rerum euentus. Leges fatorum. lex enim est ut semel edita mori
ant. fatū autē ē lex mūdi insolubilis nulla deoz uolūtate pmutabilis. Pater. Iuppiter. Posse uidere: Nam
& Apollo ipse rerū futurarū casus ignorat: nisi ei pscire Iuppiter cōcesserit. Quod mysterioꝝ argu
mentū nō pterit Maronē. q in ēneide dixit. Quē phoebo pater oipotens mihi phoebus apollo Pre
dixit. Filia matri. quē naturali lege ualde diligit. Bella: elegans. Cupido uiro propriū est epitheton ui
ri amatoris cupidū. Martialis. Prēdicare semel cupido dabit illa marito. Sollicitas uotis. Virgilius. Di
uosq; in uota fatigas. Amictu fusco: hoc ponit pro alarū umbrosaz uelamēto. Casta domo quoniā cu
pit adulterari. Ah crudele genus: foe

minarū genus aspeꝝ uocat: q ne filiis
qdem suis peccerint. uti de Medea le
gitur & althea. Nec fidū foemina no
men. nihil profecto uerius i hoc opus
culo ponitur. Ita Propertius. Nulla diu
foemia pōdus habet. Et alibi. Sed uo
bis facile est uerba & cōponere frau
des. Hoc unū didicit foemina semper
opus. Et Maro i ēneide. Variū & mu
tabile semper Foemia. Quapropter
Horatius car. i. scripsit de amatore nō
cauto. Heu quotiēs fidē mutatosq; de
os flebit & aspera nigris equora uētis
emirabit insolēs. Mutabilis. Foemina
ita mutat: ut nullo uento crebrius frō
des & fluctus moueātur. qui Calphur
nius dixit. Mobilior uētis foemina Et
Horatius libro carminū p̄allegato
p̄fidiose mulieris instabilitatē aurā uo
cauit dicēs. Nescius aure fallacis. In
uanū iocum: derisio est uanus iocus.
Sonora. pp chordas uocales quas in
se habet. Nec similes chordis reddere
uoce sonos: similes sonos dicit: hoc ē
cōgruos & cōsentaneos. Nāq; iā ait.
Sed postq; fuerāt digyti cū uoce locu
ti. Auenā auenico calamo uel cicuta.
Ille ego. emphasis ē in uerbis. quasi di
cat ille ego qui sum filius magni Iouis
agresti fistula cantū modulabar. Igna
uus. qui hoies ignauos: hoc ē sine idu
stria facit. Votis meis. scilicet uota tua

aduersa meis. Nam uota sunt cōtraria uotis: cū amator amatrice potiri cupit: illa uero aliū sibi uirum
copulare querit. uotis ergo dicit quē sunt ut illa uirū aliū habere optet. Nec tam uasti arguit ab ea pte
quē est ab amātibus usitata: quādo crudelitātē aduersi amātis mollire nitunt: ut in quarto ēnei. Virg.
obseruauit. Sed hic a cōtrario illius sentētiē arguit. nāq; uult ostēdere amicā suā facile ac perhumanā
esse: quoniā a feris bestius nō est orta. Quare Catullus hac sentētia lōge acerbiorē facit i argonautica
dicēs sub Ariadnē accusantis Theseū psona. Quod mare cōceptū spumātibus expuit undis. Nec flam
mā uoluens ore chymera fero. in caio mōte ipsius Lityē mōstrū horrendū fuit: quē chymera uocitat
filia typhonis & chedire flammis armata cetera leonis draconis capre partibus similis: de qua Quidi
us metamor. x. scribit. Voluens ore flammam. Virgilius in oītauo de latrunculo. Illius atros Ore uo
mens ignes. Est enim caius altissimus: & globos igneos euoluit: quare fabulis figmentū suffecit. Nec cō
sanguinea redimitus terga caterua. cerberum per circuitionem dicit: qui iubas habet serpētinas: & tri
bus capitibus deformis est hunc Fulgentius interpretatus est fuisse causidicum: ut Petronius in eustion
narrauit: quē iurgii calumnia & ligua uenali: quā plurimū i alienis negociis exercebat: pessimū oibus
uixisse: & post mortē fabulē datū nomē. Cōsanguinea: n. caterua ait: qā & ipse fingit serpēs. Sic lūne.
Lōge cognata colubrē dixit de āguilla. Tres liguē. quoniā & tria habet capita. Tergeminūq; caput. i.
ternū. idocū qdam putāt tergemīnū quasi bis geminatum ter hoc est sex dici. Sed latinitas uoluit eodē

Et cum contexunt amaranthis alba puellæ

Lilia: & autumnō candida mala rubent.

Ima uidebatur talis illudere palla:

Nanq; hac in nitido corpore uestis erat.

Artis opus raræ fulgens testudine & auro

Pendebat leua garrula parte lyra.

Hæc primū ueniēs plectro modulatus eburno

Felices cantus ore canente dedit.

Sed postquā fuerant digyti cum uoce locuti:

Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.

Salue cura deum: casto nam rite poetæ

Phoebusq; & bacchus pieridesq; fauent.

Sed proles semeles bacchus doctæq; sorores

Dicere non norunt quid erat hora sequens:

At mihi fatorum leges auiq; futuri

Euentura pater posse uidere dedit.

Quare ego quæ dico non fallax accipe uates:

Quodq; deus uero cynthius ore ferat.

Tantum cara tibi quantum nec filia matri:

Quantum nec cupido bella puella uiro.

Pro qua sollicitas caelestia numina uotis:

Quæ tibi securos non finit ire dies.

partu editos tergeminos: & quatergeminos: ut de tergeminis Curiatis atq; Horatiis apud historicos legimus. Scylla q; uirginem canibus subnixam figurat. Scylla Phorci filia ex Creteide fuit olim peramata a Glauco deo marino: quæ cum fœtem solitum subtraheret: ut ex cōsuetudine sordes ablueret corporis: efficacibus Circes ueneficiis amore Glauci deperditæ inferiorem pubem imutam sensit i canes & horrida aialia: ideo pudore uicta i mare se præcipitem dedit: quæadmodum Ouidius libro. xiiii. metamor. scribit. At probus cōmētator Virgilianus sane antiquus posuit Scyllam Tritonem habuisse: quæ amore detorque

Et cum te fulco somnus uelauit amictu:

Vanum nocturnis fallit imaginibus.

Carminibus celebrata tuis formosa neæra

Alterius mauult esse puella uiri.

Diuerfasq; suas agitat menses anxia curas:

Nec gaudet casta nupta neæra domo.

Ah crudele genus: nec fidum formiua nomen:

Ah pereat didicit fallere siqua uirum.

Sed flecti poterit: menses est mutabilis illi:

Tu modo cum multa brachia tæde fide,

Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minatis

Sæuus amor docuit uerbera posse pati.

Me quodam admeti niueos pauisse iuuenecos

Non est in uanum fabula ficta iocum.

Tunc ego nec cythara poteram gaudere sonora:

Nec similes chordis reddere uoce sonos.

Sed perlucens cantus meditabar auena:

Ille ego latonæ filius atq; iouis.

Nescis quid sit amor iuuenis si forte recusas

Immitem dominam coniugiumq; ferum.

Ergo ne dubita blandas adhibere querelas.

Vincuntur molli pectora dura prece.

Quod si uera canunt sacris oracula templis:

Hæc illi nostro nomine dicta refer.

Hoc tibi coniugium promittit delius ipse

Fœlix: ac alium desine uelle uirum.

Dixit: & ignauus defluxit pectore somnus.

Ah ego non possum tanta uidere mala.

Nec tibi crediderim uotis contraria uota:

Nec tantum crimen pectore inesse tuo.

Nam te nec uasti genuerunt æquora poti:

Nec flammam uoluens ore chymera fero:

Nec consanguinea redimitus terga caterua:

Cui tres sunt linguæ: tergeminumq; caput.

nime: & solaris feruor caliditate propria earum auget: ideo æstatis tempore abstinendum est. Martialis

ret postea Neptunum conciliasse: ea re exacerbatus Triton a Circe uenenorum auxilia: quibus illa pollebat. accepit: & infecto mari: per quod ad neptunum Scylla uentitabat: puella rei paratæ igna / ra tenus inguina cōuersa sit i canes: reliqua delphinus sit: pars sola quæ super aquam eminet hominis effigiem retinuit. Scylla leona: leonæ feritas inanimissima est. Sic Catullus ad Ruffum. Nunc tu leonæ motibus libyssinis aut scylla latrans infima inguinum parte tam mente dura procreauit ac tetra. Barbara tellus scythiæ. id est scythia regio effretarum getium plena: de qua multa Herodotus Alicarnassensis. & iustinus i Trogi Pompei epithomate dixerunt. Horre daue syrtis. Syrtis locus i aphyrica fabulosis: ubi uariatis uicibus natura aludit. neque enim pede neque nauibus transire illac datur: tum haronæ cumulis: tum maris fluxu ac refluxu repugnante. Amabilior dilectior obseruator. Notos tepidos. notus meridionalis uetus est: qui quoniam ex parte calidissima perficitur: nobis tepidiusculus uenit: ita quod spiras ut serenum turbet: & nubilum serenat. Quamobrem a grecis dicitur. a latinis uero albus. Horatius carminum primo. Albus ut obscuro detergit nubila celo. Sepe notus: neque parturit imbres perpetuos.

Os tenet etruscis manat quæ fœtibus unda. De seipso egrotante mentionem facit. aduersa enim ualitudine correptus per quidecim dies romæ iuxta tyberim iacuit: quapropter Proserpinam dominam mortis & uitæ rogat: ut sibi diutius uiuere cōtigat: quippe & iuuenis est & piissimus. Fœtibus etruscis non ex fœtibus tusciæ emanant aquæ quæ iuxta baias faciunt balneas amoenissimas. sed ait se Romæ fuisse æstiuo tempore cum baiis morandum esset. nam tyberis defluit ex ea parte uesuli montis qua tusciam spectat. Sub æstiuum non adeunda canem: qui de Baiis itel ligunt asserunt cane regnante batarum fontes esse periculosos. æstuant enim. ma

ad Faustinum. Horrida sed seruēt nemei pectora nostri Nec satis ē baias igne calere suo. Ergo sacri fo-
tes & littora grata ualete Nympharū pariter nereidumq; domus. Alii de romana urbe dictū putant.
Nūc autē sacris: uernale tēpus fuisse dicit quādo eger erat. sacris uero fontibus pro morbos depellēti-
bus. Sed cū purpureo uere remittit humus: remittit. i. relaxat aperit soluit p aduētum ueris. Vir. Et ze-
phiro putris se gleba resoluit. Sed purpureū uer appellat flosculorū uarietate. nec mirū. nā purpureus
pro pulchro ab excellētibus poetis usurpat. Virgilius. Et pro purpureo poenas dat scylla capillo. Ho-
ratiū carminū quarto. Pauli purpu-
reis ales oloribus. nāq; olores albi sūt
nō purpurei. Perlophene. Proserpia
cuius arbitrio nostrę uitę ptās ē Vir.
i enei. Quę luctātē aiām nexosq; re-
solueret artus. hoc autē facit Tibullus
ueluti ante diem cadat. Nigrā denun-
ciat horam. horā pro diecula mortē
afferente. est. n. ut diximus Proserpia
uitę nostrę arbitra. Martialis ad Luci-
nū. Nō oēs fallis: scit te Proserpina ca-
num Personā capiti detrahet illa tuo
Horatiū itidem carminū. i. Mixta se-
num ac iuuenū densant funera nullū
seua caput proserpina fugit. nam &
ea est quę nascentibus lucem prestat
unde morientū dominā per lucis de-
fectū putauit antiqitas. Iō dicta ē iuno
lucina: & iuno ifera. Statius siluag. se-
cūdo. Iam cōplexa manu crinē tenet
ifera iuno. Tiresia libro sermonū. ii. itroductus dare iopi cōsiliū parādē rei q̄si iam multa dixisset iqt
Sed me ip̄iosa trahit proserpia uiue ualeq; Nāq; Pythagoras teste Lactantio grammatico libro the-
baidos quinto. duo dixit esse hemisperia: quibus proprios deos assignauit. superioris louem & lunonē
reges fecit. iferioris ditem & Proserpinam: quos louem infernum & lunonem infernam uocauit. Secū-
dum quem Virgilius ait. lunoni infernē dictus sacer. ideo Persephonem intelligit: & est supplicationis
genus ad Proserpinam per sermonis apostropham. Non ego tentauī. probat a pietate se longiori uita
dignissimum. Ordo est. ego audax nō tentauī docere sacra deę laudande nulli deorum temeranda. &
sit sensus: q; non uerbo lesit cereris benigne sacra: quę nulli deorum publicare fas est. fuerunt. n. cereris
mysteria nulli prophano homini detegenda. Quare Iuuenalis. Nec enim bonus & face dignus arcana
qualem cereris uult esse sacerdos. Horatiū itidem carminum. iii. Vitabo qui cereris sacrum uulgauit
arcane sub iisdem sit trabibus: fragilem q; mecum soluat phasellum. dixit de scelerato homine: cui dei
ipsi fatum destinant ob suę lingue garrulitatem. Est autem laudanda Proserpine mater Ceres ob me-
rita: quę in mortales contulit. Docere. detegere publicare uulgare. Venena certa. certa. i. presentanea
certum quidem uenenum dicitur quod efficax est. Dedit: porrexit. Admouimus egros sacrilegis tē-
plis. hoc est in sensu non hortati sumus scelestos homines ut sacra de templo sublegerent: uel aliter nō
arcuimus ex templis egros sacra colentes: & tamen amouimus pro expulimus legitur. Quidam textus
habent admouimus ignes: & est clarus sensus. Fa- ta nephanda sacrum dixit nephandum non sollici-
tat cor meum per hypallagen. i non ego pectore scelus perpetrandum uoluo: uel scelus nephandum
uocat homicidium: quod facinus uexat facinorosos & curis & solitudine. Cicero pro Roscio. Sua
quemq; fraus & suus terror maxime uexat suū quēq; scelus agitat amentiam: afficit: suę malę cogita-
tiones conscientięq; animi terrent. Impia in aduersos soluimus ora deos. blasphemiam in deos conie-
cisse se negat. Nigros capillos: nigros pro teneros. nam respectu quo dixerat cani subdidit nigros: aut
significat se nigrioris capilli fuisse: & per talem uerborum ambitum uult inferre q; nondum consensuit
Curua senecta. quippe per curuum facit hominē: ut Baccloque adiuta senectus. Tardo pede. propter
imbecillitatem: quam infert homini senio macerato. Quom cecidit fato consul uterq; pari. Se na-
tum dicit eo tempore quo Hircius & Panfa conciderunt in bello contra Antonium pro Decio apud
Mutinam gesto Secundo scilicet imperii Octauii anno: Suetonius attestatur ambos consules opera
Octauii occisos: ut solus imperaret. Aquilius niger Hircium in tumultu pugne interemptum ab Octa-
uio dixit. sed Panse quoq; mors suspecta: Gliconis medici ueneno in uulnus indito. Quid fraudare
iuuat. a simili arguit q; diutius uiuere mereatur. Vius crescentibus, uię non maturę dicuntur

Scylla q; uirgineam canibus submixta figuram :
Nec te conceptam sœua læna tulit.
Barbara nec scythiæ tellus horrendaue firtis:
Sed culta & idiris non habitanda domus.
Et longe ante alias omnes mitissima mater:
Isq; pater quō non alter amabilior.
Hæc deus in melius crudelia somnia uertat:
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

Os tenet etruscis manat quæ fontibus unda
Vnda sub æstrium non adeunda canem.
Nunc autem sacris baiarum maxima lymphis
Cum se purpureo uere remittit hnmus.

semp exere
ligno prod
tertium reg
loui celū
siam remo
antiquam

At mihi
Immo
Non eg
Auda
Nec m
Dex
Nec n
Nec
Nec n
Im
Et no
No
Nat
C
Qui
Et
Paro
D
Ely
L

lit tit
tēta
nus h
natu
a my
Dio

mat
pell
nali
om
ang
Seru
natu
ang
app
rum
mis
qno
minu

semper excreſcere uſquequo ad maturitatē peruenerint. Poma modo nata. poma intelligit: quę uix e ligno prodierint: & mala manu dixit. ut Virgilius. Atque mala uites icidere falce nouellas. Tertia regna tertium regnum uocatur iſternus locus iſtra terram. ſerūt. n. fabulamēta ſortibus olim i urnam cōiectis Ioui cēlū: Neptuno aquā: Infernū Plutoni cōtigiffe. Cimerios lacus: Cimerii populi ſunt i aſia: q̄ quo / niam remotiores ſūt a nobis: apud iſeros eſſe putāt: habita cōſideratiōe ad mūdi diſpoſitiōem: ſecū dū antiquam maiore noſtroꝝ rationē. Cimerii enim gręce cimbrī uocātur: a quibus boſphorus cimerius

At mihi pſephone nigrā denūciat horam:

Immerito iuueni parce nocere deā.

Non ego tentauī nulli temeranda deorū

Audax laudāde ſacra docere deā.

Nec mea mortiferis infecit pocula ſuccis

Dextera: nec cuiq̄ certa uenena dedit.

Nec nos ſacrilegos tēplis admouimus ægros:

Nec cor ſollicitant facta nefanda meū:

Nec nos iſanæ meditantis iurgia liguæ

Impia in aduerſos ſoluimus ora deos:

Et nondū cani nigros læſere capilloſ:

Nec uenit tardo curua ſenecta pede.

Natalem primo noſtrum uidere parentes

Cum cecidit fato conſul uterq̄ pari.

Quid fraudare iuuat uitam creſcentibus uuis:

Et modo nata mala uellere poma manu:

Parcite pallentes umbras quicunq̄ tenetis

Duraq̄ ſortiti tertia regna dei.

Elyſios olim liceat cognoscere campos.

Lethæamq̄ ratem: cymmerioſq̄ lacus.

nominatur. De hiſ i quarto ample dicemus. Tempora priſca. ſenes ſemper tranſacta laudant: præſentia obſcurāt. Terquinos dies: quindecim dierum egritudine. Et facilis lenta pellitur unda manu: elegāter uerſiculū fecit dū i tendit dicere innato: Nanq̄ dum natatur aqua impellitur natātis manuū agitatioe. Nō uelit pro nolit ſicuti nō ſcio pro nēſcio. ſed ſciendum aliquid ſemper inter utruq̄ poni uenūſtatis gratia. Nigras pecudes: ut ſupra. Concidit ad magicos hoſtia pulla deos. nempe pecus uilli nigrioris diis iſeris: q̄ obſcuritate gaudet: ceditur ad ſacrificium Et niuei lactis pocula mixta mero. ita mos ſacroꝝ exigit. nam manibus purum uinum & lac recēs. i. ſtatim mulctum: aut id quod poſt foetū quod coluſtrū uocant: libabant. Vir. Hic duo rite mero libans charcheſia batcho Fundit humi: duo lacte nouo duo ſanguine ſacro.

Andide liber ades: ſic ſit tibi myſtica uitis. Sermonem facit ad Liberum ut ſe dolore leuet: de hinc pin / cerna iuſſo pocula ſubminiſtrare: ſocios rogat uino libere indulgeant: quod animis faueat. Ades faueas præſens ſis ſeu fauorabilis. Candide pulcher: nā uirguncule ſpecioſe figuram tenet. Sic

ſit tibi myſtica uitis antiquus mos dū precari uolūt utilia uel grata: ut ſupra. Sic umbroſa tibi cōtingāt tecta priape. Vitis aut myſtica. i. figuratiua dicitur ad representationem facti. Et Virgilius myſtica uanus hiaco dixit. ipſa ſacroꝝ ſignificatio occulta: ut Strabo ſcribit myſtica dicit: & in hac nos imitātes naturā numinis effugiente noſtrum ſenſū mirum i modum numē ipſum honeſtamus. ſit aut myſticum a myſterio: eſt myſterium teſte Eulebio præparationis euāgelicę. ii. dictū a myſo quod latine ſcelus ē: qd Dionyſio accidit: uel ab actico myente: qui uenādo perit: ut Apollodorus ſcripſit: uel forte quaſi

.i. fabulamēta quedā: hoc eſt quedā fabulæ ſignificatio. Medicando. maxima eſt iter grammaticos diſceptatio de gerundiis. Diomedes aſſerit Probū hęc participiali modo uerboꝝ ſupina appellaffe. quoniam nec certum habent numerum ne perſonam: ſed ſignificatum: quo ſolo ab imperſonalibus differunt. Imperſonalia agentis tantum habent ſignificatum ut legitur ſcribitur. i. omnes legūt omnes ſcribunt. participialia aut & patientis habēt ſignificatū: ut frigidus in pratis cātando rumpitur anguis. & Vritq̄ uidendo Foemina: nō dum cātāt uidet: ſed dum cātatur dum ab omnibus uidetur. Seruius uero enei. iii. ſuper illo Virgiliano. Ire iterum in lachrymas iterum tentare precando dixit. dō. naturaliter breuem eſſe. ſed plerūq̄ a Virgilio produci. ut Cantando tu illum. & cantando rumpit anguis. At Priſcianus grammaticus octauo ſcribit: q̄ in o terminantia quę gerundia a modernioribus appellantur & ſupina tamen ſunt: ut Probus teſte Diomede uoluit: tam pto duci q̄ corripit more uerborum ſeu aduerbiorum in o deſinentium. nam uel nomina uel uerba eſſe conſtat. apparet autem plurimis ex cauſis eſſe nomina: quoniam & præpoſitioni iunguntur. ut ad legendum: etiam ſeparatim. quod uerbi non eſt quia per caſus uariantur. Sed ut ego arbitror nomina non ſunt: quoniam ea eſt nō minum uis ut in huiusmodi caſibus producantur: ſed uerba potius dicenda: quoniam ad libitum po

nuntur. sed seu uerbi uim habeat siue aduerbii rariuscule correptum do apud auctores inueni. Iuena/
lis. Plurimus hic eger moritur uigilando. Qu. Serenus. Noxia sepe sibi nimium madendo fuerunt.
Martialis ad Zoilum. Foelicem coenam zoile dando tuam: & cetera: quæ perrara sunt Munere uino
a Baccho reperto: & mortalibus donato in usum uite foelicioris. Puer: minister pincerna. Generoso.
nobili & loco & tempore. Et nobis prona funde phalerna manu: hoc dicto eleganti id Catullanum
non est minus pulchrum. Minister uetuli puer phalerni inger mi calices amariore. Ite procul durum

curæ gēus. Appositio est curæ durum
genus. Curæ dicunt q̄ cor urant Igit̄
& graues sunt: & dicendo ite iocose
utitur ad rem inanimatam sermone.
Delius: Apollo: a Delo natali insula.
Niueis alitibus: aut quasi Apollo au/
gur omē dederit hilaritatis & foelici
tatis hoc dixit: aut se uino operam im
pendere quoad sol pulcherrimus ori
atur itelligit. Hora. carminum tertio
Viueq; producet lucernę dū rediens
fugit astra phoebus. Proposito istitu
to meo. Me duce: p̄cipe seu prima/
rio: quē archipinō seu archipotē uo
cāus. Nāq; i sodalitia ueteres regē fa
ciebāt fortibus iactis. Horatius carmi
num primo. Nec regna uini sortiēre
talis. Et alibi. Quem uenus arbitrū
dicet bibendi. Mite certamen: suaue
concertationem in bibendo plurima
uini pocula. Maiores enim nostri tot
cyatos uini bibere in conuiuio cōsue
uerunt quot ānos amica sua haberet
aut quot in eius nomine essent litterę
Martialis. Neuiā sex cyathis: septem
iustina bibatur. Quinq; lycas: lyde q̄
tuor: ida tribus. Omnis ab infuso numeret̄ amica phalerno: Et quia nulla uenit tu mihi sōmne ueni.

Certamē ergo mite dixit quom alter alterū studet bibendo uincere. nam & in cōpotationibus sacroꝝ
tot quoq; uini pocula ingurcabant quot ānos uiuere cupiebant. ideo Ouidius fastorum tertio. Sole ta
men uinoq; calent: annosq; precatur Quot sumat cyathos: ad numerumq; bibunt. Inuenies illic q ne/
storis ebibat annos: Quę sit per calices facta sibylla suos. Recuset. tanq̄ reliquis sapientior. Fallat
eum tecto cara puella dolo. dira ē amantibus imprecatio: ut cara foemina amatorem decipiat cum al
tero intens. Ille: Bacchus. Dites animos. uinum homines hilarat: & foecundiora ingenia reddit: unde
lectum est Ennium non nisi epotum composuisse carmen egregium. Et Horatius dixit carminum ter/
tio. Narratur & prisci Catonis sepe mero caluisse uirtus. Ideo Propertius elegiarum quarto ait. Inge/
nium positis irritet musa poetis: Bacche soles phoebo fertilis esse tuo. Quin greci putauerunt sapiētię
uim augeri uino unde Horatius. Muniteq; adhibe uim sapiētię. Harmentias tygres: quippe in har/
mentia tygres seuiissime nascuntur: quę ut Solinus refert in memoralibus: accirco Bacchi currum tra/
here simul cum lyncibus feruntur. q̄ utrunq; animal uino & uia depascitur. Has dixerunt poetarum
fabulamenta a Baccho perdomitas ad iugum trahendum. Horatius carminum tertio. Ac te merentē
Bacche pater tuę uexere tygres indocili iugum collo trahentes. Mollia corda dedit. i. mansuefecit ani
malia effera. Sicca: sobria. Conuenit ex equo: utile & conueniens est ex equo. i. iusta parte. Sc. ipsū Bac
chum. Vina iocosa: quibus iocosi homines fiunt. Nam si immodice bibantur faciunt eos contumelio
fos. Ideo Horatius carminum primo. At nequis modici transiliat munera liberi: centaurea mouet cum
lapithis rixa super mero debellata. Iam uenit: proueniet. hęc temporum mutatio sit quom repentinū
adesse malum existimamus. Sic in alteram partem. Lucanus. Vicinus o socii. Bibat. nempe statim fle/
ctetur numen. Hiis: qui bibere recusant. Cadmeę matris p̄da cruenta docet. Argumentum sumptum
ab exemplo Penthei q̄ Bacchus est iniuriarum persequentissimus. Pentheus fuit Echionis filius & Aga
ues Cadmi filię: qui cum Liberi sacra non modo negligeret. sed matrem etiam reliquumq; foeminaꝝ
gregem ab eis prohiberet: forte uisus a bacchante genitrice pro fera disceptus est. Prophyrio tamen
commentator carminum. ii. scribit Pentheum fulmine ictum interfuisse: q̄ Liberum patrem teneret in

Cum mea rugosa pallebunt ora senecta:
Et referā pueris tēpora prisca senex.
Atq; utinā uano neq;q̄ terrear æstu:
Languet ter qnos sed mea mēbra dies
Atq; mihi thuscæ celebratur nuia lymphæ:
Et facilis lēta pellit unda manu.
Viuite felices: memores & uiuite nostri:
Siue erimus: seu nos fata fuisse uelint.
Interea nigras pecudes p̄mittite diti:
Et niuei lactis pocula mixta mero.

Andide liber ades: sic sit tibi mystica uitis
Sēper: sic hedera tēpora uicta feras:
Aufer & ipse meū pariter medicando dolorē:
Sape tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula baccho:
Et nobis prona funde falerna manu.

custodia præda cruenta: putant. n. agave filium procul cōspectum esse feram dicente ouidio metamor.
tertio. Ille aper in nostris errat qui maximis agris. Ille mihi feriendus aper. Illaq; siqua est malum Neq;
re imprecatur. Ira dei. quoniam illa Tibullum amantem spernit. Quid precor ah demens: Correctio
est ex instabilitate amantis. * Venti contraria uota. aeris nubes diri. se. antiquus est in dicendo modus
quotiens uim rebus suis inesse uolunt: qua quoq; oratione demonstrabant uanum uerborum exitum
Catullus ad alphenum perfidum amicum. Vento irrita ferre an

Ite procul durū curæ genus: ite labores:

Fulserit hic niueis delius alitibus.

Vos mō proposito dulces faueatis amici:

Neue neget qsq; me duce se comitē.

Aut siqs uini certamen mite recusat:

Fallat eū tecto cara puella dolo.

Ille facit dītes animos: deus ille ferocē

Contudit: & dominæ misit in arbitrium:

Armenias tigres: & fuluas ille leænas

Vicit: & indomitis mollia corda dedit.

Hæc amor & maiora uolet: sed poscite bacchi

Munera: quē uelstrum pocula sicca iuuant?

Conuenit ex æquo nec toruus liber in illos

Qui se quiq; una uina iocosa colunt.

Iam uēit iratus nīmū nīmūq; seuerus:

Qui timet irati numina magna bibat.

Quales his pœnas quātas deus hisce minetur:

Cadmeæ matris præda cruenta docet.

Sed procul a nobis hinc sit timor: illa q; siqua

Quid ualeat lasi sentiat ira dei.

secundum donatum q; leniat mentem: quē Seruius georgicorum primo damnat. nam ut iquit ipse uer
bum græcum non potest latinam ætimologiam recipere. Diodorus enim siculus: ut Eusebius refert: a
tre Minoe est enim foemininum patronymicum. Catullus Quem procul exalta moestis minois ocellis
Gnosia deo minatiūm est a Gnosio ciuitate Crete. Infert autem optimum esse: si dolor uitetur exem
plo: ueluti si ab ariadna sumamus exemplum: quē in Dia insula egei a Theleo relicta est. Mari ignoto
Catullus desertam in sola miseram se cernit harena. Doctus Catullus cecinit: Fabulam quidē Ariadnē
Catullo attributum: Martialis Verona docti syllabas amat uatis. Fuit enim & oratione perspicuus: & car
mine: tum facundus tum lasciuus & grauis. Hunc aulus Gellius poetarum uocat elegantissimum in his
libris. quos notum atticarum titulo inseruit. Viri ingrati Thesei qui beneficium acceptum non reco
pensando ingratus merito uocatur. Vos ego nunc moneo. ordo est: ego uos nunc moneo felix est qui/
cunque discēs posse carere tuo supple dolore alterius. sensus est fortunatum uideri quicunq; dolori re
sistit suo: eum q; uitat alterius infelicitatis exemplo: unde dictum est: Felix quem faciunt aliena pericula
cautū pēdētia brachia illecebras mulierū notat. nā dū uolūt aliqd a maritis ipetrare osculāt eos quos
ex iratis bēuolos efficiūt brachia collo molliter iniiciēdo. Catullus ad Ceciliū nouicomensē. Quāuis
candida miles puella. Euntem reuocet: manusq; collo ambas iniiciens roget morari: Sordida falsa p
iuria & malignitate scaturiens. lunonem suam. iuno dicitur sponsis esse pronuba. Ouidius in epistola
Phyllidis. lunonemq; toris quē præsidet alta maritis. periuria ridet amantum iuppiter. Sic supra nec in
rare time uentis periuria uenti irrita per terras & freta summa ferunt. Peruigilare per ualde significās

Ei mihi diff. cile est imitari gaudia
falsa conquestio de mulierum fal
lacia. sane intelligendum est tibullum
cum accumberet sollicitate cura quā
immensam sustinebat: in hunc termo
nem prorupisse. sensus est: difficile ui
deri posse simulare letitiā & hoc nulli
preterquam sapienti contigit. Itaque
de Virgiliano aenea legitur spem
uultu simulat premit altum corde do
lorē. istos autem quatuor uersiculos
decet auri linimento trāscribere. quia
Cicero nihil fictum posse esse diutur
num tradit. Sollicitudine igitur oppres
sus proposit o ut tempora mensē secu
ra duceret declinans suspirat hæc iqui
ens. Turpes curas quē hominem tur
pem hoc est deformatū efficiunt Odit
lenēus tristia uerba pater. Ideo odit
quoniam hilarat cōiuiua bacchus Est
lenēus bacchus nominatus a leniendo

auget orationem. nam uigiliarum integritatem notat. Nec obstat an dicamus uigilo noctem unam & per unam noctem uigilauit. quod aliter sentiunt qui sunt imbecillioris ingenii: ut Laurentius Valla in elegantiarum ambagibus: Maro enim nobis scriptum reliquit. Per noctes aliquot diesque cesso: & ante eum Cicero in proemio libelli qui haberemus inscribitur: ibi per aliquot annos admirabili quadam laude provincie praefuit. Nec merenti merito. idest immerito nulla de causa & merenti addidit ut rem adaugeret. Naida lympham hoc est aquam baccho quidem aquas immiscere utile & honestum est. Namque Horatius ea propter acrone teste carminum secundo scripsit ad bacchum.

Tu flectis amnes quonia munera eius admiscuntur aquis ad suauiore usum qua ex causa fingunt poete Bacchi uiribus amnes domitos esse ac supatos: Minister pincerna bibo metior. Martia lympham: tyberia aqua. idest romana a Marte qui iuxta tyberim Syluiam compressit. nam praescianus ostendit in tractatu de numeris & ponderibus antiquos. L. pro. N. posuisse. N. namque est nota quinquaginta ut Apollonides. & L. Tartheus testantur. unde latini dicunt lympham pro nympham aquam uel fontes uolentes monstrare. Virgilius dant famuli manibus lymphas. Possumus etiam martiam lympham interpretari ductilem illum riuulum: quem Plinius refert in naturali historia. xxxvi. A. q. Martio iussu senatus: ut aquarum adueolos reficeret ut inductum: & auctoris nomine appellationem sumpsisse. Liquidum fortius adde merum uult aquam uino immisceri sed uberiores uini copiam infundi. At Catullus ad pincernam dixit. At uos quod iubet hinc abite lymphae. uini pernitias & ad seueros migrate. hic merus est thyonianus.

Bernardini ueronensis poete in elegias albi Tibulli commentatio quarta & ultima incipit.

E messalla canam quamquam mea cognita uirtus Terret.

Quartus & ultimus liber incipit in messallam continens panagyricon cum quibusdam elegidiis quorum pleraque potius epigrammata uocari merentur. quae de Cherinto adolescente formosissimo & Sulpitia Seruii filia habentur. Mea uirtus cognita. laus est a prudentia. e caelo enim descendit.

Vt infirmis ualeant subsistere uires iuxta Horatii preceptum in poetica. Sumite materiam uestris qui scribitis equam uiribus: & uersate diu quid ferre recusent: Quid ualeant humeri: cui lecta potenter erit res: Nec sacundia deserit hunc nec lucidus ordo. Subsistere quasi plus humeris sustulerit quam ferre possit: & est metaphora sumpta a baiulo. Si pro quantum. Laudes deficiant carmina: hoc est non possum equare laudes tuas preconis uersuum meorum. Conditor compositor. nam condere componere est. nec tua praeter chartis intexere quisquam facta uelit. Messallae beniuolentiam uenatur: quem egregie doctum fuisse ostendit. Te praeter cuius eloquentia ceteros anteit. Est nobis uoluisse satis. Sic propertius. Quod si deficiant uires audacia certe Laus erit: in magnis & uoluisse satis est. & Ouidius ad Rufinum. Ut desint uires: tamen est laudanda uoluntas. Hac ego contentos auguror esse deos: & sensus est. uoluntas erit pro perfecto officio. Nec munera parua respueris a maiori probat munuscula non esse negligenda. Cres tulit quidam Dedalum male putant: qui remigium alarum postquam

Quid precor ah demens uenti temeraria uota
Aereae & nubes diripienda ferant.

Quamnis nulla mei superest tibi cura neara
Sis felix: & sint candida facta tua.

At nos securae reddamus tempora mensae.
Venit post multas una serena dies.

Ei mihi difficile est imitari gaudia falsa:

Difficile est tristi fingere mente iocum.

Nec bene mendaci risus proponitur ore

Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.

Quid queror infelix: turpes discedite cura:

Odit lenaeus tristitia uerba pater.

Gnosia thesiae quodam periuria lingua

Fleuisti ignoto sola relicta mari.

Sic cecinit pro te doctus minoi catullus

Ingrati referens impia facta uiri.

Vos ego nunc moneo: felix cuiusque dolore

Alterius discas posse carere tuo.

Nec uos aut capiant pedentia brachia collo:

Aut fallat blanda sordida lingua fide:

Etsi perque suos fallax iurauit ocellos:

Iunoneque suam: perque suam uenerem.

Nulla fides ueneri: periuria ridet amantum

Iuppiter: & uentos irrita ferre iubet.

ex creta in Italiam aufugit consecrauit apollini. nam Dēdalus non cretensis sed atheniensis fuit quidā Minonem iustissimum regem Crete de quo tamen ambigimus res enim perobscura est: quisque quod placet dicat: nostrum est nihil imaginari. Scimus tamen Iginium scripsisse ex sententia quorundam grecorum iouem edos beneficio matris inter sydera collocasse. nam rex quidam crete fuit ad cuius filias Iuppiter enutriendus est delatus: quem quod lac ille non habuerint capram ei admisisse amaltheam non in ne: quę illum educauit & cum solita esset geminos procreare eo fere tempore procreauit quos iter

Ergo quid toties fallacis uerba puellę

Cōqueror: ite a me seria uerba precor:

Quam uellem tecum longas requiescere noctes:

Et tecum longos peruigilare dies.

Perfida nec merito nobis inimica merenti

Perfida: sed quis perfida: cara tamen.

Nā adā bacchus amat: cessas o lente minister

Temperet ānosum martia lympha merū.

Nō ego si fugiat nostrę cōuiuia mēsa

Ignotum cupiēs uana puella torum

Sollicitus repetam tota suspiria nocte:

Tu puer & liquidum fortius addē merum?

Iādudum tyrio madefactus tēpora nardo

Debueram fertis implicuisse comas.

Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura

Vt uideo paucos ante fuisse dies.

Si q̄q̄ tota cōmisi stulta iuuēta:

Cuius me fatear poenituisse magis:

Hesternā q̄ te solum q̄ nocte reliqui

Ardorē cupiēs dissimulare meum.

Emellalla canam: q̄q̄ mea cognita uirtus

Terret: & ifirmę ualeant subsistere uires.

Incipiam tamē a meritis: si carmina laudes

Deficiant: humilis tantis sim cōditor actis.

Nec tua te pręter chartis intexere q̄sq̄quam

Facta queat dictis: ut non maiora supersint.

cepta uocat. Leta molorchis posuit uestigia terris. Molorchus pastor fuit Cleoneus nō longe a nemea sylua inhabitans cuius hercules fuit hospes: cum ad leonis interitum descendisset. De hoc Callimachus meminit in oethion libris. Terris ergo molorchis. i. domo Molorchis cleone: qui quod parum uirilium testiculorum haberet. Molorchus ē nominatus. Leta autem uestigia: quod benigne herculem suscepit. quāquam pauper censu sed effectū diues: ut ait lactatius grammaticus. unde Statius poeta. Gloria nota ca se foribus simulata salignis: Hospitis arma dei: paruq̄ ostenditur auro Robur ibi & lassos qua declinauerit artus Illice: qua cubiti sedeant uestigia terra: aut quia hēnōres illi pene diuinos tribuit postquā ipse hercules addiscens ab eo quemadmodum leo coiret in ferrum prostravit beluam. quę filium suū dilacerauerat. instituit enim ludos quos nemea a siluę loco appellauit. Parua mica. frutulum crustum mi

sydera Cleostratus dicitur primus ostendisse & alii autumant cretem pastorem fuisse in Attica. alii eum qui ex se Cretam nominauit. Cretes quoque Iuppiter esse accipitur qui ut scribit Diodorus cum gigantas urgeret i creta sed precipue Minlyum ante pugna soli & coelo bouem mactauit quo sacro manifestum fuit iouem fore uictorem Icarus. 10. Tortelius i libro orthographie scribit Icarium quadri syllabum nomen fuisse filium Oebali Iaconum regis ex dorodoche filia orsilo chi quem liber pater comitem habuit

Sed ego apud latinos inueni trium tantum syllabarum. ut hic & apud Propertium elegiarum. ii. Icare ceropis merito iugulate colonis. Hic cum sua in Bacchum fide uini usum meruisse fuit que nouum messoribus poculum porrexisset: ab illis opinantibus uenenum sibi datum peremptus est Quare ut longas fabule ambages omittamus. Icarus ortę pestis sedata est. habito oraculo manibus filię suspēse & interempti Icarum sacrificandum filia Erigone in signum quod iustitia dicitur translata est canis autem cui mera fuit nomen I sui nomis Iydis: quod etiam Prochyron: ipse Icarus in bootē: qui arctophylax uocatur Alcides deus ascensurus olympum: hercules cū se in Oetha cōbussisset: ob suorum facinorū gloriam in celestium numerum est a patre receptus: ut in metamor. tractat Ouidius dictus ē alcides ab alceo auo amphitrionis patre: seu

robore quod sensisse uisus est. Propertius elegiarum quarto. Audistis ne aliquem tergo qui sustulit orbem Ille ego sum: alcidem terra rē/

eam uocat. Paut cibant impleuit. est enim preteritum a pasco. Cornu inaurato ut fiat solennus sacru
iuuenalis. Et auratam iunoni cede iuuenam. Gratus quippe non facultas in amico. sed uoluntas spe
ctari debet: inde post hoc. Alios aliosque fastus idest multos & uarios. Opus mirabile mundi: hoc est
per scientiam philosophicam narret de mundi machina. que qualis sit ipse statim declarat per partes.
Qualis in immenso descenderit aere tellus. terra omnium elementorum depressissima est: quoniam in
globum constet formata: suisque uiribus tendat ad centrum idest medium: circunquaque ipso aere lu

strata. Lucanus. Dum terra fretum
terramque leuabit aer: Nam ut ait Ci
cero de natura deorum. ii. Principio
terra ipsa sita in media parte mundi
circumsusa undique est: hac animabili
spirabilique natura: cui nomen est aer
Deflexerit orbem incuruum. totam
nempe terram mare circuit. unde Am
phitrites & Neptius uocatur. Ideo
Manilius libro astronomicon ait. Ae
quora diffudit toto nascentia ponto.
Catullus. Oceausque mari totum qui
amplectitur orbem Aer uagus hoc est
nature mobilis huc illuc permeans.
Qua surgere nititur. omnia elementa
circularia sunt: itaq; dum alterum ab
altero discedit proximum attigit. Ae
ther passim fluat. quatuor elemēta te
gunt quibus celi fabrica consistit quo
rum ignis liquidissimus est. ouidio seri
bente primo metamor. hunc superum
posuit liquidum & grauitate carentē
Aethera. sunt uero ether filius Demo
gorgonis & achē: ut pronapides dixit. uerum nostri cum grecis pro elemento acceperunt. quare Apu
leius maius quid in libro de cosmographia ait. scilicet celum ipsum stellasque omnem syderum com
pagem: etherem uocari: non quod igneus sit & intensus ut quidam putauerunt: sed quod cur sibus rapidis
semper rotetur: unde Aristotelis sententia comprobatur in libris quos de celo composuit ex
enim semper

iuunctus Ouidius inibi. Proximus est aer illi lenitate locoque. celo pendenti celum a cauitate quidem di
ci uoluerunt ueteres: aut a celatura greci cosmon ab ornatu. latini a puritie mundum. Claudantur ut
omnia quasi celum a celando idest tegendo deducatur. Sic Ouidius inibi: & quod tegit omnia celum
Par equalem laudem. seu quod spes abnuuit ultro. quasi uelit dicere maiora sed hoc non sperat. Tanto
carmine ubi de tuis laudibus agatur. Chartę liber iste Nam quāquam atique. Messallam dicit precla
rum a stemmate domus sue. Gentis profapie. Superant superabundant. Non tua gloria est contenta
maiorum fama: hac. s. ratione non est contenta. quam ponit satyrus nepe miserum est alienę incumbe
re fame: Index existimator quasi iudex rerum tuarum. Imagine tuorum maiorum. Quam tibi maio
res sensus est. tu contendis. anteire omnes maiores tuos re & uirtute ut ipse futurus sis uenturis maius
decus: quam tibi tui maiores extitere. At tua non titulus promittit Messallam eternum fore pro
pter sua benefacta. uno enim titulo non capientur omnia a se gesta sed magna de illis uolumina con
struentur. Titulus ergo non capiet idest epitaphium non comprehendet. est enim titulus teste Lactan
tio grammatico theba. iii. memoria bonorum factorum qui solet supponi tumulis mortuorum. Cupi
di: auidi auctores scilicet. Componere ad componendum conuenire. Quique canent iuncti pede. poe
tas intelligit: quorum ars in uersibus colligitur structura pedum egregie locatorum. Quique soluto hi
storiographos accipit: qui libera scribendi licentia uagantur. Quis potius certamen erit: quis pro qui
bus inerit concertatio ut aliis alium eleganter & copiose scribundo superet. castrisue foroue. sensus est
eorum quisque scriptorum excellentiora dicet de tua in militia domique administrationis sapientia &
integritate nemo tamen uirtutem tuam equare uerbis poterit: hoc est digna satis orationibus suis com
prehendere quod statim per similitudinem declarat. Libra bilanx trutina. Sedet descendit. est autem
dictio sumpta a trutina. Alterno orbe orbem uocat scutulas ipsius bilanci: alterno uero propter alter
natim descendente & exurgente. Inconstantia uulgi endiadis est prouulgus inconstantissimum. Sedare

Est nobis uoluisse satis: nec munera parua
Respueris: etiam phœbo gratissima dona
Cres tulit: & cunctis baccho iucundior hospes
Icarus: ut puro testantur sydera celo
Erigoneq; canisq; neget ne longior atas
Quin etiam alcides deus ascensurus olympum
Lata molorchis posuit uestigia terris
Paruaq; caelestes placuit micæ: nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor: ut tibi possim
Inde alios: aliosq; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni memorabile mundi
Qualis in immenso descenderit aere tellus:
Qualis & incuruum pontus conflexerit orbem:

queat hoc e
feli compon
quem conspe
lus Nelsonis
graphia legi
sequentem

Et uagus
Huic & co
Pendent
Et quode
Seu tibi
Siue mi
Hoc tibi
Nam qu
Non tu
Nec qu
Sed ge
Qua t
At tua
Aetern
Cōuen
Vndio
Quis
Vt no
Quis
Nect
Iusta
Prona
Qual
Instal
Nam
Nō a
Sit p

Homo
Fuit h
maris
Iumna
Thra
pallac
uigau
sed ill
curfus
attribu

queat hoc ē officium summi & maxime auctoritatis uiri solus enim uir integer ignobilem uulgum potest componere. Quare Maro per comparisonem dixit. Tum pietate grauem ac meritis si forte uirū quem conspexere silent arreptisq; auribus astant ille regit dictis animos & pectora mulcet. Pylo Pylius Nestoris ciuitas fuit: de qua diuersa est apud geographos sententia: ut in octauo Strabonis de geographia legitur: ithace oppidum ubi Vlyxes regnauit: & una ex echiadibus insula: sed istud refertur ad sequentem uersum: uel parue magnum decus urbis ulyxem ille: Nestore Tum terna per orbem Sæcula

Et uagus e terris qua surgere nititur aer.
Huic & contextus passim fluat ignibus æther:
Pendentiq; super claudantur ut omnia cælo;
Et quodcūq; mea potuerunt audere camœna:
Seu tibi par potuerūt: seu q; spes abnuuit ultro
Siue minus: certe q; canent minus: oē mouemus
Hoc tibi: ne tanto careat tibi carmine charta:
Nam quanq̃ antiquæ gentis superant tibi laudes
Non tua maiorū contenta est gloria fama:
Nec quæris quicquid iudex sub imagine dicat:
Sed generis priscos contendis uincere honores:
Quā tibi maiores maius decus ipse futurus
At tua nō titulus capiet sub nomine facta
Aeterno: sed erunt tibi magna uolumina uersu:
Cōueniēt q; tuas cupidi cōponere laudes
Vndiq;: quiq; canēt iuncto pede quiq; soluto:
Quis potius certamē erit: sim uictor i illis:
Vt nostrum tātis iscr̃bam nomē in actis.
Quisq; tibi maiora gerit castrisue toroue:
Nec tamē hīc aut hīc tibi laus maiorue minorue
Iusta pari premitur: ueluti cum pōdere libra
Prona nec hac plus parte sedet: nec surgit ab illa:
Qualis iæquatū siquādo onus urget utriq;
Instabilis natat alterno depressior orbe:
Nam seu diuersi fremat incōstātia uulgi
Nō alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda: tuis poterit mitescere uerbis:

Homerus Vylxi ante omnes i omni genere uirtutum ornato hoc attribuit i primis oppida multa adit
Fuit huic sapiētia nota. Hic uero tractatus Tibullianus ex homerica lectione totus excerptus est. Quā
maris extremis: ad penitissima quippe orbis loca Vlyxes iactatus est: & hispaniam accipit ubi extra co/
lumnas in atlantiaco pelago Homerus Vlyxem fuisse scribit. Cyconum manus: Cycones populi sunt
Thraciæ iuxta hebrum: quos ulyxes certamine inito superauit. nāque Ditis asserit q; quom Vlyxes de
palladio cum Pallamede certaret. & iam eius causa occubisset Ajax: timēs ipse ne interciperetur. ena
uigauit clanculum. neptunus ex obitu Palamedis nepotis indignatus eum ui tempestatis aggressus est
sed ille in cyconum terra ueniens uix illis superatis euasit sospes: non ualuit cyclops coeptos auertere
cursus. De Polyphemo intelligit qui in sicilia ethnam inhabitauit. huic unum oculum in fronte solum
attribuit antiquitas: ut rem poetico figmento doceret: fuit enim uir qui prudētia plurimum ualuit quo

fertilibus titan decurreret oris: ita di/
ctum est ut ab Ouidio duodecimo me
tamior. annos bis centum nunc tertia
ducitur etas. annos enim Nestor tercē
tos egit: homerus:

Acron tamen Horatianorum carmi/
num secundo commentario ait Nesto
rem annos nonaginta uixisse: hoc est
tribus etatibus functum. unā enim etā
tem triginta annos posuisse antiquita
tem refert: quod & lactantius gram/
maticus Thebaidos quarto secutus ē.
Credid enim nestorem annorum sexa
ginta fuisse: quom bellum thebanum
conflatum est: in quo tamen ipse mili/
tare uoluit. unde poeta scribit liuenis
etate secunda Nestor & ire tamen pe
ritura i castra negauit. Ille per ignotas
audax errauerit urbes. Horatius in po
etica ex Homero transferens ait. Qui
mores hominum multorū uidit & ur
bes. Sed diu audax dicit ulyxes. lau
dem imminuit: ut Messallam uberius
laudet. Nam poete: ut Srabo in geo
graphia scribit: heroas illos antiquis
simos singulari peditos sapientia fu
isse declarant. qui ad multa peregrinā
tes loca longis uagabantur erroribus
In amplissimo enim ponebant multo
rum mortaliū urbes uidisse & pruden
tiam intellexisse: ut Nestor & Menelaus
apud homerum gloriantur: qui quidē

circa in fronte hoc est in cerebro unum oculum pro uigilantia & calliditate dicitur habuisse. unde polyphemus quasi multe fame interpretatur id est percelebris. Cessit & etneæ interpretatio est superioris uersiculi duriusculum enim id uisum est ad intellectum polyphemus quidem filius fuit Neptuni: ea ratione quam aulus Gellius in noctibus atticis ponit. Vetustas enim homines supra humanas uires alia qua excellētes uia deorum filios dixit: quod si ferociores crudelioresque fuerāt neptū. i. maris credidit uel certe filius fuit neptū ex Thosa filia Phorci ut Homerus in odyssæa ponit. Hic tentauit Vlyxem decipere nisi uiri grauis prudentia intercessisset: quam tangit dicendo per synecdochē lunctā maroneo foedatus lumina baccho. Sed clarius & breui pertractanda est fabula. Post excidiū troianum Vlyxes ab celeno cepit oraculū se uariis regionibus itandum antequam ad patrios lares: perueniret postea quam igitur multa perpessus est: uenit in siciliā duodecim comitibus sociatus: ubi hominem ferum & immanem Polyphemum nomine conspicatus de loci situ & hominum ritu seiscitatur ille superbe: ut feritas postulabat: respondens: duos ex illis continuo inglutit sequenti luce totidem fregit dentibus nec alter inclinante die in ceteros se habuit tunc Vlyxes pacis recōciliatione simulata cadum unum ex tribus quos secū uexerat sitienti porrexit. supplicans ut sibi reliquosq; sodalibus uinum nolle in ferre: quod gigas si alium sibi dedisset uini cadum deinde alium pollicitus est: Quamobrem ebrius sōnū coepit. cui Vlyxes cū cetero comitū

coetu necem parans oculum unum quem solum in fronte gestabat: acutis palis eruit interfectarumque omnium pellibus induti omnes ut fallaciam illi iniicerent: ab antro tuti digressi sunt. Maroneo ergo baccho positum non est a Marone: de qua urbe Liuius in primo de bello macedonico meminit sed ab homine Maroneo nomine. ut in Probo commentatore scriptum inueni. Nam ubi uirgilius in georgicis dicit: lunat ismara baccho conferere: ille ait ismarum esse oppidum: quod expugnauit Vlyxes quom a Troia discederet: & uictor unum accepisset a Maroneo: cuius pater Cupithus traditur quod uinum cyclopi dedit. Eius autem tanta uis fuit: ut unum uini metron uiginti metra sustinuerit aque: iuxta quā sententiam auctor loquitur: & propertius elegiarum secundo inquit. Necnon ismaro tu Polypheme mero. plinius autem in naturali historia quartodecimo ex homeri sententia Maroneum nasci in loco Thraciæ maritimo dicit. Vexit & æolios placidum per nereā uentos. Fabulamenta poetarum referunt quod itidem ab æolo hippotade uentos accepit in utre: ut domum suam sine lesione eorum enauigaret: at quom diebus nouem enauigans portum tetigisset: tanta fuit familiarium auditas quid illud esset intelligendi: quod opes putantes illic congestas utrem soluerunt: quo facto Vlyxes iterum uiuentorum ad uersaria arreptus peregre ire coactus est: dicente Ouidio metamorphoseos quartodecimo. proxima post nonam quom sese aurora moueret. Inuidia socios prædeque cupidine captos. Esse ratos aurum dempsisse ligamina uentis. Cum quibus ipse retro per quas modo uenerat undas Aeolique ratem portus repetisse tyranni: Aeolus enim: ut Strabo in geographia scribit ex grecorum sententia: deo habitus est uentorum custos & rex quod in ipsius freti locis: per quē cursus & recursus est: & nauigationis asperitas per fluxus atque refluxus aggrediendi signa comonstrabat. Apud enim maiores nostros ob aliquam conmoditatis rationem magni uiri sunt celebrati pro diis ut in deorum natura Cicero scribit & plerique primatu digni sunt habiti: qualis Danaus in Agris inundationes ostentans: & atreus aduersus solis cursum uates habiti & aruspices reges. præterea: ut idē geographi. vi. scribit: Sicilia uulcāo sacra tribus in locis quasi crateribus efflat: quom tota ignita sit Si igitur uenti spiraturi sunt: pro eorum qualitate signa protenduntur. Namque si hauster erit nebulosa circum insulam effundebatur caligo adeo ut procul spectantibus Sicilia non cerneretur. Si boreas ex altero cratere purę flammę altius euehebatur. maioresque irrumpebāt spiritus. Sic de euri & zephyri obseruationibus scribitur. in quibus omnibus custodiendis Aeolus diligentissimus a poetis sub fabulamēto poetico ueritatē sequentibus uentorum rex uocatus ē. Vlyxes autē secundum Homerum in sicilia coriorum sutorem inuenit. a quo uentos datos ab

Nō p̄ylos atq; ithace tantos genuisse feruntur
Nestora: uel paruæ magnum decus urbis ulixē
Vixerit ille senex quī: dum terna per orbē
Sæcula fertilibus titan decurrerit horis:
Ille per ignotas audax errauerit urbes:
Qua maris extremis tellus includitur undis:
Nam cyconūq; manus aduersis reppulit armis:
Nec ualuit cyclops cœptos auertere cursus:
Cessit et ætneæ neptūnius incola rupis
Victa maroneo foedatus lumina baccho.
Vexit et æolios placidū per nereā uentos:
Incultos adiit læstrigonas: antiphatēq;
Nobilis artaciæ gelidos quos irrigat unda:

Aeolo insutos esse fictum est: qui alludere uoluit ad piscationem galeotarum piscium: quam in sexto Strabo pertractat. Incultos lestrigonas. lestrigones populi sunt in extremo Italiae Siciliam uersus ex-
feris moribus habitantes prius urbem Formiarum inter Terracinam & Sinuessam: dicente Ouidio.
Inde lami ueteres lestrigones inquit in urbem Venimus: antiphates terra regnabat in illa. Ad hos. n.
Vlyxes peruenit. Iuuenalis. Fingentem immanes lestrigonas. Antiphatemque: Hic fuit Lestrigonū
rektor: ut in antedicto loco Ouidius ostendit. Antiphates terra regnabat in illa. Sed quare Lestri-

gonas dixerit: postea regem illoꝝ sub-
diderit: ea ē ratio: ut historiam exple-
ret. Namq; Ouidius scribit Machare-
um ab Vlyxe missum cum duobus so-
ciis ad antiphatem uix cum altero ui-
tam fuga seruasse. Sed orto bello una
cum ulyxis naue effugisse: caetera so-
ciorum classe amissa. Nobilis arta-
cie: artacia fluuius est per lestrigonū
regionem decurrens fonte limpidissi-
mo: ut Homerus auctor est. Solum
nec doctę uerterūt pocula circes. Cir-
ce filia solis fuit ex Perla nymphea oce-
ani filia: ut poetę fabulantur. Diodo-
rus ait filiam ex Oeta & Hecate filia
Persis. nam refert qd sol ex Persa du-
os filios habuit Oetam & persen. ex

Solum nec doctę uerterunt pocula circes:
Quāuis illa foret solis genus apta uel herbis
Aptaq; uel cātu ueteres mutare figuras.
Cymmerion etiam obscuras accessit ad oras
Quis nunq cadēte dies apparuit ortu
Seu supra terras phœbus: seu curreret infra.
Vidit & inferno plutonis subdita regno
Magna deū proles leuibꝫ discurreret undis:
Præterit ꝑ cita syrenum littora puppi.

Perse nata est Hecate: quę cum patre uenenum assumpsisset: nupsit Oetę patruo: tresq; liberos sūtu-
lit Circę: Medę: Aegialeum. Hęc Circe omnes ulyxis socios uertit in porcos. Virgilius. Carminibus
circe socios mutauit ulyxis: Solus Vlyxes euasit. Quippe ut Ouidius refert. Mercurius ulyxi florem de-
derat: Tmolii nomine uocant superi: nigraq; tenetur radice: & aureum colorem ostendit: de quo in
naturali historia Plinius ait. Huius ope & deorum monitis ipse sospes stetit. hunc Maro in priapeis io-
cis fecurians & salibus mentulam interpretatur: qua ob insolitam crassitudinem Circe oblectata se
abstinuit ab Vlyxe. Circe enim ex taurica regiōe fugiens non longe a Caieta sedem posuit in monte q
Circeus dicitur: de suo nomine scribente Ouidio. Nomine dicta suo circea reliquerat arua. Herbis
uel cantu. ueneficarum est berbarum & uerborum uti potentia: ut Lucanus sexto docet. Cymme-
rion etiam obscuras accessit ad oras. Cymmerion grece positum est: & populi sunt in Asia uicini sedi-
bus amazonum: ad quos Homerus in odysea scribit Vlyxem ex ultimo occidentis maris aplicuisse:
quos certe ipse ad inferos esse constituit ea ratione qd ad septentrionem & occasum habitant loca sita
ad bosphorum: uel qd Homeri etate uel paulo ante accessum ad Cymmerios factum fuisse commen-
rant ad eoliam usq; ad Ioniam: ideo etiam obscuras oras dicit. qd Taurum: ut ait Priscianus: cymme-
merius gelidis habitant sub finibus unum. Quippe hoc tidem ostendit Homerus obscuras eorum oras
per agri clima insinuans: qd tenebrosus sit quom aere & nebula illi cooperti sint. Vnde Guaricus noster
in Strabonis geographię primo Homerum interpretans ait. Illis sol nunquam Phœton sua lumina spar-
git: Pernitiosa super nox semper tenditur istis. Idcirco Ouidius metamor. undecimo somni domum de-
scribens quom prope cymmerios esse dixisset subdidit. Quo nunquā radius orientisue cadensue Phœ-
bus adire potest: nebulę caligine mixtę Exalantur humo: dubięque crepuscula noctis. Quis pro quibus
antique positum. Cadente die nunquam ortus apparuit: hinc dignoscitur qd sunt populi in ultima re-
giōe Asię uersus septentrionem positi quom neq; in ortu suo neq; in occasu sol illis re unquam osten-
dat. Dies solaris lux. seu curreret infra per antipodum regionem nobis inferiorem dicit. quasi mirū
non sit. si quom sol nobis lucet illis non uideatur. At saltem quom a nobis recedens lustrat antipodas
uideri proculdubio apud illos deberet. Vidit ut inferno plutonis subdita regno. Magna deum pro-
les leuibꝫ discurreret umbris. per fabulamenta poetica Vlyxem ad inferos descendisse dicit. quoniam il-
le scilicet ad bosphorum Cymmerium & cymmerios populos accesserit. qui quoniam tenebrosa inco-
lunt loca. antiquitas Vlyxem finxit ad inferos descendisse. hoc est ad finitimas inferno & obscuras re-
giones. Propertius secundum fabulas ait elegiarum. iii. Nigrantelq; domos animarum implese silen-
tum. Nam ibi deorum prolem uidi qualis fuit Hercules & Bacchus. quorum simulacra stetisse illic pu-
tauit antiquitas. Potest & generaliter accipi de humano genere. omnes. n. serius aut citius ad unam se-
dem properamus. ut Ouidius tradit. Illud quoq; nō inconuenit ut magna deū proles ad ulyxē referat
& subitelligat dū discurreret. Nā ex loue genitus ē Acrisius. ex eo Laertes ex quo & Anthidia ulyxes.

a lone quartum tenens locum propaginis. Syrenum littora cantu: syrenes nymphę fuerunt Acheloi fi-
lie: quę in tractu pelori tam artificiose concinebant: ut una uoce: altera lyra: tertia tibia transeuntes
nautas detinerent: Quidio scribente de arte amandi tertio. Monstra maris syrenes erant: quę uoce ca-
nora Quaslibet admissas detinere rates. Hac ex causa Vlyxes prudentissimus & rerum scientissimus
socios cetera suas aures obligare iussit: ut imminens periculum euaderet: dicente Martiale ad Cassianū.
Syrenes hilarem nauigantium poenam blandasq; mortes gaudiumq; crudele. Quas nemo quondam

deserebat auditas fallax ulyxes dicit
reliquisse. Sed Palephatus libro prio-
credibilium eas fuisse meretrices feri-
bit: quę deciperent nauigantes: ut Eu-
sebius de temporibus memorat. Con-
finia tergemi montis. nequa q; fines
lilybei: pachyni: pelori accipimus: in-
ter quos scylla latrans infima ingui-
num parte tumultuatur. Sed quod ait
Eratosthenes: quem Strabo i geogra-
phie primo damnat: quom Homeri
reprehendat compluribus in locis: tū
q; de syrenibus locutus sit perperam.
nam sunt: ut ait ille: qui syrenes in tra-
ctu pelorio ponant: alii ad syrenussas
insulas: qua plus q; duo milia stadio-
rum ab sint: illas autem triuertem ef-
se scopulum qui cumanum a posido
mate finem dirimat. Verum scopulus
ille nequaquā triuertex ē: nec nimis in-
sublime tollitur: ceterum cubitus qui-
dem longus & angustus a caprearū

freto locis extenditur: altero ex montis latere syrenum sacellum habens: ex altero autem ad posido-
matem finem parue tres insule adiacent desertę petrose: quas syrenussas uocant. Sed quom Homerus
dixerit eas esse non est error habito ad Siciliam respectu unde non discessit. Nantem: nauigantem.
Orbe seuo. gurgite tametsi utiq; semper procelloso: tum maxime tamen seuo: quippe Ouidius scribit
metamor. xiiii. Scyllam cum in monstrum horrendum conuersa esset memorem ueneficiorum Cir-
ces absorpsisse quosdam ex Vlyxis sociis Circeam amantes. Charybdis uiolenta suo ore. hoc ideo di-
ctum est: quoniam monstrum istud est loco tempestuosum. Namq; alternatim sursum deorsum uersus
uoluitur: quod statim poeta notificat: & Homerus scribit Vlyxem in forbitionem ipsius incidisse: sed
tamen euasisse. Pascua uagi solis: uon occidentem regionem accipit: ubi fabulantur poetę esse solis sta-
bula: sed Stilię partem intelligit: ubi ex sententia Homeri in Odyssęa Lampetie cuius soror erat Phae-
tusa solis filia ex nęra nymphea patris armenta custodiebat: qua iter faciens Vlyxes sociis permisit ut
ex illis arriperent: quod ne facerent a Circe premonitus erat. Quamobrem fecit naufragium. hanc fa-
bellam tetigit Propertius elegiarum tertio. Lampetie siculis ueribus mugisse iuuenos Pauebat hos
phoebo filia lampetie. Atlantidos arua calypsus. Calypso fuit Atlantis filia: ut in odyssęa scribit Ho-
merus: & Virgilius in priapeis inquires. Hic legimus circeam atlantiadamq; calypson Grandia dulichii
uasa petisse iuri. Quamquam Hesiodus in theogonia oceani & Tethyos filiam scripserit. ad hanc nau-
fragus Vlyxes post abitum a Circe peruenit: eiusq; conturbatio septennium usus est: quę habitauit i
insula de suo nomine in mari aphrico iuxta ionium uersus maiores syrtes. Tellus phęacia Corcyra
dicit: quo perueniens naufragus ab Alcynoo rege benigne susceptus est: cuius in dicendo copia & or-
nati capta dicitur Nausicaa regis filia. Quāuis Homerus noster in priapeis ridens dixerit membri ma-
gnitudine oblectatam: cuius crassitudinem mirata est frondenti ramo uix potuisse tegi. Finis. quip-
pe suorum errorum finis fuisset Corcyra si regiam filiam oblatam sibi i matrimonium accepisset: sed
abiit: ut Homerus amplissime cecinit. Seu finis quia inde discedens recta domum annauigauit: sed a
Thelegono interceptus uitam finiuit. Atq; hęc seu nostras. uult poeta de erroribus Vlyxis famam
diminuere: ut Messallę gloriam largius extollat: quasi fabulosa fuerint multa quę de eo enarrantur:
ut Ouidius in tristibus. Adde quod illius pars maxima ficta laborum: Et Eratosthenes adeo
fabulatorias de Vlyxe pugas ludit: ut eum omnes tum maxime Homerum uaniloquum fuisse testatus
sit. Tua dum facundia maior. Quintilianus decimo Messallam facundum fuisse notat. Messalla

audius & ca
Qui etiam C
non uerum
rum circa &
Describit au
bellica qu

Qua de
Qualite
Quemu
Fontibu
Vt fact
Laudis
Quis t
Iecent
Aut q
Posit
In p
Seu l
Parm
Siue
Amp
Iam
Adu
Tur
Seu
Rec
Seu
Dex
Mile
At n
Nan
Fort
Pan
Tel
Qu
Ter
Cen

noni
Hs:ub

nitidus & candidus: & quodammodo praeferens in dicendo nobilitatem suam: uiribus minor.
Qui etiam Cicerone florente non parum in eloquentia dignitatis cum Pollione obtinuerit. Nouum:
non uerum sed fictum. Artes belli: rei militaris scientiam. Fossam: fossa est castrorum & muro/
rum circa & extra pomeria: fouea uero scobs dicitur: a fodio utrumque uenit: inde fossor & fossorium.
Describit autem particulatim quibus inniti rebus imperator in bello debet. Nervos, instrumenta
bellica qualia sunt phalarica: balista: scorpio: & huiusmodi reliqua. Sit melius claudere: scilicet ab
icursu hostium. Dulces liquores: fœtici
losos: ne exercitus aquae pœuria obru
at. Assiduo certamine laudis. Miles nō
torpere debet: sed assiduo ludo laudē
q̄rere: cui propter strenuitatē ductor
afficiatur. hoc autem satellites in ca/
stris decet efficere uti postea in bello
corpus ad omnem uirtutis patiētiam
induratum habeant. Iccirco Lucanus
de Catōe scripsit: iamq; actu belli nō
doctam ferre quietem. Constituit mē
tes seriemq; agitare labore. Et a Clau
diano scriptum legimus. Si bella to/
nant prius agmina duris Exerce studi
is: & seuo prœstare marti. Tardam
non celeri uolantes cursu: Lento flexi
bili uel tardo Arcto freno. idest oriā
satis anguste fabrefacta. Compesce
re. retinere: quod magnē est industrie
Huius dicti contrarium statim ponet
Permittere: effundere: & in totum
dare. Virgilius. Classiq; immitit ha/
benas: Loca signata: pro scopulo di/
xit: quasi ad signum idest metam elec
ta. Martis. belli aut ueri aut in speci
em ueri. Aduersis signis: uexillis obui
am directis. Faciem: prospectum to
tius pugne: agmen quadratum: uti p
quadrangulum dispositum incedat
quadratē huiusmodi instructōis exer
citum in bello uarias species Luius in
decadibus ponit. Inequatis: ut altera
sit maior: & effusior altera. Dupli
cem: dupliciter diuisum: aut iunctum:
simul cōmixtum. Dextraq; ut leuū
teneat miles: intelligit strenuitatem
militis utramq; in pugne partem se ui
riliter exercentis. Dubias. incognitas
& non ueras. Fortis iapidie: laus est
a corpore & animo. De fortitudine
iapidum scribit Appianus alexandri/
nus. lapis aetholus fuit qui in ea parte
qua Timaeus fluuius decurrit oppi/
dum constituit: & inde ea pars iapi/
dia appellata est. horum populorum
oppidum arupinum Messalla deuicit
ut idem auctor scribit. Fallax pan
nonius. fallaces hoc ē rebelles & p̄fidos p̄anonios ostēdit idem appianus in libro qui inscribitur Illyri
tis: ubi ait q̄ p̄anonii sunt a romanis dicti: q̄ a gr̄ecis p̄eones appellant: olim iter illyrios annumerati.

Qua deceat tutam castris deducere fossam:
Qualiter aduersos hosti defigere nervos
Quemue locum ducto melius sit claudere uallo
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores:
Ut facilisq; tuis aditus sit: & arduus hosti:
Laudis & assiduo uigeat certamine miles
Quis tardae sudē melius: celeremue sagittam
Iecerit. aut lento perfrigerit obuia pilo:
Aut quis equum celerem arcto cōpescere freno
Possit & effusas tardo permittere habenas.
In p̄ uicem. modo directo contendere passu:
Seu libeat curuo melius contendere gyro:
Parma seu quis de xtra uelit: seu leua tueri:
Siue hac siue illac grandis uenit impetus hastae
Amplior: aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina martis:
Aduersisq; parant acies concurrere signis.
Tum tibi non desit faciem componere pugnae
Seu sit opus quadratum acies consistat in orbem
Rectus inaequatis decurrat frontibus ordo
Seu libeat duplicem: seu iunctum cernere martē
Dextraq; ut leuū teneat: dextrumq; sinistra
Miles: sitq; duplex gemmis uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes:
Nam bellis experta cano: testis mihi uictae
Fortis iapidie miles: testis quoq; fallax
Pannonius gelidas passim disiectus in alpes:
Testis arupinus: & pauper natus in armis
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit aetas:
Terna minus pilae miretur saecula fama.
Centum foecundos titan renouauerit annos:

nonius. fallaces hoc ē rebelles & p̄fidos p̄anonios ostēdit idem appianus in libro qui inscribitur Illyri
tis: ubi ait q̄ p̄anonii sunt a romanis dicti: q̄ a gr̄ecis p̄eones appellant: olim iter illyrios annumerati.

peones autem appellati a Peono uel Pánonio filio autariinepote Illyrii: qui genitus est ex Galathea
 & Polyphemo: eam. n. regionem tenuit: & a se cognomē imposuit. In gelidas alpes spiritus. i. mōtes
 altissimos: & ideo ad capiēdum difficillimus. Testis arupinus & pauper natus i. armis: duo dicit. pri-
 mum hominem natum loco durissimo: deinde pauperrimo: quē omnia fortitudinem alumnis prēstat.
 Vnde Horatius libro carminum tertio. Robur tam amice pauperiem pati robustus acri militia puer cō-
 discat. Ut nō fregerit aetas. Quippe diutissime uiuunt. Sēcula famē pyliē: etatem diutissimam Ne-
 storis Pylī: quem supra diximus ter-
 nam uixisse etatem. Centum foecun-
 dos. Nō de hyperboreis loquitur po-
 pulis: qui annum centesimum transi-
 gunt: & ultra: ut festus asserit: & Pyn-
 darus Symonidesq; poetē annos mil-
 le uiuere dixerunt. Sed de gallicis qui
 busdam seu septentrionalibus intelligit
 gentibus. Ipse tamē uelox. sensus ē q̄
 quanq̄ effectus sit. propter annorum
 multitudinem: insilit tamen etiam for-
 ti perq̄ intrepide. Moderator: rector
 equi infrenis. Domator: antiquē pro-
 tulit pro domitor dixerunt enim ue-
 teres domo domauī domatum. Do-
 mator itaq; hoc est gubernator. & q̄
 si equis. Libera colla: non alias a ro-
 manis in seruitutem redacta. Cathe-
 nē romane: imperio romanorum: &
 stat in metaphora a canibus collum
 loro supponentibus. Veracibus si-
 gnis: uera enim sunt: quoniam sequi-
 tur celi rationem: ut apparebit ex i-
 prioribus. Quis amithaonius nequeat
 certare melampus. Melampus fuit
 Amithaonis filius ex Argo regione
 medicus & augur iclytus: de quo Sta-
 tius in thebaide sua. Nam modo: si-
 gnum ponit futuri ciētis. Tyrio sub-
 tegmine. trātia tyria: & uestem purpu-
 ream tyrio flamine factam intelligit
 Itidem Sylius italicus quarto decimo
 Vestis spirantes referens subtegmīne
 multus: Quē radio celat babylon uel
 murice picto Leta tyros. Die orien-
 te. in ortu diei: qui dux est anni ferti-
 lis. hic eū puto itelligere martias calē-
 das a Marte enim olim coeptus est an-
 nus. unde supra. Martis romani festē uenere calende. Exoriens nostris hic fuit annus auis. Potest & in-
 telligi de ianuariis calendis. Splendidior: multo lucidior solito: hoc propter Messallam. Liquidis un-
 dis: orientali oceano. Fera flamina. impetus naufragos & perniciosos. Discordes. oppositis ad inuicem
 regionibus discedentes. Curua: epitheton est. Cursus assuetos: nempe astiterunt. Arguit autem a qua-
 tuor elementis futuram Messallae gloriam atq; felicitatem excellentissimam. Rapidum. quia semper
 fluctuat: Est huic Virgiliana sententia consimilis. Quom placidum uentis staret mare. Intelligit uero
 malachian fuisse: quē latine flusta. dicitur: greci quoq; uocant: quando
 fluctus non moueantur. Iuppiter: qui uotis ac precibus orantis non defuit. Vicinum olympum
 liquit. hypalage. est. Nam prius liquit celum: deinde ueniens affuit. Sed olympum montem: qui
 excedit nubes significat: ideo uicinus celo dicitur. Intentum q; tuis precibus se prēbuit aure. qui
 audit aurem prēstat. luuenalis. Nam quom facilem stillauit in aurem. In hoc autem q̄ attente audit

Ipse tamen uelox celerem superedere corpus
 Audet equū: ualidisq; sedet moderator habenis.
 Te duce non alias conuersus terga domator
 Libera. romanæ subiecit colla cathenæ.
 Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
 Instat: compertum est ueracibus ut mihi signis:
 Quis amithaonius nequeat certare melampus.
 Nam modo fulgentē tyrio subtegmīne u. stem
 Indueras oriente die duce fertilis anni
 Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis:
 Et fera discordes tenuerunt lamina uenti:
 Curua: nec assuetos egerunt flumina cursus.
 Quin rapidum placidis ēt mare constitit undis:
 Villa nec aerias uolucris perlabitur auras:
 Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
 Quin largita tuis sunt multa silentia uotis:
 Iuppiter pse leui uectus per inania curru
 Affuit: & calo uicinum liquit olympum:
 Intenta q; tuis precibus se prēbuit aure:
 Cuncta q; ueraci capite annuit: additus aris
 Purior eluxit structos super ignis acertos:
 Quin hortante deo magnis insistere rebus
 Incipe: nunc idem tibi sint aliis q; triumphis
 Non te uicino remorabitur obuia marte
 Gallia: nec latis audax hispania terris.
 Nec fera tereo tellus possessa colono:

propitius uidet
 aurem. i. exaud
 fu & inclinatio
 bellum isereb
 germania quo
 amplissima ei

Nec qua
 Profluit:
 Cretas a
 Nec qua
 Impia ne
 Vlma
 Qua p

fentereo
 Cyrenen
 luerunt.
 modo t
 ruit cy
 cum a
 Nilus.
 flumina
 Perside
 mento
 minis a
 menla
 effect:
 cydnu
 se gel
 refrig
 Aut C
 rar: fl
 est. S
 cans
 neret
 sturum
 ros &
 nus p
 teste
 get
 Nec
 amp
 min
 dein
 imit
 etria
 capi
 prim
 tur
 ensi
 dere

propitius uidetur. Horatius sermonum primo. Neq; se fore posthac tam facile dicat uotis ut prebeat aurem. i. exaudiat uota precatis. Capite anuit: diuog: sanctitas & regum maiestas exigit ut capitis motu & inclinatione uoluntatem indicent suam: ut supradictum. Gallia. que tum populo romano rebellis bellum iferebat. Audax hispania. proprium est hispanie adiectiuum. ideo Horatius carminu. iiii. Quis germania quos horrida parturit fretus icolumi Cesare: Quis fere bellum curet hiberie Latis terris: quia amplissima est hispania. Lucanus: Emitti terrarum in deuia martem: Inq; feras gentes Cesar uidet. &

Nec qua uel nilus uel regia lymphæ coaspes
Profluit: aut rapidus cyri dementia gindes:
Cretæis ardens aut unda carystia campis:
Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe:
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis
Vltima uicinus phœbo tenet arua padæus:
Qua q; hebrus tanaisq; getas rigat atq; maginos.

Priscianus interpretameto Dionysii. Ad spatium multum terrarū rura cōlentes. Oceanum boreo cōtingunt frigore durum. Sic Horatius laudās Cesarē car. iiii. has duas gētes complēctitur. Te nō pauētes funera galliē dū rēq; tellus audit hiberiē. Nec fera tereō: aut thēroneo legemus: aut te reo penultia producta abiecto te exuersu. Nam Salustius in Iugurtio thēronem coloniam meminit in cyrenis: & aphricam itelligit. quam olim Hercules socii diuersi generis tenuerunt:

seu tereō a tereis conditoribus: eadem tamen est historia. Strabo enim in ultimo geographiæ scribit Cyrenem urbem esse maximam: quam terei condiderunt: qui ex Laconia profecti Teram insulam coluerunt: hæc autem Tera olim uocabatur calisto: ut Callimachus ait. Nomine calisto primum: sed post modo tera. Dicta fuit tellus urbis origo meæ. Et Eusebio referente libro temporum: terei condiderunt cyrenem oraculo sic iubente: sed eius conditor fuit Battus: qui proprio nomine fuit aristus. Sed cum a Cyrene Lybia sit cyrenea: ut Iustinus scribit postmodum uocata: hic nos Aphricam itelligimus Nilus. egyptus. s. nec egyptus tantum: sed & arabicus tractus: & regio. quęcunq; nilo aluitur nam a flumine prouincias capit. & Vel regia lymphæ coaspes. Quidam diaspes legunt. Coaspes. fluuius ē ex Perside profusus fonte cadens indo: stringit Susa oppidum: in cuius ripis: ut Priscianus in interpreta- mento Dionysii ait præclarus fulget achates. Pondere consimilis uoluit quos unda cylindris. Huius fluminis aqua tantę dulcedinis est: ut Solinus referat in memoralibus reges persarum ex ea iussisse sibi in mensa utiq; ministrari: quod & Herodotus libro primo historiarum testatur: qui si forte peragrādum esset: ne tam dulci carerent poculo: exhaustam ex eo secum ferebant. Aut rapidus cyri dementia cydnus. aut cyri. gręce dixit pro alexandri: qui i. magnus dominus respectu rerum a se gestarum dictus est. In cydni enim alueum Alexander itineris estuatione seruescens se iniecit: ut illius refrigeratione estum leuaret: sed rigiditate obstupescens egrotauit: ideo dementia cyri dictum est. Aut Cyri Regis persarum: qui quom signa conferret aduersus Toniyrim: cuius filium bello interfecerat: fluuium temere transgressus dissipato ab aquarum rapidarum uorticibus. exercitu fere oppressus est. Seu legimus gyndes ex sententia. Herodoti primo historiarum. Regionem enim babylonie interfecans Opim oppidum interfuit. namq; Cyrus olim in Labuntum Nicoris filium agmen mouēs cum cerneret unum ex sacris equis id flumen ingressum submergi indignatus deos testatus se adeo eum exhausturum: ut uel muliercule permeabile fieret: ac itatim intermissio itinere dum flumen dispergit in tercētos & sexaginta riuos estatē omnem contriuit. Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis: Vltima uicinus phœbo tenet arua padeus. Padei populi sunt indię auroram uersus carnibus crudis uestescentes: qui teste Herodoto libro historiarum tertio: quom uident familiarem egrotare: eum interimunt: licet neget se egrotare: necatumq; epulantur. Quin etiam sene homine ex consuetudine occiso pascuntur. Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe. Tomiris regina Amazonum bello inuictissima hoc suum amplauit imperium usq; ad araxem: qui teste Strabone. xi. geographiæ Armeniam & Atropiam terminat. nam ad orientem illatus ad occasum septentrionemq; flectit: & primo Azaram præterlabitur: deinde Artaxata armenie urbē: postea per araxinum campum in mare caspiū emittit. Et Herodotus: quē imitatus est Calisthenes: dixit eum ex mātiana profluētē in quadraginta amnes scindi: & scythas barbarosq; diuidere. Sed hæc Straboni nō uisā sūt ualde uerisimilia. Cretæis ardet aut unda carystia cāpis de Carysto euboę supra memorauimus: iuxta quā fuerūt aque calidę ex létetia Plinii trigelino primo naturalis historię: & eiusdē operis quarto. ubi ait q; Carystos notior ē aq; calidis quę alopię uocātur q; marmore carystio. Strabo autē refert Iouē scripsisse de euboea q; uel tenuis euripi tēpestas satyri ensiū in euboiā agrū ad omphalē a Boetię littore segregauit: quom apud Cretā fretum appellatū abscederet: unde cretæis campis unda ardet positum ē. Et prius id Strabo dixerat ex Possidonii sentetia ter-

remotum in euboea penetrasse olim ex syria: adeo ut Arethuse qui in chalcide fons est occisus fuerit ortus: & permultis adeo post diebus scaturisse ore: nec antea conquassari desuisse multas insule partes quae in lelanto campo telluris hiatus ignitum fluium euomuerit. In decimo quoque eiusdem operis idem auctor refert. Chalcidis urbis campum esse liantum seu lelantum appellant in quo calidarum aquarum scaturigines erumpebant: ad curandos morbos aptissimarum: quibus Cornelius Sylla imperator Romanorum est usus: sed hoc sua etiam tempestate prorsus euanuisse dicit. Seu intelligimus carystum flumen Cretes regionis iuxta pontum in colchos defluens: ut Ptholemeus scribit. Caius Balbus primam syllabam corripuit in primo argonautices. Timeo pontumque cretamque. Sed Virgilius Maro inquit in bucolicis. Pars scythia aut rapidum crete uenimus oaxem Quaque hebrus tanaisque getas rigat atque maginos: Gere & Magini populi sunt in parte septentrionali Alteros Tanais alteros Hebrus rigat Hebrus est Thraciae ex Pindo deriuas: ut in Metauris dixit Aristoteles. Tanais Scythiae in parte ubi aquilo oritur: ut dixit Porphyrio commentator carminum horatianorum tertio: Strabo uero affirmat originem habere incertam: sed nonnullos existimasse eum habere fontem in caucaseis montibus: quod multum ad septentrionem feratur. postea conuersus emittit in paludem meotin. Populi iuxta hos fluuios habitantes bellicosissimi sunt. Horatius carminum quarto augustum laudans. Non seres insidique perse Non tanain prope flumen orti. Quid moror oceanus ponto qua continet orbem. Figura est corruptio. Quippe generatim particulas totius orbis tetigit. sed nunc uniuersum terrarum tractum concipit dicens. Oceanus ponto qua continet orbem. Armis aduersis. infestis armis & oppositis. Infert. neas gentes tam uehementer formidaturas. ut se bello inferre contra Messallam non audeant. Te manet inuictus romano marte britanus. Hoc non illi obstat quod dixit. Oceanus ponto qua continet & cetera: Nam extra orbis circulum sunt & alia loca: ut Tyle Orchanes Britannia: quae penitus orbe toto diuise sunt. Sunt autem Britanni bello inuicti: ut historici tradunt: quos Tibullus a Romanis nunquam superatos dicit. Te manet. Messallae commendatio non exigua. alii quippe imperatores Britanniam subiugare non potuerunt. at Messalla expugnabit. Mundi pars altera. Antichthones intelligit: qui non bis sub pedibus sunt. Et interiecto sole dicit: quoniam sola nobis discedens illis diem affert. Quod hoc possibile sit rationem subdit dicendo. Nam circumfuso consistit in aere tellus. Sane locutus est secundum geonomos & astrologos: talemque affert sensum. Terra globosa est: id est spherica in medio posita: ita ut aere circumquaque uoluatur. Eius partes sunt quinque: quarum duae extreme sunt inhabitabiles. semper enim frigore rigescunt: media nimietate caloris excludit habitationem Ceterae duae inter hanc calidam zonam mediam & extremas alias frigidam temperiem habent. Icirco ab hominibus coluntur. His ita positis demonstrat antipodes esse in inferiori parte earum regionum quas non habitamus: quomodo & aer illas temperet & sol consiliet. quasi punctus circumfuso aere. Lucanus. Dum terra fretum terramque leuabit aer. Disponitur in partes. diuiditur ab astrologis in quinque plagas: duae extreme scilicet Vastantur frigore. Hanc sententiam Virgilius Maro in Georgicis & Ouidius Naso primo metamor. complexi sunt. Illic & densa tellus absconditur umbra. quippe ut ait Virgilius Maro. Sol pallentes haud unquam discutit umbras: Nec quom inuictus equis altum petit ethera: nec quom Precipitem oceani rubro lauit equore currum. Densa itaque umbra defectu solis iaccescit. Horatius carminum primo. Pone me pigris ubi nulla campis Arbor aestiua recreatur aura. Quod latus mundi nebulae malusque iuppiter urget. Incepto perlabitur unda liquore: signat flumina coerecere ui frigoris: nec naturalem habere cursum: quod statim declarat. Durata in glaciem & niuem: id est concreta & gelu & niuium rigoribus. Quippe ibi non unquam titan superingerit ortus rationem predictorum ponit. Sol enim per signiferum semper discurrens ab eius ecliptica nunquam discedit. Is autem obliquus est & per mediam australem tendit quare septentrionalis & brumalis nunquam radios solares accipiunt. Sed philosophorum referre uarias de hac caeli parte opiniones graue nobis non esset nisi uerear officium inter pretis transgredi. At media est phoebe semper subiecta: quae dicitur australis: Subiecta: quoniam

Quid moror oceanus ponto qua continet orbem:
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britannus:
Teque interiecto mundi pars altera sole:
Nam circumfuso consistit in aere tellus:
Et quinque in partes totus disponitur orbis
Atque duae gelido uastantur frigore semper:
Illic & densa tellus absconditur umbra:
Et nulla incepto perlabitur unda liquore:
Sed durara riget densam in glaciemque niuemque:
Quippe ibi non unquam titan superingerit ortus.

ea est uia solis
quom sol nob
quit & hyems
properas uen
tanto minor
gat signat

At media
Seu propri
Seu celer
Non ergo
Nec frug
Non illic
Nulla ne
Fertilis h
Nostra
Quas
Temp
Hinc p
Hic &
Et lent
Tonde
Et ferro
Quin

duas no
estas: n
hyemis
gari ut
ta exce
Lenta
tuntur
Varro
stramen
curu
spicatu
be Ro
se idem
ro: uo
hoc ad
stro se
sum sa
tionem
ciens. p
nem &
sum. E
dat a c
possit
quem i
poetam

ea est uia solis continua. Seu propior terris estiuum fertur in orbem. Secundum astrologiam loquitur quom sol nobis appropinquat e zodiaco regrediens sit estas: quom uero zodiaci signa ascendit nos linquit & hyems fit: in orbem autem estiuum intelligitur solstitium estiuale. n. tunc cum sol ad cancerum properas uenit: & properat inquit respiciens ad breue spatium lucis. Nam q̄to magis a nobis recedit tanto minor est dies. Tellus exurgit. nam quom aratur terra excrescit: & per hoc q̄ terra non exurgat signat ab antecedenti terram in plaga boreali & antarctica non arari. Segetes: terrę uel semina

At media est phœbi semper subiecta calori
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem:
Seu celer hybernas properet deducere noctes.
Non ergo pressio tellus cōfurgit aratro:
Nec frugem segetes præbent: nec pabula terræ.
Non illic colitur arua deus: bacchusue ceresue:
Nulla nec exustas habitant animalia partes:
Fertilis hanc interposita est: interq; rigentem
Nostraq; & huic aduersa solo pars altera nostro
Quas similis utrinq; tenens uicinia cali
Temperat alter: & alterius uires negat aer
Hinc placidus nobis per tempora uertitur ānus.
Hic & colla iugo didicit sūmittere taurus:
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos:
Tondeturq; seges maturos annua partus:
Et ferro tellus: pontus confunditur are.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.

us nobis. Quippe respectu ani antipodalis & nostri uariat uices tēporē apud utrosq; quādo .n. illis ē estas: nobis tūc forte hyems ē. Placidus quātū ad uarietate q̄tuor tēporē. Veris scilicet estatis autūni hūemis: ideo per tēpora subditū. Labitur: sua enim p̄ uestigia se uertit. Submittere colla iugo. id est iugari ut terram subuertat aratro & hoc quantum ad ueris & autūni tēpus quo terra loquitur. Et lēta excelsos uitis cōscēdere ramos. Hoc quantum ad tēpus ueris spectat: Vere enim uites pullulant. Lenta flexibilis. Tondeturque seges maturos annua partus. Hoc ad estatem refertur qua tēpestatē mētuntur segetes. Et tondetur maturos partus eleganter per Synecdochen dictum est. Nam ut Marcus Varro rerum rusticarum primo scribit: tria sunt genera messonis. unum ut i umbria: ubi secus terram stramenta succidunt & manipulos redigunt. Alterum ut in Piceno: ubi ligneum habent: ut ipse ait: incuruū baccillum: i quo sit in extremo ferrula ferrea: qua quidem ferrula ubi comprehenderit fascem spicatum secant: ita ut in agro stantia stramenta sint postmodum subsecanda. Tertium ut sub urbe Roma: ubi manu sinistra stramentum capiunt: & dextra subsecant ad medium: a quo medio ipse idem putauit messē dictam: seu a messendo. Et ferro tellus: pontus confunditur are. Ferro: uomere rastris bidentibus. Are: eratis cutis: id est palmulis: hoc est nauigatur. Exurgūt oppida. hoc addidit ut habitantium multitudinem ostendens plagae temperiem indicet. In utroq; orbe: Nostro scilicet & antipodū. Itidē Lucius octauo. Sed magna ferā solatia mortis Orbe iacēs alio. Nō ego sum satis ad id redit quod initio dixerat. & circulari quasi utens oratione se non idoneum ad celebrationem uirtutum Messallē affirmet per id quod si ipse Apollo carmen sibi dictarit: tamen esset insufficiens. Præconia: laudes. præconiū apre & cano dicitur & est ueluti degustatio soni & significat sermonem & laudem. Præscribat carmina hoc est apollo Ipse dictatum mihi proponat quod enūciaturus sum. Et tibi quid possit. Excusat se q̄ sit minus idoneus ad laudationem sed Messallam uehementer laudat a consuetudine & familiaritate doctorum hominum. Valgiū enim ei amicissimū dicit. qui sua possit gesta diuino carmine conscribere. Fuit quidem Valgius uir singularis amicus Horatii Flaci ad quem ipse Flaccus carminum secundo scribit consolans eum de morte Myrtis filii sui: ubi ostendit eū poetam fuisse pereximium: quando ait. Desine mollium querelarum potius & noua cātemus Augusti

Et ē sensus. Semen sibi spargat frugē non faciat. Pabula: pascua herbas. Bacchusue ceresue: hoc est uet uina nec frumenta nascuntur. Animalia habitant partes exustas. id est mediā zonam quę australis dicitur: quę nō modo non habitat ab hominibus sed nec ab reliquis animalibus præterquā paucis. Fertilis hanc interposita est seperque rigentes unam plagam mult in telligi dupliciter. & quam nos habitamus: ideo nostraque per interpretatiōnem subdit. & quę ab antipodibus colitur quare infert statim. Et huic aduersa solo pars altera nostro. nam ut Virgilius iquit Sub pedibus nox atra tenet: manesq; profundi. Aduersa ergo quia opposita ē nobis: & propter hoc eius incolae antichthonas & antipodas appellamus. Quas similis utrinq; tenens uicinia celi Temperat: Ex confinio ipsarum & nostre & antipodum plagarum utraq; temperiē habet: ex nostro tamen ad illorū tractum aere nullus ē spiritus cōmixtus: sed p̄ se utraq; eaq; uitalis ē. Hic placidus

erophæa: & Valgium dictum putamus a ualgio laborum uitio: quod est quasi derisionis cuiusdā species. Valgia enim teste Plantia de Fulgentio sunt laborum obtorsiones in supinationem factæ. Non alter propior: nota elocutionem: pro quo non est alter propior. i. uicinior. Homero eterno. Homerus ex dubitabili loco oriūsus in poetica diuinus fuit. unde eterno eleganter positum est. Quāq; non me pretereat nonnullos autumasse eum opus suum non carmine composuisse sed canticis. Languida nō noster peragit labor oia. Ostendit se de diuite pauperem effectum non posse grauib; uacare musis ociūm enim languidum uocat studiū i rebus arduis poeticum. Sic Virgilius pro artis poetice uocatione se studiis florentem ignobilis oti dixit in georgicis. Quāuis: aut quāuis pro quantū uis ut illud Virgilianū. Ut quāuis au do parerent arua colono: Aut quāuis pro quacūq; parte & uia. Ut mos est illi: mos est fortune ut bonos uexet: malos immunitate malorum donet. Plautus in captiuis. Sed uiden fortuna hūana fingit arctatq; ut ludet me: qui liber fueram seruum fecit: ex summo infimum. Qui imperare. infue ram: nunc alterius imperio obsequor fortune enim uarietas est mirabilis: adeo ut dicatur iocari quotiens igna uos honorat: & honestos deprimit. Iu uenalis satyræ. Extollit quotiens uoluit fortuna iocari. Claudianus cōtra Eutropium eunuchum. Culmine deie ctum uite fortuna priori Reddidit in sano non satiata ioco. ergo aduersa idest inimica ut uiris inuida sortibus. Nam mihi cum magnis. imperfectus

est sententiæ tenor nisi suppleas languida quōdam otia peragebam quom domus niteret i magnis opibus: hoc est dum locuples essem: operam musis impartiebar. Nam supra Albiorum familiam ostendit opulentam fuisse quom dixit. Non ego diuitias patrum fructusq; requiro: Quos tulit antiquo cōdita messis auo. Domus alta. Magnitudinem ostendit edium suarum & generis claritatem Sulci flauī. ab effectu flauī quod in eis flauescant segetes. Ditantes ordine horrea indeficientia mensis foecundis. ordine dicit cum uelit significare se olim collegisse suis in agris cumulos ex diuerso frugum genere & in repositorio collocasse per seriem: ut Cato priscus de ueterum agricultura docet obseruandum. per id uero quod ait. indeficientia notat abundantiam. quia quāuis multa colligeret: plura tamē multo potuisset extendere: & ne quispiam auaritiam ei posset obicere dixit mensis foecundis: hoc est abundanter instructis: & copiose congestis. Denso agmine larga copia. Et domino satis: & nimium furi que: lupoq; pecus indicat suum adeo magnum fuisse: ut quanquam uoluntate domini libere in dies eximeretur. & lupi furesque pro arbitrio auferrent: ex eo tamen minuebatur parum. Per haec autem omnia & domum egregiam & agros multos & fertiles: & greges amplissimos habuisse se declarat. Nūc desiderium superest. Sensus est: Olim ego quidem diuitias possedi optimas: sed nūc illis carens easdē peropto: eo certe magis quod me uideo in etatem descendere: cui defuturum est uaticum. Nam cura nouatur. Cura innouatur totiens quotiens aliquis eadem super re cogitat & cupit. Relictus: in uita. s. Spolier: bonis priuer meis. Pro te uel rapidas Quoniam Messalla dubitare potuisset an quæ Tibullus pollicetur uana essent: utpote per uerborum iactantiam edita: nunc uates ipse præter uires ingenui corpus etiam pro illius arbitrio expositurum se ait: si demum opus sit uita defungi. Ire: nauigare Vndas rapidas: aut rapidas respectu procellarum marinarum: aut tūc præcipue rapidas quom hyems est: & sequit mare: Freta hyberna. mare hyberno tempore tempestuosius est: utpote q; ea tempestate uenti obnixius ruant tūc enim a nauigationibus abstinetur. Iccirco Aeneam Dido de temerario proposito increpat. Quin etiam hyberno molliris sydere classem. Et mediis properas aquilonibus ire per altum. Vel paruum ætneæ corpus committere flammæ: in ignem se proiecturum testatur pro Messallæ salute. paruum autem corpus dictum est pro quantuluncūq;. Aetna enim mons est siciliæ æterna ignis eructione mirandus. Solus subsistere hoc est solum opponere se militum cateruis. Sum quodcuq;

Ergo ubi præclaros possent tua facta triumphos
Solutroq; idem diceris magnus in orbe
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis
Ipse mihi non si præscribat carmina phœbus:
Est tibi qui possit magnis se attingere rebus
Valgius æterno propior non alter homero.
Languida non noster peragit labor oia quāuis
Fortuna: ut mos est illi: me aduersa fatiget.
Nā mihi cum magnis opibus domus alta niteret
Cui fuerant flauī ditantes ordine sulci:
Horrea foecundis indeficientia mensis:
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles:
Et domino satis: & nimium furiq; lupoq;
Nunc desiderium superest: nā cura nouatur
Cū memor accitos semper dolor admouet ānos:
Sed licet asperiora cadant: spolierq; relictus:

tum est sen
imperium Cr
ratio in ant
dulos udo su
necessitate
fuerunt ubi

Non te de
Nec solun
Pro te uel
Aduerfis
Pro te uel
Vel paru
Sum qu
Sic tibi
Lydia: n
Posse n
Quod
Vel be
Nulla
Quin
Seu m
Longa
Seu m
Doct
Siue
In qu
Incep

io nob
aut cur
isse Ho
pellatur
bant.
dixit h
metep
Omni
feris h
mortē
futur
ta. Lon
per syn
specien
neruor
auis: qu
num. ii
gius. In
metaph
ciunt. &

tuum est sensus est. Quicquid uis esse me pro te sum: & si de me curam aliquam habueris non curo imperium Croesi uel Gylippi gloriam. Si paruula in carmine heroico diminutiuorum abiicienda est ratio in antiquis tamen constat aliquando diminutiones: ut hic: & Catullus iquit i argonautica. Frigidulos uero singultus ore cientem. Et iterum. Languidulosq; parat tecum coniungere somnos. sed aut necessitate sit aut per expressionem: aut fabula tractatur: aut laus dicitur. Regna Lydia. quae ditissima fuerunt ubi flumina & lacus aureas glebulas ferunt: & strigmenta argentea: Quare Horatius carmi-

Non te deficient nostrae memorare camoenae:

Nec solum tibi pierii tribuentur honores:

Pro te uel rapidas ausi maris ire per undas,

Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis:

Pro te uel solus densis obsistere turmis:

Vel paruum atneae corpus committere flammæ:

Sum quodcumq; tuum est: nostri sit paruula cura

Sit tibi quantalibet: si sit modo: non mihi regna

Lydia: non magni potior sit fama gylippi,

Posse meletheas nec mallem mittere chartas

Quod tibi si uersus noster notusue minusue

Vel bene si notus: sumo uel meret in ore

Nulla mihi statuent finem te fata canendi.

Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa:

Seu matura dies fato properat mihi mortem:

Longa manet seu uita: tamen mutata figura:

Seu me finget equum rigidos percurrere campos

Doctum: seu tardi pecoris sim gloria taurus:

Siue ego per liquidum uolucris uehar aera penes:

In quencumq; hominem me longa receperit aetas:

Inceptis de te subtexam carmina chartis.

io nobilior melethe bethis: Et in tertio. Smyrna tibi gentile solum potiusq; uerendo fonte meles. Ephorus aut cum eis in libro de patris rebus inquit Critheidam Apellis filiam utiatam a Meone patruo peperisse Homerum quum prope flumini melethem proficisceretur: atq; ibidem puerum melesigenem appellatum: deinceps Homerum ionice: q; oculis captus esset. Canendi te. i. laudandi te: ut regemque canebant. Quin etiam quom tumulus contexerit ossa ad Pythagorae Samii opinionem loquitur qui sane dixit hominem post facta non obsumi. sed uel in hominem uel in diuersas species animalium mutari per metempsychosin. i. transiitione de corpore in corpus. Vnde Oui. metamor. ultimo illius sententia executus ait. Omnia mutantur: nihil interit: errat: & illinc huc uenit: hinc illuc: & quoslibet occupat artus spiritus: eq; feris humana in corpora transit: Inq; feras nostro: nec tempore deperit ullo: Siue ergo iquit ero homo post mortem siue aial tamē de te componam: & laudes tuas celebrabo. significat autē post obitū suū illius et se futurum memorem. Dies matura fato: aut matura fato. i. appropinquata per mortem: aut iam fato debita. Longa uita. s. post priuationem presentis corporis: quod subdit inquit. Tamen mutata figuram: per synecdochen: ut de titone in cicadam conuerso legimus. Gloria per mirā candoris & formositatis speciem. Tardi autem pecoris pro armenti bouum dictum est: cui propter immensitatem corporis & neruorum crassitudinem tarditas inest cognita. Per liquidum uolucris aera pennis: siue fiat uolucris auis: quemadmodum Horatium poetam legimus in cygnum olim permutandum: quom inquit carminum. ii. Non usitata nec tenui ferar penna biformis per liquidum ether ales neq; in terris morabor longius. In quēcunque hominem. i. cuiusuis hominis formā imutabor subtexam carmina inceptis chartis metaphorice subtexā dictū pro subiūga his uersibus de te iā scriptis. Texere est textorum qui telam faciunt. & texui textum facit. tesso autem tessis teltum pro spolio & nudo Plautus in amphitrione.

num tertio se sua mediocritate contētum inquit esse melius quam si preciosae provinciae dominus esset: dixit: Quam si migolonius regnum alyati campis continuem. Strabo autē i geographia scribit illa auri ramēta & striduras illiusmodi iam prorsus defecisse. Fama gylippi. Quidam philippi legunt patris Alexandri magni: q; multa memoratu sempiterno digna fecit Gylippus autem fuit iur lacedemonius in bello strenuus: ut Iustinus scribit epithomatis trogiani quarto. & Plutarchus in Nicias uita: quom syracusanis athenienses bellum intulissent i eorum auxilium Gylippus mittitur a Lacedemoniis: ut is i quo omnis spes eēt itaque sepe congressus cum Atheniensibus sepe superauit. aliaq; non pauca facinora preclare perpetravit. Ideo magni fama gylippi dictum est. Posse meletheas nec mallem mittere chartas. Meletheas idēst homericas. Nam Strabo geographiae duodecimo scribit plurimos existimasse Smyrnā esse Homeri patriam: ex quorum opinione hic auctor loquitur. Namq; prope Smyrnam amnis fluit meles nomine: ut illa ait: de quo Statius libro secundo siluarum in genetliaco Lucani meminit. Attollat refluos i altra fotes Gra-

Illic nō uult me denuo pallium deteffere. Et Virgilius. Dum tēssit hiamon haleſus.

Vlpitia ē tibi culta tuis mars magne calēdis. Sulpitia fuit filia Serui uiri nobilis: mirę pulchritu-
dinis adoleſcentula: quam ſeu Tibullus: ut in ipſius uitam diximus cum Cheryntho mi-
ſere amauit: ſeu Cherynthus ſolus dilexit. Huic mirum in modum exornatę martiarum calen. ſolem-
nitate poeta Martę precat ut ad ſit. Dictum ē eni ſupius cōmētario. iiii. calē. martias fuiſſe matronalia
Si ſapis: ſi prudentia non cares in puellę cōſideranda forma & elegantia. Hoc uenus ignoſcet auget
ſermonem: nam Venus ipſa formoſiſſima tam & ſi cum Marte aſſueſcat conſeſſura tamen eſt
adultero ut Sulpitia ſpectatum ueni-
at. Scit enim puellā eſſe tantę pulchri-
tudinis ut ſpectari mereatur. Violēte
impetuoſe: Mars enim dicitur ut uolu-
it. Cicero q̄ magna uertat. Ne tibi mi-
rati turpiter arma cadāt hoies nēpe la-
ſciuiſculi dū petulcas illecebras ſpe-
ctant: ad libidinē mouēt & obliui pu-
doris motus edūt ihoēſtiſſimos. Vn-
de Iuena. ad irritamentū ueneris Sa-
tyrā. ii. inquit. Appula gānit ſicut i
amplēxu. Illius ē oculis. Senſus eſt: Ha-
bet illa neſcio qd uigoris i tuēdo quo-
dū etiā ad ihoēſtum appetitū icitant.
Gemias lāpadas Laus ē a potētia oculi-
lorū. Prop. ii. Nō oculi gemię ſydera
noſtra facēs. Quoquo modus ē dicē-
di pro i quācūq; uelit partē ſe cōuerte-
rit. Subſequit q̄ decor: laus ē a gratia
corporis. Vertūnus. deus ē Vertūnus
quē naſci i thufcis oris dixit. Proper.
& eūdē eē tyberi. ſed q̄ iter iſtitutum
uerterit uertūnū eē denoiatū: ſeu dici-
tur q̄ oīum fructūū primitię ſuę ſint
ſeu q̄ rex oīum & hortorū p̄cipue hē
at dnationē i quorū figuras uarias ſe-
trāſormat ut oēs ſuos ornatus i p̄di-
cto loco pōit proper. uellera det ſuc.
bis. made. ty. i tyrio agro Phoenitię
mēorabili ſarranū oltrū naſcit: pro
quo urbs pōitur. ſane lana bis itincta
purpureo colore p̄cioſior eſt: ut pro-
bat uſus: & antiquorū auctoritas biſſi-
nū aut nūcupatur ac dibaphū. Sta. ſil-
uarū. iii. Rubeat quo purpura ſucco ſy-
dōis iterata uadis. Bene olētibus aro-
matū ſuauiſſimam. & eſtu. phoe. ſu. ly.
Lyrā mercurius inuenit ex teſtudine:
& Orpheo donauit: ut Heratosthnes
poeta ſcribit. At Porphyrio & Acro-
cōmētario Horatianorū car. i. aſſerūt
primo inuētā lyrā a Mercurio datāq;
Apollini accepto bacculo: quē cadu-
ceū uocant. Teſtudinea ergo. aut icur-
na: aut q̄ primū ex teſtudi eo cortice
ſeu corio fieri coepta ē Hor. Saxa mo-
uent ſono teſtudis: Supbus uero nobi-
lis dicit & glorioſus reſpectu lyre: ut
Vir. Spoliisq; ſupbus Alcides aderat
Arce meo iuueni. ſub perſona ſul-
pitie loquitur quē quom amore

Vlpitia ē tibi culta tuis mars magne calendis
Spectatū e celo ſi ſapis ipſe ueni.
Hoc uenus ignoſcet: at tu uiolente caueto:
Nec tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis quē uult exurrere diuos
Accendit geminas lampadas acer amor:
Illam quicquid agit: quoquo ueſtigia mouit:
Componit furtim: ſubſequiturq; decor.
Seu ſoluit carnes fuſis decet eſſe capillis
Seu cōpſit: comptis eſt ueranda comis:
Vrit ſeu tyria uoluit procedere palla:
Vrit ſeu niuea candida ueſte uenit:
Talis in aeterno felix uertunus olympo:
Mille habet ornatus: mille decenter habet:
Sola puellarum digna eſt cui mollia caris
Vellera det ſuccis bis madefacta tyros.
Poſſideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odorata diues arabs ſegetis:
Et quaſcunq; niger rubor de littore gemmas
Proximus æois colligit indus aquis.
Hanc uos pierides feſtis cantate calendis
Et teſtudinea phoebe ſuperbe lyra:
Hoc ſolenne ſacrum multos hoc ſumet in annos
Dignior eſt noſtro nulla puella toro.
Arce meo iuueni ſeu quis bona paſcua cāpi:
Seu colis umbroſi deuia montis aper.
Nec tibi ſit duros acuiſſe in pectora dentes
Incolumen cuſtos hunc mihi ſeruet amor.
Sed procul abducit uenandi delia cura:
Opereant ſilua: deficiantq; canes:
Quis furor eſt quā mens dēſos indagine colles
Claudentem teneras lādere uelle manus?
Quid due iuuat furtim latebras itrare ferraum:
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen ut tecum liceat cherynthe uagari:
Ipſa ego per mōtes ratia torta feram.

Ipsa ego uelocis quaram uestigia cerui:
 Et demam celeri ferrea uincla cani.
 Tunc mihi tunc placeant siluæ: si lux mea tecū:
 Arguar ante ipsas cōcubuisse plagas.
 Tunc ueniat licet ad casses: illæsus abibit:
 Ne ueneris cupidæ gaudia turbet aper.
 Nunc sine me sit nulla uenus: sed lege diana
 Caste puer casta ratia tange manu.
 Et quacūq; meo furtim subrepat amor:
 Incidat in sæuas diripienda feras.
 At tu uenandi studium concede parētī:
 Et celer in nostros ipse recurre sinus.
 Vcades & teneræ morbos expelle puellæ:
 Huc ades intonsa phœbe superbe coma.
 Crede mihi propera nec te iam phœbe pigebit
 Formosæ medicas applicuisse manus:
 Effice ne macies pallentes occupet artus:
 Neu notet informis pallida membra color.
 Et quodcūq; mali est. & quicquid triste timemus
 In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
 Sancte ueni tecumq; feras quicūq; sapores
 Quicūq; & cantus corpora fessa leuant.
 Neu iuuenem torque: metuit qui fata puellæ
 Votaq; pro domina uix numeranda facit.
 Interdum uouet interdum quod langueat illa
 Dicit in æternos impia uerba deos.
 Pone metū cherynthæ: deus nō læsit amantes:
 Tu modo semper ama: salua puella tibi est.
 At nunc tota tua est: te solum candida secum
 Cogitat & frustra credula turba sedet.
 Phœbe faue: laus magna tibi tribuetur in uno
 Corpore seruato: restituisse duos.
 Nil opus est fletu: lachrymis erit aptius uti:
 Si quando fuerit tristior illa tibi.
 Iam celeberrimus iam latus eris: quom debita reddet
 Certatim sanctis lætus terq; focis.
 Tunc te felicem dicet pia turba deorum:
 Optabunt artes & sibi quisq; suas.
 St q te cheryntæ dies dedit hic mihi scūs:
 Atq; inter festos semper habendus erit.
 Te nascente nouum parca cecinere puellis:

pueri uel cherynthi deperiret: & ad ue
 nationē proficiscentem uideret ex for
 midine ne ledatur a feris aprū rogat
 habitantem loca ad quæ puer est acces
 surus: ut ab amatore dentē amoueat.
 postea uerso sermone puerū reprehē
 dit tanta insania correptum ut se poti
 us lacerandū iter ferarū lustra efferat
 quā suo frui cōplexu uelit. Duros den
 tes dens est apri telum: quo solo homi
 nes euiscerat. Delia non amatrix delia
 sed diana uenationis dea. Est autē sen
 sus. puer silularū amore campulorū
 que siluestrium captus est. Intrare late
 bras: excutere ferarū lustra. rubis ama
 tis spinis cuspidatis. est rubus spinę ge
 nus: quod Horatius indicat inquiring
 Seu uirides rubum admouere lacertę
 cum Virgilius scripserit: uirides occul
 tant spieta lacertos. Ruscus quoq; ue
 pris genus non nimium diuersum. Cal
 phurnius. Duris ego perdita ruscis iā
 dudū nullis dubitauī crura rubetis sci
 dere. Rubi autem ruborū ciuitas est ita
 lię. Horatius sermonū primo Inde ru
 bos fessi puenimus. ubi Acronis expo
 sitionem demuror: qui hoc probās al
 legat Virgilium scribentem. Nūc faci
 lis rubea texatur fiscia uirga: quom de
 uirgulto sanguinei uates intelligat. Re
 tia torta. & filo torto per plagas: aut
 propter spirarum cōtortionē. Ferrea
 uincla. collare est uinculum illud quo
 canum colla astringuntur & meliū uo
 cauit antiquitas: ut in secundo rerū ru
 sticarum Varro refert. Fit & corio fir
 mo cū clauis capitatis: & circum collū
 cani annectitur. hic copulam accipit
 quę circum brachia uenatorū inspira
 tur: & uulgus lassum uocat. Nam alte
 ro ipsius capite remisso canis laxatur
 aduersum prædam. Ouidius septimo
 meta. Copula detrahif canibus quos
 illa sequentes effugit Arguar dicar in
 dicio meo. Turbet gaudia ueneris cu
 pide nos in cōplexu proiectos suo ad
 uentu perterreat. Nulla uenus nullius
 luxurię exercitatio. Lege dianę: quę il
 libata fuit: cuius comites perpetua uir
 ginitate isignes fuerunt. Subrepat taci
 te subiit ac successit & est præteritum a
 subrepo:

Vcades & tenerę morbos expel
 le puellę. Proseuche ad phœbū
 medicinę artis principem pro sulpitia
 Cherynthi egrotāte. Phœbus autē ic
 circo medicinę magister dicitur: quia
 h iii

quia sol sua tēperie salutis cā sit : & p
itēperie mōtes iferat ut macrobius &
Strabo docēt : ea pp milesi ac delii eū
uocāt Vlion. i. salutiferū. nā idē ē qđ
ualeo : & cicatrix dicit. artēis ēt noiat
qđ integros facit mortales : diodorus ue
ro refert. vi. bñficiū rōis medicę louē
donasse Apollini i celebratiōe nuptia
rū iunōis. Nō pigebit : te maxie iuuabit
Occupet occupado deformet. Pallē
tes morbo tabidos nō natura. Color i
formis palliditas i exāgui corpore. Sa
pores : succos Cātus icātationes. Neu
nūenē torque Quippe Apollo si puel
le nō te mouet pulchritudo ac Cherin
thus amator te flectat qđ macerat ad
necē. uix nūmerāda pro innumerabilia
Pone metū exhortātis ē oratio. Sedet
ante torū stat : uel ante fores ēdiū. Tur
ba credula : proci credētes ab sulphia
se diligi. Restituisse a morte reuocasse
Cherynthū & sulphitiā. sic Proper. Si
nō unius saltē miserere duos : Viuā si
uiuēt : si cadet illa cadā. Tristior irati
or aspior celebrer quātū ad amātis ser
uatē gloriā. Tutus quātū ad amorē ri
ualium procorumqđ.

Et qui te cherynthē dies dedit hic
mihi factus. Sulpitia de natalitio
loqđ amatoris quē diē se celebraturā
oio fatef tū qđ illū amet tū qđ illo die
ipē natus sit postea se cōuertit ad gēiū
uenerēqđ naturę deos orās ut uētinent
ad hūc si mō sincere diligit. dederunt
fystole ē : qđ producta corripit. regna
supba ex tua pulchritudie dominaris
puellis. Dulcissima furta. epithetō ē tū
aptū rei : tū amatoris iracūdie recōci
liādę. Vir. fuit aut ibi qđquā dulce me
um. p qđ tuos oculos mos atiquoz fuit
iurare p rē carissimā amātū. n. nihil ad
cōciliādū amorē gratius ē oculis : ideo
oculissimus pro gratissimus apđ plau
tū legimus. Itaqđ catullus iqt. Quiti si
tibi uis oculos debere catullū : Aut ali
nō si quid carius ē oculis. pterea i hoīe
uel formoso nil laudat magis qđ ocu
lorū uigor qđ sit totius corpis ps optia
qđ. Serēius sūma bōi est alacreshoi cō
tigere uisus. suspirat aīlos amores : de
tētus quippe alterius amore : ut supra. Te tenet absentes alios suspirat amores. Infidos focos. respectu
cherynthi fallacis. Inuista uenus. quē tunc dicitur iniusta quando alter amantium est mētis inops : alter
uero prorsus a cura solutus. catēa. uiculo. Clāue palāue roget. uolūtas nāqđ pro uerbis apđ deos ui hēt

Atalis iuno. Ad iunonem sermonem de sulphitia quē diem natalem celebratura se expoliuit ele
ganter. & utriusqđ amātis commendatio continetur. Docta : aut litteris imbuta : aut prudens &
rerū gnara : Tota tibi ē hodie. tuę ditōis. ē hodie se. n. tibi dicauit. i. in honorē tuū relegat causas ornā
di : se dicit ob eam causam ornasse quod tibi reit diuinam factura est. Occulte : sub hoc sacrificii prę
texto. Mutua uincla. iuno agundis pręst matrimoniiis : unde gamylia dicitur. Studiofa : sedula.

Seruitium & dederant regna superba tibi.
Vror ego ante alias : iuuat hoc cherynthē qđ uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor tua per dulcissima furta :
Perqđ tuos oculos : pergeniumqđ rogo.
Mane geni cape thura libens uotisqđ faueto :
Si modo quom de me cogitat ille ualet.
Quod si forte alios iā nunc suspirat amores
Tunc precor infidos sancte relinque focos :
Nec sis nunc iniusta uenus uel seruiat aequē
Vinctus uterque tibi : uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterqđ catena :
Nulla queat posthac nos soluiffe dies.
Optat idem iuuenis quod nos sed tutius oprat :
Nam pudet hac illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam deus omnia sentis
Annue quid refert clamue palamue roget.
Atalis iuno sanctos cape thuris aceruos :
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tua tibi est hodie : tibi se latissima compsit
Staret ut ante tuos conspicienda focos :
Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat :
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
At tu sancta faue : neue id diuellat amantes
Sed iuueni quāso mutua uincla para .
Sic bene compones : ulli non ille puella
Seruire aut cuiquā dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilās deprendere custos
Fallēdiqđ uias mille ministret amor :
Annue purpureaqđ ueni per lucida palla
Ter tibi fit libo : ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa quod optat :
Illa aliud tacita iam sua mēte rogat :
Vritur ut celeresurunt altaria flammæ .
Nec liceat quāuis sana fuisse uelit .

Sit iuueni grata: adueniet quom proximus ānus
Hic idem uotis iam uetus adlit amor.

Andē uenit amor: qualē texisse pudori
Quā nudasse alicui sit mihi fama magis:

Exorata meis illum cytherea camoenis
Attulit: in nostrum deposuitq; sinum.

Exoluit promissa uenus: mea gaudia narret:
Dicetur siquis non habuisse suam:

Non ego signatis quicq; mandare tabellis
Ne legat id nemo q̄ meus ante uelim.

Sed peccasse iuuat: uultus componere famæ
Tadet: quom digno digna fuisse ferar.

Nuisus natalis adest: qui rure molesto
Et sine cheryntho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est: an uilla sit apta puellæ:

Atq; eretino frigidus amnis agro:
Iam nimium mellalla mei studiose quiescas

Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum sensusq; meos abducta relinquo:

Arbitrio quamuis non finis esse meo.
Cis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali romæ non finit esse suo:

Omnibus ille dies nobis natalis agatur.
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit:

Ratū ē securus multum quod iā mihi de me
Permittis subito ne male inepta cadam.

Sit tibi cura togæ potior: pressumq; quasillo
Scortum: quam serui filia sulphitia.

Solliciti sunt pro nobis: quibus illa dolori est:
Nec credam: ignoto maxima causa toro.

St ne tibi cherynthæ tuæ placiture puellæ
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor.

Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim: q̄ te sic quoq; uelle putem.

Ah mihi quid prosit morbos euincere: quid tu
Nostra potes lato pectore ferre mala?

Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura:
Ut uideor paucos ante fuisse dies?

Si quicq; tota commisi stulta iuuenta:
Cuius me fatear poenituisse magis.

Hesternæ q̄ te solum q̄ nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

Quod optat: cōiugiū. s. pro uoto: sed
illam pcat̄ uti possit Cherynthi pueri
formosissimi frui cōplexibus. Vritur
ut celeres. cōparatio ad amoris incen
dium. Sana: sine amore: cōtra insana
pro amate: nā qui amoribus corripit̄
tur ifani efficiunt̄. unde Propertius is
primum uidit sine sensu uiuere aman
tes. Proximus: sequens.

Andē uenit amor. Exultatio ē
Sulpiet̄ de amoris obtētū cum
puero. Tādē ait post rē multū deside
rata. Qualē texisse pudori: ne sodali
bus exponēs mīphamissim. Nudasse.
apuisse declarasse. Cytherea: Vēus a
loco: ad q̄ supra fudit p̄ces. Nō hūis
se suā: nō potitū ēē suę dñę cōcubitu.

Nuisus natalis adē. Sulpitia Mes
sallā affīnē alloq̄: dolēs natalē
aduenisse: quē sit ruri sine Cheryntho
celebratura. Rure molesto: oīa noīa
locoꝝ propria & q̄ pro propriis acci
pūt. i. datiuo & ablatiuo ponūt: cū in
loco significāt hoc oīs correctior grā
matices rō postulat. q̄q; Seruius scri
bat Virgiliū p figuram posuisse tyria
carthagine pro carthagini. & qd̄ ma
gis miror. Ciceronē i prosa oratione
narbōe pro narbōi p ātiposim dixisse
Atq; arretio frigidus ānis agro Dicūt
qdā arretinū amnē intelligi ēfarim q̄
ex Arretio olim delabebatur tribus
aluicis: sed emēdo textū eretio ē. n. ere
tiū oppidū n̄ lōge a Nomēto albulas
prospētās gelidissimas: nā nō cōuēit
ut ex urbe puella Arretiū cōmigraret
Studiose: sollicite. Nō tēpestiuę: n̄ gra
tę ut urbē deserēs i uillā tuā cōmeet.
Abducta: ab urbē aduecta ubi ama
tor relinquitur. Arbitrio. iurisdīctioe
& uoluntate libera.

Cis iter ex aio. Eadē ad Cheryn
thū q̄ Romę natalē nō possit colere.
rus enī cōtra uolūtātē abit. Nō finit.
supple qd̄ iter nō promittit illā: Subla
tū ex aio: susceptum cōtra anī sniam.
Agat̄ natalis. i. pro natali colat̄.

Ratū ē. Sulpitia ad amicū seip̄ā
negligētē: & scorti illecebris deli
nitū scribit De me securus: nullā āpli
us de me curā hēns. Permittis: sine eue
nīro. Mala iēpta: ut mulieres in amore
depditę: quę qd̄ cōueniat n̄ decernūt
Cadā. i. ignominīā prol̄ber a pūdo
ris sublimitate: & ē ex uulgari sup̄tū.
Cura togę togati scorti. i. adulterę &
meretricis. nā togata pro scorto Ho.

in. i. sermonū ponit: & Porphyrio cō
mētator testat dephensas i adulterio
mulieres togā induisse. unde Iuena.
Talē nō sumet dānata togā. Pressum
quasillo scortū: aut pauperē meretri/
cē obiicit: quē uitā quērat lanificio:
aut eū iproperat q̄ domi clausā me/
retriculā teneat. Est qualus uas lanifi/
cio aptum: & quatillus calathus est.
Nam Varro refert Thalassionē i nup/
tiis signū fuisse lanificii. is. n. uocabat
quatillus. Ne credā. ne fidē habeam
uerbis: tuis pro coniugio.

St ne tibi cherithe. Sulpitia igne
amoris nimio aggrauata alloq̄
amatorē se excusans q̄ illū hesternā
noctē reliquerit amorē dissimulās su
um. Tuē puellē: scorto ante memora
tō. ē. n. puella nomē nō integritatis sed
ētatis. Iuue. Et ad circū iussas prosta/
re puellas. Tota iuue. iuuenta est tem/
pus iuuenilis ētatis. Iuuentas dea. sed
iuuentatem nusq̄ legi. Ouid. n. iuuen/
te. vii. ponit.

Vlla tuū titulis. Tibullus amicā
alloq̄ Cui pollice amorē suū
fore sempiternū. Titulis. stēmatē no/
bilitatis. Nil opus iuidia. nil ex formo
sitate tua quēro mihi ab aliis iuideri.
Procul ab. glo. uul. uulgarium ē iactā
tia: ut oēs intelligāt se hēre uxore pul
cherrimā. Tu mihi cu. req. Proper. i.
Tu mihi sola domus: tu cynthia sola
parētes. Oia tu nostrē tpa lētitiē. Tur
ba: multitudo. Oui. Nos duo turba su
mus. Solis: desertis solitariis Est tibi
magna āte alios deos. ē. n. pronuba iu
no. Quid fa. de. correctio ē q̄ temere
sit cētatus deos se illius semp futurū.
Pignora: foedera. Prodeat euaneſcāt
Fortis: inexorabilis. Audacius: licenti
us. Garrula. in iurando prompta. No
tat. i. poena afficit.

Vmor ait nostrā. Tetrastichō de
puellē suē ifamia se prostrātis oī
bus p audita: Peccare: cū aliis cōsueſce
re. Auribus fur. ut nō itelligā. Itidē Ca
tul. Quē tā & si uno nō ē cōtēta catullo.
Rara uerecundē furta feremus herē.
ne nemiū simus stultoz more molesti
Crimia. Crimiatiōes de amicē ipudi/
citia. uel carmia. i. istud tetrastichō. ta
ce. ne mē tāto afflictes dolore. Hacte
nus ex igēio nostro tibulli elegias eno
dauius proſecuturi lucubratiōes coe
ptas i proptiū. & lōgas i catullū pegri
natiōes: si ex his labores nostri proba
būtur. FINIS.

Vlla tuum titulis subducat foemina lectum
Hoc primū iuncta est foedere nostra uenus:
Tu mihi sola places: nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
Atq; utinam possis uni mihi bella uideri:
Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est: procul absit gloria uulgi
Qui sapit in tacito gaudeat ille sinu:
Sic ego secretis possum bene uiuere siluis.
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies: tu nocte uel atra
Lumen: & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e caelo mittatur amica tibullo
Mittetur frustra: deficientq; uenus.
Hæc tibi sancta tuæ iunonis numina iuro
Qua sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens. heu heu mea pignora credo
Iuravi stultæ prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris nunc tu me audacius ures:
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciā quodcūq; uoles: tuus usq; manebo:
Nec fugiam nocte seruitium dominæ.
Sed ueneris sanctæ confidam uinctus ad aras:
Hæc notat iniustos: supplicibusq; fauet.
Vmor ait crebro nostram peccare puellam
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.
Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore:
Quid miserum torques rumor acerbe tace.
E quoq; uirgilio comitem nō æque tibulle
Mors iuuenem campos misit ad elysios.
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores:
Aut caneret forti regia bella pede.
Vb teneris ānis tenerorū scriptor amorū
Decedēs dura hac ecce tibullus humo.
Onec erunt ignes: arcusq; cupidinis arma:
Discetur numeri culte tibulle tui.
Emnona si mater: mater plorauit achillē
Et magnas tangunt tristia fata deas:
Flebilis indignos elegia solue capillos

Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
 Ille tui uates operis: tua fama tibullus
 Ardet in extructo corpus inane rogo:
 Ecce puer ueneris fert euerfamque pharetram.
 Et tractos arcus: & sine luce faces.
 Aspice demissis ut eat miserabilis alis:
 Pectora p infesta tendat aperta manu.
 Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli.
 Oraque singultu concutiente sonant.
 Fratris aneae: sic illum funere dicunt
 Egressum castris pulcher iule tuis.
 Nec minus est confusa uenus moriente tibullo
 Quam iuueni: rupit cui ferus inguen aper.
 At sacri uates: & diuum cura uocamur:
 Sunt etiam qui nos numen habere putent.
 Scilicet omne sacrum mors importuna profanat
 Omnibus obscuras iniicit illa manus.
 Quid pater hismario: quid mater profuit orphea
 Carmine quid uictas obstupuisse feras?
 Et licenon in siluis idem pater edidit altis
 Dicitur inuicta concinuisse lyra.
 Aspice mæoniden: a quo ceu fonte perenni
 Vatum castaliis ora rigantur aquis.
 Hunc quoque summa dies nigro summersit auerno:
 Effugiunt auidos carmina sola rogos.
 Durat opus uatum: troiani fama laboris
 Tardaque nocturno tela retenta dolo.
 Sic nemesis lōgum: sic delia nomen habebit
 Altera cura recens: altera primus amor.
 Quid nos sacra iuuat: aut quid ægyptia profunt
 Systra: quid in uano succubuisse toro?
 Cum rapiant malefacta bonos: ignoscite fasfo
 Sollicitor nullos esse putare deos:
 Viue tamen moriere prius: cole sacra colentem:
 Mars grauis a templis in caua busta trahet.
 Carminibus confide tuis: iacet ecce tibullus
 Vix manet e toto parua quod urna capit.
 Tene sacer uates flammæ potuere rogales
 Pectoribus pasci nec timuere tuis.
 Aurea sanctorum potuisse templa deorum
 Vrere quæ tantum sustinere nephas.

Summa uite Albii Tibulli.

Lbius Tibullus eques Ro. infi/
 gnis forma cultusq; corporis
 obseruabilis: ante alios Coruinū Mes/
 sallam dilexit: cuius etiam contuber/
 nalis lapidio pannonico: & aquitano
 bello militibus donis donatus est.
 hic multorum iudicio: & maxie Qui/
 tiliani studio litterarum acerrime licē/
 tię inter elegiographos summum lo/
 cum obtinet: epistole quoque eius ama/
 torię quibus breues utiles sūt. Obiit pri/
 ma iuuenta Romę: matre sororeq; &
 Nemese sibi amatis supstitibus. eo an/
 no: quo Ouidius natus est. consulibus
 Hircio & Pansa: ut amborum carmi/
 na indicant. Progenitores suos habu/
 it ditissimos: ipse tamen pauper re/
 mansit spoliatus bonis: ut in epistola
 precedenti testatur.

Auertit uultus ericis qui possidet arces
Sunt quoque qui lacrimas continuisse negent.
Sed tamen hoc melius quam si phræcia tellus
Ignotum uili supposuisset humo.
Hic certe madidos fugientes pressit ocellos
Mater: & in cineres ultima dona tulit.
Hic soror in partem mixti cum matre dolores
Venit in occultas dilacerata comas.
Cumque tuis sua iunxerunt nemesisque priorque
Oscula: nec solos destituere rogos.
Delia discedens felicius inquit amata
Sum tibi: uixisti dum tuus ignis eram.
Cui nemesis, quid ais: tibi sunt mea damna dolori:
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen e uobis aliquid nisi nomen & umbra
Restat in elisia ualle Tibullus erit.
Obuius huic uenies hedera iuuenilia cinctus
Tempora cum caluo docte catulle tuo:
Tu quoque si falsum est temerati crimen amici
Sanguinis atque animæ prodige galle tuæ.
Hic comes umbra tua est: liqua modo corporis umbra
Hausistis numeros culte tibulle tuos.
Ossa quæta precor tuta requiescite in urna:
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

Vuenis quæ pauper erat: tamen ecce tibullus
Viuit: & æterno carmine nomen habet.
Quis numeret populos: urbes: regesque sepultos
Interea: quorum mortua fama iacet.
Felices igitur tales quicumque per artes
Victurum toto ducitis orbe diem.
Huius ab exemplo pueri iuuenesque latini
Serta coronatis neſcite temporibus.
Atque opibus lucroque omni præferte decorem
Quem modo perpetuo castalis umbra dabit.
Et canere ardenſes non turpe putetis amores:
Conſulat ætati quisque animoque ſuis.

Brixia impreſſum per Boninū de Boninis de Rav
guſia anno ſalutis. M. CCCC. LXXXVI. die.
xviii. Februarii.

Hain 4761.

REGISTRVM.

a
primam uacat
Bernardinus
get desertum

b
erit scithicis
de sanctis
gnarus ait

c
pede laus
exprimit
ait. Ideo

d
li astronomico
libidinis opus
prominentibus

e
alio nunciarunt
aluit ueteres
quarto

f
primo. Tum
emori uale
uiridaria

g
custodia
ex creta
queat hoc

h
ea est,
tuum est
pueri uel

